

SOPHOCLIS
TRAGOEDIAE.

RECENSUIT ET EXPLANAVIT

EDUARDUS WUNDERUS.

VOL. I. SECT. I.

CONTINENS

PHILOCTETAM.

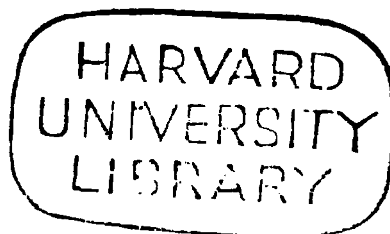
EDITIO QUARTA,

QUAM CURAVIT

N. WECKLEIN.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLXXV.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

PRAEFATIO EDITIONIS TERTIAE.

Differt nonnihil tertia haec editio a prioribus. Amputavi enim commentarium, ita ut et criticas, quae dicuntur, et grammaticas adnotationes abicerem, quaecunque ad poetae verba illustranda non necessariae esse viderentur. Quod eo magis faciundum putavi, quo saepius animadverti eos, qui legerent divinum poetam, adnotationibus illis inductos esse, ut in verbis multo plus quam in rebus intellegendis laborarent. Legendas autem eo consilio praestantissimas illas tragoedias apparet, quo scriptas esse scimus. Nihilominus quemadmodum illud sedulo agendum putavi, ut nihil eorum, quae ad rem grammaticam spectarent, obscurum esset iis, quorum potissimum in usum facta haec editio est, ita diligenter cavi, ne aut de singularum partium fabulae argumento aut de personarum vitiis et virtutibus aut de arte et consilio poetae ea proferrem, quae verbis recte intellectis cum ceteri lectores sua sponte tum etiam discipuli duce ac moderante magistro facile per se ipsi possent investigare.

E. W.

PRAEFATIO EDITIONIS QUARTAE.

Wunderi de emendatione et interpretatione fabularum Sophocliarum insigniter meriti editionem ut retractarem et corrigerem, rogavit me illustrissimus librarius et impetravit. Cum autem universus habitus Wunderianae doctrinae conservandus esset, tamen non abstinui quin adderem demerem mutarem quae ex usu videbantur nec meas adnotatiunculas cancellis adpictis distinxi nisi ubi commentarium Wunderi ita retinebam ut diversam sententiam adicerem. Ex commentario critico ea quae ad ipsam interpretationem pertinebant reliquis adnotationibus admiscui nolens disiungere quae recta ratione coniunguntur, cetera in appendicem relegavi. Descriptionem metrorum relinquere animum induxi paucis mutatis. Denique in omnibus id egi, ut libellum usui legentium quam maxime accommodarem.

N. W.

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.
ΧΟΡΟΣ.
ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.
ΕΜΠΟΡΟΣ.
ΗΡΑΚΛΗΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΦΙΛΟΚΤΗΤΟΥ.

Ἀπαγωγὴ Φιλοκτήτου ἐκ Λήμνου εἰς Τροίαν ὑπὸ Νεοπτολέμου καὶ Ὀδυσσέως καθ' Ἑλένου μαντείαν, ὃς κατὰ μαντείαν Κάλχαντος, ὡς εἰδὼς χρησμοὺς συντελοῦντας πρὸς τὴν τῆς Τροίας ἅλωσιν, ὑπὸ Ὀδυσσέως νύκτωρ ἐνεδρευθείς, δέσμιος ἤχθη τοῖς Ἕλλησιν· ἡ δὲ σκηνὴ ἐν Λήμνῳ. ὁ δὲ Χορὸς ἐκ γερόντων τῷ Νεοπτολέμῳ συμπλεόντων. κεῖται δὲ καὶ παρ' Αἰσχύλῳ[1] *ἡ μυθοποιία. ἐδιδάχθη ἐπὶ Γλαυκίππου*[2]*. πρῶτος ἦν Σοφοκλῆς.*

---

1) Composuerunt fabulas Philoctetae nomine inscriptas cum alii tragici, quos vide sis in Nauckii frgm. trag. Gr. indice (p. 741), tum Aeschylus, Sophocles, Euripides, quorum trium fabularum maxime memorabilem comparationem fecit Dio Chrysostomus in or. LII (cfr. Valcken. Diatr. in deperd. Eur. trag. c. XI). Sophoclis praeter Philoctetam Lemnium etiam *Φιλοκτήτης ἐν Τροίᾳ* exstabat, quam satyricam fabulam fuisse Hermannus coniecit.

2) I. e. anno Ol. XCII tertio sive ante Chr. n. 409.

Quo brevius in hoc argumento de Philoctetae fabula commemoratum est, eo magis necessarium mihi videtur, ut quae veteres scriptores de eo alii aliter tradiderunt diligenter hic referam et via atque ordine exponam, praesertim cum Sophocles pluribus in locis huius tragoediae ita de fatis eius locutus sit, ut nisi ea aliunde cognita habeamus, quae sententia eius fuerit, vix possit recte intellegi.

§ 1.

Cum Hercules in acerbissimum morbum illum, quo morte tantum liberari poterat, Deianirae uxoris culpa incidisset, atque in Oetam montem delatus rogum, quo combureretur, adscendisset, a Philocteta, Poeantis filio, impetravit, ut acceptis divinis eius sagittis rogum incenderet.

Hoc constanter omnes, quorum aliqua auctoritas est, scriptores tradunt, Sophocles huius fab. v. 670, 801 sqq., 726 sqq., Diodor. Sic. IV 38, Philostrat. iun. Imag. p. 889, Philostr. Heroic. p. 702 ed. Olear., Ciceron. Tusc. II 7 19, Ovid. Met. IX 229 sqq., Senec. Herc. Oet. 1648 coll. 1660, Auson. ep. 70, Lactant. I 9, Hygin. CII et XXXVI, Serv. ad Verg. Aen. III 402, Dict. Cretens. de bello Troi. I p. 14 ed. Amst., Tzetz. ad Lycophr. 914—918.

Patri Philoctetae traditas sagittas esse, quod is rogum incendisset, Apollodorus narrat II 7 7, eumque sequuntur Tzetzes ad Lycophr. 50 sq. et Zenobius prov. I 33 et qui ex his sua hauserunt. Tzetzes addit a Poeante postea Philoctetae sagittas traditas esse. Ceterum illud non neglegendum est, cum a multis horum quos commemoravi scriptorum, tum a Philostratis Philoctetam dici perpetuum comitem et ministrum Herculis fuisse ab eoque artem iaculandi didicisse.

§ 2.

Sua sponte deinde Philoctetes, sagittandi arte celebratus, cum principibus Achivorum ad oppugnandam Troiam septem navibus navigavit, sed in itinere morsu serpentis vulneratus in insula Lemno relictus est.

Ita haec narrat Homerus Il. II 716 sqq.:

Οἳ δ' ἄρα Μηθώνην καὶ Θαυμακίην ἐνέμοντο
καὶ Μελίβοιαν ἔχον καὶ Ὀλιζῶνα τρηχεῖαν,
τῶν δὲ Φιλοκτήτης ἦρχεν, τόξων εὖ εἰδώς,
ἑπτὰ νεῶν· ἐρέται δ' ἐν ἑκάστῃ πεντήκοντα
ἐμβέβασαν, τόξων εὖ εἰδότες ἶφι μάχεσθαι.
ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήσῳ κεῖτο κρατέρ' ἄλγεα πάσχων
Λήμνῳ ἐν ἠγαθέῃ, ὅθι μιν λίπον υἷες Ἀχαιῶν

ἕλκεϊ μοχθίζοντα κακῷ ὀλοόφρονος ὕδρου·
ἔνθ' ὅ γε κεῖτ' ἀχέων· τάχα δὲ μνήσεσθαι ἔμελλον
Ἀργεῖοι παρὰ νηυσὶ Φιλοκτήταο ἄνακτος.

Neque haec ab ullo scriptore vetere aliter memoriae prodita scio. Ac Sophocles quidem in ipsa illa profectione Philoctetam in insula Lemno relictum esse diserte dicit v. 279 sq., septemque navium, quibus sua sponte Philoctetes Troiam navigarit, mentionem facit 1026 sq.

Quae autem silentio praetermisit Homerus, quo in loco et qua occasione a serpente vulneratus, deinde quomodo et cuius auctoritate expositus, denique a quo reductus Troiam sit, in iis non leviter veteres scriptores inter se dissentiunt.

§ 3.

Cum Achivis Troiam navigantibus praedictum esset, nisi aram Chrysae, in insula cognomine exstructam, repperissent in eaque sacra fecissent, non posse Ilium expugnari, Philoctetes, cum eam ostenderet, a serpente, qui custodiebat, in pede vulneratus, ob eamque causam Lemni relictus est.

Hanc famam quin Sophocles et Euripides secuti sint, non poterit dubitare qui quae de ea re obiter narrant diligenter perlegerit, et quae alter silentio praeteriit ex altero suppleverit. Sophoclis huc pertinent v. 261 sqq., 191 sqq., 1326 sqq. — Euripideus Philoctetes apud Dionem Chrysostomum, cuius oratio LIX periphrasin exhibet primae partis Euripideae fabulae, haec de Ulixe conqueritur (§ 9): *ὥσπερ ἀμέλει κἀμὲ ἐξέθηκας, ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας τε καὶ νίκης περιπεσόντα τῇδε τῇ ξυμφορᾷ, δεικνύντα τὸν Χρύσης βωμόν, οὗ θύσαντες κρατήσειν ἔμελλον τῶν πολεμίων· εἰ δὲ μή, μάτην ἐγίγνετο ἡ στρατεία.* Male Valckenarius Diatr. Eur. p. 126 ambiguum esse dicit, utrum Chryse locus an persona verbis *τὸν Χρύσης βωμόν* significetur. Personam ut intellegamus, Graecorum consuetudo loquendi postulat. Idem quod Euripides dicit, significat Sophocles v. 1327 *Χρύσης πελασθεὶς φύλακος, ὃς τὸν ἀκαλυφῆ σηκὸν φυλάσσει.* Nam et ibi et v. 194 *Χρύσην* dici personam, non locum, manifestum est.

Cum utroque etsi consentiunt maximam partem, tamen etiam dissentiunt hi scriptores: Philostratus Imag. p. 889: *Ἀναπλέοντες ἐς Τροίαν οἱ Ἀχαιοὶ καὶ προσσχόντες ταῖς νήσοις ἐμαστεύοντο τὸν τῆς Χρύσης βωμόν, ὃν Ἰάσων ποτὲ ἱδρύσατο, ὅτε εἰς Κόλχους ἔπλει. Φιλοκτήτης δὲ ἐκ τῆς ξὺν Ἡρακλεῖ μνήμης τὸν βωμὸν τοῖς ζητοῦσι δεικνύς, ἐγχρίσαντος αὐτῷ τοῦ ὕδρου τὸν ἰὸν ἐς θάτερον τοῖν ποδοῖν, οἱ μὲν ἐπὶ Τροίαν οἱ Ἀχαιοὶ στέλλονται, ὁ δὲ ἐν Λήμνῳ ταύτῃ κεῖται, διαβόρῳ νόσῳ, φησὶ Σοφοκλῆς, καταστάζων τὸν πόδα.* — Pausanias VIII 33, 4: *Λήμνου γὰρ πλοῦν ἀπεῖχεν οὐ πολὺν Χρύση νῆσος, ἐν ᾗ καὶ τῷ Φιλοκτήτῃ γενέσθαι συμφορὰν ἐκ τοῦ ὕδρου φασί· ταύτην*

κατέλαβεν ὁ κλύδων πᾶσαν. — Eustathius p. 330 Rom.: *τινὲς δὲ περί τινα Χρύσην νῆσον* (scilicet *δηχθῆναί φασι τὸν Φιλοκτ.*) *ὁμώνυμον Χρύσῃ τινὶ νύμφῃ, ἧς μέμνηται Σοφοκλῆς, ὠμόφρονα εἰπὼν αὐτήν.* — Scholion alterum ad Phil. 194: *Χρύσης Ἀθηνᾶς ἄγαλμα οὕτως καλεῖται· ἔστι δὲ καὶ πόλις Χρύση πλησίον Λήμνου, ἔνθα ὑπὸ τοῦ ὄφεως ἐδήχθη τὸν βωμὸν ζητῶν, ἐν ᾧ ἔθυσεν Ἡρακλῆς, ἡνίκα κατὰ Τροίας ἐστράτευσεν.* — Tzetzes ad Lycophr. 911: *ἔκειτο δὲ ἐν Λήμνῳ πρώην δηχθεὶς ὑπὸ ὄφεως ὕδρου τοῦ καὶ χελύδρου λεγομένου, ὅτε ἐκάθαιρεν ἐν Χρύσῃ τὸν κεχωσμένον βωμὸν τῆς Ἀθηνᾶς.*

Addit igitur, quod neque ab Sophocle neque ab Euripide memoratum est, ab Iasone olim aram illam exstructam fuisse, Philostratus l. l., quocum consentit Dosiades in Ara (Anth. Pal. XV 25):

καθαρὸς γὰρ ἐγὼ
ἰὸν ἱέντων τεράων, οἷα κέκευθ' ἐκεῖνος
ἀμφὶ Νέαις Θρηϊκίαις, ὃν σχεδόθεν Μυρίνης
σοί, Τριπάτωρ, πορφυρέον φὼρ ἀνέθηκε κριοῦ.

Porro Philoctetam ab Hercule, cuius comes fuisset, cum adversus Troiam iret, compertum habuisse, quo in loco sita esset ara illa, idem Philostratus refert. — Deinde, de quo silent Sophocles et Euripides et Philostratus, quae fuerit Chrysé illa, cuius aram ostenderit Philoctetes, duplex est eorum, quorum testimonia attulimus, scriptorum sententia. Alii enim nympham, alii Minervam fuisse dicunt. Nympham fuisse praeter Tzetzam et scholiastam Sophocleum ad Phil. 194, quorum ea verba infra adferentur, aperte Eustathius monuit loco supra allato. Idem tamen ibid. a quibusdam Minervam esse habitam dicit: *Φιλοκτήτης ἐν Λήμνῳ καθαίρων βωμὸν τῆς Χρύσης Ἀθηνᾶς ἐδήχθη ὑπὸ ὕδρου· καὶ ἀνίατα τραυματισθεὶς ειάθη αὐτόθι ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, εἰδότων, ὡς οἱ τοῦ Ἡφαίστου ἱερεῖς ἐθεράπευον τοὺς ὀφεοδήκτους.* Ac Minervae fuisse aram illam praeterea referunt Dosiades l. l., Tzetzes ad Lycophr. v. 911, scholia ad Hom. Il. II 725, quae infra adferam, et scholiasta ad Philoct. 1326: *Σύ, ὦ Φιλοκτῆτα, νοσεῖς ἐκ θείας προνοίας, πλησίον ἀπελθὼν τοῦ ὄφεως τοῦ φυλάττοντος τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς· καὶ οὐκ ἔστιν ἴασις, εἰ μὴ ἐκ τῶν Ἀσκληπιαδῶν.* — Sophocles quam famam secutus esset, recte perspexit Eustathius p. 330, nympham ab eo v. 194 habitam Chrysen esse monens. Non potuit enim *ὠμόφρων* dea Minerva dici; recteque Hermannus ad v. 194 et 1327 et Buttmannus p. 57 Eustathio assentiuntur.

Hermannus tamen praeterea ad v. 194 adnotavit: 'Quemadmodum de insula Chryse omnia incerta sunt, sic etiam de nympha quam fabulam secutus sit Sophocles, ignoramus. Cum eam *ὠμόφρονα* dicat, illud fortasse probavit, quod est apud Tzetzam ad Lycophr. 911, amore eius spreto crudelitatem ex-

pertum esse Philoctetam.' Tzetzae verba haec sunt: *Ἔκειτο δὲ ἐν Λήμνῳ πρώην δηχθεὶς ὑπὸ ὄφεως ὕδρου τοῦ καὶ χελύδρου λεγομένου, ὅτε ἐκάθαιρεν ἐν Χρύσῃ τὸν κεχωσμένον βωμὸν τῆς Ἀθηνᾶς. Οἱ δέ φασιν, ὅτι Χρύσῃ νύμφη τις ἠράσθη ἐκεῖ τοῦ Φιλοκτήτου, μὴ πεισθέντος δὲ αὐτοῦ συγγενέσθαι αὐτῇ, τῇ ταύτης ὀργῇ ὑπὸ τοῦ λεγομένου ὕδρου ἐδήχθη.* Eadem fere in scholio altero ad Philoct. 194 referuntur ita: *Χρύσῃ, νῆσος πρὸ τῆς Λήμνου, ἔνθα διέτριβεν Χρύσῃ τις νύμφη, ἡ ἐρασθεῖσα τοῦ Φιλοκτήτου καὶ μὴ πείσασα, κατηράσατο αὐτῷ· διὸ καὶ ὠμόφρονα αὐτὴν ἐκάλεσεν.* Miror autem vehementer Hermanno ineptam illam fabulam, ab indoctis et recentioribus grammaticis excogitatam, ut cuius nemo veterum scriptorum praeter Tzetzam et scholiastam Sophocleum ullam mentionem faciat, Sophoclem videri potuisse secutum esse, qui disertissimis verbis v. 1327 sq.: *Χρύσης πελασθεὶς φύλακος, ὃς τὸν ἀκαλυφῆ σηκὸν φυλάσσει κρύφιος οἰκουρῶν ὄφις* eam se famam sequi ostendat, ex qua Philoctetes, quod aram Chrysae, in qua sacrificare Achivi debebant, investigasset, a serpente, custode eius, vulneratus esse perhibebatur.

Ad Euripidis fabulam referenda esse ex Dionis Chrysostomi or. LII cognoscimus quae Hyginus fab. CII narrat: 'Philoctetes, Poeantis et Demonassae filius, cum in insula Lemno esset, coluber eius pedem percussit, quem serpentem Iuno miserat, irata ei ob id, quia solus praeter ceteros ausus fuit Herculis pyram construere, cum humanum corpus est exutum et ad immortalitatem traditum. Ob id beneficium Hercules suas sagittas divinas ei donavit. Sed cum Achivi ex vulnere tetrum odorem ferre non possent, iussu Agamemnonis regis in Lemno expositus est cum sagittis divinis; quem expositum pastor regis Actoris, nomine Iphimachus, Dolopionis filius, nutrivit. Quibus postea responsum est sine Herculis sagittis Troiam capi non posse. Tunc Agamemnon Ulyssem et Diomedem exploratores ad eum misit. Cui persuaserunt, ut in gratiam rediret et ad expugnandam Troiam auxilio esset eumque secum sustulerunt.' Diversa tradidit Servius ad Verg. Aen. III 402: 'Philoctetes autem fuit Poeantis filius, Herculis comes; quem Hercules, cum ignem sibi in Oeta monte componeret, petiit, ne alicui sui corporis reliquias indicaret. De qua re eum iurare compulit, et ei pro munere dedit sagittas hydrae felle tinctas. Postea Troiano bello responsum est sagittis Herculis opus esse ad Troiae expugnationem. Inventus itaque Philoctetes, cum ab eo Hercules quaereretur, et primo negaret se scire, ubi esset Hercules, tandem confessus est mortuum esse. Inde cum acriter ad indicandum sepulcrum eius cogeretur et primo negaret, pede locum percussit, cum nollet dicere. Postea pergens ad bellum cum exerceretur sagittis, unius sagittae casu vulneratus est pedem, quo percusserat tumulum. Ergo cum putorem insanabilis vulneris Graeci ferre non possent, diu quidem

eum pro oraculi necessitate ductum tandem apud Lemnum sublatis reliquerunt sagittis. Hic postea horrore sui vulneris ad patriam redire neglexit; sed sibi parvam Petiliam in Calabriae partibus fecit.'

Postremo memoranda certe sunt quae scholiasta ad Soph. Phil. 270 narrat, praeterea a nemine veterum scriptorum tradita: *λέγεται, ὡς ἐν Λήμνῳ βουλόμενος ἀναστῆσαι βωμὸν Ἡρακλεῖ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ὑπὸ ὄφεως ἐπλήγη.*

Contra Buttmannum originem nymphae Chryses ex cognomine Minervae *χρυσῆς* repetentem Hermannus ad v. 1311 suae ed. sive v. 1327 haec monuit: 'Quod Buttmannus ait eo loco, ubi de Chrysa disputat, honoris appellationem, qua *χρυσῆ* vocetur Minerva, in cognomen vertisse, id demonstrari argumentis exemplisve debebat. Quae unde depromptururus sit, nescio. Aliud est enim cognomen a munere, officio, dignitate, voluntate, facto, loco petitum, aliud appellatio honorifica, quae non addito ipso dei deaeve nomine inanis est. Omniumque maxime, si quae dea *χρυσῆ* quasi proprio nomine dicta esset, eam non Minervam, sed Venerem esse consentaneum foret.' Accedit, quod ex Buttmanni sententia statuendum esset, quod parum verisimile est, tragicos Graecos, cum pro nympha haberent Chrysen illam, antiquam famam aut ignorasse aut aliqua de causa, quae qualis fuerit aut esse potuerit nemo prorsus assequetur, non secutos esse, nosse autem multo seriores scriptores inde a Dosiade et qui postea floruerint grammaticos. Immo longe mihi probabilius videtur seriore aetate exstitisse qui, cum cur nymphae sacrificandum Achivis fuisset non perspicerent, Minervam Chrysae nomine intellegendam conicerent aliisque persuaderent. Verum utut est, satis est in hac re nosse, quae tragicorum sententia fuerit; quos certum est hoc tantum habuisse cognitum, fuisse aliquod numen Chrysae nomine, ab insula cognomine dictum, cuius aram cum investigaret Philoctetes, a serpente eum vulneratum esse. Ipse Hermannus in praefat. edit. sec. p. XXXIII ut explicaret, unde orta esset ista Chrysae cum Minerva commixtio, haec monuit: 'Fama erat ad aram quandam morsu serpentis sauciatum esse Philoctetam. Eam aram alii narraverant nymphae Chrysae fuisse in cognomine insula; alii, qui in insula Nea vulneratum Philoctetam accepissent, Minervae aram fuisse dixerunt. Huic enim deae sacram fuisse Neam Plinius testis est. Hinc paratissima opportunitas confundendae utrique famae, ut insula Chryse Nea, Neaeque dea Chryse vocaretur, Chrysa autem nympha crederetur Minerva esse.'

Restat, ut de loco, in quo Philoctetes vulneratus sit, pauca adiciamus. In qua re consentio cum Buttmanno p. 60 haec monente: 'Et illud quidem fere certum puto, in antiquissima de Philocteta fabula mentionem fuisse et numinis et loci Chryses; locum autem cum ignoraret postera aetas, alii aliter statuerunt, suaeque quisque opinioni ipsam fabulam aptarunt.' Non assentior

ei sic pergenti: 'Et Sophoclis quidem quae fuerit sententia, ex hac fabula non satis apparet. Hoc tamen manifestum puto, Chrysen locum illi fuisse a Lemno satis remotum; neque relictum Philoctetam, sed ex ulteriore ad Troiam profectione reductum fuisse voluntate Atridarum et consilio Ulixis. Quae patere puto ex verbis v. 2 sqq. et 261 sqq., quae verba omnia profecto adiacentem Lemno insulam non indicant; ut in illis, quae ex eius *Λημνίαις* a Stephano verba prolata modo vidimus, alios poeta auctores videatur secutus.' — Stephani Byz. verba haec sunt: *Χρύση, βαρυτόνως, ἡ πόλις τοῦ Ἀπόλλωνος ἐγγὺς Λήμνου. Σοφοκλῆς Λημνίαις· 'Ὦ Λῆμνε Χρύσης τ' ἀγχιτέρμονες πάγοι'· καὶ ἐν Αἰχμαλωτίσι· 'Ταύτην ἐγὼ Κίλλαν τε καὶ Χρύσην.'* Confundere eum Chrysen Troicam, Apollini sacram, ex Iliadis initio notam, cum Chrysa insula Lemno vicina, tam manifestum est, ut neminem fugerit hominum doctorum. Sitam autem prope Lemnum Chrysen insulam, in qua Philoctetes a serpente morsus sit, fuisse Pausanias etiam testatur, cuius verba supra p. 5 descripsimus. Sophocles autem etsi non disertis verbis dicit, quo in loco Philoctetes in morbum inciderit, tamen ei, qui verborum sententiam diligenter adverterit, satis manifesto videbitur ostendisse se in eadem illa insula Philoctetam esse vulneratum putasse. Nam quae tandem alia potuit causa esse, ob quam Chrysae potissimum insulae mentionem iniceret, et tum, cum ab Chrysa insula Lemnum venissent Achivi, relictum Philoctetam diceret, nisi ut ibi id factum esse, ob quod Philoctetes in insula Lemno relinqueretur, significaret? Neque ut hanc Chrysen Sophocli valde remotam a Lemno fuisse cum Buttmanno statuamus, verba v. 271 posita *ἐκ πολλοῦ σάλου* ullo modo postulant. Neque denique haerendum est in eo, quod non relictus tantum Philoctetes in insula Lemno, sed nonnunquam etiam expositus ab Atridis et Ulixe dicitur; minimeque propterea statuendum cum Buttmanno reductum eum ex ulteriore ad Troiam profectione esse significari. Nam relictus Philoctetes sibi videri debebat, cum nesciret ea de causa Atridas Lemnum appulisse, ut ibi ipsum propter morbi molestiam relinquerent; expositus dici ab Ulixe potuit, qui sciret eo consilio se cum Atridis Lemnum appulisse, ut ibi Philoctetam exponerent. Itaque persevero in ea sententia, ut Sophoclem eandem secutum famam putem, quae relata a Pausania l. a. est. Idem vidimus p. 6 etiam Tzetzam ad Lycophr. 911 tradidisse. — Ea autem insula cum postea absorpta diceretur, cuius memoriae auctorem habemus Pausaniam l. l., factum fortasse est, ut Dosiades, cuius verba supra p. 6 allata sunt, in insula Neis Philoctetam a serpente morsum esse fingeret. Hinc Stephanus Byz.: *Νέαι, νῆσος πλησίον Λήμνου, ἐν ᾗ Φιλοκτήτης κατά τινας ἐδήχθη ὑπὸ ὕδρου.* Suidas: *Νέαι, νῆσος πλησίον Λήμνου, παρὰ τὸ νέω, τὸ κολυμβῶ· ᾗ προσενήξατό φασιν Ἡρακλῆς, περὶ ἣν κατά τινας Φιλοκτήτης ἐδήχθη ὑπὸ ὕδρου.* Hesychius: *Νέαι, νεώματα, καὶ χωρίον*

Λήμνου, ὅπου δοκεῖ Φιλοκτήτης δηχθῆναι. Alii autem, qui modestiores erant quam Dosiades, cum antiquissimam famam, quam Sophocles secutus est, ignorarent, in aliqua insula prope Lemnum sita Philoctetam calamitate illa affectum esse dicere maluerunt. Ita legitur apud Appianum in Mithridaticis c. 77 p. 755 sq.: *περὶ Λῆμνον ἐν ἐρήμῳ νήσῳ —, ἔνθα δείκνυται βωμὸς Φιλοκτήτου καὶ χάλκεος ὄφις καὶ τόξα καὶ θώραξ ταινίαις περίδετος, μήνυμα τῆς ἐκείνου πάθης.*

Postremo quod ab aliquot scriptoribus Lemni, ab aliis Tenedi vulneratus Philoctetes dicitur, eius rei causa facile mihi videtur explicari posse. Ac primum quidem, ut in insula Lemno morsus diceretur, ambiguis Homeri verbis factum opinor, qui Il. II 721 — 723 cecinit: *ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήσῳ κεῖτο κρατέρ' ἄλγεα πάσχων Λήμνῳ ἐν ἠγαθέῃ, ὅθι μιν λίπον υἷες Ἀχαιῶν ἕλκεϊ μοχθίζοντα κακῷ ὀλοόφρονος ὕδρου.* Atque in hac sententia primum mihi videntur Philostrati fuisse, sive is, quem secuti sunt, Protesilaum dico. Eorum alter in Heroic. p. 702 sic scribit: *τοῦτον* (Philoctetam) *ἐν Λήμνῳ φασὶν ἄτιμον καταλειφθῆναι τοῖς Ἀχαιοῖς, ὕδρου ἐνσκήψαντος αὐτῷ ἐς τὸν πόδα, ὑφ' οὗ νοσεῖν αὐτὸν ἐπὶ ἀκτῆς ὑψηλῆς ἐν πέτρᾳ κείμενον.* Alterius verba iam supra p. 5 descripta sunt. Disertis autem verbis hoc tradunt Eustathius p. 330, cuius verba iam supra p. 6 attuli, scholiasta ad Il. II 725 haec scribens: *ἱστόρηται, ὅτι Φιλοκτήτης ἐν Λήμνῳ καθαίρων τὸν βωμὸν τῆς Χρυσῆς καλουμένης Ἀθηνᾶς ἐδήχθη ὑπὸ ὕδρου καὶ ἀνιάτῳ τραύματι περιπεσὼν κατελείφθη αὐτόθι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων· ᾔδεισαν γὰρ τοὺς Ἡφαίστου ἱερεῖς θεραπεύειν τοὺς ὀφιοδήκτους.* Porro schol. ad Phil. 270, quamvis aliena admiscens: *λέγεται, ὡς ἐν Λήμνῳ βουλόμενος ἀναστῆσαι βωμὸν Ἡρακλεῖ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ὑπὸ ὄφεως ἐπλήγη,* et Hyginus fab. CII, cuius verba p. 7 descripsimus. Fortasse etiam memoria illa, exstitisse promunturium Lemni, Chryse dictum, ab eo orta est, qui repugnantiam, aliis Lemni aliis Chrysae morsum esse Philoctetam dicentibus, ita tollere studuit, ut Chrysen *πόλιν τῆς Λήμνου* non *πόλιν ἐγγὺς τῆς Λήμνου* (notum est enim, *πόλιν* saepe pro *νῆσος* usurpari) fuisse diceret. Eustathius enim p. 34 Rom., ex quo emendatus Stephanus Byz. est, refert: *ἐλέγετο δέ, φασι, Χρύση καὶ ἀκρωτήριον περὶ τὴν Ἡφαιστίαν τῆς Λήμνου, βλέπον πρὸς Τένεδον.* Certe nostra aetate discrepantiam illam sic tollendam putavit, quamvis temere, Salmasius in notis ad aram Dosiadae p. 146. Simili modo effecit Cypriorum scriptor, ex quo in Procli Chrestom. p. 475 ed. Gaisf. haec allata sunt: *ἔπειτα καταπλέουσιν εἰς Τένεδον· καὶ εὐωχουμένων αὐτῶν, Φιλοκτήτης ὑφ' ὕδρου πληγεὶς διὰ τὴν δυσοσμίαν ἐν Λήμνῳ κατελείφθη,* ut essent qui in insula Tenedo, licet id non claris sit verbis ab eo dictum, Philoctetam vulneratum putarent. Scribit enim Eustathius p. 330 Rom.: *δηχθῆναι δὲ τὸν Φιλοκτήτην ὁ*

Πορφύριος λέγει κατά τινας περὶ Τένεδον ἢ Ἴμβρον, ἐκεῖθεν δὲ ἐκτεθῆναι εἰς Λῆμνον.

Ceterum cur Lemni fuerit relictus Philoctetes, eius rei haec a scholiastis et Eustathio ad Il. II 722 refertur ratio, quod sacerdotes Vulcani ibi fuerint, qui viperarum morsus sanare scirent. Cypriorum scriptor, ut paullo ante vidimus, ob foetorem ulceris expositum eum tradidit; neque id negat Sophocles v. 1032 dicens: *πῶς, ὦ θεοῖς ἔχθιστε, νῦν οὐκ εἰμί σοι χωλός, δυσώδης;* quanquam addit propter male ominata verba, quibus sacra turbarit, expositum eum esse, v. 8 sq. 1032 sqq. Recessit autem Sophocles ab Aeschylo et Euripide cum aliis in rebus, tum in eo, quod in deserto Lemni loco per novem annos commoratum esse finxit, de quo vide quae ad v. 2 monui; cum illi teste Dione Chrysostomo or. LII § 6 sq. chorum fabulae ex Lemniis composuissent. Quid, quod Euripides etiam Lemnium quendam introduxit, Actorem nomine, quocum aliqua Philoctetae necessitudo intercederet.

§ 4.

Anno decimo belli Troiani cum Helenus, vates Troianus, ab Ulixe captus, respondisset non posse Ilium nisi Herculis sagittis expugnari, missi sunt Lemnum qui Philoctetam eiusque sagittas Troiam reducerent.

Oraculi hanc fuisse sententiam, ut non sagittae tantum, sed ipse etiam, qui optime iis uti putabatur, Philoctetes reduceretur, iam ex Homero patet Il. II 724 sq. Cf. Lesches in Iliade parva apud Gaisford. p. 482, Sophocles Phil. 196—200, 604—613, 839—841, 1324—1342, Euripides apud Dion. Chrys. or. LIX § 2, Pausanias V 13 4, Philostrat. p. 702, schol. ad Pind. Pyth. I 100 p. 305 ed. Boeckh, Orpheus Lith. 351 sqq., Quintus Smyrn. IX 326, Tzetzes in Posthom. 573.

Dissentiunt autem in eo veteres scriptores, a quo Lemno Troiam reductus Philoctetes sit. Lesches in Iliade parva p. 481 ed. Gaisf. a Diomede eum reductum tradit, quocum consentit Pausanias I 22 6; Euripides, Quintus Smyrn. IX 334, Hygin. fab. CII ab Ulixe et Diomede; Philostratus sive Protesilaus apud Philostratum Heroic. p. 703 a Diomede et Neoptolemo.

Sophocles quod eum ab Ulixe et Neoptolemo reduci facit, eo magis mirum videri potest, quod secundum Leschis Iliad. parvam Neoptolemus nondum Troiam venerat, cum Philoctetes reduceretur. Verum videtur Ilias illa non tantum habuisse auctoritatis, ut, qui ab ea recederet, contra fidem historiae facere videretur. Contra facile intellegitur, quanto maiore varietate ac venustate fabula illa ad scenam composita sit eo, quod non Ulixes et Diomedes, quorum simillimus esset animus et ingenium (vide 416 sq.), sed cum Ulixe, homine vafro et callido, qui ut id quod volebat consequeretur non dubitabat turpissimis uti consiliis (vide 111), Neoptolemus, adulescens magnanimus ac generosus, qui honeste

agendo spe excidere malebat quam turpiter faciendo victoriam reportare (vide 94 sq.), in scenam producebatur. Atque in hac consociatione callidi hominis et sinceri iuvenis cardo versatur novi consilii Sophoclis, qui inducit Neoptolemum primo facundia Ulixis et gloriae cupiditate ad dolum, fraudem, mendacia deductum, postmodum vi virtutis et honestatis ingenuitatem suam recuperantem, ita ut consentaneum esset a Neoptolemo Philoctetam relicto Ulixe in patriam reduci, nisi poeta memoriae concedere deberet reditum ad Troiam intercessione deorum effectum.

§ 5.

Reductus Troiam Philoctetes ab aliis expugnato Ilio liberatus morbo esse, ab aliis morbo liberatus expugnasse Ilium dicitur.

Claudo pede pugnasse ad Troiam Philoctetam Pindarus tradit Pyth. I 105 sqq.; cui assentiri videtur Philostrat. Heroic. p. 702. Sophocles (1329—1335, 1423—1430) liberatum morbo pugnaturum eum dicit.

Porro Sophocles v. 1333, quod ipsum tradit Philostratus Heroic. p. 703, ab Asclepiadis, contra 1437 ab Aesculapio sanatum eum iri ait; Machaonem morbi eius curatorem dicit Lesches in Iliade parva p. 481 ed. Gaisf., cumque eo Propertius II 1 59, Orpheus Lith. 343, quem sequitur Tzetzes Posthom. 583, et Dionysius apud Tzetz. ad Lycophr. 911; Podalirium Quintus Smyrn. IX 462.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἀκτὴ μὲν ἥδε τῆς περιρρύτου χθονὸς
Λήμνου, βροτοῖς ἄστιπτος οὐδ' οἰκουμένη,
ἔνθ', ὦ κρατίστου πατρὸς Ἑλλήνων τραφεὶς
Ἀχιλλέως παῖ Νεοπτόλεμε, τὸν Μηλιᾶ
Ποίαντος υἱὸν ἐξέθηκ' ἐγώ ποτε,
ταχθεὶς τόδ' ἔρδειν τῶν ἀνασσόντων ὕπο,

V. 1. Schol. *προλογίζει ὁ Ὀδυσσεύς, καθὰ καὶ παρ' Εὐριπίδῃ· ἐκεῖνο μέντοι διαφέρει, παρ' ὅσον ὁ μὲν Εὐριπίδης πάντα τῷ Ὀδυσσεῖ περιτίθησιν, οὗτος δὲ τὸν Νεοπτόλεμον παρεισάγων διὰ τούτου οἰκονομεῖται.* Apte et *ἀκτή* initio versus positum et *μέν* particula addita est. Hoc enim dicit: Ad litus quidem insulae Lemni pervenimus; verum quaerendum iam antrum est, quod habitare Philoctetam probabile est. Sequitur autem apodosis vs. 15. Cfr. Trachin. 6 cum nota nostra.

V. 2. *ἄστιπτος οὐδ' οἰκουμένη*] 'Nullius pede trita neque habitata'. Sic O. C. 39: *ἄθικτος οὐδ' οἰκητός.* Haec descriptio summae solitudinis a Lessingio collaudata ad Aeschylum referenda videtur, cuius fabula Prom. his incipit: *χθονὸς μὲν εἰς τηλουρὸν ἥκομεν πέδον, Σκύθην ἐς οἶμον, ἄβροτον εἰς ἐρημίαν.* Ceterum recte Scholiasta: *ἐν ἐρήμῳ μέρει τῆς Λήμνου ἐξετέθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.* Neque enim tota insula colonis vacua erat. Cfr. Hom. Il. I 594, XXI 40.

V. 3. *ὦ κρατίστου — τραφείς*] Genetivus e natura participii *τραφείς* aptus est. Praeterea notanda Graecorum consuetudo, dicentium *κρατίστου πατρὸς Ἑλλήνων τραφείς*, ita ut requiras pro *πατρὸς* potius *ἀνδρός*. Sic in fragm. 497 ed. Dind. *ἀρίστου πατρὸς Ἑλλήνων γεγώς*, El. 341: *πατρός, οὗ σὺ παῖς ἔφυς.* ibid. 365 sq. Eur. Troad. 723: *λέξας ἀρίστου παῖδα μὴ τρέφειν πατρός.*

V. 4. *Νεοπτόλεμε*] Ut nomen *θεός* et alia, de quibus Advers. in Soph. Phil. p. 37 sq. egimus, ita pronuntiabantur, ut *εο* nunc pro una nunc pro duabus syllabis esset, ita *Νεοπτόλεμος* modo quattuor modo quinque syllabarum est. Quadrisyllabum hic est et v. 241. Eurip. Androm. 14. Troad. 1126, quinque syllabarum Eurip. Or. 1655. — Schol.: *τὸν Μηλιᾶ· τὸν Θεσσαλόν· ἀπὸ πόλεως. Ἀττικὸν δὲ τὸν Μηλιᾶ* [i. e. *Μηλιᾶ* pro *Μηλιέα*, quod tamen cum cautione accipiendum est. Cfr. curae epigr. p. 21].

V. 6. Similiter O. C. 850 sq. *ὑφ' ὧν ἐγὼ ταχθεὶς τάδ' ἔρδω.*

νόσῳ καταστάζοντα διαβόρῳ πόδα·
ὅτ᾽ οὔτε λοιβῆς ἡμὶν οὔτε θυμάτων
παρῆν ἑκήλοις προσθιγεῖν, ἀλλ᾽ ἀγρίαις
κατεῖχ᾽ ἀεὶ πᾶν στρατόπεδον δυσφημίαις,
βοῶν, στενάζων. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τί δεῖ
λέγειν; ἀκμὴ γὰρ οὐ μακρῶν ἡμῖν λόγων,
μὴ καὶ μάθῃ μ᾽ ἥκοντα, κἀκχέω τὸ πᾶν
σόφισμα, τῷ νιν αὐτίχ᾽ αἱρήσειν δοκῶ.
ἀλλ᾽ ἔργον ἤδη σὸν τὰ λοίφ᾽ ὑπηρετεῖν,
σκοπεῖν θ᾽, ὅπου ᾽στ᾽ ἐνταῦθα δίστομος πέτρα
τοιάδ᾽, ἵν᾽ ἐν ψύχει μὲν ἡλίου διπλῆ
πάρεστιν ἐνθάκησις, ἐν θέρει δ᾽ ὕπνον

V. 7. Schol.: διαβόρῳ· τῇ τὸν πόδα ἐσθιούσῃ, σηπτικῇ, τῇ διαβιβρωσκούσῃ· τῇ καλουμένῃ φαγεδαίνῃ· πάθος δὲ τοῦτό ἐστιν οὕτω λεγόμενον παρὰ τοῖς ἰατροῖς. Καταστάζοντα δέ, οἷον καταῤῥέοντα, τηκόμενον, λυόμενον. Aesch. in Philoct. fr. 246: φαγέδαιναν, ἥ μου σάρκας ἐσθίει ποδός. Sophocles νόσον dixit, genus pro specie poetarum more ponens et significans 'saniem', quam cancrum, quo morbo Philoctetes laborasse fertur, mittere solere constat (Cato R. R. 157 3). Eodem sensu v. 39 νοσήλεια dictum. Καταστάζειν πόδα νόσῳ est habere pedem stillantem sanie. Sic Ai. 10: κάρα στάζων ἱδρῶτι et Eur. Suppl. 586: στόμα ἀφρῷ καταστάζοντα. Dicitur νόσος διάβορος etiam Trach. 1084. Contra passivo sensu dictum διάβορος Trach. 676.

V. 8. λοιβή libationes, θῦμα suffitus significat; ex utrisque sacrificia constabant. Similiter Hom. Il. IX 500: λοιβῇ τε κνίσῃ τε.

V. 9. προσθιγεῖν] Ut apud Latinos 'attingere rem' pro operam dare rei. Cf. Cic. ad Att. II 22. in Rull. II 12. MATTH. (i. e. J. M. SCHULTZ).

V. 10. δυσφημίαις] 'Verbis male ominatis', quae a sacris aliena erant.

V. 11. Eur. Hec. 939: ἀλλὰ ταῦτα μὲν τί δεῖ θρηνεῖν;

V. 12. Schol.: ἀκμή, ἀντὶ τοῦ καιρός. Ai. 811: οὐχ ἕδρας ἀκμή. El. 22: ἔργων ἀκμή. 1338: ἀπηλλάχθαι ἀκμή.

V. 13. μὴ καὶ] 'Ne adeo'. Sic v. 46: μὴ καὶ λάθῃ με προσπεσών. Antig. 278: μή τι καὶ θεήλατον τοὔργον τόδε. Verbum ἐκχέω ut latinum effundo 'perdendi' notione usurpatum etiam Aesch. Pers. 831 ed. Blomf., quem vide ibi in Gloss.

V. 15. Vocabulum ἔργον opponitur λόγοις, et verba ἀλλὰ etc. verbis ἀκμὴ — λόγων, ut sensus sit: Non loquendi nunc tempus est, sed agendi, et quidem tuum etc. Pronomen σὸν autem postpositum est, quia non hominum, sed rei oppositio est. — τὰ λοίφ᾽ ὑπηρετεῖν: Integra locutio foret: τὰ λοιπὰ ὑπηρετήματα ὑπηρετεῖν. Sic infra 1024: οἷς σὺ ταῦθ᾽ ὑπηρετεῖς. Vide quae in censura Aiac. ab Lobeck. edit. p. 86 § 4 exposui.

V. 16. Saepe a tragicis πέτρα pro ἄντρον dici monuit Elmsl. ad Eur. Med. 1326.

V. 17. Spelunca illa pervia erat, patens et orienti soli et occidenti, ut, ubi frigus esset, in antemeridiano et pomeridiano sole sedere posset Philoctetes, quae est ἡλίου διπλῆ ἐνθάκησις, in aestivo autem calore perflans aura ad somnum invitaret. HERM.

δι᾽ ἀμφιτρῆτος αὐλίου πέμπει πνοή.
βαιὸν δ᾽ ἔνερθεν ἐξ ἀριστερᾶς τάχ᾽ ἂν
ἴδοις ποτὸν κρηναῖον, εἴπερ ἐστὶ σῶν.
ἅ μοι προσελθὼν σῖγα σήμαιν᾽, εἴτ᾽ ἔχει
χῶρον πρὸς αὐτὸν τόνδε γ᾽, εἴτ᾽ ἄλλῃ κυρεῖ·
ὡς τἀπίλοιπα τῶν λόγων σὺ μὲν κλύῃς,
ἐγὼ δὲ φράζω, κοινὰ δ᾽ ἐξ ἀμφοῖν ἴῃ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

ἄναξ Ὀδυσσεῦ, τοὔργον οὐ μακρὰν λέγεις·

V. 19. Schol. ἀμφιτρῆτος· τοῦ ἀμφοτέρωθεν τετρημένου. Suidas: ἀμφίτρητον, τὸ ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν τετρημένον ἄντρον. De forma adiectivi cfr. Porson. et Schaefer. ad Eur. Med. 1363. — αὔλιον etsi plerumque de stabulo usurpatur, significat omnino locum quemcunque in agris et sub dio quieti capiendae opportunum, quod monuit Spanhem. ad Callim. H. in Dian. 87 sq. p. 228 ed. Ern. MATTH. Pro δι᾽ ἀμφ. αὐλίου proprie debebat δι᾽ ἀμφοτέρου στόματος dici, cum verba πέτρα τοιάδε, ἵνα praecedant. Excusatur autem repetita antri mentio eo, quod verba ἐν ψύχει — ἐνθάκησις interiecta sunt.

V. 20. βαιὸν δ᾽ ἔνερθεν] sc. τοῦ ἄντρου, paullo infra antrum. Βαιὸν ἄπωθεν ὁδοῦ in Dioscoridis epigr. Anth. Pal. VI 220 5 confert Bonitzius (Beiträge zur Erklärung des Sophokles. Erster Theil).

V. 22 sq. Verbi ἔχει subiectum non Philoctetam, sed pronomen ἅ esse, verissime ab Hermanno monitum puto. In reliqua huius loci interpretatione dissentio. Totum fabulae exordium docet ante omnia Neoptolemo quaerendum fuisse, utrum locus is, quem a Philocteta habitari Ulixes putabat, in vicinia, id est in iis rupibus, quae in scena ante oculos Ulixis et Neoptolemi (v. 16: ὅπου ᾽στ᾽ ἐνταῦθα διστ. πέτρα) positae erant, an alibi esset. Itaque accedere nunc ad eas (προσελθὼν σῖγα) sine strepitu iubetur et significare Ulixi, sintne (ἅ) antrum eiusmodi, quale modo descripserit, et fons 'ad eum versus locum', quem nunc teneat Ulixes, an 'aliorsum' sita. Apte nunc πρὸς praepositionem positam esse patet. Cf. Antig. 1217 et Eur. Hec. 221. De usu verbi ἔχειν, 'spectare' hic significantis, consule Wesseling. ad Herodot. II 17 p. 265. Aliter hunc locum explicat Reisigius in Enarr. O. C. p. XXVII [et Bonitzius l. l. p. 8, qui ἔχειν non 'situm esse', sed 'dirigi, pertinere ad locum' significare statuit. Complures res docent Ulixem dicere: 'Quem locum si inveneris, tacite adgressus significa mihi, utrum illum etiamnunc teneat Philoctetes an alibi sit'. Itaque verba πρὸς αὐτὸν aliquid vitii contraxisse probabile est, sive cum Bergkio πάραυλον sive cum Blaydesio τὸν αὐτὸν sive mecum πετραῖον corrigendum videtur. Praeterea cum optimus liber τόνδε εἴτ᾽ exhibeat, non supplementum γὲ ex deterioribus libris recipiendum, sed de coniectura Elmslei τόνδ᾽ ἔτ᾽ scribendum est. Numeros σή | μαιν᾽ εἴτ᾽ nihil offensionis habere, quia caesura habetur post σῖγα, docui in libro qui inscribitur Studien zu Aeschylus p. 131. Cfr. infra v. 422, 466, 596, 788, 801].

V. 24. τἀπίλοιπα τῶν λόγων] Vid. ad Viger. p. 62 et Eur. Hel. 976: ἅ σοι παρέλιπεν ἥδε τῶν λόγων, φράσω.

V. 25. Schol. κοινὰ δ᾽ ἐξ ἀμφοῖν ἴῃ· πονοῖτο, διανύοιτο, προβαίνοι.

V. 26. Schol. τοὔργον οὐ μακρὰν λέγεις· οὐ μακροῦ πόνου δεόμενον. ἤδη γὰρ εἰσεῖδον ἄντρον, ὃ λέγεις. Et glossa: οὐ μακρᾶς διδαχῆς δεόμενον. Unde

δοκῶ γὰρ οἷον εἶπας ἄντρον εἰσορᾶν.
ΟΔ. ἄνωθεν, ἢ κάτωθεν; οὐ γὰρ ἐννοῶ.
ΝΕ. τόδ' ἐξύπερθε, καὶ στίβου γ' οὐδεὶς κτύπος.
ΟΔ. ὅρα, καθ' ὕπνον μὴ καταυλισθεὶς κυρεῖ.
ΝΕ. ὁρῶ κενὴν οἴκησιν ἀνθρώπων δίχα.
ΟΔ. οὐδ' ἔνδον οἰκοποιός ἐστί τις τροφή;
ΝΕ. στιπτή γε φυλλὰς ὡς ἐναυλίζοντί τῳ.
ΟΔ. τὰ δ' ἄλλ' ἔρημα, κοὐδέν ἐστ' ὑπόστεγον;

Gedick. et Wakef. μακρόν coniecerunt, quod Buttm. solum putat aptam sententiam praebere. Immo aptior sine dubio vulgata scriptura est, cuius hic est sensus: 'id, quod a me quaerendum dicis, non longe abest'. Attulit Herm. Aesch. Ag. 1650: τοὔργον οὐχ ἑκὰς τόδε.

V. 28. Schol. ἄνωθεν, ἢ κάτωθεν· ταπεινόν, ἢ ὑψηλόν.— οὐ γὰρ ἐννοῶ, non intellego, inquit, utrum supra, an infra. Eadem verba in O. R. 559. HERM. De usu adverbiorum ἄνωθεν et κάτωθεν vide quae ad Ant. 519 adnotavimus.

V. 29. τόδ' scilicet ἄντρον, quod est demonstrantis, ut consuerunt loqui, significans 'hic'. HERM. —καὶ στίβου γ' οὐδεὶς κτύπος: Neoptolemus cum 'nullum incessus strepitum esse' vel nullum incedentis strepitum audiri ait, hoc significat, Ulixem, qui veritus adhuc, ne in antro inesset Philoctetes, procul afuerat ideoque ne satis quidem cognoscere illud potuerat, propius iam accedere posse, quod Philoctetes non inesse nunc in antro videatur. Nam qui ante antrum stabat si nullum incedentis strepitum audiebat, in alterutra versari sententia debebat, ut putaret, aut non inesse Philoctetam, aut, si inesset, recubuisse. Prius credebat Neoptolemus, posterius cautior Ulixes reputandum statim monet. Ceterum στίβος recte de 'incessu' dici docui in Advers. p. 48. [Id comprobat, eis quae a Bonitzio et aliis contra dicuntur refutatis, M. Seyffertus in ed. Ceterum Neoptolemus haec dicit: 'et quod aliud quaeris (vs. 22 sq.), num Philoctetes in eo antro sit, incessus quidem nullum audio strepitum'].

V. 30. Male editores omnes καθ' ὕπνον καταυλισθεὶς κυρεῖ, vel, ut antea legebatur, κατακλιθείς, explicant 'dormit'. Immo significant haec verba: 'ad dormiendum recubuit'. De significatu locutionis ὅρα, μὴ sequente indicativo ad El. 567 sq. exposui. Cfr. Eur. Iph. T. 67 ὅρα φυλάσσου μή τις ἐν στίβῳ βροτῶν (sc. ἐστίν).

V. 31. κενὴν—δίχα] Simillime Ai. 464: γυμνὸν φανέντα τῶν ἀριστείων ἄτερ. Ant. 445: ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον.

V. 32. οἰκοποιὸς—τροφή] Certum est οἰκοποιός adiectivum active dictum esse, ita ut ea significet, quibus locus aliquis in modum domus instruatur; item ex sequentibus apparet, quod appositum fuerit adiectivo illi substantivum, non 'nutrimenta', sed 'supellectilem' significasse. Quo significatu nescio an non potuerit substantivum τροφή poni. Ego certe nullum novi exemplum nominis illius ita usurpati. Quapropter videndum, ne scripserit poeta, quod Welckerus suspicatus est, τρυφή. Similiter mox poculum nulla arte compositum τέχνημα et igniaria θησαύρισμα Philoctetae appellantur.

V. 33. Schol. στιπτή γε φυλλάς· χαμαιστρωσία ἐκ φύλλων. ἡπλωμένη καὶ πατουμένη, ὡς κοιμωμένου ἐπ' αὐτῇ τινος. Sensus hic est: 'folia calcata sic, ut ab eo, qui stratum facit'.

V. 34. τὰ δ' ἄλλ' ἔρημα] Sensus est: 'reliquusne locus speluncae vacuus?' — ὑπόστεγον: Schol. ὑπὸ τῇ στέγῃ.

ΝΕ. αὐτόξυλόν γ' ἔκπωμα, φλαυρουργοῦ τινὸς
τεχνήματ' ἀνδρός, καὶ πυρεῖ' ὁμοῦ τάδε.
ΟΔ. κείνου τὸ θησαύρισμα σημαίνεις τόδε.
ΝΕ. ἰού, ἰού· καὶ ταῦτά γ' ἄλλα θάλπεται
ῥάκη, βαρείας του νοσηλείας πλέα.
ΟΔ. ἁνὴρ κατοικεῖ τούσδε τοὺς τόπους σαφῶς,
κἄστ' οὐχ ἑκάς που. πῶς γὰρ ἂν νοσῶν ἀνὴρ
κῶλον παλαιᾷ κηρὶ προσβαίη μακράν;
ἀλλ' ἢ 'πὶ φορβῆς νόστον ἐξελήλυθεν,

V. 35. **αὐτόξυλον** male Hesych. explicat *αὐτοδημιούργητον ξύλον*. Recte Schol.: *ποτήριον μονόξυλον, τέχνημα ἀνδρὸς φαύλως ἐργαζομένου· ὅ ἐστιν ἰδιώτου καὶ οὐ τεχνίτου*. Eustath. p. 1332, 17: *ὅμοιον δὲ πρὸς τὸ αὐτοχόωνον, τὸ αὐτοκάβδαλον, καὶ τὸ παρὰ Σοφοκλεῖ αὐτόξυλον ἔκπωμα· καὶ ὅλως ὅσα ἔργα οὐκ εἰς κάλλος ἐσκεύασται*. Addit Musgr. ad O. C. 188 *αὐτόπυρος ἄρτος* ex Athenaeo p. 114 C. Eadem significatione *αὐτόξυλος* dicitur Pan in Apoll. epigr. Anthol. Pal. IV 235.

V. 36. Plurale **τεχνήματα** ('artes' Verg. Aen. V 359) recte defendit Porson. ad Eur. Or. 1051. — **πυρεῖα** igniaria sunt, quae hic non lignea videntur intellegenda esse, de quibus dixere Salmas. in Exerc. Plin. p. 126, Casaub. Lectt. Theocr. c. 20, Wesseling. ad Diod. Sic. V 67, sed silices, ex quibus ignis eliciebatur (vid. v. 296), nec solum hi, sed etiam quae accensi ignis reliquiae prodebant, quem illi silices usum haberent, ut carbones, cineres: ut perridicula sit dubitatio, quae a quibusdam excitata est de repugnantia, quae sit inter hunc locum et v. 296. HERM.

V. 37. Sensus hic est: 'illius est supellex haec, quam significas'. Quo dicit Ulixes sine dubio a Philocteta speluncam, quam investigavit Neoptolemus, habitari.

V. 38. **ἰού, ἰού**] Exclamatio est fastidientis. Tum **ταῦτα**, ut v. 36 **τάδε**, significat 'hicce'. — **ἄλλα** non abundanter additum, sed est elliptice potius dictum. Solent enim Graeci frequenter pronomen illud ibi, ubi plures res enumerantur, quae omnes ad unum quoddam genus pertinent, per attractionem quandam cum eo nomine, quo species indicatur, ita coniungere, ut notio pronominis non ad nomen, cui appositum est, sed ad illud, quo genus indicatur, nunc commemoratum a scriptoribus, nunc suppressum, referri debeat, nomenque, quocum **ἄλλος** coniunctum est, explicationem pronominis et substantivi, ad quod notio pronominis pertinet, continere existimandum sit. Itaque verba *καὶ ταῦτά γ' ἄλλα θάλπεται ῥάκη* in hunc sunt sensum dicta: *καὶ τοῦτό γ' ἄλλο θησαύρισμα, δηλονότι ῥάκη, ἃ θάλπεται*. Alia huius usus exempla collegerunt Schaef. ad Eur. Med. 298 ed. Pors., Elmsl. ad eundem locum, aliique.

V. 39. **νοσήλεια**] ut v. 7 *νόσος*, de sanie accipiendum, quae dicitur *βαρεῖα*, quod molesta est, taedium movet.

V. 42. **κήρ**] Et hic et infra 1166 non simpliciter *νόσον* significat, ut Schol. putat, sed 'morbum fatalem'. Fatalem autem cur putaverit morbum Philoctetae, explicat poeta ipse v. 191—200. — **προσβαίη μακράν**, 'ad locum remotum accesserit'. Prorsus eodem modo dictum O. C. 122: *προσδέρκου πανταχῇ*.

V. 43. **ἐπὶ φορβῆς νόστον ἐξ.**] 'In viam, qua victum quaereret, se contulit', i. e. breviter: ad victum quaerendum exiit. *Νόστος* pro via et itinere simpliciter saepius apud tragicos positum, ut

ἢ φύλλον εἴ τι νώδυνον κάτοιδέ που.
τὸν οὖν παρόντα πέμψον ἐς κατασκοπήν,
μὴ καὶ λάθῃ με προσπεσών· ὡς μᾶλλον ἂν
ἕλοιτό μ' ἢ τοὺς πάντας Ἀργείους λαβεῖν.
ΝΕ. ἀλλ' ἔρχεταί τε καὶ φυλάξεται στίβος.
σὺ δ' εἴ τι χρῄζεις, φράζε δευτέρῳ λόγῳ.
ΟΔ. Ἀχιλλέως παῖ, δεῖ σ' ἐφ' οἷς ἐλήλυθας
γενναῖον εἶναι μὴ μόνον τῷ σώματι,
ἀλλ' ἤν τι καινόν, ὧν πρὶν οὐκ ἀκήκοας,
κλύῃς, ὑπουργεῖν, ὡς ὑπηρέτης πάρει.
ΝΕ. τί δῆτ' ἄνωγας; *ΟΔ.* τὴν Φιλοκτήτου σε δεῖ
ψυχὴν ὅπως λόγοισιν ἐκκλέψεις λέγων.

in Eurip. Iphig. A. 966. 1261. Rhes. 427, et sic etiam νοστεῖν in Helen. v. 474. 891. Cfr. Schaef. in Melet. cr. p. 90. HERM. Suidas: περινοστοῦντας· περιερχομένους· νόστος κυρίως μὲν ἡ ἀπ' ἀλλοδαπῆς οἴκαδε ἄφιξις, καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἡ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. [Fortasse tamen legendum: 'πὶ φορβὴν νῆστις, in quibus νῆστις idem quod infra v. 162 φορβῆς χρείᾳ.]

V. 44. Schol.: φύλλον εἴ τι νώδυνον· βοτάνην τινὰ πανσώδυνον. Structura haec est: ἢ ἐξελ. εἴ τι φύλλον νώδυνον κάτοιδέ που, ἐπ' αὐτὸ (ἐπὶ νόστον αὐτοῦ).

V. 45. τὸν οὖν παρόντα] Schol.: ὡς τινὸς παρισταμένου αὐτῷ. Eiusmodi muti pedissequi, qualem Neoptolemum secum in scenam adduxisse ex hoc loco intellegimus, ubique reges vel personas primarias comitati videntur. Cfr. Lobeck. ad Ai. 1104.

V. 46. μὴ καὶ λάθῃ με προσπεσών] De καί particulae significatu ad v. 13 monuimus. Tum προσπεσών subitaneum significat adventum, ut v. 156. Similiter Eurip. Heracl. 338: πρῶτα μὲν σκοποὺς πέμψω πρὸς αὐτόν, μὴ λάθῃ με προσπεσών.

V. 47. Ne quem pronomen encliticum μὲ in comparatione offendat, tenendum est hoc dici a poeta: 'illico enim me comprehendat, idque lubentius quam omnes Argivos'. Ita saepe in comparatione pronomen eius, de quo potissimum sermo est, forma enclitica effertur. Vide huius fab. 347. 524. 1051. O. R. 1478.

V. 48. Schol.: ἀπέρχεται, φησίν, ὁ θεράπων εἰς κατασκοπήν. Ἔρχεσθαι saepius usurpatur de abeunte, ut infra v. 1183 μὴ ἔλθῃς. BUTTM. Et sic Ant. 99. Scilicet qui antea prope me stetit et nunc 'ire' dicitur, is profecto a me 'abire' intellegitur. Similiter ἵστασθαι pro ἀνίστασθαι usurpatur, de quo vide ad 875. — φυλάξεται iam schol. monuit pro φυλαχθήσεται esse positum.

V. 49. Verbis δευτέρῳ λόγῳ alterum significat Neoptolemus colloquium, quod reperto antro secum de capiendo Philocteta habiturum Ulixem esse meminerat, qui supra v. 24 dixerat ὡς τἀπίλοιπα τῶν λόγων σὺ μὲν κλύῃς etc. Eodem fere sensu δεύτερον dictum ab Eur. Hec. 988.

V. 52 sq. ἤν τι καινόν etc.] Abundare καινόν videtur; sed confer quae ad El. 324 adnotavimus. In verbis ὡς ὑπηρέτης πάρει nemo haerebit, qui hoc sensu ea posita esse reputaverit: 'ut facere te, qui minister sis, convenit'.

V. 55. De locutione δεῖ σε ὅπως ἐκκλέψεις vide ad Ai.

ὅταν σ' ἐρωτᾷ, τίς τε καὶ πόθεν πάρει,
λέγειν, Ἀχιλλέως παῖς· τόδ' οὐχὶ κλεπτέον·
πλεῖν δ' ὡς πρὸς οἶκον, ἐκλιπὼν τὸ ναυτικὸν
στράτευμ' Ἀχαιῶν, ἔχθος ἐχθήρας μέγα,
οἵ σ' ἐν λιταῖς στείλαντες ἐξ οἴκων μολεῖν,
μόνην ἔχοντες τήνδ' ἅλωσιν Ἰλίου,
οὐκ ἠξίωσαν τῶν Ἀχιλλείων ὅπλων

549 sq. — In verbis λόγοισιν ἐκκλέψεις λέγων nihil non recte dictum. Verbum λόγοις arctissime cohaeret cum ἐκκλέπτειν, ita ut λόγοις ἐκκλέπτειν τινά significet, 'ficta alicui dicere, decipere aliquem'. Tum ad λέγων intellegendum λόγους hoc sensu: 'decipere debes animum Philoctetae, cum verba ad eum facies', i. e. verba eiusmodi facere ad Philoctetam debes, quibus animum eius decipias. Hinc ipse Philoctetes infra 1268: καὶ τὰ πρίν γὰρ ἐκ λόγων καλῶν κακῶς ἔπραξα σοῖς πεισθεὶς λόγοις. De addito λέγων vide etiam 1322. Trach. 427 et de λόγῳ κλέπτειν El. 56: ὅπως λόγῳ κλέπτοντες ἡδεῖαν φάτιν φέρωμεν αὐτοῖς. Eur. Phoen. 991: πατρὸς ἐξεῖλον φόβον κλέψας λόγοισιν.

V. 57. λέγειν] Infinitivum sensu imperativi positum esse apparet ex v. 64 λέγων. Vide ad El. 9.

V. 58. πλεῖν pendet a λέγειν. De ὡς πρὸς οἶκον cfr. Krueg. I 69, 63, 4. Zeun. ad Vig. p. 567. Aristoph. Equ. 1407 κἀκεῖκον ἐκφερέτω τις ὡς ἐπὶ τὴν τέχνην.

V. 59. ἔχθος ἐχθήρας μέγα] Scilicet αὐτούς. Cfr. El. 1034: οὐδ' αὖ τοσοῦτον ἔχθος ἐχθαίρω σ' ἐγώ. Debebat autem Neoptolemus infestum se Achivis simulare, quo magis Philoctetae benevolentiam captaret. Quod intellexit iam Schol. monens: οἱ γὰρ ἐξ ἑνὸς ἠδικημένοι φιλοῦσιν ἀλλήλους.

V. 60. ἐν λιταῖς] Est hoc eodem modo dictum, quo v. 102 ἐν δόλῳ et 1393 ἐν λόγοις. Solent enim Graeci pro Latinorum ablativo instrumenti saepe nunc ἐν praepositionem ponere, significaturi in ea re, cuius nomini praepositio adiuncta est, vim aut facultatem alicuius rei agendae sitam esse; nunc ἐκ praepositionem, ex aliqua re vim aut facultatem agendi proficisci; nunc ἀπό praepositionem, de vel ab aliqua re facultatem alicuius rei agendae peti vel depromi. Itaque ἐν λιταῖς στείλαντες etc. proprie sic explicandum: 'qui te Troiam adduxerint ita ut vis adducendi in precibus sita esset'; et v. 102 'cur abductio eius debet in dolo consistere?' De ἐκ vide ad v. 91. — Duobus locis Sophocles, et hic et Ant. v. 165, στέλλειν cum verbo 'veniendi' coniunxit; alibi 'arcessendi' notione solum verbum activum στέλλειν usurpavit. Sic O. R. v. 860, O. C. v. 298. — Ceterum de re narrata cfr. Hom. Od. XI 506 sqq.

V. 61. Hoc dicit poeta: 'solam habentes hanc Ilii expugnandi facultatem'. Saepenumero enim substantiva verbalia in 'σις' desinentia 'facultatem agendi' significant. Sic 691: οὐκ ἔχων βάσιν, 'non habens facultatem eundi' et El. 143, 573. Τήνδε recte explicavit scholiasta: τὸ σὲ ἐλθεῖν εἰς Ἴλιον. Sic Trach. 483: εἴ τι τήνδ' ἁμαρτίαν νέμεις.

V. 62 sq. οὐκ ἠξίωσαν — αἰτουμένῳ] Nolim dicere, quae communis omnium interpretum opinio est, infinitivum δοῦναι inutiliter additum esse. Fert enim ita Graecorum loquendi consuetudo, ut ea res, qua quis dignus dicitur, non tam genetivo substantivi, quam potius infinitivo efferatur. Neque quisquam, opinor, haesisset in hoc loco, si vulgarem secutus consuetudinem poeta dixisset: οὐκ ἠξίωσαν δοῦναί σοι ἐλθόντι τὰ

ἐλθόντι δοῦναι κυρίως αἰτουμένῳ,
ἀλλ' αὔτ' Ὀδυσσεῖ παρέδοσαν· λέγων ὅσ' ἂν
θέλῃς καθ' ἡμῶν ἔσχατ' ἐσχάτων κακά.
τούτῳ γὰρ οὐδέν μ' ἀλγυνεῖς· εἰ δ' ἐργάσει
μὴ ταῦτα, λύπην πᾶσιν Ἀργείοις βαλεῖς.
εἰ γὰρ τὰ τοῦδε τόξα μὴ ληφθήσεται,
οὐκ ἔστι πέρσαι σοι τὸ Δαρδάνου πέδον.
ὡς δ' ἔστ' ἐμοὶ μὲν οὐχί, σοὶ δ' ὁμιλία
πρὸς τόνδε πιστὴ καὶ βέβαιος, ἔκμαθε.
σὺ μὲν πέπλευκας οὔτ' ἔνορκος οὐδενί,
οὔτ' ἐξ ἀνάγκης, οὔτε τοῦ πρώτου στόλου·
ἐμοὶ δὲ τούτων οὐδέν ἐστ' ἀρνήσιμον.
ὥστ', εἴ με τόξων ἐγκρατὴς αἰσθήσεται,
ὄλωλα, καὶ σὲ προσδιαφθερῶ ξυνών.
ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο δεῖ σοφισθῆναι, κλοπεὺς
ὅπως γενήσει τῶν ἀνικήτων ὅπλων.
ἔξοιδα, παῖ, φύσει σε μὴ πεφυκότα

Ἀχίλλεια ὅπλα κυρίως αἰτουμένῳ. Cfr. O. C. 1496: *ὁ γὰρ ξένος σε καὶ πόλισμα καὶ φίλους ἐπαξιοῖ δικαίαν χάριν παρασχεῖν παθών.* Ai. 494: *μή μ' ἀξιώσῃς βάξιν ἀλγεινὴν λαβεῖν.* Itaque notanda hic potius mutatio structurae vulgaris erat, substantivo, quod cum infinitivo iungendum erat, relato ad verbum finitum, ex quo infinitivus aptus est. Cfr. O. C. 1211.

V. 64. *λέγων*] Participium hoc referendum ad infinitivum, qui praecessit, *λέγειν*, imperativi sensu positum.

V. 65. *ἔσχατ' ἐσχάτων*] Recte scholiasta: *αἰσχρότατα.* Cfr. O. R. 465. O. C. 1238.

V. 67. *βαλεῖς*] Exspectaveris *ἐμβαλεῖς*. Sed vide quae ad Ai. 745 adnotavimus et cfr. Eur. Phoen. 1534 *σκότον ὄμμασι σοῖσι βαλών*, Aesch. Prom. 705 *τοὺς ἐμοὺς λόγους θυμῷ βάλε.* De *μή* particulae collocatione ad O. C. 1360 egimus.

V. 68. Schol.: *προτρεπτικῶς εἰς τὴν συμμαχίαν οὐ τὸν ἄνδρα, ἀλλὰ ψιλῶς τὰ τόξα ὠνόμασεν· εἰς δὲ τὴν πόρθησιν τὸν Νεοπτόλεμον.* Cf. v. 114 sq.

V. 69. *τὸ Δαρδάνου πέδον*] Dardanus, Iovis et Electrae filius, auctor generis regum Troianorum, quem sub Ida monte Dardaniam condidisse Homerus tradit. CAMER.

V. 72 sq. Schol.: *οὔτ' ἔνορκος οὐδενί· ὤμοσαν γὰρ τῷ Τυνδάρεῳ πάντες Ἕλληνες συνελθεῖν, ἐὰν ἁρπασθῇ ἡ Ἑλένη.* Vide quae de fabula Aiac. praefati sumus. Verbis sequentibus *ἐξ ἀνάγκης πέπλευκας* non dubium est quin eo respiciatur, quod Ulixes, patefacto dolo eius, quo subterfugere expeditionem studuerat, Troiam oppugnatum proficisci coactus est. Cfr. v. 1007: *καί τοι σὺ μὲν κλοπῇ τε κἀνάγκῃ ξυγεὶς ἔπλεις ἅμ' αὐτοῖς*, ibique adnotationem. Denique de prima, quae postremo commemoratur, expeditione cfr. v. 246 sq.

V. 73. *οὔτε τοῦ πρώτου στόλου*] Est gen. possessivus ut v. 220 sq. *ποίας πάτρας* etc. Supplere licet *ὤν*.

V. 75. Schol.: *τόξων ἐγκρατής· ἔχων τὰ τόξα.*

V. 76. Non inutiliter additum est *ξυνών*, significans 'eo quod tecum sim'.

V. 79. *φύσει πεφυκότα*] Quia *πεφυκέναι* usu attritum est,

τοιαῦτα φωνεῖν, μηδὲ τεχνᾶσθαι κακά·
ἀλλ' ἡδὺ γάρ τοι κτῆμα τῆς νίκης λαβεῖν,
τόλμα· δίκαιοι δ' αὖθις ἐκφανούμεθα.
νῦν δ' εἰς ἀναιδὲς ἡμέρας μέρος βραχὺ
δός μοι σεαυτόν, κᾆτα τὸν λοιπὸν χρόνον
κέκλησο πάντων εὐσεβέστατος βροτῶν.
NE. ἐγὼ μὲν οὓς ἂν τῶν λόγων ἀλγῶ κλύων,
Λαερτίου παῖ, τούσδε καὶ πράσσειν στυγῶ.
ἔφυν γὰρ οὐδὲν ἐκ τέχνης πράσσειν κακῆς,
οὔτ' αὐτός, οὔθ', ὥς φασιν, οὑκφύσας ἐμέ.

adiecto φύσει notio naturae magis exprimitur. Cfr. Eur. Bacch. 895 τό τ' ἐν χρόνῳ μακρῷ νόμιμον ἀεὶ φύσει τε πεφυκός.

V. 81. ἡδὺ — λαβεῖν] Quidam interpretes verba ἡδὺ κτῆμα praedicati loco esse, ex eoque intellegi debere subiectum τὸ κτῆμα putant, ita ut integra oratio haec foret ἡδὺ κτῆμά ἐστι τὸ κτῆμα τῆς νίκης. Cfr. Matth. ad Eurip. Androm. 181: ἐπίφθονόν τι χρῆμα θηλειῶν ἔφυ. Non improbarem hanc interpretationem, cum saepe semel id poni verbum solere, quod, plene si loqui voluissent, bis ponere poetae debebant, ipse pluribus exemplis ad v. 512 demonstrarim, si omissum verbum λαβεῖν esset, quod in hac interpretatione mirum quantum languet. Vehementer enim differunt, ad quae quis provocare possit, exempla ad Ant. 437 sq. a me allata. Quibus tum tantum similis hic locus esset, si huiusmodi quid positum esset, ἡδύ τι λαβεῖν νίκη. Itaque malim existimare, κτῆμα λαβεῖν pro simplici κτᾶσθαι positum esse, ut νόστον λαβεῖν (Eur. Iphig. T. 1016) pro νοστῆσαι, μεταμέλειαν λαβεῖν pro μεταμέλεσθαι, πεῖραν λαβεῖν pro πειρᾶν, θέαν λαβεῖν (huius fab. 536 sq., 656) pro θεᾶσθαι, αἰδῶ λαβεῖν (Ai. 345) pro αἰδεῖσθαι, et alia plurima eiusdem generis dicuntur. [Prior ratio verior videtur.]

V. 83. εἰς ἀναιδές] Scriptor prosaicus dixisset εἰς ἀναίδειαν. Sic v. 675 τὸ νοσοῦν et τἀναιδές in Eur. Iph. A. 379, τὸ εὐγενὲς in Eur. Phoen. 1623 et τὸ σὸν γενναῖον Soph. O. C. 569.

V. 84. Terentius Ad. V 3, 52 'da te hodie mihi'. BR.

V. 87. Λαερτίου] Fallitur schol., cum ait Λαέρτιος possessivum esse pro primitivo. Duplex forma est huius nominis, utraque primitiva. Eustath. ad Hom. p. 13 διφορεῖται γὰρ τοῦτο. καὶ οὐ μόνον Λαέρτης λέγεται, ἀλλὰ καὶ Λαέρτιος, ὡς δηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς. Hanc formam adhibitam videmus solum, ubi alteram metri lex non admittit. BR. Usurpavit Sophocles productiorem formam his locis: v. 417, 628, 1357 et contracte Λαρτίου v. 401, 1286 et Ai. 1, 380. Casu recto nunquam a Sophocle Λαέρτιος dictum. — τούσδε] Nihil offensionis in hoc pronomine esse vel ex his exemplis apparebit: El. 441 τάσδε δυσμενεῖς χοὰς οὐκ ἄν ποθ', ὅν γ' ἔκτεινε, τῷδ' ἐπέστεφεν. Ant. 463 sq. ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν, ὡς ἐγώ, κακοῖς ζῇ, πῶς ὅ δ' οὐχὶ κατθανὼν κέρδος φέρει; ibid. 645 sq. ὅστις δ' ἀνωφέλητα φιτύει τέκνα, τί τόνδ' ἂν εἴποις etc. Trach. 23: ἀλλ' ὅστις ἦν θακῶν ἀταρβὴς τῆς θέας, ὅ δ' ἂν λέγοι. ibid. 820: τὴν δὲ τέρψιν, ἣν τὠμῷ δίδωσι πατρί, τήνδ' αὐτὴ λάβοι.

V. 89. οὔτ' αὐτός] Adscripsit Neuius O. R. 587. O. C. 462. Platon. Protag. p. 313 D: οὗτοι ὧν ἄγουσιν ἀγωγίμων οὔτε αὐτοὶ ἴσασιν ὅ τι χρηστὸν ἢ πο-

ΝΕ. ἴτω, ποιήσω πᾶσαν αἰσχύνην ἀφείς.
ΟΔ. ἦ μνημονεύσεις οὖν ἅ σοι παρῄνεσα;
ΝΕ. σάφ' ἴσθ', ἐπείπερ εἰσάπαξ συνῄνεσα.
ΟΔ. σὺ μὲν μένων νυν κεῖνον ἐνθάδ' ἐκδέχου·
ἐγὼ δ' ἄπειμι, μὴ κατοπτευθῶ παρών,
καὶ τὸν σκοπὸν πρὸς ναῦν ἀποστελῶ πάλιν.
καὶ δεῦρ', ἐάν μοι τοῦ χρόνου δοκῆτέ τι
κατασχολάζειν, αὖθις ἐκπέμψω πάλιν
τοῦτον τὸν αὐτὸν ἄνδρα, ναυκλήρου τρόποις
μορφὴν δολώσας, ὡς ἂν ἀγνοία προσῇ·
οὗ δῆτα, τέκνον, ποικίλως αὐδωμένου,
δέχου τὰ συμφέροντα τῶν ἀεὶ λόγων.

διὰ τὸ κλέψαι· ἀγαθὸς δὲ διὰ τὸ πορθῆσαι. Cfr. El. 1089.

V. 120. ἴτω] Recte Elmsl. ad Eur. Med. 780 multis additis exemplis monet, uti hac loquendi forma qui fortiter aliquid mali tolerare aut periculum subire decreverint.

V. 122. σάφ' ἴσθι] Sc. μνημονεύσειν με τούτων, ἅ μοι παρῄνεσας. Est vulgaris locutio adfirmantium ut σαφῶς φρόνει infra v. 810. Cfr. v. 977, 980, 1296. Hoc dicit Neoptolemus, se memorem praecepti ab Ulixe dati fore, id est, se certo mandata eius exsecuturum esse, cum semel promiserit, significans non bis esse promittenda quae semel se facturum dixerit. Nam συνῄνεσα est συνεθέμην, ut explicatum iam a scholiasta est. Sic O. C. 1508. Eur. Med. 1157. Alc. 12, 525.

V. 124. παρών] 'Hic si sim', ne quis putet ex abundantia esse additum.

V. 125. ὁ σκοπός] Est is, de quo supra v. 45 et 48 dictum. MUSGR.

V. 126 sq. Schol.: ἐάν μοι δόξητε βραδύνειν· κατὰ in verbo κατασχολάζειν refertur ad τοῦ χρόνου, 'si mihi videbimini ultra iustum tempus cunctari'. HERM. Rectius Matthaei: Genetivus τοῦ χρόνου pendet a τὶ pronomine, et κατασχολάζειν τι τοῦ χρόνου est partem temporis, ad hoc negotium dati, otiando sive nihil agendo perdere.

V. 127. De αὖθις πάλιν v. ad v. 340.

V. 128. Plautus Asin. I 1, 54: nauclerico ipse ornatu per fallaciam. Et Mil. glorios. IV 4, 41: facito, uti venias ornatu ornatus huc nauclerico: causiam habeas ferrugineam, scutulam ob oculos laneam; palliolum habeas ferrugineum, nam is colos thalassicust: id connexum in humero laevo, expapillato bracchio: praecinctus aliquis adsimulato quasi gubernator sies. — ναυκλήρου τρόποις i. e. δολώσας μορφὴν τῇ τε ἐσθῆτι καὶ τῷ ὅλῳ σχήματι ναυκλήρου. BONITZ. Ceterum cum verbis μορφὴν δολώσας cfr. Verg. Aen. I 683: Tu faciem illius noctem non amplius unam falle dolo, et notos pueri puer indue vultus.

V. 129. Schol.: ὡς ἂν ἀγνοίᾳ προσῇ· ἵνα μὴ γνωσθῇ.

V. 130. Schol.: τοῦ ναυκλήρου δόλιά σοι διαλεγομένου καὶ ἀσυμφανῆ. Ceterum medium αὐδᾶσθαι pro activo et hic usurpavit Sophocles et infra 852, Ai. 772. Debebat autem falsus iste nauclerus narrationem aliquam de causis sui ad Lemnum appulsus fingere. Praecipit itaque Neoptolemo Ulixes, ut ex omni eius sermone ea potissimum arripiat, quibus consilium ipsorum adiuvari senserit.

V. 131. οἱ ἀεὶ λόγοι sunt 'omnia' verba, vel, ut accuratius nostri, 'seine jedesmaligen Worte'. Sic O. C. 1532. Xen. Cyr. VII 1

ἐγὼ δὲ πρὸς ναῦν εἶμι σοὶ παρεὶς τάδε·
Ἑρμῆς δ' ὁ πέμπων δόλιος ἡγήσαιτο νῷν
Νίκη τ' Ἀθάνα Πολιάς, ἣ σῴζει μ' ἀεί.

ΧΟΡΟΣ.

(στροφὴ α'.)

Τί χρή, τί χρή με, δέσποτ', ἐν ξένᾳ ξένον
στέγειν, ἢ τί λέγειν πρὸς ἄνδρ' ὑπόπταν;
φράζε μοι. τέχνα γὰρ τέχνας ἑτέρας προύχει
καὶ γνώμα, παρ' ὅτῳ

47: ὁ ἀεὶ βασιλεύων. ERF. Cfr. Plaut. Mil. glor. IV 2 38 de meis venator verbis.

V. 133. **Ἑρμῆς δ' ὁ πέμπων etc.**] Vide quae ad El. 1376 sqq. adnotavimus.

V. 134. **Νίκη**] Schol.: **οὕτως ἡ πολιοῦχος Ἀθηνᾶ Νίκη καλεῖται ἐν Ἀττικῇ.** Eur. Ion 1528: **Μὰ τὴν παρασπίζουσαν ἅρμασίν ποτε Νίκην Ἀθάναν Ζηνὶ γηγενεῖς ἔπι.** Victoriae nomine cultae Minervae templum erat in arce, idcirco mulieres, quae arcem occupaverant, in Aristoph. Lysistr. 317 eius implorant opem. Vide Meursii Att. Lectt. I 20. Br. Adde Barn. ad Eur. Ion. 457, 1529 et Vossii Mythol. Briefe P. II p. 32. — **Πολιάς·** non Athenis solum, sed et alibi, ut Spartae et in Creta, colebatur Minerva Πολιὰς sive Πολιοῦχος. Commune ei erat hoc cognomen cum Iove, qui Πολιεὺς dicebatur.

V. 135. Postquam Ulixes abit, chorus propius accedit. Hunc enim nautarum chorum una cum domino scenam i. e. **λογεῖον** intrasse, sed per prologum remotum stetisse, et ratio docet, cum parum sit consentaneum, nautas alia via in orchestram, dominum alia in scenam venire, et ex v. 144 sqq. intellegitur, quibus Neoptolemus choro praecipit ut ipsum antrum Philoctetae adeat, postea autem, simulatque adpropinquet Philoctetes, recedat ab antro i. e. in orchestram degrediatur iustamque stationem obtineat. Cfr. v. 92.

V. 136. Schol.: **ὑπόπταν· ἀντὶ τοῦ ἐμὲ φανερὸν γεγονότα, καὶ ἐλθόντα εἰς ὄψιν. Ἢ τὸν Φιλοκτήτην, τὸν ὑφ' ἡμῶν κατασκοπούμενον. Ἄλλως· πρὸς τὸν ὑφορώμενον ἡμᾶς ἄνδρα τί δεῖ λέγειν, ἢ σιωπᾶν;** Ultima vera explicatio est. Dicit chorus Philoctetam 'suspicacem', quod veretur, ne ille insidias sibi fieri ab advenis suspicatur. De usu verbi **στέγειν** cfr. Reisig. Coni. in Arist. p. 15 sq.

V. 137—139. Schol.: **τέχνα γὰρ τέχνας· τοῦτο ἐν τῷ καθόλου· ἡ γὰρ τέχνη, φησί, καὶ ἡ γνώμη τῶν βασιλέων προύχει τῶν ἄλλων τεχνῶν.** Structura verborum haec est: **τέχνας γὰρ ἑτέρας καὶ γνώμας προύχει τέχνα καὶ γνώμα ἐκείνου, παρ' ὅτῳ** etc. De brevitate dictionis cfr. L. Doederl. de brachyl. p. 14, de omisso pronomine v. 662: **ἔστι τε θέμις (σοὶ), ὅς** etc., 957: **παρέξω δαῖτα (ἐκείνοις), ὑφ' ὧν ἐφερβόμην.** et 1364: **ἡμᾶς τ' ἀπείργειν (τούτων), οἵ γέ σου καθύβρισαν.** Ant. 36, 873, 1335. Ai. 1050. El. 1060, 1123. Trach. 350. Similiter Pindar. Nem. I 36: **τέχναι δ' ἑτέρων ἕτεραι.** De altiore natura regum cfr. Hom. Il. I 278 sq.

V. 139 sq. **παρ' ὅτῳ τὸ θεῖον Διὸς σκῆπτρον ἀνάσσεται**] Schol.: **ὑφ' ᾧ ἐστι τὸ θεῖον σκῆπτρον.** Pro eo, quod prosae orationis scriptor dixisset, **παρ' ὅτῳ — ἐστιν,** maluit poeta significantiore verbo **ἀνάσσεται** membrum finire, deflectens ab incohata structura. Sic infra 1134: **ἐν μεταλλαγᾷ ἀνδρὸς ἐρέσσει.** Similiter Ai. 1185. Poetica autem dictio est **σκῆπτρον ἀνάσσεται,**

τὸ θεῖον Διὸς σκῆπτρον ἀνάσσεται.
σοὶ δ', ὦ τέκνον, τόδ' ἐλήλυθεν
πᾶν κράτος ὠγύγιον· τό μοι ἔννεπε,
τί σοι χρεὼν ὑπουργεῖν.

ΝΕ. νῦν μὲν ἴσως γὰρ τόπον ἐσχατιαῖς
προσιδεῖν ἐθέλεις ὅντινα κεῖται,
δέρκου θαρσῶν· ὁπόταν δὲ μόλῃ
δεινὸς ὁδίτης, τῶνδ' ἐκ μελάθρων
πρὸς ἐμὴν αἰεὶ χεῖρα προχωρῶν
πειρῶ τὸ παρὸν θεραπεύειν.

(ἀντιστροφὴ α'.)

ΧΟ. μέλον πάλαι μέλημά μοι λέγεις, ἄναξ,
φρουρεῖν ὄμμ' ἐπὶ σῷ μάλιστα καιρῷ·

de qua conferendum, quod idem Sophocles O. C. 449 dixit, **σκῆπτρα κραίνειν**. Adde Verg. Aen. I 340: 'imperium Dido regit'. Ceterum sceptrum Iovis dicitur, quod a Iove regibus dari antiquitus putabatur. Cfr. Hom. Il. IX 38, 98, 99.

V. 141. **σοὶ — ἐλήλυθεν**] Id est, 'ad te delatum est' sive 'tibi contigit'. Sic O. C. 1420 sq.: **τί σοι — κέρδος ἔρχεται.** ibid. 229: **οὐδενὶ μοιριδία τίσις ἔρχεται.** O. R. 711: **χρησμὸς γὰρ ἦλθε Λαΐῳ.** El. 169: **τί γὰρ οὐκ ἐμοὶ ἔρχεται ἀγγελίας ἀπατώμενον;** Ai. 1138: **τοῦτ' εἰς ἀνίαν τοὔπος ἔρχεταί τινι.**

V. 142. **πᾶν κράτος**] Solent Graeci in quibusdam locutionibus **πᾶς** pronomine uti, in quibus Latini adiectivo 'summus' potius utuntur. Ita saepe 'summa potestas' a Graecis dicitur **πᾶν κράτος**, veluti ab Herodot. VI 35, Plutarch. Nic. c. 15. Sic infra 397: **ὕβρις πᾶσα**, 1164: **εὐνοίᾳ πάσᾳ.** Ai. 456: **πᾶσαν εὔκλειαν.** Similiter **εἰς πάντα κίνδυνον ἐλθεῖν** dicitur, ut a Xenoph. Cyr. VII 2 22. Cfr. Dissen. ad Pind. T. II p. 475 ed. Goth. — Schol.: **ὠγύγιον· τὸ ἐξ ἀρχῆς τιθέμενον.** Cfr. Blomf. gl. ad Aesch. Spt. c. Th. 310. — De **τό**, **διό** significante, cfr. Krueg. II § 50 1 4.

V. 144 sq. Schol.: **τόπον ἐσχατιαῖς· τὸν ἐπὶ τῷ ἐσχάτῳ τόπον.** De dativo vide ad O. C. 309 sq. Deinde notandum est permulta verba intransitiva, quod 'tenendi vel occupandi' significatum includerent, a poetis cum simplici accusativo loci coniuncta esse. In iis et **κεῖσθαι τόπον** est, nobis 'einen Ort beliegen', et haec: **ἕζεσθαι ζυγόν** Soph. Ai. 249. **ἕζεσθαι κρήνας** Eur. Iph. Aul. 141. **ἕζειν νάπος, βωμόν** Bacch. 1048. Ion 1314. **θάσσειν ἕδρας** Soph. O. R. 161. Eur. Ion 91. [De ratione huius usus cfr. Krueg. gr. II § 46, 6, 2. Hic fortasse scribendum est **ὅντιν' ἐνοικεῖ** cfr. infra v. 153.]

V. 147 sq. **δεινὸς ὁδίτης**] 'Metuendus viator' dicitur Philoctetes, quia nunc in via est. De ceteris recte schol.: **νῦν μέν, φησίν, εἰσελθὼν ὅρα τὸν τόπον· ἐπὰν δ' ἔλθῃ, τότε σὺ τῶν μελάθρων ἀποστὰς ὑπηρέτει μοι πρὸς τὴν παροῦσαν χρείαν.** — Verba **πρὸς ἐμὴν χεῖρα** interpretatur Hermannus: 'ad manum meam, ut statim uti te possim (mihi praesto)', rectius Buttmannus: 'ad signa manu mea data'. — Denique **τὸ παρὸν** est 'in omni re, quae agenda est'.

V. 151. **φρουρεῖν ὄμμα**] Subiectum est **ὄμμα**, intellegendusque oculus chori est. Simillime Sophocles dixit Trach. 225 sq.: **ὁρῶ, φίλαι γυναῖκες, οὐδέ μ' ὄμματος φρουρὰν παρῆλθε, τόνδε μὴ λεύσσειν στόλον.**

νῦν δέ μοι λέγ', αὐλὰς ποίας ἔνεδρος ναίει
καὶ χῶρον τίν' ἔχει.
τὸ γάρ μοι μαθεῖν οὐκ ἀποκαίριον,
μὴ προσπεσών με λάθῃ ποθέν·
τίς τόπος, ἢ τίς ἕδρα, τίν' ἔχει στίβον,
ἔναυλον ἢ θυραῖον;
ΝΕ. οἶκον μὲν ὁρᾷς τόνδ' ἀμφίθυρον
πετρίνης κοίτης.
ΧΟ. ποῦ γὰρ ὁ τλήμων αὐτὸς ἄπεστιν;
ΝΕ. δῆλον ἔμοιγ', ὡς φορβῆς χρείᾳ
στίβον ὀγμεύει τόνδε πέλας που.
ταύτην γὰρ ἔχειν βιοτῆς αὐτὸν
λόγος ἐστὶ φύσιν, θηροβολοῦντα.
πτηνοῖς ἰοῖς σμυγερὸν σμυγερῶς,
οὐδέ τιν' αὐτῷ
παιῶνα κακῶν ἐπινωμᾶν.
(στροφὴ β'.)
ΧΟ. οἰκτείρω νιν ἔγωγ', ὅπως,

V. 152 sq. αὐλὰς et ἕδραν ad habitationem sollemnem Philoctetae, χῶρον et τόπον ad locum, in quo cum maxime versatur, referenda sunt; quare αὐλὰς ναίει etiam adiectum habet ἔνεδρος, ut incola, inhabitans. MATTH.

V. 157. τίν' ἔχει στίβον] Id est ποῦ στείβεται, ποῦ στείχει. Schol.: ἔναυλον ἢ θυραῖον· ἐντὸς ἢ ἐκτός. — θυραῖος legitur etiam in Ai. 793 sq., ibique ei eodem fere sensu, quo hic ἔναυλος, opponitur v. 796 σκηνῆς ὕπαυλος. MATTH.

V. 159 sq. Recte se habet μὲν particula, quam Wak. delendam putavit. Nam apodosin, quam in mente habuit Neoptolemus, cum haec diceret, occupavit choragus, ipse Philoctetes ubi esset, interrogans. Similiter v. 1: ἀκτὴ μὲν etc. — οἶκον ἀμφίθυρον, i. q. v. 15 δίστομος πέτρα. — οἶκον πετρίνης κοίτης significat habitaculum quod in saxeo cubili habet Philoctetes.

V. 161. ποῦ—ἄπεστιν] 'Ubi ipse miser ille est, qui non est intus?' Cfr. v. 379. Ceterum haec choragus videtur dicere, postquam ad speluncam propius accessit eamque vacuam vidit.

V. 163. Schol.: ὄγμος· ἡ ἐπὶ στίχον φυτεία· νῦν δὲ ἀντὶ τοῦ ἐφεξῆς πορεύεται. Suidas: ὄγμος, ἡ κατὰ στίχον ἔφοδος τῶν θεριστῶν. Hermannus: 'ὀγμεύειν στίβον est viam deinceps prosequi, similitudine a mentibus repetita'. Immo tardum ductum sulci veram et egregiam imaginem esse tardi ductus vestigii, monet Bonitzius l. l. p. 13. M. Seyffertus confert Lucan. Phars. IV 587 qua se Bagrada lentus agit siccae sulcator arenae. — Buttm. τόνδε πέλας που explicat: 'hic alicubi in vicinia'. Cfr. v. 41, 42.

V. 163 sq. ἔχειν βιοτῆς φύσιν] 'Consuetudinem vitae habere'. — ταύτην pertinet ad descriptionem θηροβολοῦντα—σμυγερῶς. Cfr. ad v. 1326 sq.

V. 167. παιῶνα] 'Medicum', quo sensu saepe a poetis hoc vocabulum poni multis exemplis probavit Blomf. Aesch. Ag. gloss. 98. — ἐπινωμᾶν intransitivum ut v. 717 προσενώμα.

V. 169 sq. Schol.: ἐλεῶ, φησίν, αὐτόν, πῶς δύναται διάγειν

μή του κηδομένου βροτῶν,
μηδὲν σύντροφον ὄμμ' ἔχων,
δύστανος, μόνος ἀεί,
νοσεῖ μὲν νόσον ἀγρίαν,
ἀλύει δ' ἐπὶ παντί τῳ
χρείας ἱσταμένῳ. πῶς ποτε, πῶς δύσμορος ἀντ-
έχει;
ὦ παλάμαι θεῶν,
ὦ δύστανα γένη βροτῶν,
οἷς μὴ μέτριος αἰών.
(ἀντιστροφὴ β'.)
οὗτος πρωτογόνων ἴσως
οἴκων οὐδενὸς ὕστερος,
πάντων ἄμμορος ἐν βίῳ
κεῖται μοῦνος ἀπ' ἄλλων

μήτε συνοικῶν τινι, μήτε κηδόμενόν τινα ἔχων. Philoctetes nullius hominis nec cura nec familiari aspectu utitur (M. Seyffert.). — De coniunctis participiis, quorum alterum casu obliquo, alterum recto elatum est, confer Trach. 291 sq.: *νῦν σοι τέρψις ἐμφανὴς κυρεῖ, τῶν μὲν παρόντων, τὰ δὲ πεπυσμένῃ λόγῳ*, et quem ibi Neuius adscripsit locum Thucyd. I 2: *τῆς ἐμπορίας οὐκ οὔσης, οὐδ' ἐπιμιγνύντες ἀλλήλοις.*

V. 174. Schol.: *ἀλύει δὲ ἐπὶ παντί· ἐπὶ παντὶ ἐν χρείᾳ γινομένῳ ἀπορεῖ.* Aristides T. I p. 34 (59 Dind.): *τί δ' ἂν εἴποις τὴν περιβόητον κλῆσιν ἔν τε δὴ κωμῳδίαις καὶ τραγῳδίαις καὶ πᾶσι λόγοις· ἔτι καὶ νῦν παντός, ὡς εἰπεῖν, ὦ Ἡράκλεις βοῶντος ἐπὶ ἅπαντι τῷ χρείας ἱσταμένῳ· τοῦτο δὴ τοῦ Σοφοκλέους.* Est 'quavis necessitate incidente', ut interpretatur Martinus.

V. 176 sq. *ὦ παλάμαι θεῶν*] Cfr. Pind. Pyth. I 94: *εὑρίσκοντο θεῶν παλάμαις τιμάν.* Chorus hominum inferioris ordinis de fortuna summorum virorum, quorum vita mediocritatem excedit, idem sentit quod nutrix in Eur. Med. 125 *τῶν γὰρ μετρίων πρῶτα μὲν εἰπεῖν τοὔνομα νικᾷ, χρῆσθαί τε μακρῷ λῷστα βροτοῖσιν. τὰ δ' ὑπερβάλλοντ' οὐδένα καιρὸν δύναται θνητοῖς· μείζους δ' ἄτας, ὅταν ὀργισθῇ δαίμων, οἴκοις ἀπέδωκεν.*

V. 179. Schol.: *πρωτογόνων· εὐγενῶν.* Pro *πρώτων οἴκων* dicitur *πρωτογόνων οἴκων* ut *πάνδημος πόλις* pro *πᾶσα πόλις* (Ant. 7). Numeralia et similes notiones magis definiuntur composita cum vocabulo, quod ei nomini, cum quo coniuncta sunt, *συνώνυμον* est (*δῆμος, πόλις; γένος, οἶκος*). *οἶκοι* autem saepissime a Graecis familiae dicuntur. Cfr. Ai. 204. Eur. Androm. 13. — *ἴσως* pertinet ad *οὐδενὸς ὕστερος* ut si dicas *οὐδενὸς ἂν εἴη ὕστερος.*

V. 180. Nescio, cur Buttm. *οὐδενὸς ὕστερος οἴκων* pro *οὐδενὸς ὕστερος τῶν ἐξ οἴκων* accipiendum putet, quam duriorem structuram non dedecere ait sermonem lyricum; ut videatur ad *οὐδενὸς* intellexisse *οἴκου*. At tu *οὐδενὸς* intellege *ἀνδρός*. Nam eodem modo, quo in Eur. Ion. 1073: *ἁ τῶν εὐπατριδᾶν γεγῶσ' οἴκων*, sic *ἀνὴρ πρωτογόνων οἴκων*, et proinde etiam *οὐδεὶς πρωτογόνων οἴκων*, nempe *ἀνήρ*, dictum est. HERM. — *οὐδενὸς ὕστε-*

στικτῶν ἢ λασίων μετὰ
θηρῶν, ἔν τ' ὀδύναις ὁμοῦ
λιμῷ τ' οἰκτρός, ἀνήκεστα μεριμνήματ' ἔχων,
βαρεῖ.
ἁ δ' ἀθυρόστομος
ἀχὼ τηλεφανὴς πικρᾶς
οἰμωγᾶς ὑπόκειται.
ΝΕ. οὐδὲν τούτων θαυμαστὸν ἐμοί·
θεῖα γάρ, εἴπερ κἀγώ τι φρονῶ,
καὶ τὰ παθήματα κεῖνα πρὸς αὐτὸν
τῆς ὠμόφρονος Χρύσης ἐπέβη,
καὶ νῦν ἃ πονεῖ δίχα κηδεμόνων,
οὐκ ἔσθ' ὡς οὐ θεῶν του μελέτῃ

ρος] Sic Ant. 746: ὦ μιαρὸν ἦθος καὶ γυναικὸς ὕστερον.

V. 183. στικτὸς vocabulum proprium de maculosis animalibus eorumque pellibus. In μετὰ nihil corruptum est. Saepius enim glyconei brevi terminantur syllaba; cfr. Seidler. ad Eur. El. 207 et me in Advers. p. 117 sqq.

V. 184 sq. ἔν τ' ὀδύναις ὁμοῦ λιμῷ τ' οἰκτρός] Dictum est breviter pro οἰκτρὸς ὀδύναις, ἐν αἷς ἐστιν. Vide quae ad O. R. 17 adnotavimus. — Gravis est penuria (λιμῷ βαρεῖ) propter ἀνήκεστα μεριμνήματα, quia in summa omnium rerum inopia meditationes nihil leniminis inveniunt.

V. 186. Schol.: ἀθυρόστομος· πολυλάλητος, μὴ εἰργομένη τοῦ φθέγγεσθαι· ἀθυρόστομον δὲ εἶπεν τὴν ἠχώ, ἐπεὶ πρὸς πάντας ἀντιφθέγγεται. Ὁ δὲ νοῦς· ἀεὶ δὴ ὀδυρομένου αὐτοῦ, ἠχὼ πρὸς τὸν ὀδυρμὸν ἀντιφθέγγεται. Cfr. Theogn. 421 πολλοῖς ἀνθρώποις γλώσσῃ θύραι οὐκ ἐπίκεινται ἁρμόδιαι. Responsione commendatur mutatio ἀθυροστομοῦσ'.

V. 187. τηλεφανὴς hic quae procul auditur: nam sensuum vocabula permutat poetarum acumen, ut mox 202: προυφάνη κτύπος, 216: τηλωπὸς ἰωά. BUTTM.

V. 188. Corruptum videtur ὑπόκειται. Certum tamen illud est, sensum loci hunc fere esse: 'et semper acerbos gemitus edit ita, ut repercussi (a rupibus, quibus cinctus erat) ex longinquo audiantur'. Cfr. 695, 1458 sq. Brunckius coniecit ὑπακούει, Hermannus ὑπ' ὀχεῖται, Pflugkius πικρὰς οἰμωγὰς ὑποκλαίει (maestos gemitus succinit).

V. 191. καὶ — καὶ sibi respondent. — θεῖα τὰ παθήματα sunt mala a dis immissa. Sic in Ai. 186 θεία νόσος morbus est a dis immissus. Cfr. huius fab. 1039, 1326. O. C. 1585. Ai. 611. Genetivus τῆς ὠμ. Χρύσης pendet a παθήματα: sic infra v. 423: τὰ κείνων κακά, 'mala orta ab illis'. v. 511 sq. τὸ κείνων κακόν. v. 1116: πότμος δαιμόνων. Significatur autem nomine παθήματα vulnus, quod serpentis morsu accepit Philoctetes aram Chrysae investigans Graecisque ostendens, de qua re v. 1326 sqq. et in argumento expositum est. — πρὸς αὐτὸν — ἐπέβη dixit, quod non solum accesserunt ad eum, sed eum etiam invaserunt. Cfr. O. R. 1300 et Advers. mea p. 55 sq.

V. 193. καὶ νῦν ἃ etc.] Quod desertus ab omnibus novem annos Lemni morbo saevissimo laboravit miserrimamque vitam degit.

V. 194. Ad οὐκ ἔσθ' ὡς οὐ

τοῦ μὴ πρότερον τόνδ' ἐπὶ Τροίᾳ
τεῖναι τὰ θεῶν ἀμάχητα βέλη,
πρὶν ὅδ' ἐξήκοι χρόνος, ᾧ λέγεται
χρῆναί σφ' ὑπὸ τῶνδε δαμῆναι.

(στροφὴ γ'.)

ΧΟ. εὔστομ' ἔχε, παῖ. ΝΕ. τί τόδε; ΧΟ. προυφάνη
κτύπος,
φωτὸς σύντροφος ὡς τειρομένου του,
ἤ που τῇδ' ἢ τῇδε τόπων.
βάλλει, βάλλει μ' ἐτύμα
φθογγά του στίβον κατ' ἀνάγ-
καν ἕρποντος, οὐδέ με λά-
θει βαρεῖα τηλόθεν αὐ-

(cfr. Ant. 750) ex praecedentibus repetendum πονεῖ.

V. 195. τοῦ μή] Aptus est genetivus ex praecedente substantivo μελέτῃ [nisi potius is genetivi usus statuendus est qui habetur Thuc. I 4 τὸ λῃστικὸν καθῄρει ἐκ τῆς θαλάσσης τοῦ τὰς προσόδους μᾶλλον ἰέναι αὐτῷ.]

V. 196. τεῖναι — βέλη] Abusive dicitur, nam proprie solus arcus tenditur. Ita etiam Verg. Aen. IX 590: 'intendisse sagittas', et pleniore phrasi Hor. Od. I 29, 9: 'Doctus sagittas tendere sericas arcu paterno'. WAKEF. — θεῶν ad Apollinem spectat, a quo arcum et sagittas accepisse ferebatur Hercules; vid. Diod. Sic. IV 14. Apollod. II 4, 11. § 9. HERM.

V. 197. ἐξήκοι] 'Priusquam tempus completum foret, post quod Troiam deleri in fatis esset' i. e. priusquam omne tempus finitum esset, quod excidio Troiae antecedere deberet. Cfr. Ant. 1065 sq. κάτισθι μὴ πολλοὺς ἔτι τρόχους ἁμιλλητῆρας ἡλίου τελεῖν, ἐν οἶσι τῶν σῶν αὐτὸς ἐκ σπλάγχνων ἕνα ἀντιδοὺς ἔσει et ἐν χρόνῳ μακρῷ v. 235. — Optativus ἐξήκοι pertinet ad consilia eius dei, qui calamitatis Philoctetae auctor est (θεῶν του μελέτῃ).

V. 199. De voce εὔστομα Musgr. interpp. ad Herod. II 171 conferri iubet. De locutione εὔστομα ἔχειν confer σῖγα ἔχειν huius fab. 258. El. 1236.

V. 200 sq. Schol.: φωτὸς σύντροφος· φωνῆς τῆς συντραφείσης αὐτῷ· δῆλον δὲ, ὅτι κακῆς καὶ οἰμωκτικῆς, ὡς κατὰ τὸ σύνηθες αὐτοῦ τειρομένου. Immo sensus est: 'auditus est strepitus, qualis est, qui proprius est viri alicuius laborantis etc.' Cfr. v. 33.

V. 203 sq. Male plerique editores φθογγὰ putarunt 'vocis' significationem hic habere; quo facto nihil haec a sqq. οὐδέ με λάθει etc. differrent. Immo 'strepitum' nunc significat. Ceterum verba sequentia sic putat Herm. iungenda: τοῦ ἕρποντος κατ' ἀνάγκαν στίβου, haec adnotans: 'Saepius ἀνάγκη cum genetivo consociatur rei, cuius est necessitas molestiaque intellegenda, ut ὠδίνων ἄναγκαι. Itaque hoc dicit: 'verus ad me accidit sonitus cuiuspiam gravi laboriosoque incessu ingredientis'. De laborioso isto incessu ipse conqueritur Philoctetes v. 290 sqq. Neuius de locutione κατ' ἀνάγκαν στίβου adscripsit O. C. 890: καθ' ἡδονὴν ποδός.

V. 206. τηλόθεν αὐδά] Id est τηλόθεν οὖσα. Sic Ai. 204: τοῦ Τελαμῶνος τηλόθεν οἴκου. — τρυσάνωρ recte Schol. expli-

δὰ τρυσάνωρ· διάσημα γὰρ θρηνεῖ.

(ἀντιστροφὴ γʹ.)

ΧΟ. ἀλλ᾽ ἔχε, τέκνον, ΝΕ. λέγ᾽ ὅ τι. ΧΟ. φροντίδας νέας·
ὡς οὐκ ἔξεδρος, ἀλλ᾽ ἔντοπος ἀνήρ,
οὐ μολπὰν σύριγγος ἔχων,
ὡς ποιμὴν ἀγροβότας,
ἀλλ᾽ ἤ που πταίων ὑπ᾽ ἀνάγ-
κας βοᾷ τηλωπὸν ἰω-
άν, ἢ ναὸς ἄξενον αὐ-
γάζων ὅρμων· προβοᾷ τι γὰρ δεινόν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Ἰὼ ξένοι,
τίνες ποτ᾽ ἐς γῆν τήνδε κἀκ ποίας τύχης
κατέσχετ᾽, οὔτ᾽ εὔορμον, οὔτ᾽ οἰκουμένην;

cat: *ἐπίπονος, ἡ καταπονοῦσα τὸν ἄνδρα.*

V. 208 sq. Schol.: *φροντίδας νέας· τὸ ἑξῆς· ἔχε φροντίδας νέας· οἷον καινότερόν τι βούλευσαι, τί πρὸς αὐτὸν ἐρεῖς.*

V. 210. Schol.: *οὐκ ἔξεδρος· οὐ μακράν, ἀλλ᾽ ἐγγύς, καὶ ἐπὶ τόπου. — Ἔντοπος· ἐγγύς.*

V. 211. Schol.: *οὐ μολπὰν σύριγγος ἔχων· οὐ βοᾷ τερπόμενος σύριγγι, ὡς ποιμήν.* Consueta tragicis locutio, qua *μολπὰν ἔχειν* pro *μέλπεσθαι* dicunt. Vide ad Ai. 532.

V. 212. *ὡς ποιμὴν ἀγροβότας*] Admirabili arte Sophocles, quoniam parum tragico habitu proditurus erat Philoctetes, primo Neoptolemum fecit inopem eius habitationem explorantem, deinde eam choro monstrantem, tum autem chorum miseram viri vitam describentem, quo, si tandem ipse appareret, non tam specie quam malis quae toleraret miserabilis esset. HERM.

V. 213 sq. Schol.: *ἀλλὰ τάχα προσκόπτων ὑπὸ τῶν βασάνων βοᾷ.* Iunge *βοᾷ ὑπ᾽ ἀνάγκας*, vociferatur prae dolore. BUTTM. Matthaei de significatu locutionis *ὑπ᾽ ἀνάγκας* conferri iubet Wessel. ad Diod. Sic. III 14. IV 44 et ad Herod. I 116.

V. 215. Hermannus interpretatur 'navis inhospitalem stationem, quae est in portu inhospitali'; sed interpretationem scholiastae *δύσορμον τὸν λιμένα ὁρῶν* i. e. 'oculos defigens in stationem navi' sive 'navigationi inhospitalem' recte se habere, et ipsum verbum *αὐγάζων*, quod in memoriam vocat Homericum illud *ὁρόων ἐπ᾽ ἀπείρονα πόντον* (Il. I 350) vel Sophocleum *ὄμμ᾽ ἔχων* (Ai. 192), et res docet, cum adventu navis alicuius non lamentationem sed laetitiam Philoctetae moveri consentaneum sit. Pro *νεῶν* metri causa posuit poeta *ναός*, qui gen. comparari potest cum *ὀδύνας ἀδαής* (infra v. 827), de quo vide ad Trach. 23. Lemnum Homero (Il. XXIV 753) esse *ἀμιχθαλόεσσαν*, monet scholiasta.

V. 216. *προβοᾷ τι γάρ*] Cfr. Eur. Iph. T. 1036 *ὑποπτεύω τι γάρ.*

V. 217. Solum Ulixem alloquitur Philoctetes in cognomine Attii fabula his verbis, quae citavit Varro p. 67 [et Festus v. Tesca]: 'Quis tu es mortalis, qui in deserta Lemnia Et tesca te apportes loca?' ERF.

ποίας πάτρας ἂν ἢ γένους ὑμᾶς ποτὲ
τύχοιμ' ἂν εἰπών; σχῆμα μὲν γὰρ Ἑλλάδος
στολῆς ὑπάρχει προσφιλεστάτης ἐμοί,
φωνῆς δ' ἀκοῦσαι βούλομαι· καὶ μή μ' ὄκνῳ
δείσαντες ἐκπλαγῆτ' ἀπηγριωμένον·
ἀλλ' οἰκτίσαντες ἄνδρα δύστηνον, μόνον,
ἔρημον ὧδε καὶ φίλων ἀλώμενον
φωνήσατ', εἴπερ ὡς φίλοι προσήκετε.
ἀλλ' ἀνταμείψασθ'· οὐ γὰρ εἰκὸς οὔτ' ἐμὲ
ὑμῶν ἁμαρτεῖν τοῦτό γ' οὔθ' ὑμᾶς ἐμοῦ.
ΝΕ. ἀλλ', ὦ ξέν', ἴσθι τοῦτο πρῶτον, οὕνεκα
Ἕλληνές ἐσμεν· τοῦτο γὰρ βούλει μαθεῖν.
ΦΙ. ὦ φίλτατον φώνημα· φεῦ τὸ καὶ λαβεῖν

V. 220 sqq. ποίας πάτρας — εἰπών] 'Ex qua vos patria quove ex genere esse vere dicam?' Constat verbum τυγχάνειν cum ab aliis poetis, tum ab Homero saepe absolute ita poni, ut 'scopum ferire' significet, similiter atque ἁμαρτάνειν nullo addito nomine 'scopum non ferire, aberrare a scopo' significat. Inde factum est, ut τυγχάνειν metaphorice dici inciperet et 'a vero non aberrare' significaret, eoque significatu cum participio coniungeretur, ita ut τύχοιμ' ἂν εἰπών idem esset atque Latinorum, 'verene dico'? Confer exempla a Blomf. ad Aesch. Ag. gloss. 1203 allata. Eodem modo κυρῶ positum El. 663: ἦ καὶ δάμαρτα τήνδ' ἐπεικάζων κυρῶ κείνου; Adde quae de simillimo usu verbi ἁμαρτάνειν ad Ai. 154 sq. adnotavi. — De genetivis πάτρας et γένους e suppresso participio ὄντας aptis ad v. 73 dixi.

V. 221. Ἑλλάδος στολῆς] i. e. Ἑλληνικῆς, ut mox v. 256. De significatu v. σχῆμα vid. Blomf. in gloss. ad Aesch. S. c. Th. 484.

V. 223 sq. καὶ μή μ' ὄκνῳ etc.] Iunge, quae coniungenda esse et verborum collocatio docet et Graecorum usus loquendi patitur, ὄκνῳ δείσαντες, collato exemplo quod ad Oed. Col. 1606 sq. ex Platone attuli, ita ut ὄκνῳ δείσαντες sit 'metu affecti', cum contra ἐκπλαγῆναί τινα significet 'perhorrescere aliquem'.

V. 224. ἀπηγριωμένον] 'Efferatum' Philoctetam etiam Attius in scenam produxerat, ut liquet e fragm. eius apud Nonium v. tetritudo: 'Quod te obsecro, aspernabilem ne haec tetritudo mea me inculta faxit'. Cfr. Quint. Smyrn. IX 352 sq. MATTH.

V. 226. φίλων ἀλώμενον] De ἀλᾶσθαί τινος, 'carere aliquo' cfr. Eur. Tro. 640 ψυχὴν ἀλᾶται τῆς πάροιθ' εὐπραξίας, Pind. Ol. I 94 εὐφροσύνας ἀλᾶται.

V. 228. Non statim respondente Neoptolemo, quem pro generosa indole commotum miseri viri adspectu colligere se necesse est, ut meditata ad Ulixis monitum dicta proferat, urgens eum Philoctetes, 'at respondete', inquit. HERM. De ἀλλά particula confer v. 486, 950, 1165.

V. 229. ὑμῶν ἁμαρτεῖν τοῦτό γ'] Cfr. Krueg. II § 47, 14, 3. Eodem sensu Eur. Med. 867 καὶ γὰρ οὖσα δυσμενὴς οὐ τᾶν ἁμάρτοις τοῦδέ γ' (i. e. ἐμοῦ γε), ἀλλ' ἀκούσομαι.

V. 232. Schol.: θαυμαστικὸν μετ' ἐκπλήξεως τὸ φεῦ ἐνταῦθα. De usu φεῦ adverbii pluribus ad El. 815 dixi. Brunckius interpretatur: 'Vah, quam iuvat vel accepisse talis viri alloquium post tam longum tempus'.

πρόσφθεγμα τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἐν χρόνῳ μακρῷ.
τί σ', ὦ τέκνον, προσέσχε, τίς προσήγαγεν
χρεία; τίς ὁρμή; τίς ἀνέμων ὁ φίλτατος;
γέγωνέ μοι πᾶν τοῦθ', ὅπως εἰδῶ, τίς εἶ.
ΝΕ. ἐγὼ γένος μέν εἰμι τῆς περιρρύτου
Σκύρου· πλέω δ' ἐς οἶκον· αὐδῶμαι δὲ παῖς
Ἀχιλλέως, Νεοπτόλεμος. οἶσθα δὴ τὸ πᾶν.
ΦΙ. ὦ φιλτάτου παῖ πατρός, ὦ φίλης χθονός,
ὦ τοῦ γέροντος θρέμμα Λυκομήδους, τίνι
στόλῳ προσέσχες τήνδε γῆν πόθεν πλέων;
ΝΕ. ἐξ Ἰλίου τοι δὴ τὰ νῦν γε ναυστολῶ.
ΦΙ. πῶς εἶπας; οὐ γὰρ δὴ σύ γ' ἦσθα ναυβάτης
ἡμῖν κατ' ἀρχὴν τοῦ πρὸς Ἴλιον στόλου.
ΝΕ. ἦ γὰρ μετέσχες καὶ σὺ τοῦδε τοῦ πόνου;
ΦΙ. ὦ τέκνον, οὐ γὰρ οἶσθά μ' ὅντιν' εἰσορᾷς;
ΝΕ. πῶς γὰρ κάτοιδ' ὅν γ' εἶδον οὐδεπώποτε;
ΦΙ. οὐδ' ὄνομ' ἄρ' οὐδὲ τῶν ἐμῶν κακῶν κλέος

V. 233. **ἐν χρόνῳ μακρῷ** intellegentes de eo, quod intra longum tempus fieret, ita locum constituere vel explicare tentabant, ut quereretur Philoctetes se tam diu eo auditu caruisse. Atqui *ἐν χρ. μακρῷ* hic fortius idem valet quod *χρόνῳ* h. e. 'tandem aliquando', infra 360: *οὐ μακρῷ χρόνῳ*. 598: *χρόνῳ τοσῷδε* i. e. 'post longum tempus'. Cfr. Eur. El. 1154: *πατρίδα δεκέτεσι σποραῖσιν ἐλθόντ' ἐμάν*. Phoen. 305 utraque loquendi formula, cum *ἐν* et sine *ἐν*, coniuncta reperitur: *ἰὼ τέκνον, χρόνῳ σὸν ὄμμα μυρίαις ἐν ἁμέραις προσεῖδον*. BUTTM.

V. 234. Verbum **προσέσχε** recte Schol. interpretatur: *προσορμίσαι ἐποίησεν*. Similiter Eur. Alc. 479: *χρεία τίς σε Θεσσαλῶν χθόνα πέμπει;*

V. 237. **γένος μὲν εἰμι**] Vix opus est, ut moneatur *γένος* accusativum esse. Cfr. Hom. Od XV 225: *ἀτὰρ γενεήν γε Μελάμποδος ἔκγονος ἦεν*. Graecos imitati poetae Latini sunt, ut Verg. Aen. I 380: 'Sum pius Aeneas — et genus ab Iove summo'. VIII 114: 'Qui genus?'

V. 239. **οἶσθα δὴ τὸ πᾶν**] Talia in fine narrationum adicere tragici solent. Cfr. El. 761. 938. O. C. 62. Ant. 37. MATTH. Adde infra v. 620. Ai. 480. Ant. 402. Trach. 876.

V. 241. In Scyro, insula maris Aegaei (vid. Eur. Troad. 190), Deidamia, Lycomedis, qui insulae illi imperabat, filia Achilli inter virgines latenti Neoptolemum pepererat. Vid. Apollod. III 3, 8 et Heyn. Nott. p. 802 sq. ed. pr. MATTH.

V. 242. Verbum **προσέχειν** sive *προσίσχειν*, subaudito accusativo *ναῦν* neutraliter vulgo usurpatum, dativum adsciscit loci, quo quis appellit. Hunc poeta in accusativum hic mutavit, qui verbis 'eundi, veniendi' addi solet. BUTTM.

V. 244. Schol.: **πῶς εἶπας**· *θαυμάζων φησίν, ἐπεὶ μὴ εἶδεν αὐτὸν ἐξ ἀρχῆς στρατευσάμενον*. De *οὐ γὰρ δὴ* particulis ad El. 1003 monitum est.

V. 245. **κατ' ἀρχὴν — στόλου**] Eodem sensu dictum, quo supra v. 73: *τοῦ πρώτου στόλου*.

V. 248. **πῶς γὰρ κάτοιδα**] Sic El. 923: *πῶς δ' οὐκ ἐγὼ κάτοιδ' ἅ γ' εἶδον ἐμφανῶς;*

ἤσθου ποτ' οὐδέν, οἷς ἐγὼ διωλλύμην;
ΝΕ. ὡς μηδὲν εἰδότ' ἴσθι μ' ὧν ἀνιστορεῖς.
ΦΙ. ὦ πόλλ' ἐγὼ μοχθηρός, ὦ πικρὸς θεοῖς,
οὗ μηδὲ κληδὼν ὧδ' ἔχοντος οἴκαδε,
μηδ' Ἑλλάδος γῆς μηδαμοῦ διῆλθέ που.
ἀλλ' οἱ μὲν ἐκβαλόντες ἀνοσίως ἐμὲ
γελῶσι σῖγ' ἔχοντες· ἡ δ' ἐμὴ νόσος
ἀεὶ τέθηλε κἀπὶ μεῖζον ἔρχεται.
ὦ τέκνον, ὦ παῖ πατρὸς ἐξ Ἀχιλλέως,
ὅδ' εἰμ' ἐγώ σοι κεῖνος, ὃν κλύεις ἴσως
τῶν Ἡρακλείων ὄντα δεσπότην ὅπλων,
ὁ τοῦ Ποίαντος παῖς Φιλοκτήτης· ὃν οἱ
δισσοὶ στρατηγοὶ χὠ Κεφαλλήνων ἄναξ
ἔρριψαν αἰσχρῶς ὧδ' ἔρημον, ἀγρίᾳ

V. 252. *ὦ πόλλ' ἐγὼ μοχθηρός*] Notanda locutio est *πολλὰ μοχθηρός*, significans 'multum', id est 'valde miser'. Sic *πολλὰ δεινός* Antig. 1046. *ὁ πάντα κωφός* Ai. 911. *ὦ πλεῖστα μῶροι* El. 1326. *πάντ' ἄναγνος* O. R. 823.

V. 254. *μηδαμοῦ διῆλθέ που*] Eadem ratione dictum, qua *πεσεῖν ἐν κονίαις* et similia (pervenit et percrebruit). Genetivus *Ἑλλάδος γῆς* pendet ab adverbio loci.

V. 256. *γελῶσι σῖγ' ἔχοντες*] Sic infra v. 1023.

V. 257. *τέθηλε*] 'Auctus est morbus'. Sic El. 260: *πήματα — θάλλοντα μᾶλλον ἢ καταφθίνονθ' ὁρῶ*. Eadem metaphora *ἀνθεῖν* Trach. 1089 ad morbum transfertur. MATTH. — *ἐπὶ μεῖζον ἔρχεσθαι*, 'augeri'. Sic Eur. Hec. 380: *κἀπὶ μεῖζον ἔρχεται τῆς εὐγενείας ὄνομα τοῖσιν ἀξίοις*. Simile est Soph. El. 1000: *κἀπὶ μηδὲν ἔρχεται*, 'ad nihil redit'.

V. 258. *ὦ τέκνον, ὦ παῖ*] Sic Trach. 61: *ὦ τέκνον, ὦ παῖ*.

V. 259. *κλύεις*] 'Audisti'.

V. 261. *Ποίαντος*] Correpta syllaba prima, ut v. 329, 1261. Quod frequens in verbo *ποιεῖν* eiusque derivatis, rarius in aliis, ut in casibus adiectivi *ποῖος* paroxytonis, et in *οἰωνούς* apud Soph. El. 1058 in versu Ionico a minore. DINDORF.

V. 262. *Κεφαλλήνων*] Tirones admonendi sunt locorum Homeri, inprimis Il. II 361, unde apparet Cephallenes nomen fuisse omnium, qui insulas Ionii maris e regione Acarnaniae et Elidis incolebant; quarum maxima, Samos vel Same, sequioribus demum temporibus nomen Cephalleniae sibi vindicavit. Erant autem hi populi omnes mercaturae maxime dediti, quae antiquis temporibus cum piratica semper coniuncta erat. Atque ii, qui heroica aetate illo vitae genere prae aliis infames erant, Taphii sive Teleboae, tanquam earundem insularum omnium incolae nominantur in historia Amphitryonis et Cephali; quorum hic populi Cephallenum conditor fuisse et insulas illas debellatis Telebois insedisse dicitur. Quin Strabo X p. 456 memorat qui Taphios et Teleboas a Cephallenibus nihil diversos esse tradiderint; quales auctores secutus Stephanus Byz. Taphum urbem Cephalleniae esse refert. Haec omnia hic composui, ut appareret non sine convicio Ulixem Cephallenum regem hic audire Philoctetae, et infra 791 magis etiam amarulente ita compellari *ὦ ξένε Κεφαλλήν*. BUTTM.

νόσῳ καταφθίνοντα, τῆς ἀνδροφθόρου
πληγέντ᾽ ἐχίδνης ἀγρίῳ χαράγματι·
ξὺν ᾗ μ᾽ ἐκεῖνοι, παῖ, προθέντες ἐνθάδε
ᾤχοντ᾽ ἔρημον, ἡνίκ᾽ ἐκ τῆς ποντίας
Χρύσης κατέσχον δεῦρο ναυβάτῃ στόλῳ.
τότ᾽ ἄσμενοί μ᾽ ὡς εἶδον ἐκ πολλοῦ σάλου
εὕδοντ᾽ ἐπ᾽ ἀκτῆς ἐν κατηρεφεῖ πέτρῳ,
λιπόντες ᾤχονθ᾽, οἷα φωτὶ δυσμόρῳ
ῥάκη προθέντες βαιὰ καί τι καὶ βορᾶς
ἐπωφέλημα σμικρόν, οἷ᾽ αὐτοῖς τύχοι.
σὺ δή, τέκνον, ποίαν μ᾽ ἀνάστασιν δοκεῖς,
αὐτῶν βεβώτων, ἐξ ὕπνου στῆναι τότε;
ποῖ᾽ ἐκδακρῦσαι; ποῖ᾽ ἀποιμῶξαι κακά;
δρῶντα μὲν ναῦς, ἃς ἔχων ἐναυστόλουν,

V. 264. τῆς ἀνδροφθόρου] Bene se habet articulus. Non enim aliqua vipera Philoctetam momorderat, sed ὃς τὸν ἀκαλυφῆ σηκὸν φυλάσσει κρύφιος οἰκουρῶν ὄφις, quae Neoptolemi verba sunt v. 1327. HERM.

V. 265. Schol.: χαράγματι· δήγματι· τὸ γὰρ δῆγμα τοῦ ὄφεως μόνον χαράσσει.

V. 266. ξὺν ᾗ] sc. νόσῳ. Cfr. v. 1022: ὅτι ζῶ σὺν κακοῖς πολλοῖς τάλας. O. R. 303: οἵᾳ νόσῳ ξύνεστιν. El. 600: κακοῖς πολλοῖς ἀεὶ ξυνοῦσα. Ceterum nihil in eo offensionis, quod pronomen relativum pluribus verbis a nomine, ad quod pertinet, seiunctum est. Cfr. Trach. 358 et Reisig. in Comm. Critt. ad O. C. 261 p. 224. — Denique de verborum collocatione cfr. O. C. 1223.

V. 267 sq. ἐκ τῆς ποντίας Χρύσης] Male Schol. ποντίας explicat παραθαλασσίας, Asiae urbem sine dubio significans. Intellegendam nunc Chrysen insulam esse in argumento docui.

V. 269. Iungendum ἄσμενοι cum verbo εἶδον. Id enim, quod Philoctetam somno viderunt oppressum, admodum opportune Atridis, qui non animadvertentem eum exponere volebant, accidere debebat. — Schol.: σάλου· κινήματος, πόνου. Intellegendum esse non de morbi violentia (coll. O. R. 24, Ant. 163), sed de iactatione navis, monuit Bonitzius.

V. 271. Rarus est hic adiectivi δύσμορος usus, ex quo de calamitate dicitur, quae in inopia victus omniumque ad vitam sustentandam rerum necessariarum posita est.

V. 272. καί τι καὶ βορᾶς, ut infra 308: καί πού τι καὶ βορᾶς μέρος. — Schol.: οἷ᾽ αὐτοῖς τύχοι· καταρᾶται. Non tantum exsecrandi vim haec formula habet, sed simul res, de quibus sermo est, miserrimas fuisse significat. Cfr. v. 509. Similiter Aesch. Prom. 864. Nos quoque similiter: 'ich habe Leiden erduldet, wie ich sie meinen Feinden nicht wünsche'. Similiter Terent. Heaut. V 3, 13: 'au te obsecro, istuc inimicis siet'.

V. 276. ποῖ᾽ ἐκδακρῦσαι etc.] Id est ποῖα δάκρυα δακρῦσαι et ποίας οἰμωγὰς κακὰς οἰμῶξαι. Vide quae in Censura Aiac. ab Lobeck. edit. p. 86 § 4 dixi.

V. 277. Adverte μὲν particulae collocationem. Similis locus est v. 1136. — ἃς ἔχων ἐναυστόλουν, 'quibuscum tum ad Troiam navigabam'. Cfr. Hom. Il. II 718.

πάσας βεβώσας, ἄνδρα δ' οὐδέν' ἔντοπον,
οὐχ ὅστις ἀρκέσειεν, οὐδ' ὅστις νόσου
κάμνοντι συλλάβοιτο. πάντα δὲ σκοπῶν
ηὕρισκον οὐδὲν πλὴν ἀνιᾶσθαι παρόν,
τούτου δὲ πολλὴν εὐμάρειαν, ὦ τέκνον.
ὁ μὲν χρόνος δὴ διὰ χρόνου προὔβαινέ μοι,
κἄδει τι βαιᾷ τῇδ' ὑπὸ στέγῃ μόνον
διακονεῖσθαι. γαστρὶ μὲν τὰ σύμφορα
τόξον τόδ' ἐξηύρισκε τὰς ὑποπτέρους
βάλλον πελείας· πρὸς δὲ τοῦθ', ὅ μοι βάλοι
νευροσπαδὴς ἄτρακτος, αὐτὸς ἂν τάλας
εἰλυόμην, δύστηνον ἐξέλκων πόδα,
πρὸς τοῦτ' ἄν· εἴ τ' ἔδει τι καὶ ποτὸν λαβεῖν,
καί που πάγου χυθέντος, οἷα χείματι,
ξύλον τι θραῦσαι, ταῦτ' ἂν ἐξέρπων τάλας

V. 279 sq. **οὐχ ὅστις ἀρκέσειεν** etc.] 'Neque qui opem ferret (ad victum potissimum quaerendum), neque qui laboranti in morbo curando succurreret'. Nam **συλλαμβάνειν** s. **συλλαμβάνεσθαί τινί τινος** dicitur prima significatione, qui una cum alio rem prehendit, tum qui in re aliqua alicui opitulatur, ut Arist. Vesp. 734. Pac. 437. Lysistr. 313, quos locos Br. ad h. l. attulit. MATTH.

V. 281. Verba sic ordinanda: **οὐδὲν ηὕρισκον παρὸν πλὴν ἀνιᾶσθαι, τούτου δὲ (τοῦ ἀνιᾶσθαι) πολλὴν εὐμάρειαν.** Musgravius hunc locum Horatium putat imitatum esse Sat. II 5 69: 'invenietque nil sibi legatum praeter plorare suisque'.

V. 283. **διὰ χρόνου**] Sententiam optime explanat Horatianum illud 'truditur dies die'; 'tempus igitur', inquit, 'per se ipsum procedebat', quod quidem is maxime sentit, qui horas nulla re fallere potest, **ὁ χρόνῳ τρυχόμενος** Ai. 603. Ovid. Trist. III 3 114: 'Non qui soletur, non qui labentia tarde tempora narrando fallat amicus adest'. M. SEYFFERT.

V. 284. Schol.: **καὶ ἔδει με ἐμαυτῷ ἐξυπηρετεῖσθαι.** — De vocc. **διάκονος** et **διακονεῖν** usu sollemni in apparanda mensa et victu ministrando vid. Interpp. ad Theoph. Char. c. XI, Spanhem. ad Iulian. Caes. p. 453 et Burm. ad Petron. Satir. c. 31. MATTH.

V. 285 sq. Schol.: **τὰ σύμφορα· τὰ ἀναγκαῖα.**

V. 286. **τὰς ὑποπτέρους πελείας**] Sic Ai. 140, ubi vid. Lobeck. cfr. etiam Seidl. ad Eur. Troad. 147.

V. 288. **Αὐτὸς** dicit, quia non, ut venatores, canem habebat, qui praedam apportaret. HERM. — De hoc **ἂν** particulae usu imperfectis iunctae vid. Krueg. § 54 10 3.

V. 289. **δύστηνον πόδα**] Cfr. v. 1377 **τῷδε δυστήνῳ ποδί** et Eur. Phoen. 1536 **ἀλαίνων γεραιὸν πόδα.**

V. 290. **πρὸς τοῦτο** repetitur post longiorem parenthesin.

V. 291. **καί που πάγου**] 'Si quando glacies diffusa erat super terram', ut in hieme fieri solet. Nam **πάγος** h. l. frigus glaciale, glacies, pruina; et **χεῖσθαι** dicitur quaecunque res, quae quocunque modo diffunditur, ut in Hom. Il. XII 284 flocci nivium, in Soph. Trach. 853 morbus. MATTH. Ceterum **ξύλον θραῦσαι** (ligna frangere) lignantium est.

ἐμηχανώμην· εἶτα πῦρ ἂν οὐ παρῆν,
ἀλλ' ἐν πέτροισι πέτρον ἐκτρίβων μόλις
ἔφην' ἄφαντον φῶς, ὃ καὶ σῴζει μ' ἀεί.
οἰκουμένη γὰρ οὖν στέγη πυρὸς μέτα
πάντ' ἐκπορίζει, πλὴν τὸ μὴ νοσεῖν ἐμέ.
φέρ', ὦ τέκνον, νῦν καὶ τὸ τῆς νήσου μάθε.
ταύτῃ πελάζει ναυβάτης οὐδεὶς ἑκών·
οὐ γάρ τις ὅρμος ἐστίν, οὐδ' ὅποι πλέων
ἐξεμπολήσει κέρδος, ἢ ξενώσεται.
οὐκ ἐνθάδ' οἱ πλοῖ τοῖσι σώφροσιν βροτῶν.
τάχ' οὖν τις ἄκων ἔσχε· πολλὰ γὰρ τάδε
ἐν τῷ μακρῷ γένοιτ' ἂν ἀνθρώπων χρόνῳ·
οὗτοί μ', ὅταν μόλωσιν, ὦ τέκνον, λόγοις
ἐλεοῦσι μέν, καί πού τι καὶ βορᾶς μέρος
προσέδοσαν οἰκτείραντες, ἤ τινα στολήν·
ἐκεῖνο δ' οὐδείς, ἡνίκ' ἂν μνησθῶ, θέλει,

V. 295. Schol.: καλῶς εἶπεν ἄφαντον· οὐ φαίνεται γάρ, ἀλλὰ δυνάμει αὐτὸ ἔχει. Comparant editt. Verg. Georg. I 135: 'ut silicis venis abtrusum excuderet ignem'. — Ἀεὶ hic dictum, ut οἱ ἀεὶ λόγοι, i. e. 'quoque tempore, quod tale est'. Nos 'jedesmal'. HERM.

V. 296. Schol.: ἀντὶ τοῦ, ἡ οἰκία ἡ μετὰ πυρὸς οὖσα καλῶς διοικεῖται.

V. 297. πλὴν τὸ μὴ νοσεῖν ἐμέ] Exspectaverit quispiam τινά pro ἐμέ. Verum recte monuit Buttmannus Philoctetam, sui mali cogitatione admonitum, quae universe dicere coepisset, ad se iam transferre.

V. 300 sq. οὐδ' ὅποι πλέων ἐξ. κέρδος] 'Neque locus, in quem navigans (supple ναυβάτης ex v. 299) negotiando lucrum faciat'. MATTH. — ξενώσεται passiva significatione, ut supra v. 46 φυλάξεται. Schol.: καταχθήσεται ὡς ξένος.

V. 303. τάχ' οὖν τις ἄκων ἔσχε] Ex mente Neoptolemi haec dicuntur hoc sensu: 'fortasse igitur, inquies, aliquis invitus appulerit'. Tum ad ἔσχε intellegendum est quod antea positum nomen est τὸν πλοῦν, ita ut ἔχειν significet 'dirigere'. Cfr. Hom. Od. III 182: ἔγωγε Πύλονδ' ἔχον. Herod. VI 95: ἐνθεῦτεν δὲ οὐ παρὰ τὴν ἤπειρον εἶχον τὰς νέας. Hom. Il. V 829: ἀλλ' ἄγ', ἐπ' Ἄρηϊ πρώτῳ ἔχε μώνυχας ἵππους. Soph. huius fab. 1119 sq.: στυγερὰν ἔχε — ἀρὰν ἐπ' ἄλλοις. — πολλὰ γὰρ τάδε] Quae contra hominum voluntatem accidunt. MATTH.

V. 304. ἐν τῷ μακρῷ ἀνθρώπων χρόνῳ] 'In longa hominum aetate s. vita'. Cfr. O. C. 7. 8. Ai. 646. Herod. V 9: γένοιτο δ' ἂν πᾶν ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ. Similiter Latini. Sic Plaut. Rud. IV 7 9: 'in aetate hominum plurumae fiunt transennae, [illi] ubi decipiuntur dolis'.

V. 305. οὗτοί μ'] Referendus pluralis ad singularem pronominis quod praecessit; de quo vide ad Ant. 703.

V. 306. Observanda alternatio praesentis et aoristi ἔσχε — ἐλεοῦσι — προσέδοσαν — θέλει. Praesenti tempore quod semper factum, aoristo quod aliquando factum significatur.

σῶσαί μ' ἐς οἴκους· ἀλλ' ἀπόλλυμαι τάλας
ἔτος τόδ' ἤδη δέκατον ἐν λιμῷ τε καὶ
κακοῖσι βόσκων τὴν ἀδηφάγον νόσον.
τοιαῦτ' Ἀτρεῖδαί μ' ἥ τ' Ὀδυσσέως βία,
ὦ παῖ, δεδράκασ', οἷς Ὀλύμπιοι θεοὶ
δοῖέν ποτ' αὖθις ἀντίποιν' ἐμοῦ παθεῖν.
ΧΟ. ἔοικα κἀγὼ τοῖς ἀφιγμένοις ἴσα
ξένοις ἐποικτείρειν σε, Ποίαντος τέκνον.
ΝΕ. ἐγὼ δὲ καὐτὸς τοῖσδε μάρτυς ὢν λόγοις,
ὡς εἴσ' ἀληθεῖς οἶδα, συντυχὼν κακῶν
ἀνδρῶν Ἀτρειδῶν τῆς τ' Ὀδυσσέως βίας.
ΦΙ. ἦ γάρ τι καὶ σὺ τοῖς πανωλέθροις ἔχεις
ἔγκλημ' Ἀτρείδαις, ὥστε θυμοῦσθαι παθών;
ΝΕ. θυμὸν γένοιτο χειρὶ πληρῶσαί ποτε,

V. 311. *βόσκων*] Ut 'alere morbum' apud Latinos, e. g. Corn. Nep. Vit. Att. c. 21 6. — *ἀδηφάγον· βρωτικήν* Schol., i. e. edacem, insatiabilem; aptum epitheton in genere morborum *φαγεδαινικῶν*, qui etiam *νομαὶ* appellantur. MATTH. De *ἐν* praepositione ad v. 60 monitum est. — Pro *κακοῖσι* fortasse *κόποισι* legendum.

V. 312. Acute poeta hic et infra 592 locutionem Homericam *Αἰνείαο βίη, βίη Διομήδεος*, in Ulixem potissimum transfert, ita tamen, ut non robur et fortitudinem, sed vim aliis ab illo fieri solitam cogitet collocutor. BUTTM.

V. 314. *ποτ' αὖθις*] Cfr. Ai. 1086 *ἀντιτίσειν αὖθις*. Sic dicere solent qui ultionem minitantur vel mala promittunt. Cfr. Ant. 303 *χρόνῳ ποτε — δοῦναι δίκην*, Aesch. Ag. 1666 *ἀλλ' ἐγώ σ' ἐν ὑστέραισιν ἡμέραις μέτειμ' ἔτι*, Eum. 498 *πάθεα προσμένει — μεταῦθις ἐν χρόνῳ*, Suppl. 732 *χρόνῳ τοι κυρίῳ τ' ἐν ἡμέρᾳ — δώσει δίκην*. De *ποτ' αὖθις* cfr. Aristoph. Ran. 705 *ὑστέρῳ χρόνῳ ποτ' αὖθις εὖ φρονεῖν οὐ δόξομεν*.

V. 315. *ἔοικα κἀγώ*] Rarus est hic primae personae *ἔοικα* usus, pro qua fere ubique eo sensu, quo hic usurpatum verbum illud, tertia persona poni solet. Praeivit tamen Hom. Od. XXII 348: *ἔοικα δέ τοι παραείδειν ὥστε θεῷ*. Sensus: 'facere non possum, quin etc.'.

V. 318 sq. *συντυχὼν κακῶν ἀνδρῶν Ἀτρειδῶν* etc.] 'Expertus malos viros Atridas et Ulixem'. De usu hoc verbi *τυγχάνειν τινός τινος* pluribus dixi in Advers. in Phil. p. 80 sqq. Neque in eo quicquam offensionis, quod eodem sensu Sophocles hoc loco *συντυγχάνειν* posuit. Cfr. v. 1333.

V. 322. Schol.: *εἴθε γένοιτό μοι ὠργισμένῳ ὅρμησις κατ' αὐτῶν, καὶ τὴν δύναμιν ἐνδείξασθαι*. — *χειρὶ* dativus est instrumenti; *πληρῶσαι θυμόν*, 'animi cupiditatem', sive ultionis sive cuiusvis alius rei, 'explere', elegans locutio est, de qua Valck. ad Eur. Hippol. 1327: *Κύπρις γὰρ ἤθελ', ὥστε γίγνεσθαι τάδε, πληροῦσα θυμόν*. Sophocles O. C. 778: *πλήρη δ' ἔχοντι θυμὸν ὧν χρῄζοις*. Sic de videndi cupiditate Eur. Androm. 1087: *ὄμματ' ἐξεπίμπλαμεν*. BRUNCK. Addo Platon. de rep. V p. 445 A: *εἴ πού τίς τῳ θυμοῖτο, ἐν τῷ τοιούτῳ πληρῶν τὸν θυμὸν ἧττον ἐπὶ μείζους ἂν ἴοι στάσεις*, et Plutarch. Lysand. c. 19: *θυμοῦ δὲ μία πλήρωσις, ἀπολέσθαι τὸν ἀπεχθανόμενον*.

ἵν' αἱ Μυκῆναι γνοῖεν ἡ Σπάρτη θ', ὅτι
χἠ Σκῦρος ἀνδρῶν ἀλκίμων μήτηρ ἔφυ.
ΦΙ. εὖ γ', ὦ τέκνον· τίνος γὰρ ὧδε τὸν μέγαν
χόλον κατ' αὐτῶν ἐγκαλῶν ἐλήλυθας;
ΝΕ. ὦ παῖ Ποίαντος, ἐξερῶ, μόλις δ' ἐρῶ,
ἅγωγ' ὑπ' αὐτῶν ἐξελωβήθην μολών.
ἐπεὶ γὰρ ἔσχε μοῖρ' Ἀχιλλέα θανεῖν —
ΦΙ. οἴμοι· φράσῃς μοι μὴ πέρα, πρὶν ἂν μάθω
πρῶτον τόδ', ἦ τέθνηχ' ὁ Πηλέως γόνος;
ΝΕ. τέθνηκεν, ἀνδρὸς οὐδενός, θεοῦ δ' ὕπο,
τοξευτός, ὡς λέγουσιν, ἐκ Φοίβου δαμείς.
ΦΙ. ἀλλ' εὐγενὴς μὲν ὁ κτανών τε χὠ θανών.
ἀμηχανῶ δέ, πότερον, ὦ τέκνον, τὸ σὸν
πάθημ' ἐλέγχω πρῶτον, ἢ κεῖνον στένω.
ΝΕ. οἶμαι μὲν ἀρκεῖν σοί γε καὶ τὰ σ', ὦ τάλας,

V. 323. ἵνα — γνοῖεν] Optativus positus propter antecedentem optativum. Vide ad Ai. 1194.

V. 325 sq. τίνος χόλον] 'Cuius rei iram', v. ad Vig. p. 878 sqq. [cfr. huius fab. v. 751, 1039, 1308, O. R. 697]; χόλον ἐγκαλεῖν autem, ut νεῖκος ἐγκαλεῖν in O. R. 702, est 'culpae, quae movit iram, accusare'. Itaque sensus est, si explicate enuntiare volumus: 'cuius rei culpam, quae ita tibi hanc magnam iram commovit, Atridis vitio vertens huc ades?' HERM.

V. 327. Schol.: μόλις δ' ἐρῶ· ὑπὸ τῆς ὀργῆς.

V. 328. ἅγωγ' ἐξελωβήθην] 'Quas ego iniurias accepi', dictum eadem ratione, qua βλάπτειν τινά τι dicitur, nisi quod ἐκλωβᾶσθαι sensu passivo nunc usurpatum. — Participium μολών significat: 'cum ego Troiam venissem'.

V. 329. ἐπεὶ — ἔσχε μοῖρα] 'Ubi Achillem fatum tenuit', sive 'occupavit, ut moreretur'. Cfr. Hom. Od. XVII 326: Ἄργον δ' αὖ κατὰ μοῖρ' ἔλαβεν μέλανος θανάτοιο. Soph. Ai. 516 sq.: καὶ μητέρ' ἄλλη μοῖρα τὸν φύσαντά τε καθεῖλεν Ἅιδου θανασίμους οἰκήτορας, et O. R. 713: ὡς αὐτὸν ἕξοι μοῖρα πρὸς παιδὸς θανεῖν.

V. 331. ἦ τέθνηχ'] Vix credere potest Philoctetes factum esse, quod narrat Neoptolemus. Hinc antequam, quomodo factum sit, quaerat, iterum rogat, factumne sit, quod ille factum esse narravit. Similiter v. 414, O. C. 1583, O. R. 943.

V. 332 sq. ἀνδρὸς οὐδενός, θεοῦ δ' ὕπο] Pendent haec a verbo τέθνηκεν, et coniungenda sunt τοξευτὸς ἐκ Φοίβου δαμείς hoc sensu, τόξοις Φοίβου δαμείς. De re narrata vide quae in proleg. de fab. Aiac. not. 13 exposui.

V. 334. Schol.: εὐγενής· ἀντὶ τοῦ ἀνδρεῖος, εἴ γε καὶ γενναῖος ὁ εὐγενής. — Verba κτανών et θανών amant tragici sic componere. Cfr. Ant. 1263 sq., Eur. Iph. T. 353 πανδάκρυτος ἡ κτανοῦσα χὠ θανών.

V. 336. Schol.: ἐλέγχω· κρίνω, ἐρωτῶ. Sic Xen. Anab. III 5 14: ἤλεγχον τὴν κύκλῳ πᾶσαν χώραν, τίς ἑκάστη εἴη. — πάθημα, id quod Philoctetes ab Atridis perpessus est.

V. 337 sq. τὰ σ pro τὰ σά, de qua elisione, quam Soph. El. 1499, Eur. El. 273, Hel. 580, Tro. 918 habent, vid. Schaef. et Elmsl. ad O. R. 329. — τὰ τῶν πέλας (ἀλγήματα) aliorum (infortunia), ut τὰ τῶν πέλας κακά in Ai. 1151. MATTH.

ἀλγήμαθ᾽, ὥστε μὴ τὰ τῶν πέλας στένειν.
ΦΙ. ὀρθῶς ἔλεξας· τοιγαροῦν τὸ σὸν φράσον
αὖθις πάλιν μοι πρᾶγμ᾽, ὅτῳ σ᾽ ἐνύβρισαν.
ΝΕ. ἦλθόν με νηῒ ποικιλοστόλῳ μέτα
δῖός τ᾽ Ὀδυσσεὺς χὠ τροφεὺς τοὐμοῦ πατρός,
λέγοντες, εἴτ᾽ ἀληθές, εἴτ᾽ ἄρ᾽ οὖν μάτην,
ὡς οὐ θέμις γίγνοιτ᾽, ἐπεὶ κατέφθιτο
πατὴρ ἐμός, τὰ πέργαμ᾽ ἄλλον ἢ μ᾽ ἑλεῖν.
ταῦτ᾽, ὦ ξέν᾽, οὕτως ἐννέποντες οὐ πολὺν
χρόνον μ᾽ ἐπέσχον μή οὐ με ναυστολεῖν ταχύ,
μάλιστα μὲν δὴ τοῦ θανόντος ἱμέρῳ,
ὅπως ἴδοιμ᾽ ἄθαπτον· οὐ γὰρ εἰδόμην·

V. 339. *τὸ σὸν πρᾶγμα*] Rem, quae ad te spectat, id est *πάθημα*.

V. 340. *αὖθις πάλιν*] Schol.: *τὸ χ, ὅτι δὶς τὸ αὐτὸ εἶπεν, αὖθις καὶ πάλιν.* Neuius adscripsit 127, 952, 1232.

V. 341. Schol.: *ἦλθόν με μέτα· μετῆλθόν με.* Cfr. Valcken. ad Eurip. Phoen. 1327. — De *ποικιλοστόλῳ* cfr. Hom. Il. II 637 *τῷ δ᾽ ἅμα* (Ulixi) *νῆες ἕποντο δυώδεκα μιλτοπάρῃοι.* Eustath. p. 310 41: *ἡ δὲ παρὰ Σοφοκλεῖ ποικιλόστολος ναῦς δαίδαλόν τι χρῆμά ἐστιν, ὡς πολλοῖς χρώμασι ποικιλλόμενον.*

V. 342. *δῖος* h. l. non laudis, sed dignitatis regiae epitheton. — *χὠ τροφεύς*, Phoenix, qui ipse Hom. Il. IX 481 — 490 suam in nutriendo puero Achille curam describit. Idem in Scyrum missus ad Neoptolemum adducendum memoratur in Philostr. Iun. Imag. I. Alii Ulixi et Diomedi has partes assignant.

V. 343. *μάτην· ἀντὶ τοῦ ψεῦδος· ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ* (El. 642) *ματαίαν βάξιν, ἤγουν ψευδῆ φήμην· μάταιον δέ, τῷ λόγῳ πεπλασμένον καὶ ἀνυπόστατον.* Phavor.

V. 345. *πέργαμα*, quae fere *Τροίας πέργαμα* dici solent, sic nude dixit etiam v. 1334. HERM.

V. 347. Brunckium et Musgravium, qui *ἐπέσχον* numeri singularis putabant esse, bene refutavit Buttm., sic explicans: 'haec eorum verba quam maxime me incitarunt, ut ocius navigarem, inprimis quidem cupidine ductus etc.'. Figura usitatissima Graecis est, ut negent id, cuius intellegi contrarium volunt. HERM.

V. 349. *ὅπως ἴδοιμ᾽ ἄθαπτον*] 'Ut viderem ante sepulturam'. Ad verba *οὐ γὰρ εἰδόμην* nihil intellegendum nisi antea, quod assumendum ex verbo *ἄθαπτον*. Atque hoc, si sensum spectaveris, idem sane est atque illud, quod Schol. ad *οὐ γὰρ εἰδόμην* intellegendum putat, *ζῶντα*. — *εἰδόμην* pro *εἶδον*, ut Hom. Il. X 47, Soph. El. 892, Trach. 151. — De temporum computatione quaeri poterat. Nam si statim e Lycomedis domo ad Troiam profectus est Achilles, nondum nato filio, Neoptolemus puer esset vix decennis. Verum in huiusmodi rebus non argutandum. Multae enim antiquae fabulae, ut quae paullatim ex variis interque se dissimillimis narrationibus conflatae sint, miris modis, maximeque in temporum rationibus, sibi ipsae repugnant. Quas repugnantias callide occultare solent scriptores, ubi non in promptu est aliquid commenti, quo eas expediant. HERM. Ceterum *οὐκ εἰδόμην* etiam ad infantem puerum pertinere potest.

ἔπειτα μέντοι χὠ λόγος καλὸς προσῆν,
εἰ τἀπὶ Τροίᾳ πέργαμ' αἱρήσοιμ' ἰών.
ἦν δ' ἦμαρ ἤδη δεύτερον πλέοντί μοι,
κἀγὼ 'π' ἄκρον Σίγειον οὐρίῳ πλάτῃ
κατηγόμην· καί μ' εὐθὺς ἐν κύκλῳ στρατὸς
ἐκβάντα πᾶς ἠσπάζετ', ὀμνύντες βλέπειν
τὸν οὐκέτ' ὄντα ζῶντ' Ἀχιλλέα πάλιν.
κεῖνος μὲν οὖν ἔκειτ'· ἐγὼ δ' ὁ δύσμορος,
ἐπεὶ 'δάκρυσα κεῖνον, οὐ μακρῷ χρόνῳ
ἐλθὼν Ἀτρείδας πρὸς φίλους, ὡς εἰκὸς ἦν,
τά θ' ὅπλ' ἀπῄτουν τοῦ πατρὸς τά τ' ἄλλ' ὅσ' ἦν.
οἱ δ' εἶπον, οἴμοι, τλημονέστατον λόγον·
ὦ σπέρμ' Ἀχιλλέως, τἄλλα μὲν πάρεστί σοι
πατρῷ' ἑλέσθαι, τῶν δ' ὅπλων κείνων ἀνὴρ
ἄλλος κρατύνει νῦν, ὁ Λαέρτου γόνος.
κἀγὼ δακρύσας εὐθὺς ἐξανίσταμαι
ὀργῇ βαρείᾳ, καὶ καταλγήσας λέγω·
ὦ σχέτλι', ἦ 'τολμήσατ' ἀντ' ἐμοῦ τινι

V. 353. κἀγώ] De καί particulae usu vide ad Antig. 1165.

V. 355 sq. Egregie et naturae vulgi convenienter pingit desiderium Achillis conspecto filio, patris simillimo, in militibus excitatum. Huc spectat versus a Plutarcho servatus (de discr. adul. et amici p. 51 C et in Alcib. p. 203 D) οὐ παῖς Ἀχιλλέως, ἀλλ' ἐκεῖνος αὐτὸς εἶ. Talem fere et Philostratus Neoptolemum depingit (Heroic. c. 19 p. 865 ed. Ol.) καλὸν καὶ προσεοικότα πατρί. Vid. etiam Philostr. Iun. Icon. I p. 865 et Tryphiod. v. 53. Nemo tamen saepius hanc Neoptolemi cum patre similitudinem commemorat, quam Quintus Smyrn. maxime VII 176. GED.

V. 357. ἔκειτο, 'iacebat' ita dictum est, ut Neoptolemo contigisse, ut insepultum patrem videret, inde appareat.

V. 358. οὐ μακρῷ χρόνῳ] 'Non longo tempore post'. Vide ad v. 233.

V. 361. Schol.: διὰ μέσου τὸ οἴμοι ἀποδυρόμενός φησι. Interposita haec est, quasi ingenti dolore expressa, deploratio iniuriae acceptae. Ita bonus est actor fabulae compositae ab Ulixe. CAMER. Tum τλημονέστατον λόγον est ἀναιδέστατον. Vide quae ad O. R. 1144 adnotavimus.

V. 365. δακρύσας hic parum aptum est. Poeta scripsisse videtur ἐγὼ δ' ἀκούσας, quod cum in ἐγὼ δακρύσας abiisset, coniunctio καὶ addita est.

V. 367. ω σχέτλιε] Differt hic locus ab iis, in quibus cum oratio ad plures convertitur, tamen unius tantum nomen compellatur, de quo loquendi genere Brunck. ad Arist. Ran. 1479. Lob. ad Ai. p. 248 et Huschk. ad Tibull. p. 72 sq. monuerunt. Hic enim non nomen est positum, sed adiectivum, quod primo adspectu dubium sane est, utrum ad Agamemnonem an ad Menelaum sit referendum. Nihilominus sana scriptura vulgata, cum e nexu totius loci pateat convicium ad eum spectare, qui arma Achillis Ulixi tradidisset. Eius autem iniuriae auctorem nemo non Agamemnonem habere debebat, penes quem summum esset imperium.

δοῦναι τὰ τεύχη τἀμά, πρὶν μαθεῖν ἐμοῦ;
ὁ δ' εἶπ' Ὀδυσσεύς, πλησίον γὰρ ἦν κυρῶν·
ναί, παῖ, δεδώκασ' ἐνδίκως οὗτοι τάδε.
ἐγὼ γὰρ αὔτ' ἔσωσα κἀκεῖνον παρών.
κἀγὼ χολωθεὶς εὐθὺς ἤρασσον κακοῖς
τοῖς πᾶσιν, οὐδὲν ἐνδεὲς ποιούμενος,
εἰ τἀμὰ κεῖνος ὅπλ' ἀφαιρήσοιτό με.
ὁ δ' ἐνθάδ' ἥκων, καίπερ οὐ δύσοργος ὤν,
δηχθεὶς πρὸς ἀξήκουσεν ὧδ' ἠμείψατο·
οὐκ ἦσθ' ἵν' ἡμεῖς, ἀλλ' ἀπῆσθ' ἵν' οὔ σ' ἔδει.
καὶ ταῦτ', ἐπειδὴ καὶ λέγεις θρασυστομῶν,
οὐ μή ποτ' ἐς τὴν Σκῦρον ἐκπλεύσῃς ἔχων.
τοιαῦτ' ἀκούσας κἀξονειδισθεὶς κακὰ
πλέω πρὸς οἴκους, τῶν ἐμῶν τητώμενος

Similiter v. 1376 sq. Agamemnonem poeta verbis τὸν Ἀτρέως ἔχθιστον υἱὸν significat.

V. 368. Schol.: πρὶν μαθεῖν ἐμοῦ· ἀντὶ τοῦ πρὶν ἐμοῦ πυθέσθαι. Id est: 'priusquam ex me quaesivissetis et cognovissetis, num vellem illi arma ista concedi'.

V. 371. ἐγὼ — παρών] De re vide quae in proleg. de fabula Aiacis adnot. 14 exposui.

V. 372. Schol.: ἤρασσον· ἔβαλλον, κατηρώμην, ὕβριζον. Soph. Ai. 724: ὀνείδεσιν ἤρασσον ἔνθεν κἄνθεν, Aristoph. Nub. 1373: ἐξαράττω πολλοῖς κακοῖς, ubi κακά ut nostro loco et 382 'convicia' significat. Ad metaphoram in verbo confer Cic. ad Div. XVI 26: 'verberavi te tacito convicio'. GED. Similiter mala a poetis Latinis dicta sunt. Ita Terent. Andr. IV 1 16: 'ingeram mala multa'.

V. 373. τοῖς πᾶσιν] 'Omnibus, quibus uti poteram'. Schol.: οὐδὲν ἐνδεὲς ποιούμενος· οὐδὲν ὕβρεως παραλιμπάνων. Cf. Eur. Phoen. 385: ἀλλ' ἐξερώτα, μηδὲν ἐνδεὲς λίπῃς.

V. 374. εἰ ἀφαιρήσοιτο] Haec ad orationem rectam pertinent, qua usus est Neoptolemus: tu scelestus es et improbus, si mihi erepturus es. Sic 353 et Ant. 414: εἴ τις τοῦδ' ἀκηδήσοι πόνου.

V. 375. ὁ δ' ἐνθάδ' ἥκων] h. e. 'in hoc statu', vel in his, quibus se circumventum videbat, angustiis. Eodem fere sensu O. R. 1158: εἰς τόδ' ἥξεις, et Ai. 1365: καὶ γὰρ αὐτὸς ἐνθάδ' ἵξομαι. GED.

V. 376. Verborum structura haec est: δηχθεὶς ἠμείψατο πρὸς ταῦτα, ἃ ἐξήκουσεν, ὧδε. Verbum δηχθείς, quod recte Schol. λυπηθείς explicat, absolute positum nihil habet offensionis. Sic Eur. Med. 817: οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα δηχθείη πόσις.

V. 380. τοιαῦτ' — κακά] Substantivo κακά 'convicia' significari apparet. Vide ad v. 372. Deinde notanda locutio ἀκούειν κακά, significans 'conviciis lacessi'. Sic v. 607: ὁ πάντ' ἀκούων αἰσχρὰ καὶ λωβήτ' ἔπη, quod recte Schol. interpretatur, ὁ ὑβριζόμενος, v. 1313: ἤκου' ἄριστα. Ai. 1320: οὐ γὰρ κλύοντές ἐσμεν αἰσχίστους λόγους τοῦδ' ὑπ' ἀνδρὸς ἀρτίως; Aristoph. Nub. 1329. Deinde de locutione ἐξονειδίζεσθαι κακά confer El. 288: φωνοῦσα τοιάδ' ἐξονειδίζει κακά.

V. 381 sq. Schol.: τητώμενος· ἐστερημένος. Vide quae ad El. 1307 adnotavimus. — κἀκ κακῶν, quod e Sisypho conceptus ferebatur; vid. v. 417. Ad orationis formam cfr. Arist. Ran. 731:

πρὸς τοῦ κακίστου κἀκ κακῶν Ὀδυσσέως.
κοὐκ αἰτιῶμαι κεῖνον ὡς τοὺς ἐν τέλει.
πόλις γάρ ἐστι πᾶσα τῶν ἡγουμένων,
στρατός τε σύμπας· οἱ δ' ἀκοσμοῦντες βροτῶν
διδασκάλων λόγοισι γίγνονται κακοί.
λόγος λέλεκται πᾶς. ὁ δ' Ἀτρείδας στυγῶν
ἐμοί θ' ὁμοίως καὶ θεοῖς εἴη φίλος.

(στροφή.)

ΧΟ. Ὀρεστέρα παμβῶτι Γᾶ, μᾶτερ αὐτοῦ Διός,
ἃ τὸν μέγαν Πακτωλὸν εὔχρυσον νέμεις,
σὲ κἀκεῖ, μᾶτερ πότνι', ἐπηυδώμαν,

καὶ πονηροῖς κἀκ πονηρῶν, infra 874: εὐγενὴς κἀξ εὐγενῶν, Eur. Andr. 590: ὦ κάκιστε κἀκ κακῶν.

V. 383. Neque hic, neque O. R. 567 καὶ οὐκ pro ὅμως οὐκ, vel καίτοι οὐκ positum esse putandum est. Sensus hic est: 'atque magis quam illum culpo eos, penes quos est imperium'.

V. 384. εἶναί τινος dicitur qui quasi alicuius possessio est, ab aliquo pendet. Cfr. O. R. 917.

V. 385. Schol.: ἀκοσμοῦντες· ἄτακτα ἐργαζόμενοι. Gramm. in Bekk. Anecd. p. 369 5: ἀκοσμεῖν, τὸ μηδὲν ἐν κόσμῳ καὶ τάξει ποιεῖν, ἀλλὰ ἀκολασταίνειν. Σοφοκλῆς. Quod et ad h. l. pertinet, et ad Ant. 730. HERM.

V. 389—397. Chorus cum Rheam se invocasse etiam tum ait, cum, quae modo exposita est, iniuria Neoptolemo ab Atridis inferretur, idque nunc quoque facere se adsignificat, facile intellegitur, id efficere hoc carmine studere, ut et Neoptolemi verba fidem apud Philoctetam inveniant, et ipse Atridas magno persequi odio videatur.

V. 389. Schol.: ὀρεστέρα· ὀρεία· ἡ αὐτὴ δέ ἐστι τῇ γῇ· ἐν δὲ τοῖς ὄρεσι τὰ μυστήρια αὐτῆς γίνεται. παμβῶτι· πάντας τρέφουσα· παρὰ τὸ Ὁμηρικόν· ζείδωρος ἄρουρα. διὰ δὲ τὸ ταύτην τὴν θεὸν τιμᾶσθαι παρὰ Φρυξὶ πρὸς αὐτὴν τὸν λόγον ποιεῖται. — Adiectivum ὀρεστέρα epitheton est non terrae istius, quam pedibus calcamus, sed deae Cybelae vel Rheae, quam hic Γᾶς nomine significat. De matre ὀρείᾳ vid. ad Eur. Hel. 1317. MUSGR. Strabo X p. 469: οἱ Φρύγες καὶ τῶν Τρώων οἱ περὶ τὴν Ἴδην κατοικοῦντες Ῥέαν τιμῶσι — μητέρα καλοῦντες θεῶν. Adde, quod culta fuit etiam in ipsa Lemno, cuius rei testis Steph. Byz. in Λῆμνος, qui nomen insulae factum dicit ἀπὸ τῆς μεγάλης θεοῦ, ἣν Λῆμνόν φασι· ταύτῃ δὲ καὶ παρθένους ἔθυον. Hinc chorus invocat deam, quae in Phrygia Neoptolemum armis spoliatum viderit, et in Lemno nunc precantibus adsit. GED. — Schol.: μᾶτερ αὐτοῦ Διός· ὅτι ἡ αὐτή ἐστι Ῥέα καὶ Γῆ.

V. 390. Schol.: Πακτωλόν· ποταμὸς Λυδίας, ἔνθα ἡ Ῥέα τιμᾶται· χρυσᾶ δὲ ψήγματα ἀπὸ τοῦ Τμώλου τοῦ ὄρους διὰ τοῦ Πακτωλοῦ καταφέρεται. — ἃ — νέμεις, possides, ut in Ai. 1016, incolis; nam etiam in Lydia colebatur Cybele. Vid. Eur. Bacch. 55 sqq., Herod. V 102, qui diserte testatur Sardibus fuisse eius templum. MATTH. Non dubito, quin verba τὸν μέγαν corrupta sint. Neque enim aut μέγας dici Pactolus potuit aut articulus commode addi. Lindemanno visum est Τμώλιον scribendum esse. Mihi videtur poeta scripsisse: ἁγνὸν μέγ' ἃ i. e. ἃ μέγα ἁγνόν; nam ἁγνὸς sollemne epitheton fluviorum est. De ἁγνὸν μέγα cfr. Aesch. Suppl. 141 σεμνᾶς μέγα ματρός.

V. 391. Schol.: καὶ τότε σε ἐπεκαλεσάμην τιμωρήσασθαι τοὺς

ὅτ' ἐς τόνδ' Ἀτρειδᾶν ὕβρις πᾶσ' ἐχώρει,
ὅτε τὰ πάτρια τεύχεα παρεδίδοσαν,
ἰὼ μάκαιρα ταυροκτόνων
λεόντων ἔφεδρε, τῷ Λαρτίου
σέβας ὑπέρτατον.

ΦΙ. ἔχοντες, ὡς ἔοικε, σύμβολον σαφὲς
λύπης πρὸς ἡμᾶς, ὦ ξένοι, πεπλεύκατε,
καί μοι προσᾴδεθ', ὥστε γιγνώσκειν, ὅτι
ταῦτ' ἐξ Ἀτρειδῶν ἔργα κἀξ Ὀδυσσέως.
ἔξοιδα γάρ νιν παντὸς ἂν λόγου κακοῦ
γλώσσῃ θιγόντα καὶ πανουργίας, ἀφ' ἧς
μηδὲν δίκαιον ἐς τέλος μέλλοι ποιεῖν.
ἀλλ' οὔ τι τοῦτο θαῦμ' ἔμοιγ', ἀλλ' εἰ παρὼν

περὶ Ἀγαμέμνονα, ὅτε προεδίδοσαν τὰ ὅπλα τοῦ Ἀχιλλέως· καὶ νῦν δὲ καλῶ, ἵνα τούτους τιμωρήσῃ. — κἀκεῖ, (ad Troiam) in Phrygia, ubi praesipue colebatur; hinc Φρυγίας σώτειρα in H. Orph. Cfr. Verg. Aen. VI 784 sq. MATTH.

V. 392. Schol.: ἐς τόνδε· τὸν Νεοπτόλεμον. — ὕβρις πᾶσα non est, ut putat Musgr., 'omnis illa contumelia', sed 'summa contumelia'. Vide ad 142.

V. 394. Schol.: τὸ ἑξῆς· ὅτε τὰ πατρικὰ ὅπλα παρεδίδοσαν τῷ Λαερτίου. Verbum παραδιδόναι eodem hic sensu positum, quo v. 64.

V. 395 sq. Schol.: ἐπὶ ἅρματος γὰρ λεόντων ὀχεῖται ἡ Ῥέα. — Orph. H. v. 26: ταυροφόνων ζεύξασα ταχύδρομον ἅρμα λεόντων. Cfr. Lucret. II 602, Verg. Aen. III 113, Ovid. Met. X 704, Fast. IV 215 sqq. — ἔφεδρος λεόντων, 'insidens leonibus', i. e. currui, cui adiunguntur leones, monente Wak. Cfr. Verg. Aen. VI 785 et XII 735. — ταυροκτόνος, ταυροφόνος, ταυροσφάγος (Lycophr. Cass. 47), ταυροβόρος (Archiae epigr. 27) sollemnia leonis epitheta. MATTH.

V. 397. Schol.: σέβας ὑπέρτατον· ὦ Ῥέα. ἢ νοητέον τοῦτο ἐπὶ τῶν ὅπλων. Recentiores editores posteriorem interpretationem probant, commoti sine dubio verborum collocatione, cui repugnare prior explicatio videtur. At posteriori interpretationi adversari apparet verborum σέβας ὑπέρτατον significationem, quae non posse nisi de dea accipi mihi quidem certum videtur. Itaque turbatum potius aliquid librariorum incuria crediderim. Ceterum eadem dea Antig. 338 θεῶν ὑπερτάτη appellatur.

V. 398 sq. σύμβολον σαφὲς λύπης] Graecis σύμβολον est tessera hospitalis, qua amicos peregre euntes ξένοις commendare solebant; vide Eurip. Med. 613 ibique Scholiastam. Hic Philoctetes iniuriam, quam ab Atridis perpessus est, symboli vicem praestare ait. Aristides T. I p. 416: ἱκανόν ἐστι πρὸς αὐτήν, ὥσπερ ἄλλο τι σύμβολον, αὐτὸ τὸ σχῆμα τῆς ἀτυχίας. MUSGR.

V. 400. Schol.: καί μοι προσᾴδετε· συμφωνεῖτε. 'Et mecum concinitis', i. e. vestrum carmen consonat cum meo, qui non secus atque ego de iniuria accepta conqueramini.

V. 404. ἐς τέλος est 'postremo'. Eurip. Ion. 1615: χρόνια μὲν τὰ τῶν θεῶν πως, εἰς τέλος δ' οὐκ ἀσθενῆ. HERM. — Optativus μέλλοι refertur ad θιγόντα ἂν (θίγοι ἄν). Cfr. 325, 529, 961.

Αἴας ὁ μείζων ταῦθ' ὁρῶν ἠνείχετο.
ΝΕ. οὐκ ἦν ἔτι ζῶν, ὦ ξέν'· οὐ γὰρ ἄν ποτε
ζῶντός γ' ἐκείνου ταῦτ' ἐσυλήθην ἐγώ.
ΦΙ. πῶς εἶπας; ἀλλ' ἦ χοὖτος οἴχεται θανών;
ΝΕ. ὡς μηκέτ' ὄντα κεῖνον ἐν φάει νόει.
ΦΙ. οἴμοι τάλας. ἀλλ' οὐχ ὁ Τυδέως γόνος,
οὐδ' οὑμπολητὸς Σισύφου Λαερτίου,
οὐ μὴ θάνωσι. τούσδε γὰρ μὴ ζῆν ἔδει.
ΝΕ. οὐ δῆτ', ἐπίστω τοῦτό γ', ἀλλὰ καὶ μέγα
θάλλοντές εἰσι νῦν ἐν Ἀργείων στρατῷ.
ΦΙ. τί δ'; οὐ παλαιὸς κἀγαθὸς φίλος τ' ἐμός,
Νέστωρ ὁ Πύλιος, ἔστιν; οὗτος γὰρ τά γε
κείνων κάκ' ἐξήρυκε βουλεύων σοφά.
ΝΕ. κεῖνός γε πράσσει νῦν κακῶς, ἐπεὶ θανὼν

V. 406. *Αἴας ὁ μείζων*, ut distinguatur ab altero Aiace, Oilei filio. Ille, Telamonis filius Achillisque patruelis, inter Graecorum duces cognatione proxime iunctus erat Neoptolemo. GED. Aiacis hoc praedicatum Eustath. p. 275 36 commemorat ad illud Homeri, *μείων, οὔτι τόσος γε ὅσος Τελαμώνιος Αἴας*. HERM.

V. 408. Meminisse oportet ficta narrare Neoptolemum. Non enim veri simile est pugnaturum fuisse nisi armis illis sibi restitutis. Et ita Proclus ex Lesche: *καὶ Νεοπτόλεμον Ὀδυσσεὺς ἐκ Σκύρου ἀγαγὼν τὰ ὅπλα δίδωσι τὰ τοῦ πατρός*. HERM.

V. 410. *ὡς — ὄντα νόει*] *ἐν φάει εἶναι*, 'vivere', consueta tragicis locutio. Cfr. Eur. Hec. 708, 1214.

V. 411. Schol.: *ὁ Τυδέως γόνος· σὺν Ὀδυσσεῖ γὰρ αὐτὸν ἐξέβαλε Διομήδης*. Qui meminerit saepe Ulixi in administrandis rebus subdolis et fraudulentis Diomedem socium adiunctum esse ab Homero narrari, is minime poetam reprehendet, quod Philoctetes hoc loco infensum in Diomedem animum ostendat. Qui quamquam ipse bello Troiano non interfuit, tamen, quae gesta in eo erant, per homines illos, qui casu ad eum deferebantur, magnam partem cognosse statui potest.

V. 412. Schol.: *Σισύφου Λαερτίου· ἐκ Σισύφου γὰρ κύουσα ἡ Ἀντίκλεια ἐγαμήθη Λαέρτῃ· καὶ διὰ τοῦτό φησιν αὐτὸν ὥσπερ πεπρᾶσθαι, ἐπειδὴ Λαέρτης πολλὰ δοὺς χρήματα ἠγάγετο τὴν Ἀντίκλειαν*. Ignota Homero fabula a tragicis saepius in Ulixis opprobrium versa; vid. Schol. ad Ai. 190. HERM. Manifestum est *Σισύφου* pendere ab *ἐμπολητός*, coll. Schaef. Melett. cr. p. 137 sqq. et *Λαερτίου* ab *γόνος*. Vide Advers. mea p. 91 sq.

V. 413. *οὐ μὴ θάνωσι*] Apparet horum verborum sensum hunc esse debere, 'non erunt mortui, sie werden gewiss nicht todt sein'.

V. 418. *κείνων κακά*] 'Mala orta ab illis'. Vid. ad v. 193.

V. 419 sq. *θανὼν φροῦδος* eodem sensu dictum, quo supra v. 409 *οἴχεται θανών*. — Antilochus auctore Homero Od. IV 188, III 111 a Memnone interfectus est, patri pugnanti suppetias ferens. Cfr. Pind. Pyth. VI 28 sqq. MATTH. — Schol.: *οἱ μὲν γρ. μόνος, παρ' ἱστορίαν φασίν· εἶχε γὰρ καὶ ἄλλους· οἱ δὲ γόνος, τῷ ποιητῇ ἀκολουθοῦντες λέγουσιν*. Neque unus Antilochus Nestoris filius erat, cuius praeter

Ἀντίλοχος αὐτῷ φροῦδος, ὅσπερ ἦν γόνος.
ΦΙ. οἴμοι, δύ' αὖ τώδ' ἐξέδειξας, οἷν ἐγὼ
ἥκιστ' ἂν ἠθέλησ' ὀλωλότοιν κλύειν.
φεῦ, φεῦ· τι δῆτα δεῖ σκοπεῖν, ὅθ' οἵδε μὲν
τεθνᾶσ', Ὀδυσσεὺς δ' ἔστιν αὖ κἀνταῦθ', ἵνα
χρῆν ἀντὶ τούτων αὐτὸν αὐδᾶσθαι νεκρόν;
ΝΕ. σοφὸς παλαιστὴς κεῖνος· ἀλλὰ χαἰ σοφαὶ
γνῶμαι, Φιλοκτῆτ', ἐμποδίζονται θαμά.
ΦΙ. φέρ' εἰπὲ πρὸς θεῶν, ποῦ γὰρ ἦν ἐνταῦθά σοι
Πάτροκλος, ὃς σοῦ πατρὸς ἦν τὰ φίλτατα;
ΝΕ. χοὗτος τεθνηκὼς ἦν· λόγῳ δέ σ' ἐν βραχεῖ
τοῦτ' ἐκδιδάξω. πόλεμος οὐδέν' ἄνδρ' ἑκὼν
αἱρεῖ πονηρόν, ἀλλὰ τοὺς χρηστοὺς ἀεί.
ΦΙ. ξυμμαρτυρῶ σοι· καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτό γε

illum sex filios Hom. Od. III 413 sq. enumerat, neque solus cum patre adversus Troiam profectus erat, sed una cum Thrasymede fratre, cuius Hom. Il. IX 81, XVI 817—821 mentionem facit. Itaque Sophocles, qui hac in re ab Homero discedere nullo pacto poterat, neque **ὅσπερ ἦν μόνος**, neque, quod alii coniecerunt, **ὃς παρῆν μόνος** (vel **γόνος**) scribere potuit. Nec tamen inde sequitur veram esse scripturam vulgatam, quam mire languere quivis intellegit. Verum quid scripserit poeta, nondum mihi liquet. Videntur tamen eiusmodi verba fuisse posita, quibus causa significaretur, ob quam acerbior esset huius filii mors Nestori (velut **ὅσπερ ἦν γάνος** vel **φροῦδος ἥδιστος γόνος** vel **ᾧπερ ἥδετο**).

V. 421. **δύ' αὖ τώδ' ἐξέδειξας**] Adsumendum ex sequentibus participium **ὀλωλότε**. Apte autem **αὖ** adverbium Philoctetes adiecit, quia ante (v. 331 sqq.) iam de obitu Achillis a Neoptolemo certior est factus. Exempla verbi **δεικνύναι** a grammaticis verbo **λέγειν** explicati attulit Porsonus ad Eur. Phoen. 540.

V. 422. **ἂν ἠθέλησα**] Sic Ai. 88: **ἤθελον δ' ἂν ἐκτὸς ὢν τυχεῖν**.

V. 423. Eur. Suppl. 301: **ἐγὼ δέ σ', ὦ παῖ, πρῶτα μὲν τὰ τῶν θεῶν σκοπεῖν κελεύω, μὴ σφαλῇς ἀτιμάσας**. Ex his versibus non solum quid sit **σκοπεῖν** apparet, sed etiam quid velit haec interrogatio, **τί δεῖ σκοπεῖν**; 'quo respicere debemus?' Reticet enim adhuc id, quod postea 446 sqq. clare eloquitur, a diis iustitiam nullam exspectandam esse. BUTTM. Similis est exclamatio Ant. 922 sq.

V. 424. **αὖ** refertur ad **κἀνταῦθα**, hoc sensu: 'si hi perierunt, Ulixes autem, ut alias, sic rursum hic quoque superstes est, ubi illorum loco eum mortuum dici oportebat. HERM.

V. 426. Schol.: **σοφὸς μέν ἐστιν, ἀλλ' οὐ διόλου ἔσται· αἱ γὰρ τοιαῦται γνῶμαι καταβάλλονται εὐθέως**. Sapienter et caute proeliari dicit Ulixem; et tamen cautum cautorem, ut Plautus ait, capi interdum ait, ut de inimico male ominans. CAM. Cfr. Ant. 1045.

V. 429. **ὃς — τὰ φίλτατα**] Id est **ὁ φίλτατος**. Cfr. Valcken. ad Eur. Phoen. 437.

V. 430 sqq. Cfr. frgm. 649 D. **τοὺς εὐγενεῖς γὰρ κἀγαθούς, ὦ παῖ, φιλεῖ Ἄρης ἐναίρειν· οἱ δὲ τῇ γλώσσῃ θρασεῖς φεύγοντες ἄτας ἐκτός εἰσι τῶν κακῶν** (l. **εἰσι πημάτων**). **Ἄρης γὰρ οὐδὲν τῶν κακῶν λωτίζεται.**

ἀναξίου μὲν φωτὸς ἐξερήσομαι,
γλώσσῃ δὲ δεινοῦ καὶ σοφοῦ, τί νῦν κυρεῖ.
ΝΕ. ποίου γε τούτου πλήν γ' Ὀδυσσέως ἐρεῖς;
ΦΙ. οὐ τοῦτον εἶπον· ἀλλὰ Θερσίτης τις ἦν,
ὃς οὐκ ἂν εἵλετ' εἰσάπαξ εἰπεῖν, ὅπου
μηδεὶς ἐῴη· τοῦτον οἶσθ' εἰ ζῶν κυρεῖ;
ΝΕ. οὐκ εἶδον αὐτόν, ᾐσθόμην δ' ἔτ' ὄντα νιν.
ΦΙ. ἔμελλ'· ἐπεὶ οὐδέν πω κακόν γ' ἀπώλετο,
ἀλλ' εὖ περιστέλλουσιν αὐτὰ δαίμονες·
καί πως τὰ μὲν πανοῦργα καὶ παλιντριβῆ
χαίρουσ' ἀναστρέφοντες ἐξ Ἅιδου, τὰ δὲ
δίκαια καὶ τὰ χρήστ' ἀποστέλλουσ' ἀεί.
ποῦ χρὴ τίθεσθαι ταῦτα, ποῦ δ' αἰνεῖν, ὅταν

V. 434 sq. De genetivo vid. Herm. in Mus. Stud. Ant. p. 156 sq. et ad Vig. p. 880 et Krueg. II § 47 10 6. Sic El. 317 sq., Trach. 1122. De verbi *κυρεῖ* usu adscripsit Neuius El. 1424: *Ὀρέστα, πῶς κυρεῖτε;*

V. 436. *ποίου γε τούτου — ἐρεῖς*] 'quis tandem hic, de quo quaeris, alius erit quam Ulixes?' *Γὲ* particulae vis quae sit, apparet maxime, ubi pro interrogativa sententia negativam posueris, quae latet sub interrogativa: *οὐδείς γε ἄλλος ἐστὶν ἢ Ὀδυσσεύς.* Alia huius generis exempla attuli in Adv. p. 92 et Reisig. ad O. C. p. 322 sq.

V. 438. Schol.: *ἀντὶ τοῦ, ἃ οὐκ ἤθελέν τις ἅπαξ ἀκοῦσαι, ταῦτα πολλάκις ἔλεγεν.* Thersitae indolem describit Hom. Il. II 212, ad quem locum Eustath. haec Sophoclis verba afferens sic explicat: *οὕτω θρασὺς ἦν, ὥστε καὶ κωλυόμενός τι λέγειν, ὡς μὴ δέον ὂν λέγεσθαι, ὅδε τὸ αὐτὸ πολλάκις ἐλάλει.* — Sensus est: 'qui nollet aliquid semel dicere, ubi omnes prohiberent'. Quod more Graecorum sic elocutus est: 'ubi nemo perpeti vellet', scilicet saepius aliquid repeti. Sic in Ai. 1185. HERM.

V. 440. Schol.: *τοῦτο παρ' ἱστορίαν· λέγεται γὰρ ὑπὸ Ἀχιλλέως ἀνῃρῆσθαι, καθ' ὃν χρόνον καὶ τὴν Πενθεσίλειαν ἀνεῖλεν· φονευθείσης γὰρ τῆς Πενθεσιλείας ὑπὸ Ἀχιλλέως, ὁ Θερσίτης δόρατι ἔπληξε τὸν ὀφθαλμὸν αὐτῆς· διὸ ὀργισθεὶς ὁ Ἀχιλλεὺς κονδύλοις αὐτὸν ἀνεῖλεν.* Fabula ex Arctino sumpta. [Consulendus Tzetzes ad Lycophr. 999. Plura dabit Bachetus ad Ovid. Epist. p. 320 Elmsl.] Vide Iacobs. ad Tzetzae Posthom. 194. Prudenter Sophocles ea dicentem fecit Neoptolemum, quae et a patre eius ignobile facinus declinarent, et egregie declarareut obscuritatem Thersitae. HERM.

V. 441. Schol.: *ἔμελλεν· ἔοικεν.* Consentaneum erat, facile praevideri poterat, hunc quidem superstitem esse. Vide Ant. 458, O. C. 1635, Eur. Ion. 999. Conf. locos Hom. apud Zeun. ad Vig. p. 262. BUTTM.

V. 442. *εὖ περιστέλλουσιν*] 'Bene, diligenter protegunt s. curant'. Schol.: *περικαλύπτουσιν.* Hesych. *περιστέλλει· σκέπει, φυλάττει, περιβάλλει.* MATTH.

V. 443 sq. Schol.: *παλιντριβῆ· τετριμμένα τοῖς κακοῖς· σῴζουσιν ἐξ Ἅιδου τοὺς ἐπιτρίπτους καὶ δολερούς.* Recte vidit Gedikius respici Sisyphum, qui ex Orco in vitam per dolum reversus est; de quo id ipsum etiam v. 625 commemoratur. HERM.

V. 446. *τίθεσθαι ἐν* valet

τὰ θεῖ' ἐπαινῶν τοὺς θεοὺς εὕρω κακούς;
ΝΕ. ἐγὼ μέν, ὦ γένεθλον Οἰταίου πατρός,
τὸ λοιπὸν ἤδη τηλόθεν τό τ' Ἴλιον
καὶ τοὺς Ἀτρείδας εἰσορῶν φυλάξομαι·
ὅπου θ' ὁ χείρων τἀγαθοῦ μεῖζον σθένει 456
κἀποφθίνει τὰ χρηστὰ χὠ δειλὸς κρατεῖ,
τούτους ἐγὼ τοὺς ἄνδρας οὐ στέρξω ποτέ,
ἀλλ' ἡ πετραία Σκῦρος ἐξαρκοῦσά μοι
ἔσται τὸ λοιπόν, ὥστε τέρπεσθαι δόμῳ.
νῦν δ' εἶμι πρὸς ναῦν· καὶ σύ, Ποίαντος τέκνον,
χαῖρ' ὡς μέγιστα, χαῖρε· καί σε δαίμονες 462
νόσου μεταστήσειαν, ὡς αὐτὸς θέλεις.
ἡμεῖς δ' ἴωμεν· ὡς, ὁπηνίκ' ἂν θεὸς
πλοῦν ἡμὶν εἴκῃ, τηνικαῦθ' ὁρμώμεθα.
ΦΙ. ἤδη, τέκνον, στέλλεσθε; *ΝΕ.* καιρὸς γὰρ καλεῖ

'aliquo loco censere', ut ἐν καλῷ, 'honestum iudicare'; ἐν εὐχερεῖ infra 875; unde apparet, quid sit ποῦ χρὴ τιθ., cui accommodavit poeta etiam hoc ποῦ αἰνεῖν, quo in loco, h. e. 'quo nomine' laudare. BUTTM. ποῦ—ποῦ sic usurpatum etiam Ai. 1101 sq., ad quem locum confer quae nos adnotavimus.

V. 447. Schol.: τὰ θεῖα· ἔργα· νοσῶν δὲ δυσφημεῖ. Ceterum τὰ θεῖ' ἐπ. significat, 'cum divina cum reverentia colo, cum pius deorum cultor sum' (εὐσεβὴς ὢν πρὸς τὰ θεῶν).

V. 448 sq. ἐγὼ μέν idem fere quod ἔγωγε. Cfr. 512. — Iunctorum verborum τὸ λοιπὸν ἤδη multa exempla ex tragicis protulit Elmsl. ad Eur. Med. 1096. — τηλόθεν εἰσορῶν, 'e longinquo cernens', i. e. minime cernens. MUSGR. — εἰσορῶν φυλάττομαι eadem ratione dicitur qua εἰσορῶν ἀνέχομαι.

V. 451. ὅπου θ' etc.] Certum est τὲ copula totum membrum ὅπου ὁ χείρων — ποτέ antecedentibus adnecti, et respondere sibi ὅπου et τούτους eodem modo, quo ὅπου et ταύτην in Ai. 1082 sq.: ὅπου δ' ὑβρίζειν δρᾶν θ' ἃ βούλεται πάρα, ταύτην νόμιζε τὴν πόλιν χρόνῳ ποτὲ ἐξ οὐρίων δραμοῦσαν ἐς βυθὸν πεσεῖν. Adde Herodot. IX 1: ὅκου δὲ ἑκάστοτε γίνοιτο, τούτους παρελάμβανε.

V. 452. δειλὸς κρατεῖ] Patet a Neoptolemo eosdem viros significari quos supra Philoctetes v. 440 γλώσσῃ δεινοὺς καὶ σοφοὺς vocaverat. Hi autem rectissime opponuntur τῷ χρηστῷ, viro probo ac simplici. M. SEYFF. Cfr. Hesych. δειλός· κακός, πανοῦργος. — κρατεῖ· κρείσσων ἐστί.

V. 454. Proverbium apud Suidam: Ἀρχὴ Σκυρία. ἐπὶ τῶν εὐτελῶν καὶ μηδὲν λυσιτελὲς ἐχόντων, παρ' ὅσον πετρώδης καὶ λεπρὰ καὶ διὰ τοῦτο πενιχρὰ ἡ Σκῦρος, οὐδὲν φέρουσα λόγου ἄξιον.

V. 455. Verba ὥστε τέρπεσθαι δόμῳ speciose addita sunt; nam qui externas et ampliores res, quas antea admiratus erat, minus expetendas esse cognovit, is incipit suae patriae suarumque rerum exilitate non modo contentus esse, verum etiam delectari.

V. 458. Schol.: μεταστήσειαν· ἀπαλλάξειαν.

V. 460. Schol.: εἴκῃ· διδῷ, συγχωρήσῃ.

πλοῦν μὴ 'ξ ἀπόπτου μᾶλλον ἢ 'γγύθεν σκοπεῖν.
ΦΙ. πρός νύν σε πατρὸς πρός τε μητρός, ὦ τέκνον,
πρός τ' εἴ τί σοι κατ' οἶκόν ἐστι προσφιλές,
ἱκέτης ἱκνοῦμαι, μὴ λίπῃς μ' οὕτω μόνον,
ἔρημον ἐν κακοῖσι τοῖσδ', οἵοις θ' ὁρᾷς
ὅσοισί τ' ἐξήκουσας ἐνναίοντά με.
ἀλλ' ἐν παρέργῳ θοῦ με. δυσχέρεια μέν,
ἔξοιδα, πολλὴ τοῦδε τοῦ φορήματος·
ὅμως δὲ τλῆθι· τοῖσι γενναίοισί τοι
τό τ' αἰσχρὸν ἐχθρὸν καὶ τὸ χρηστὸν εὐκλεές.
σοὶ δ', ἐκλιπόντι τοῦτ', ὄνειδος οὐ καλόν·
δράσαντι δ', ὦ παῖ, πλεῖστον εὐκλείας γέρας,
ἐὰν μόλω 'γὼ ζῶν πρὸς Οἰταίαν χθόνα.
ἴθ', ἡμέρας τοι μόχθος οὐχ ὅλης μιᾶς.
τόλμησον, ἐμβαλοῦ μ' ὅπῃ θέλεις ἄγων,

V. 462. Schol.: *μᾶλλον ἐκ τοῦ σύνεγγυς, μὴ ἐξ ἀπόπτου τὸν πλοῦν περιμένειν.* Sic O. R. 762: *ὡς πλεῖστον εἴη τοῦδ' ἄποπτος ἄστεος.* Sensus est: 'propius ad litus accedamus necesse est, ventum secundum exspectaturi'. GED. *πλοῦν σκοπεῖν·* Eur. Hec. 901: *μένειν ἀνάγκη πλοῦν ὁρῶντας ἥσυχον.* BUTTM.

V. 463. De praepositione a nomine, ad quod pertinet, inserto pronomine diiuncta cfr. Krueg. II § 68, 5, 2.

V. 464. *πρὸς εἴ τι*] Cfr. O. Col. 250 *πρός σ' ὅ τι σοι φίλον ἄντομαι* et Krueg. II § 68, 37, 5.

V. 468. *ἐν παρέργῳ θοῦ με*] *ἐν παρέργῳ τιθέμενα* facilia sunt, quae levi opera, sine dispendio efficiuntur, quae proinde non magni facere debet is, a quo impetrantur. Eur. El. 63: *πάρεργ' Ὀρέστην κἀμὲ ποιεῖται δόμων.* BRUNCK. Schol.: *ἐν παρέργῳ·* *οἷον οὐκ ἐν τιμωμένῳ μέρει τῆς νεώς, ἀλλ' ὅπῃ βούλει· δηλοῖ δὲ ταῦτα ἐν τοῖς ἑξῆς.* Conf. Lucian. Herod. 8: *ἐν παρέργῳ οἱ πολλοὶ τὸν Ἡρόδοτον τιθέμενοι.* Id. Zeux. 7: *ἐν παρέργῳ τίθεσθαι τὴν ἀκρίβειαν.* BUTTM.

V. 470. Schol.: *ὅμως δὲ σῶσόν με, γιγνώσκων, ὅτι τοῖς εὐγενέσι τὸ αἰσχρὸν ἔχθρόν ἐστι, καὶ τὸ καλὸν ἔνδοξον.* Pro *εὐκλεές* Vauvillersius *εὐφιλές*, Dobraeus *εὐχερές* scribendum putarunt. Quorum neutrum aptum foret. Fecit autem brevitas dictionis, qua usus Philoctetes est, ut in verbis eius viri illi docti aliique haererent. Apparet enim ex sequentibus, *σοὶ δὲ — γέρας*, hoc eum dicere voluisse: 'honestis viris uti quod turpe factu est abominandum est ignominiamque affert, ita quod honestum est gloriam parat'. [Fortasse poeta scripsit *τό τ' αἰσχρὸν αἰσχρὸν καὶ τὸ χρηστὸν εὐκλεές.*]

V. 472. *ὄνειδος οὐ καλόν*] Non est *ὄνειδος* vocabulum medium, ut putabat etiam Reisigius Enarrat. Oed. Col. 744. Aliam enim explicationem habet Eurip. Iph. A. 805: *ΜΕ. λίαν δεσπόταισι πιστὸς εἶ. ΠΡ. καλόν γέ μοι τοὔνειδος ἐξωνείδισας.* Phoen. 821: *δράκοντος γένναν ὀδοντοφυῆ, Θήβαις κάλλιστον ὄνειδος.* Versus apud Diogenian. Prov. III 85: *γαστέρα μοι προφέρεις, κάλλιστον ὄνειδος ἁπάντων.* Ironicum autem est Eurip. Med. 514: *καλόν γ' ὄνειδος τῷ νεωστὶ νυμφίῳ, πτωχοὺς ἀλᾶσθαι παῖδας, ἥ τ' ἔσωσά σε.* Cfr. Matth. ad Eurip. Or. 4. NEUIUS.

V. 476. Schol.: *τὸ ἐν παρέργῳ*

εἰς ἀντλίαν, εἰς πρῷραν, εἰς πρύμνην, ὅποι
ἥκιστα μέλλω τοὺς ξυνόντας ἀλγυνεῖν.
νεῦσον, πρὸς αὐτοῦ Ζηνὸς ἱκεσίου, τέκνον,
πείσθητι, προσπίτνω σε γόνασι, καίπερ ὢν
ἀκράτωρ ὁ τλήμων, χωλός· ἀλλὰ μή μ' ἀφῇς 486
ἔρημον οὕτω χωρὶς ἀνθρώπων στίβον.
ἀλλ' ἢ πρὸς οἶκον τὸν σὸν ἔκσωσόν μ' ἄγων,
ἢ πρὸς τὰ Χαλκώδοντος Εὐβοίας σταθμά·
κἀκεῖθεν οὔ μοι μακρὸς εἰς Οἴτην στόλος
Τραχινίαν τε σπιλάδα καὶ τὸν εὔροον 491
Σπερχειὸν ἔσται· πατρί μ' ὡς δείξῃς φίλῳ,
ὃν δὴ παλαιὸν ἐξ ὅτου δέδοικ' ἐγὼ
μή μοι βεβήκῃ· πολλὰ γὰρ τοῖς ἱγμένοις
ἔστελλον αὐτόν, ἱκεσίους πέμπων λιτάς,

νῦν ἐνεφάνισεν. — ἐμβαλοῦ μ' ἄγων, cfr. v. 488.

V. 477. ὅποι per attractionem dictum, de qua Pors. ad Hec. 1062 ibique Schaefer.

V. 481. Schol.: ἀκράτωρ· ἀσθενής, κρατεῖν ἐμαυτοῦ μὴ δυνάμενος. Male. Hoc dicit: 'etsi non possum propter pedis morbum ad genua tua accidere'. Id est ἀκράτωρ τοῦ προσπίτνειν. HERM.

V. 484. Hom. Il. II 536: οἳ δ' Εὔβοιαν ἔχον — τῶν αὖθ' ἡγεμόνευ' Ἐλεφήνωρ ὄζος Ἄρηος Χαλκωδοντιάδης. Eur. Ion 59: τοῖς τε Χαλκωδοντίδαις, οἳ γῆν ἔχουσ' Εὐβοΐδα. Monumentum huius antiqui regis in Euboea suo tempore superstes memorat Paus. IX 19. Erat autem Euboea, ut Strabonis X p. 682 verbis utar, ἀντίπορθμος τοῖς Μαλιεῦσιν. GED. Genetivus Εὐβοίας nihil habet offensionis; nam Εὐβοίας σταθμὰ dictum pro Εὐβοϊκὰ σταθμά, ut Trach. 1191: Οἴτης Ζηνὸς πάγος pro Οἰταῖος πάγος Ζηνός, et huius fab. 1430: πάτρας Οἴτης πλάκα pro Οἰταίαν πλάκα πάτρας. Alia exempla similia vid. apud Lamb. Bos. p. 697. Schaef.

V. 486. Τραχινίαν σπιλάδα] Intellegenda saxa montium puto, quae vulgo Τραχίνιαι πέτραι appellabantur. Cfr. Herodot. VII 198: περὶ δὲ τὸν χῶρον τοῦτον οὔρεα ὑψηλὰ καὶ ἄβατα περικλήει πᾶσαν τὴν Μηλίδα γῆν, Τρηχίνιαι πέτραι καλεόμεναι.

V. 486 sq. τὸν εὔροον Σπερχειόν] Spercheus, fluvius in sinu Maliaco, memoratus ab Hom. Il. XVI 716. Aesch. Pers. 487, dicitur εὔροος i. e. ἰσχυρῶς ῥέων, ut interpretatur Hesychius; nam, ut Lucan. XVI 366, 'ferit amne citato Maliacas Sperchios aquas'. MATTH.

V. 487. Apertum est verba πατρί μ' ὡς δ. φίλῳ coniungenda esse cum illis, πρὸς οἶκον ἔκσωσόν μ' ἄγων. HERM.

V. 488 sq. ὃν δὴ παλαιὸν — βεβήκῃ] 'Quem diu est ex quo metuo ne mortuus sit', idem fere quod πάλαι ἂν βεβήκοι, id quod in codicem Laur. ex glossemate abiit. Verba παλαιόν (ἐστιν) ἐξ ὅτου interposita sunt ut παλαιὸς ἀφ' οὗ χρόνος Ai. 600. Hesych. βέβηκεν· τέθνηκεν. Et sic El. 1151. O. C. 1678. Plenius O. R. 959 θανάσιμον βεβηκότα.

V. 490. Similiter ac supra v. 60 et Ant. 165 ἔστειλα ἱκέσθαι τινά τινι dictum vidimus, ita ut significaret aliquem per aliquem advenire iubere, hoc loco ἔστελλον αὐτὸν τοῖς ἱγμένοις πέμψαντά μ' ἐκσῶσαι δόμοις dictum, ita ut in verbo ἔστελλον dumtaxat

αὐτόστολον πέμψαντά μ' ἐκσῶσαι δόμοις.
ἀλλ' ἢ τέθνηκεν, ἢ τὰ τῶν διακόνων,
ὡς εἰκός, οἶμαι, τοὐμὸν ἐν σμικρῷ μέρος
ποιούμενοι τὸν οἴκαδ' ἤπειγον στόλον.
νῦν δ' εἰς σὲ γὰρ πομπόν τε καὐτὸν ἄγγελον
ἥκω, σὺ σῶσον, σύ μ' ἐλέησον, εἰσορῶν,
ὡς πάντα δεινὰ κἀπικινδύνως βροτοῖς
κεῖται παθεῖν μὲν εὖ, παθεῖν δὲ θάτερα.
χρὴ δ' ἐκτὸς ὄντα πημάτων τὰ δείν' ὁρᾶν,
χὤταν τις εὖ ζῇ, τηνικαῦτα τὸν βίον
σκοπεῖν μάλιστα μὴ διαφθαρεὶς λάθῃ.

(ἀντιστροφή.)

ΧΟ. οἴκτειρ', ἄναξ· πολλῶν ἔλεξεν δυσοίστων πόνων
ἄθλ', ὅσσα μηδεὶς τῶν ἐμῶν τύχοι φίλων.

iubendi vel adhortandi notio respiceretur. De πολλά significante πολλάκις ad huius fab. 1430 monuimus.

V. 491. αὐτόστολον] Navem non alienam, sed ipsius Poeantis mitti vult, quae eum domum deducat, ut interpretatur Dind. Ad πέμψαντα ex αὐτόστολον audiendum est στόλον. Ceterum videndum ne scripserit poeta δόμους.

V. 492. τὰ τῶν διακόνων graeco more dictum videtur pro οἱ διάκονοι. Sic El. 261: ἣ πρῶτα μὲν τὰ μητρός, ἥ μ' ἐγείνατο, ἔχθιστα συμβέβηκεν. Alii haec verba in medio adiecta statuunt hoc sensu: 'quod est nuntiorum'.

V. 495 sq. νῦν δ' εἰς σὲ γὰρ] Id est νῦν δὲ ἐπεὶ εἰς σὲ etc. Tum εἰς σὲ ἥκω non est putandum pro πρὸς σὲ ἥκω dictum esse, quod ipsum alienum ab huius loci sententia foret, sed orationem convertere ad eum, id est supplicare ei, quo sensu ἥκειν εἴς τινα dici debuit. Sic Demosth. c. Steph. 1127 8 ἐγὼ δὲ τούτῳ μὲν χαίρειν λέγω, οὓς δ' ὁ πατήρ μοι παρέδωκε βοηθοὺς καὶ φίλους, εἰς τούτους ἥκω. — πομπόν τε καὐτὸν ἄγγελον, 'eundem et ductorem (qui me patri adducat) et nuntium'. Comparavit Schneidewinus Herod. I 79 ἐλάσας τὸν στρατὸν ἐς τὴν Λυδίην αὐτὸς ἄγγελος Κροίσῳ ἐληλύθεε, Curt. III 17 7 (Parmenio) occupato itinere idem et auctor et nuntius venit.

V. 496. Dicitur εἰσορᾶν etiam de animi cogitatione, ut in Eur. Suppl. 612: διάφορα πολλὰ θεῶν βροτοῖσιν εἰσορῶ. HERM.

V. 497 sq. ὡς (ὅτι) πάντα δεινά (ἐστι), 'omnia humana' cum mobilia nullaque constantia sint 'sollicitudinem adferunt'. — παθεῖν θάτερα i. e. κακῶς, de quo euphemismo Valck. in Diatr. p. 112 exposuit. Cfr. Ant. 667 καὶ δίκαια καὶ τἀναντία (pro καὶ ἄδικα).

V. 499 sq. Schol.: τὰ δείν' ὁρᾶν· φοβεῖσθαι καὶ εὐλαβεῖσθαι. Sic τὰ δεινά Soph. El. 26. Ant. 243. Compararunt viri docti Terent. Phorm. II 1, 11 sq. Hor. Od. II 3, 1, II 10, 13 sqq. Eur. Suppl. 176 sqq.

V. 502 sq. πόνων ἆθλα] 'Certamina laborum', id est 'conflictio cum laboribus'. Paullo alio sensu dictum Trach. 501 ed. meae ἄεθλα ἀγώνων videtur.

V. 503. ὅσσα — φίλων] De sensu huius precandi formulae vid. ad v. 272. Verbum τυγχάνειν sua ipsius vi accusativum adsciscere docui in Adv. p. 81 sq. De-

εἰ δὲ πικρούς, ἄναξ, ἔχθεις Ἀτρείδας,
ἐγὼ μὲν τὸ κείνων κακὸν τῷδε κέρδος
μετατιθέμενος, ἔνθαπερ ἐπιμέμονεν,
ἐπ' εὐστόλου ταχείας νεὼς
πορεύσαιμ' ἂν ἐς δόμους, τὰν θεῶν
νέμεσιν ἐκφυγών.

ΝΕ. ὅρα σύ, μὴ νῦν μέν τις εὐχερὴς παρῇς,
ὅταν δὲ πλησθῇς τῆς νόσου ξυνουσίᾳ,
τότ' οὐκέθ' αὑτὸς τοῖς λόγοις τούτοις φανῇς.

ΧΟ. ἥκιστα. τοῦτ' οὐκ ἔσθ' ὅπως ποτ' εἰς ἐμὲ
τοὔνειδος ἕξεις ἐνδίκως ὀνειδίσαι.

ΝΕ. ἀλλ' αἰσχρὰ μέντοι σοῦ γέ μ' ἐνδεέστερον
ξένῳ φανῆναι πρὸς τὸ καίριον πονεῖν.
ἀλλ', εἰ δοκεῖ, πλέωμεν, ὁρμάσθω ταχύς·
χἠ ναῦς γὰρ ἄξει κοὐκ ἀπαρνηθήσεται.
μόνον θεοὶ σῴζοιεν ἔκ τε τῆσδε γῆς

nique de forma ὅσσα vide Lob. ad Ai. 185 sq. ed. sec.

V. 505 sq. Verba *τὸ κείνων κακόν* Brunckius et Buttmannus interpretantur 'illorum damnum', rectius Hermannus 'iniuriam tibi Philoctetaeque ab iis factam'. Vide ad v. 103. — *ἐπιμέμονεν* scil. *πορεύεσθαι*.

V. 508. *ἐπ' εὐστόλου ταχείας νεώς*] Neuius adscripsit Ai. 710: *θοᾶν ὠκυάλων νεῶν*, ad quem locum vide quae in edit. nostra adnotata sunt.

V. 509 sq. *τὰν θεῶν νέμεσιν ἐκφυγών*] 'Vindictam deorum effugiens', quae nos manet, si supplicis Philoctetae preces repudiamus. Editores comparant Verg. Aen. I 542.

V. 511 sq. *εὐχερὴς παρῇς*, 'promptus adsis', paratus sis ad opem ferendam. — *πλησθῆναί τινος* hic significat 'ad taedium usque satiari, taedio alicuius rei affici'. Ex quo apparet genetivum *τῆς νόσου* non a nomine *ξυνουσίᾳ* pendere, sed a verbo *πλησθῇς*, sensumque esse: 'ubi vero taedio morbi affectus eris societate'. Ad *ξυνουσίᾳ* autem supplendum *τῆς νόσου*. Sic Ai. 7: *εὖ δέ σ' ἐκφέρει κυνὸς Λακαίνης ὥς τις εὔρινος βάσις*. El. 1026: *εἰκὸς γὰρ ἐγχειροῦντα καὶ πράσσειν κακῶς*. Eur. Or. 413: *οὐ δεινὰ πάσχειν δεινὰ τοὺς εἰργασμένους*. Herc. F. 335: *ἥξω πρὸς ὑμᾶς νερτέρᾳ δώσων χθονί*.

V. 513. Sensus est: *οὐκέτι ὁ αὐτὸς σοὶ τῷ ταῦτα λέγοντι*. Res pro homine posita, ut in comparatione.

V. 516. Schol.: *ἀλλ' αἰσχρόν ἐστιν ἐνδεέστερόν σου εἶναί με ἐν τῷ βοηθεῖν τοῖς φίλοις. ἢ οὕτως· αἰσχρόν ἐστιν, εἰ ἐνδεέστερόν σου διατεθήσομαι περὶ τὴν εἰς τοὺς ξένους εὐεργεσίαν· οὐ παραιτήσομαι οὖν*. Hermannus totum locum sic explicat: 'Turpe est segniorem me quam te esse labore hospitis causa ad id, quod fieri tempestivum est, suscipiendo'. *αἰσχρὰ* pro *αἰσχρὸν* ut saepe apud poetas, cfr. v. 628, 987, 1395.

V. 518. *ὁρμάσθω ταχύς*] Vide quae ad v. 1062 adnotavimus.

V. 519. *χἠ ναῦς γάρ*] Ita saepius *καὶ γὰρ* interpositis aliis verbis seiunguntur. Cfr. Ai. 1161. Eur. Orest. 1089.

V. 520. *μόνον — σῴζοιεν*] Sic Trachin. 596: *μόνον παρ' ὑμῶν εὖ στεγοίμεθα*.

ἡμᾶς ὅποι τ' ἐνθένδε βουλοίμεσθα πλεῖν.
ΦΙ. ὦ φίλτατον μὲν ἦμαρ, ἥδιστος δ' ἀνήρ,
φίλοι δὲ ναῦται, πῶς ἂν ὑμὶν ἐμφανὴς
ἔργῳ γενοίμην, ὥς μ' ἔθεσθε προσφιλῆ;
ἴωμεν, ὦ παῖ, προσκύσαντε τὴν ἔσω
ἄοικον εἰσοίκησιν, ὥς με καὶ μάθῃς
ἀφ' ὧν διέζων, ὥς τ' ἔφυν εὐκάρδιος.
οἶμαι γὰρ οὐδ' ἂν ὄμμασιν μόνην θέαν
ἄλλον λαβόντα πλὴν ἐμοῦ τλῆναι τάδε·
ἐγὼ δ' ἀνάγκῃ προὔμαθον στέργειν κακά.
ΧΟ. ἐπίσχετον, μάθωμεν· ἄνδρε γὰρ δύο,
ὁ μὲν νεὼς σῆς ναυβάτης, ὁ δ' ἀλλόθρους,
χωρεῖτον, ὧν μαθόντες αὖθις εἴσιτον.

ΕΜΠΟΡΟΣ.

Ἀχιλλέως παῖ, τόνδε τὸν ξυνέμπορον,

V. 521. Optativus *βουλοίμεσθα* ex praegresso optativo pendet. Vide ad v. 404. Verba *ὅποι βουλοίμεσθα πλεῖν* ambigua sunt, cum et ad patriam et ad Troiam pertinere possint.

V. 522. *φίλτατον μὲν — ἥδιστος δὲ*] Vide Elmsl. ad Med. 1039. De nominativo cum vocativo composito cfr. 867, 986 et quae ad Ai. 73 adnotavimus.

V. 523 sq. De *πῶς ἂν* cum optativo optandi sensu cfr. v. 794, 1214, Ai. 389, El. 660, O. R. 765, O. Col. 1457. — *ὥς μ' ἔθεσθε προσφιλῆ*. Musgr. recte et h. l. et infra 558 *προσφιλῆ* explicat 'amicum, gratum'. *τίθεσθαί τινα προσφιλῆ* valet beneficiis aliquem sibi reddere amicum, obstringere. MATTH.

V. 525 sq. In verbis *ἴωμεν — προσκύσαντε* participium *προσκύσαντε* vim sententiae continet ut *μαθόντες* v. 540: 'proficiscamur venerati' i. e. antequam proficiscamur, veneremur. Schol.: *προσκύσαντες· ἀσπασάμενοι τὴν ἑστίαν*, unde suspiceris poetam scripsisse *προσκύσαντε γῆς ἕδος ἄοικον εἰς οἴκησιν*. Conf. El. 1374 *χωρεῖν ἔσω, πατρῷα προσκύσανθ' ἕδη θεῶν*, infra v. 1408. Schol.: *ἄοικον· δύσοικον, ὥσπερ ἀτυχὴς ὁ δυστυχής*. Sic Ai. 665 *ἄδωρα δῶρα*.

V. 527. Schol.: *εὐκάρδιος· καρτερικός*. Cfr. Ai. 364.

V. 528. Schol.: *ἐγὼ γὰρ ὑπολαμβάνω μηδένα ἄλλον τὴν θέαν τῶν ἐνθάδε ἐνεγκεῖν, πόσῳ μᾶλλον εἰσοίκησιν*; Sensus est: 'puto enim ne oculis quidem alium aspicere praeter me quemquam facile sustinere haec'. Coniungendum enim *λαβόντα* cum *τλῆναι* ea ratione, de qua Krueg. II § 56, 6, 1 exposuit, pendetque *τάδε* a notione, quae verbis *θέαν λαβεῖν* subest, *θεάσασθαι*. Huius autem locutionis *θέαν λαβεῖν* pro *θεάσασθαι*, exempla ad v. 81 huius fab. attulimus.

V. 530. In *προμανθάνειν* ut in *προδιδάσκειν* (v. 1015) praepositionem *πρὸ* non otiosam esse, sed notionem proficiendi exhibere post Ellendtium monuit Bonitzius.

V. 531. Eur. Hipp. 567 *ἐπίσχετ', αὐδὴν τῶν ἔσωθεν ἐκμάθω*. Hom. Il. VI 340 *ἐπίμεινον, Ἀρήϊα τεύχεα δύω*. Vide de hac ratione loquendi diss. de ellipsi et pleonasmo in Mus. stud. ant. Vol. I p. 182 et Elmsl. ad Heracl. 559. HERM.

V. 534. Is, qui inter personas

ὃς ἦν νεὼς σῆς ξὺν δυοῖν ἄλλοιν φύλαξ,
ἐκέλευσ' ἐμοὶ σε ποῦ κυρῶν εἴης φράσαι,
ἐπείπερ ἀντέκυρσα, δοξάζων μὲν οὔ,
τύχῃ δέ πως πρὸς ταὐτὸν ὁρμισθεὶς πέδον.
πλέων γὰρ ὡς ναύκληρος οὐ πολλῷ στόλῳ
ἀπ' Ἰλίου πρὸς οἶκον ἐς τὴν εὔβοτρυν
Πεπάρηθον, ὡς ἤκουσα τοὺς ναύτας ὅτι
σοὶ πάντες εἶεν οἱ νεναυστοληκότες,
ἔδοξέ μοι μὴ σῖγα, πρὶν φράσαιμί σοι,
τὸν πλοῦν ποιεῖσθαι, προστυχόντι τῶν ἴσων.
οὐδὲν σύ που κάτοισθα τῶν σαυτοῦ πέρι,

colloquentes hic indicatur vocabulo Ἔμπορος, ut ex Ulixis verbis supra 127 sqq. apparet, idem ille est minister, qui speculatorem antea egerat. Hunc enim nunc naucleri habitu in scenam misit Ulixes, ut qui fortuito ad Lemnum appulerit. Fingit autem se esse ex numero eorum, qui commeatum Graecis et vina ex insulis vicinis subvectarent. Schol.: οὗτος ὁ ἔμπορος διαπέπλασται ὑπὸ Ὀδυσσέως ναύκληρος, πραγματευτής, εἰωθὼς τοῖς Ἕλλησι τὰ ἐπιτήδεια ἐπάγειν· ἐοικὼς δὲ καὶ ὡς οἶνον αὐτὸν διατυπούμενος πραγματευτήν. Idem verisimilitudinis causa alium e sociis Neoptolemi, qui custodiendae navis causa ad litus remanserant, tanquam viae ad Neoptolemum indicem secum ducit. Hunc ξυνέμπορον vocat, quod cave ad ipsum tanquam ἔμπορον referas; sed est ξυνέμπορος Neoptolemi, h. e. 'itineris comes', socius, hic ut Trach. 317, Plat. Phaed. p. 108 B, ex antiquiore et Homerico vocis ἔμπορος sensu, quo simpliciter 'viatorem', et in navi 'vectorem, nautam' significat; vid. O. C. 25 et aliquoties; Hom. Od. II 319 et ibi Schol. Alter autem ille personatus nauclerus ἔμπορος vulgata 'mercatoris' significatione vocatur non in verbis poetae, sed in externo tantum dramatis schematismo. BUTTM.

V. 537. **δοξάζων μὲν οὔ**] De **οὐ** particulae collocatione ad Ant. 96 sq. diximus.

V. 541. Schol.: Πεπάρηθον· δῆμος τῆς Ἀττικῆς, καὶ μία τῶν Κυκλάδων νήσων. Est insula in mari Aegaeo, ante Magnetas haud procul a Scyro sita, vino nobilitata (vid. Plin. XIV 7, 9), quam inde antiquitus Euoenum appellabant teste Plin. IV 12, 23. Cfr. Aristoph. apud Athen. I p. 29 A, Hermipp. ib. F., Heracl. Pont. Rep. c. 13: αὕτη ἡ νῆσος εὔοινός ἐστι καὶ εὔδενδρος καὶ σῖτον φέρει. Demosthen. adv. Lacrit. p. 935, 7. Adde interpp. ad Thucyd. III 89. MATTH.

V. 542. **σοὶ** pron. possessivum est. Itaque Dobraei emendatio **συννεναυστοληκότες** inutilis.

V. 544. Recte Brunck. perspexit sensum verborum esse: 'visum mihi est non tacito vela dare, priusquam te convenissem, consecutus quod aequum est', i. e. praemio aliquo propter ea quae nuntiassem affectus. Ἴσα enim sunt **τὰ δίκαια**, quae sic dicuntur, quia praemium, quod iustum sit, par esse debet accepto beneficio. Eum morem fuisse, ut hoc genus hominum mercedem aliquam nuntii peterent, notum est; apteque conferri iubet Brunckius O. R. 1005 sq. et Trach. 190 sq. Confirmat hanc interpretationem responsum Neoptolemi v. 557. Illud vero non opus est, ut, quod ipsi placet, scribatur, **προστυχὼν τι τῶν ἴσων**. Construendum est **προστυχόντι** cum **ἔδοξέ μοι**. HERM.

ἃ τοῖσιν Ἀργείοισιν ἀμφὶ σοῦ νέα
βουλεύματ' ἐστί· κοὐ μόνον βουλεύματα,
ἀλλ' ἔργα δρώμεν', οὐκέτ' ἐξαργούμενα.
ΝΕ. ἀλλ' ἡ χάρις μὲν τῆς προμηθίας, ξένε,
εἰ μὴ κακὸς πέφυκα, προσφιλὴς μενεῖ·
φράσον δ' ἅπερ γ' ἔλεξας, ὡς μάθω, τί μοι
νεώτερον βούλευμ' ἀπ' Ἀργείων ἔχεις.
ΕΜ. φροῦδοι διώκοντές σε ναυτικῷ στόλῳ
Φοῖνιξ ὁ πρέσβυς οἵ τε Θησέως κόροι.
ΝΕ. ὡς ἐκ βίας μ' ἄξοντες ἢ λόγοις πάλιν;
ΕΜ. οὐκ οἶδ'· ἀκούσας δ' ἄγγελος πάρειμί σοι.
ΝΕ. ἦ ταῦτα δὴ Φοῖνίξ τε χοἰ ξυνναυβάται
οὕτω καθ' ὁρμὴν δρῶσιν Ἀτρειδῶν χάριν;
ΕΜ. ὡς ταῦτ' ἐπίστω δρώμεν', οὐ μέλλοντ' ἔτι.

V. 548. Schol.: *ἐξαργούμενα· ἀναβολὴν ἔχοντα.*

V. 549. Buttm.: '*χάρις προσφιλής*, pleonasmus ob affectum: nam *χάρις* per se est *μνεία προσφιλής*, sed sensu per quotidianum usum evanescente.' Nempe *χάρις* hic beneficium significat, ut nullus sit pleonasmus. Pro gratia et praemio scholiasta videtur accepisse, qui scribat: *ἔσται σοι χάρις τῆς προμηθείας ὕστερον*: HERM. Sententia 'beneficium gratum manebit' parum probatur. Exspectamus *ἡ χάρις μὲν τῆς προμηθίας . . πρὸς κέρδει* vel *μισθῷ μενεῖ*. Cfr. O. R. 232: *τὸ γὰρ κέρδος τελῶ 'γὼ χἠ χάρις προσκείσεται.*

V. 551. *φράσον δ' ἅπερ γ' ἔλεξας*] Vid. not. ad O. R. 655.— Particula *γὲ* cum nec commodum locum habeat et in optimo libro desit, ex correctura metro succurrente repetenda videtur. Hartungius coniecit *ἅπερ προὔλεξας*. Fortasse sufficit scribere *ἃ περί μ' ἔλεξας*, quae ad me pertinentia tetigisti, cl. Plat. Gorg. p. 490 C *περὶ σιτία λέγεις καὶ ποτὰ καὶ ἰατροὺς καὶ φλυαρίας.*

V. 552. *νεώτερον*] Comparativi notio non urgenda, sed ponitur fere pro positivo. Cfr. Eur. Phoen. 709. Hipp. 1160. Bacch. 214. De verbi *ἔχειν* usu ad Ant. 9 monitum est.

V. 554. Schol.: *Θησέως κόροι· Ἀκάμας καὶ Δημοφῶν, ὧν οὐ μέμνηται Ὅμηρος ἐν τῷ καταλόγῳ.* Homerus Menestheum ducem Atheniensium ad Troiam facit. Sed in aliis de bello Troiano memoriis sat antiquis et illis Theseidae inter primores Graecorum erant. Et inter epicos quidem antiquiores Arctinus Milesius, ut ex Procli chrestomathia novimus, in cyclico poemate, cui *Ἰλίου πέρσις* nomen, eos introduxerat: certe constantem de illis famam fuisse tragicorum loci, ut noster Sophoclis, et nobilior alter Eur. Hec. 123 ostendunt. De Sophocle autem cyclicos poetas quam maxime auctores sequente vid. Athen. VI p. 277 E. Lob. ad Ai. 70. Iam quomodo diversas has relationes inter se conciliarint scriptores et in iustam historiae formam redegerint, vid. apud schol. Eurip. l. c. et Plut. in Thes. c. 32—35. BUTTM.

V. 555. *πάλιν* coniungendum cum *ἄξοντες*, 'reducturi'.

V. 558. *οὕτω καθ' ὁρμήν*, *μετὰ τοσαύτης σπουδῆς*, cfr. v. 556. *καθ' ὁρμὴν* ut *κατὰ τάχος*, *κατὰ κράτος* dictum, cfr. v. 578.

V. 559. Iungenda verba *ἐπίστω ταῦτα ὡς δρώμενα*, et dictum *ὡς* eadem ratione, qua supra 253: *ὡς μηδὲν εἰδότ' ἴσθι μ' ὧν ἀνιστορεῖς.*

ΝΕ. πῶς οὖν Ὀδυσσεὺς πρὸς τάδ' οὐκ αὐτάγγελος
πλεῖν ἦν ἕτοιμος; ἢ φόβος τις εἴργέ νιν;
ΕΜ. κεῖνός γ' ἐπ' ἄλλον ἄνδρ' ὁ Τυδέως τε παῖς
ἔστελλον, ἡνίκ' ἐξανηγόμην ἐγώ.
ΝΕ. πρὸς ποῖον αὖ τόνδ' αὐτὸς οὑδυσσεὺς ἔπλει;
ΕΜ. ἦν δή τις — ἀλλὰ τόνδε μοι πρῶτον φράσον,
τίς ἐστιν· ἂν λέγῃς δὲ μὴ φώνει μέγα.
ΝΕ. ὅδ' ἔσθ' ὁ κλεινός σοι Φιλοκτήτης, ξένε.
ΕΜ. μή νύν μ' ἔρῃ τὰ πλείον', ἀλλ' ὅσον τάχος
ἔκπλει σεαυτὸν ξυλλαβὼν ἐκ τῆσδε γῆς.
ΦΙ. τί φησιν, ὦ παῖ; τί με κατὰ σκότον ποτὲ
διεμπολᾷ λόγοισι πρός σ' ὁ ναυβάτης;
ΝΕ. οὐκ οἶδά πω, τί φησι· δεῖ δ' αὐτὸν λέγειν
ἐς φῶς ὃ λέξει πρὸς σὲ κἀμὲ τούσδε τε.
ΕΜ. ὦ σπέρμ' Ἀχιλλέως, μή με διαβάλῃς στρατῷ
λέγονθ' ἃ μὴ δεῖ· πόλλ' ἐγὼ κείνων ὕπο

V. 560. *αὐτάγγελος* hic significare videtur 'ipse ultro operam suam pollicitus (selbst sich meldend)', nisi poeta aliud quid scripsit velut *αὐτάγρετος*, *αὐθαίρετος* vel quod coniecit Nauckius *αὐτόστολος*.

V. 562. *ἐπ' ἄλλον ἄνδρα*] Philoctetam significari ex sequentibus apparet.

V. 563. *ἔστελλον*, ut saepius, non 'mittebant', sed 'ire parabant'. Diomedem cum Ulixe ad reducendum Philoctetam profectos fecit Euripides. Diomedem solum nominavit Lesches in Iliade parva. HERM.

V. 564. Pronomine *αὐτὸς* Ulixes Phoenici eiusque comitibus opponitur et huic expeditioni, quam praetulit Ulixes, plus gravitatis tribuitur.

V. 568. *τὰ πλείονα*] Sic O. C. 36: *πρὶν νῦν τὰ πλείον' ἱστορεῖν*. Trach. 731 *σιγᾶν ἂν ἁρμόζοι σε τὸν πλείω λόγον*, Eur. Med. 609 *ὡς οὐ κρινοῦμαι τῶνδέ σοι τὰ πλείονα*.

V. 569. *σεαυτὸν ξυλλαβών*] 'te corripiens'. Cfr. O. R. 1290: *ὡς ἐκ χθονὸς ῥίψων ἑαυτόν*.

V. 570 sq. *κατὰ σκότον*] ut paullo ante 566: *καθ' ὁρμήν* adverbialiter dictum. — Schol.: *διεμπολᾷ· λάθρα ἀπατᾷ*. Rectius prodit, verbo alludente ad artem mercatoris. GED. Cfr. *πέπραμαι* infra 978 et Ant. 1036: *ἐξημπόλημαι*. Nomen *λόγοισι* autem eodem modo verbo *διεμπολᾷ* additum, quo supra 55: *λόγοισιν ἐκκλέψεις* dictum.

V. 573. *εἰς φῶς* apte respondet verbis *κατὰ σκότον*. Similiter O. R. 1229: *τὰ δ' αὐτίκ' εἰς τὸ φῶς φανεῖ κακά*. Matth. comparat Herod. II 132, 10: *ἐκφέρειν ἐς τὸ φῶς*. Soph. El. 640: *ἀναπτύξαι πρὸς φῶς*.

V. 575 sq. Schol.: *πόλλ' ἐγὼ κείνων ὕπο· ὑπ' ἐκείνων εὐεργετούμενος ἀντευεργετῶ αὐτούς, ὡς δύναται πένης εὐεργετεῖν, δηλονότι ὑπηρετῶν*. Immo *ἐκείνους εὐεργετῶν πολλὰ ἀντευεργετοῦμαι ὑπ' αὐτῶν οἷα εἰκὸς ἄνδρα πένητα ἀντευεργετεῖσθαι*, multa et bona ab iis accipio quae accipere pauperem hominem consentaneum est. De locutione *πολλὰ χρηστά τε* confer Aeschyl. Spt. c. Th. 338: *πολλὰ γάρ, εὖτε πτόλις δαμασθῇ, ἒ ἔ, δυστυχῆ τε πράσσει*.

δρῶν ἀντιπάσχω χρηστά θ', οἷ' ἀνὴρ πένης.
ΝΕ. ἐγώ εἰμ' Ἀτρείδαις δυσμενής· οὗτος δέ μοι
φίλος μέγιστος, οὕνεκ' Ἀτρείδας στυγεῖ.
δεῖ δή σ' ἔμοιγ' ἐλθόντα προσφιλῆ λόγων
κρύψαι πρὸς ἡμᾶς μηδέν' ὧν ἀκήκοας.
ΕΜ. ὅρα, τι ποιεῖς, παῖ. ΝΕ. σκοπῶ κἀγὼ πάλαι.
ΕΜ. σὲ θήσομαι τῶνδ' αἴτιον. ΝΕ. ποιοῦ λέγων.
ΕΜ. λέγω· 'πὶ τοῦτον ἄνδρε τώδ', ὥπερ κλύεις,
ὁ Τυδέως παῖς ἥ τ' Ὀδυσσέως βία,
διώμοτοι πλέουσιν, ἦ μὴν ἢ λόγῳ
πείσαντες ἄξειν, ἢ πρὸς ἰσχύος κράτος.
καὶ ταῦτ' Ἀχαιοὶ πάντες ἤκουον σαφῶς
Ὀδυσσέως λέγοντος. οὗτος γὰρ πλέον
τὸ θάρσος εἶχε θατέρου δράσειν τάδε.
ΝΕ. τίνος δ' Ἀτρεῖδαι τοῦδ' ἄγαν οὕτω χρόνῳ
τοσῷδ' ἐπεστρέφοντο πράγματος χάριν,
ὅν γ' εἶχον ἤδη χρόνιον ἐκβεβληκότες;
τίς ὁ πόθος αὐτοὺς ἵκετ' ἢ θεῶν βία
καὶ νέμεσις, οἵπερ ἔργ' ἀμύνουσιν κακά;
ΕΜ. ἐγώ σε τοῦτ', ἴσως γὰρ οὐκ ἀκήκοας,
πᾶν ἐκδιδάξω. μάντις ἦν τις εὐγενής,
Πριάμου μὲν υἱός; ὄνομα δ' ὠνομάζετο

V. 578. *φίλος μέγιστος*] Sic rursus Ai. 1331, El. 46.

V. 581 sq. Schol.: *ὅρα, τί ποιεῖς, παῖ; ταῦτα πλαγίως νοητέον.*

V. 582. Schol.: *σὲ θήσομαι τῶνδ' αἴτιον· αἴτιόν σε ποιήσω τῶν πραττομένων.* Eodem sensu quo *θήσομαι*, in responsione Neoptolemi positum est *ποιοῦ*, coll. Ant. 188—190, ita ut *ποιοῦ λέγων* idem sit atque *ποιοῦ με αἴτιον, μόνον λέγε.* Simillime Ant. 1061: *κίνει, μόνον δὲ μὴ 'πὶ κέρδεσιν λέγων.* Ceterum altercatio commendat repetitionem eiusdem verbi, ut forma minus sollemnis *τίθου* (cfr. *ἴστω* v. 893) usitatiori verbo *ποιοῦ* cessisse videatur: *σὲ θήσομαι τῶνδ' αἴτιον. — τίθου λέγων.*

V. 586. *πρὸς ἰσχύος κράτος* similiter dictum atque supra v. 104: *ἰσχύος θράσος*, 'cum robore virium', i. e. ea cum vi, quam inferre Philoctetae per vires, quibus praediti sunt, eis licet.

V. 590 sq. Schol.: *τίνος πράγματος χάριν διὰ τοσούτου χρόνου ἐπεστράφησαν καὶ φροντίδα ἐποιήσαντο τοῦ Φιλοκτήτου οἱ Ἀτρεῖδαι, τοῦ πάλαι ἐξ αὐτῶν ἀποβληθέντος;* De sensu dativi *χρόνῳ τοσῷδε* supra ad v. 235 dictum.

V. 592. *εἶχον ἐκβεβληκότες*] Rarius *ἔχειν* cum participio praesentis vel perfecti coniungitur. Cfr. Krueg. II §56, 3, 8. O. R. 701. infra v. 1362.

V. 593. *ὁ πόθος αὐτους ἵκετ'*] Notae sunt locutiones Homericae, *ὕπνος, γῆρας ἱκάνει τινά, Ἀχιλλῆος ποθὴ ἵξεται υἷας Ἀχαιῶν*, valde diversae ab eo, quod olim huius fab. 141 legebatur, *σὲ ἐλήλυθεν πᾶν κράτος*, male a Neuio huic loco comparatum.

Ἕλενος, ὃν οὗτος, νυκτὸς ἐξελθὼν μόνος,
ὁ πάντ' ἀκούων αἰσχρὰ καὶ λωβήτ' ἔπη
δόλιος Ὀδυσσεὺς εἷλε, δέσμιόν τ' ἄγων
ἔδειξ' Ἀχαιοῖς ἐς μέσον, θήραν καλήν·
ὃς δὴ τά τ' ἄλλ' αὐτοῖσι πάντ' ἐθέσπισε
καὶ τἀπὶ Τροίᾳ πέργαμ' ὡς οὐ μήποτε
πέρσοιεν, εἰ μὴ τόνδε πείσαντες λόγῳ
ἄγοιντο νήσου τῆσδ', ἐφ' ἧς ναίει τὰ νῦν.
καὶ ταῦθ' ὅπως ἤκουσ' ὁ Λαέρτου τόκος
τὸν μάντιν εἰπόντ', εὐθέως ὑπέσχετο
τὸν ἄνδρ' Ἀχαιοῖς τόνδε δηλώσειν ἄγων·
οἴοιτο μὲν μάλισθ' ἑκούσιον λαβών,
εἰ μὴ θέλοι δ', ἄκοντα· καὶ τούτων κάρα
τέμνειν ἐφεῖτο τῷ θέλοντι μὴ τυχών.
ἤκουσας, ὦ παῖ, πάντα· τὸ σπεύδειν δέ σοι
καὐτῷ παραινῶ κεἴ τινος κήδει πέρι.

ΦΙ. οἴμοι τάλας· ἦ κεῖνος, ἡ πᾶσα βλάβη,
ἔμ' εἰς Ἀχαιοὺς ὤμοσεν πείσας στελεῖν;

V. 599. Schol.: *ὁ πάντ' ἀκούων· ὁ ὑβριζόμενος.* Vide ad v. 380.

V. 601. Schol.: *οὐχ ἁπλῶς εἶπεν τὴν θήραν καλήν, ἀλλὰ διὰ τὴν πόρθησιν τῆς Ἰλίου· αὐτὸς γὰρ ἑρμηνεύει τὸν τρόπον τῆς πορθήσεως.*

V. 603 sq. Optativus futuri non aoristi in *ὡς οὐ μήποτε πέρσοιεν* defenditur infinitivo futuri Eur. Phoen. 1590 *σαφῶς γὰρ εἶπε Τειρεσίας οὐ μή ποτε σοῦ τήνδε γῆν οἰκοῦντος εὖ πράξειν πόλιν.* Cfr. Krueg. I § 53, 7, 6.

V. 605. *ἄγοιντο νήσου τῆσδε*] Notandus genetivus, ex simplici verbo *ἄγεσθαι* aptus. Eiusdem generis apud Sophoclem haec reperiuntur, huius fab. v. 630: *νεὼς ἄγοντα*, 1002: *πέτρας πεσών*, O. R. 142: *ἡμεῖς μὲν βάθρων ἵστασθε τούσδ' ἄραντες ἱκτῆρας κλάδους*, Ant. 418: *χθονὸς τυφὼς ἀείρας*, (Oppian. Cyneg. IV 186 *αἰρόμενος χθονός*), El. 324: *ὡς δόμων ὁρῶ τὴν σὴν ὅμαιμον — ἐντάφια χεροῖν φέρουσαν.*

V. 608. Schol.: *δηλώσειν· δείξειν.* Cfr. v. 492, 609, 630.

V. 609. De optativo *οἴοιτο* vide Krueg. I § 54, 6, 4. — *οἴοιτο μὲν μάλισθ' ἑκούσιον λαβών* i. e. *μάλιστα μὲν* (am liebsten) *ἑκούσιον λαβών, ὅπερ οἴοιτο ἔσεσθαι.*

V. 610 sq. Homerum respicit, qui Il. II 259: *μηκέτ' ἔπειτ' Ὀδυσσῆϊ κάρη ὤμοισιν ἐπείη —, εἰ μὴ ἐγώ σε* etc. WAK. Cfr. Od. XVI 102. — Schol.: *ἐφεῖτο· ὑπέσχετο, ἐπηγγείλατο.* — *τούτων μὴ τυχών*, id est *εἰ μὴ τούτων τύχοι.* Ceterum similiter Ai. 1145 sq., ad quem locum de suppresso etiam pronomine *ἑαυτῷ* monitum est.

V. 613. *τινος κήδει πέρι* ut est Ant. 283 *πρόνοιαν ἴσχειν τοῦδε τοῦ νεκροῦ πέρι* utque *προνοεῖσθαι περί τινος* occurrit.

V. 614 sq. *ἡ πᾶσα βλάβη*] 'Merum scelus'. Eodem modo El. 301: *ὁ πάντ' ἄναλκις οὗτος, ἡ πᾶσα βλάβη*, ubi schol.: *ὁ πανταχόθεν βλαβερός.* Similiter infra v. 927: *πᾶν δεῖμα.* GED. — Schol.: *στελεῖν· πέμψειν.*

πεισθήσομαι γὰρ ὧδε κἀξ Ἅιδου θανὼν
πρὸς φῶς ἀνελθεῖν, ὥσπερ οὑκείνου πατήρ.
ΕΜ. οὐκ οἶδ' ἐγὼ ταῦτ'· ἀλλ' ἐγὼ μὲν εἶμ' ἐπὶ
ναῦν· σφῷν δ' ὅπως ἄριστα συμφέροι θεός.
ΦΙ. οὔκουν τάδ', ὦ παῖ, δεινά, τὸν Λαερτίου
ἔμ' ἐλπίσαι ποτ' ἂν λόγοισι μαλθακοῖς
δεῖξαι νεὼς ἄγοντ' ἐν Ἀργείοις μέσοις;
οὔ· θᾶσσον ἂν τῆς πλεῖστον ἐχθίστης ἐμοὶ
κλύοιμ' ἐχίδνης, ἥ μ' ἔθηκεν ὧδ' ἄπουν.
ἀλλ' ἔστ' ἐκείνῳ πάντα λεκτά, πάντα δὲ

V. 617. **οὑκείνου πατήρ·** ὁ Σίσυφος· μέλλων γὰρ τελευτᾶν παρήγγειλε τῇ γυναικὶ αὐτὸν ἄθαπτον καταλιπεῖν· καὶ κατελθὼν εἰς Ἅιδου, τῶν γε νενομισμένων μὴ τυχών, κατηγόρησε τῆς γυναικὸς παρὰ τῷ Ἀϊδωνεῖ, ἠξίου τε ἀνελθεῖν καὶ τὴν γυναῖκα τιμωρήσασθαι· ἀνελθὼν δὲ οὐκέτι ὑπέστρεψεν, ἕως μετ' ἀνάγκης κατῆλθεν· ἐκ πατρὸς οὖν πανοῦργος Ὀδυσσεύς. Vide Theogn. 702, Schol. ad Il. VI 153, Pherecyd. fr. 41. — **Ὧδε** non ad ὥσπερ referendum, sed ad ea, quae nuntius narraverat: 'ut Ulixes me ad revisendum Graecorum exercitum adducet, ita credam me post mortem ab inferis rediturum, sicut patrem illius': i. e. non magis illuc ibo, quam mortuus in vitam revertar. HERM.

V. 619. **ὅπως** a poetis interdum superlativis praemittitur ut alias ὡς. Aristoph. Pac. 207: ὅπως ἀνωτάτω. Theogn. 429 (Bekk. 427): ὅπως ὤκιστα. Aesch. Agam. 600: ὅπως δ' ἄριστα. 605: ὅπως τάχιστα. Origo huius loquendi generis intellegitur ex Trach. 330. — **συμφέροι**] Brunck. latine vertit 'vobis optima conferat deus'. Atqui formula ὅπως ἄριστα aliter quam sensu adverbii poetam uti potuisse non puto. Suspicor itaque συμφέρειν personaliter hic dictum esse eadem ratione, qua alias impersonale verbum συμφέρει. Certe ut ex Thucyd. affertur οἱ καιροὶ ξυνενηνόχασι τοῖς ἐχθροῖς, et ut mox noster 659: ὁποῖον ἄν σοι ξυμφέρῃ, sic poeta videtur dicere potuisse ὁ θεὸς ξυμφέρει ὑμῖν, 'conducit' vobis, utilis, beneficus est. BUTTM. Hermannus explicat: 'quam optime vobiscum conspiret deus', afferens Eur. Med. 13: πάντα συμφέρουσ' Ἰάσονι, in rebus omnibus se accommodans illi, et Soph. El. 1464: συμφέρειν τοῖς κρείσσοσιν. Sed equidem assentior Buttmanno. Ceterum valde similis nostro loco Aesch. Choeph. 781 sq.: ἀλλ' εἶμι καὶ σοῖς ταῦτα πείσομαι λόγοις. γένοιτο δ' ὡς ἄριστα σὺν θεῶν δόσει.

V. 622. **νεὼς ἄγοντα**] 'A navi'. Vide ad Vig. p. 881. Quod Buttmanno placet, νεὼς significare ἐν νηΐ, nec comprobari potest exemplis illis, quibus utitur, neque omnino mea sententia Graece dictum foret. HERM. νεὼς ἄγοντα Philoctetes addit indigni spectaculi depingendi causa. Cfr. v. 608.

V. 623. Schol.: τάχιον ἂν πεισθείην τῇ ἐχίδνῃ ἢ τῷ Ὀδυσσεῖ. De superlativo **πλεῖστον** ante superl. posito vid. Krueg. II § 49, 10, 4, de genetivo οὗ ad huius fab. v. 673.

V. 624. **ἄπουν**] 'Sine pede', pro inutili pede, ut v. 534 ἄοικος. WAK.

V. 625 sq. Plene: πάντα μὲν λεκτά, πάντα δὲ τολμητά. Sollemnis usus particularum μὲν et δέ, ubi adiect. πᾶς repetitur. Xen. Hier. VII 1: οἱ ἄνθρωποι πάντα μὲν πόνον ὑποδύονται, πάντα δὲ κίνδυνον ὑπομένουσι. Μέν autem passim omitti sequente δέ satis notum est. SCHAEF.

τολμητά. καὶ νῦν οἶδ' ὁθούνεχ' ἵξεται.
ἀλλ', ὦ τέκνον, χωρῶμεν, ὡς ἡμᾶς πολὺ
πέλαγος ὁρίζῃ τῆς Ὀδυσσέως νεώς.
ἴωμεν· ἥ τοι καίριος σπουδή, πόνου
λήξαντος, ὕπνον κἀνάπαυλαν ἤγαγεν.
ΝΕ. οὐκοῦν ἐπειδὰν πνεῦμα τοὐκ πρῴρας ἀνῇ,
τότε στελοῦμεν· νῦν γὰρ ἀντιοστατεῖ.
ΦΙ. ἀεὶ καλὸς πλοῦς ἔσθ', ὅταν φεύγῃς κακά.
ΝΕ. οὔκ, ἀλλὰ κἀκείνοισι ταῦτ' ἐναντία.
ΦΙ. οὐκ ἔστι λῃσταῖς πνεῦμ' ἐναντιούμενον,
ὅταν παρῇ κλέψαι τε χἀρπάσαι βίᾳ.
ΝΕ. ἀλλ', εἰ δοκεῖ, χωρῶμεν, ἔνδοθεν λαβὼν
ὅτου σε χρεία καὶ πόθος μάλιστ' ἔχει.
ΦΙ. ἀλλ' ἔστιν ὧν δεῖ, καίπερ οὐ πολλῶν ἄπο.
ΝΕ. τί τοῦθ', ὃ μὴ νεώς γε τῆς ἐμῆς ἔνι;
ΦΙ. φύλλον τί μοι πάρεστιν, ᾧ μάλιστ' ἀεὶ
κοιμῶ τόδ' ἕλκος, ὥστε πραΰνειν πάνυ.
ΝΕ. ἀλλ' ἔκφερ' αὐτό. τί γὰρ ἔτ' ἄλλ' ἐρᾷς λαβεῖν;
ΦΙ. εἴ μοί τι τόξων τῶνδ' ἀπημελημένον

V. 629 sq. Schol.: *τὸ ἐν καιρῷ σπουδάζειν ἀνάπαυλαν ἄγει ὕστερον.* Hoc proverbialiter dictum est ut illud 'acti labores iucundi'.

V. 631 sq. Schol.: *ἐπειδὰν πνεῦμα τοὐκ πρῴρας· ἐπὰν παύσηται ὁ ἄνεμος ἐναντιούμενος.*

V. 633. *ἀεὶ καλὸς πλοῦς*] Homeri locum Il. XIV 80 *οὐ γάρ τις νέμεσις φυγέειν κακὸν οὐδ' ἀνὰ νύκτα· βέλτερον ὃς φεύγων προφύγῃ κακὸν ἠὲ ἁλώῃ* contulit Schneidewinus.

V. 634. *οὐκ, ἀλλὰ*] *οὐ φεύγεις κακά* i. e. *οὐ διώκουσί σε, ἀλλὰ καὶ ἐκείνοις τὰ πνεύματα ἐναντία ἐστί.*

V. 635 sq. Schol.: *τοῖς γὰρ κακουργοῖς οὐκ ἔστιν ἐναντίος ἄνεμος· ἐν τῇ συγχύσει γὰρ μᾶλλον ἰσχύουσιν.* Non hoc cogitavit Sophocles, sed lucri cupiditate metum periculi vinci. HERM.

V. 637. *χωρῶμεν, ἔνδοθεν λαβών*] Participium ad unum Philoctetam spectat. Similia exempla attulit Elmsleius ad Eur. Med. 552, Aesch. Eum. 141 *ἀπολακτίσασ' ὕπνον ἰδώμεθα*, Aristoph. Av. 203 *ἀνεγείρας τὴν ἐμὴν ἀηδόνα καλοῦμεν αὐτούς.* Itaque non est necessaria Dobraei emendatio *λαβόνθ'*, cui simile est *μολόντ'* in exitu versus Oed. C. 1164.

V. 639. Est, inquit, quibus opus sit, sed non ex multis opibus, i. e. ut illa de magna rerum varietate deligere debeam. HERM.

V. 640. Schol.: *τί ἔχεις, ὅπερ ἐμὴ ναῦς οὐκ ἔχει; ἀντὶ τοῦ οὐδὲν ἡμῖν λείπει.* Recte Brunckius videtur verborum structuram hanc esse monere: *ὃ μὴ ἔνεστί σοι λαβεῖν ἀπ' ἐμῆς νεώς.* Cui assentitur Hermann. ad Vig. p. 881.

V. 642. Hom. Il. XVI 524: *κοίμησον δ' ὀδύνας.* Vocem autem *πραΰνειν* possis quidem itidem sensu transitivo accipere; sed Erfurdtio assentior, praestare neutralem, ut El. 916 *θάρσυνε*, 'confide'. BUTTM. Adde *βραδύνειν* huius fab. v. 1400.

V. 644. *τόξα* hic non de solo

παρερρύηκεν, ὥς λίπω μή τῳ λαβεῖν.
ΝΕ. ἦ ταῦτα γὰρ τὰ κλεινὰ τόξ', ἃ νῦν ἔχεις;
ΦΙ. ταῦτ', οὐ γὰρ ἄλλ' ἔστ', ἀλλ' ἃ βαστάζω χεροῖν.
ΝΕ. ἆρ' ἔστιν, ὥστε κἀγγύθεν θέαν λαβεῖν,
καὶ βαστάσαι με προσκύσαι θ' ὥσπερ θεόν;
ΦΙ. σοί γ', ὦ τέκνον, καὶ τοῦτο κἄλλο τῶν ἐμῶν,
ὁποῖον ἄν σοι ξυμφέρῃ, γενήσεται.
ΝΕ. καὶ μὴν ἐρῶ γε· τὸν δ' ἔρωθ' οὕτως ἔχω.
εἴ μοι θέμις, θέλοιμ' ἄν· εἰ δὲ μή, πάρες.
ΦΙ. ὅσιά τε φωνεῖς, ἔστι τ', ὦ τέκνον, θέμις,
ὅς γ' ἡλίου τόδ' εἰσορᾶν ἐμοὶ φάος
μόνος δέδωκας, ὃς χθόν' Οἰταίαν ἰδεῖν,
ὃς πατέρα πρέσβυν, ὃς φίλους, ὃς τῶν ἐμῶν
ἐχθρῶν μ' ἔνερθεν ὄντ' ἀνέστησας πέρα.
θάρσει, παρέσται ταῦτά σοι καὶ θιγγάνειν
καὶ δόντι δοῦναι, κἀξεπεύξασθαι βροτῶν
ἀρετῆς ἕκατι τῶνδ' ἐπιψαῦσαι μόνον.
εὐεργετῶν γὰρ καὐτὸς αὔτ' ἐκτησάμην.
ΝΕ. οὐκ ἄχθομαί σ' ἰδών τε καὶ λαβὼν φίλον.

arcu, sed etiam de sagittis et quidquid ad arcum pertinet, dici apertum est. Cfr. Hom. Il. XXI 502 et Eur. Ion. 524. HERM.

V. 647. *ἄλλ' ἔστ' ἀλλὰ*] M. Seyffertus comparat Hom. Od. VIII 311 *οὔτι μοι αἴτιος ἄλλος, ἀλλὰ τοκῆε δύω.*

V. 649 sq. Suidas: *βαστάσαι οὐ τὸ ἆραι δηλοῖ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ἀλλὰ τὸ ψηλαφῆσαι.* Non tamen de simplici contrectatione intellegendum, sed est 'in manum sumere, tractare'; ne quis de gestatione armorum cogitet. Cfr. El. 905 et 1470. BUTTM.

V. 649. *ὥσπερ θεόν*] Qualia putabant arma sua viri ferociores. Cfr. Apoll. Rhod. I 466 sqq., Aesch. S. adv. Th. 529 sq., Clem. Alex. Protrept. p. 42 D, Ammian. Marcell. XVII 12, Verg. Aen. X 773, Stat. Theb. IX 546 sq. WAK.

V. 653. *πάρες*, 'praetermitte, neglege' (desiderium meum). Cfr. Oed. C. 861 *τὰ μὲν παθήμαθ' ἄπαθον . . παρεῖσ' ἐάσω.*

V. 654 sq. De ellipsi *σοὶ* pronominis post *θέμις* vid. ad v. 139.

Ceterum attende saepius repetitum pronomen relativum, cuius iteratio sententiae accommodatissima.

V. 659. Verbum *θιγγάνειν* non solum 'contrectare', sed 'comprehendere, in manum sumere' significat; quod patet vel ex eo, quod sequitur, *καὶ δόντι δοῦναι*, et ex aliis exemplis. BUTTM.

V. 660. Schol.: *καὶ δόντι δοῦναι· ἀντὶ τοῦ ἀποδοῦναί μοι τῷ δόντι σοι.* Cfr. infra v. 774: *οὐ δοθήσεται πλὴν σοί τε κἀμοί.* Philoctetes hoc voluit: 'licet tibi haec arma contrectare, sic tamen ut ea mihi reddas'. Id humanius et amicius hac elocutionis figura expressit: 'licet tibi haec arma contrectare, mihique qui dedi reddere'. Eodem urbanitatis tanquam schemate in communi vita *οἱ χαριέστεροι*, permittentes aliquid sub conditione, hanc conditionem facere solemus partem ipsius permissionis. SCHAEF.

V. 662. Schol.: *αὐτὸς γὰρ ὑφῆψε τῷ Ἡρακλεῖ τὴν πυράν.*

V. 663 sqq. Rectissime hi ver-

ὅστις γὰρ εὖ δρᾶν εὖ παθὼν ἐπίσταται,
παντὸς γένοιτ' ἂν κτήματος κρείσσων φίλος.
χωροῖς ἂν εἴσω. ΦΙ. καὶ σέ γ' εἰσάξω· τὸ γὰρ
νοσοῦν ποθεῖ σε ξυμπαραστάτην λαβεῖν.

(στροφὴ α'.)

ΧΟ. Λόγῳ μὲν ἐξήκουσ', ὄπωπα δ' οὐ μάλα,
τὸν πελάταν λέκτρων ποτὲ τῶν Διὸς
'Ιξίονα κατ' ἄμπυκα δὴ δρομάδα δέσμιον ὡς ἔβαλεν
ὁ παγκρατὴς Κρόνου παῖς·

sus, qui in libris Philoctetae continuantur, a Doederlino Neoptolemo dati sunt. Hic qui in insulam venit, Philoctetae dicere potest *οὐκ ἄχθομαί σ' ἰδών τε καὶ λαβὼν φίλον*; hic verbis *εὖ παθὼν* comprobat, quae Philoctetes v. 663—666 collaudavit; huic denique convenit lepidum facetumque vel iuvenile quoddam dicendi genus, quo tecte quodam modo ludit iuvenis severum Philoctetam in attrectatione arcus summum divinumque beneficium ponentem.

V. 666. *χωροῖς ἂν εἴσω*] Vide quae ad El. 624 adnotatione extrema monuimus. — Verba *καὶ σέ γ' εἰσάξω* in hunc sensum accipienda: 'intrabo, et tu quidem me comitaberis'. — *τὸ νοσοῦν*, vid. ad v. 83.

V. 668. Schol.: *λόγῳ μὲν ἀκούω τὸ τοῦ 'Ιξίονος πάθος, ὅτι τροχάζεται· πελάταν δὲ αὐτὸν λέκτρων Διὸς εἶπεν, τὸν πειράσαι βουληθέντα τὰ τοῦ Διὸς λέκτρα, ὃν ἔδησεν ὁ Ζεύς· μὴ μέντοι ἑωρακέναι μείζονα τῆς Φιλοκτήτου νόσου.* Notissima poena est, qua affectus Ixion putabatur, cum illicitos Iunonis amplexus petivisset. Cfr. Pindar. Pyth. II 39 sqq., Eurip. apud Plutarch. Mor. p. 19 E, Herc. f. 1297 sq.: *τὸν ἁρματήλατον 'Ιξίον' ἐν δεσμοῖσιν.* Schol. ad Eurip. Phoen. 1185, Tibull. I 3, 73 sq., Hygin. fab. 62, Welcker. Trilog. Aeschyl. p. 547 sqq.

V. 669. Schol.: *τὸν πελάταν λέκτρων· τὸν βουληθέντα ἐπιβῆναι τῇ εὐνῇ τοῦ Διός.* Verba *πελᾶν, πελάζειν* s. *πλάζειν, πλησιάζειν, ἐλθεῖν παρά τινα, ἆσσον ἐλθεῖν* (de quo vid. Valck. ad Herod. VI 68) verecunde dicuntur de iis, qui accedunt ad mulierem, ut cum ea consuescant. Vid. O. R. 1100 et Ast. ad Plat. Phaedr. p. 336. — *λέκτρον* et *λέκτρα*, ut *λέχος* et *λέχη*, de toro coniugali et conubio sollemnia. Vid. Eur. Med. 140, 156, 999; hinc de ipsis maritis, ut in Pind. Pyth. XI 37, Soph. Trach. 17, Eur. Andr. 905. MATTH.

V. 670. Schol.: *κατ' ἄμπυκα δέσμιον· κατὰ τὸν τροχὸν δεδεμένον. δρομάδα· τὸν περιφερόμενον ἐν τῷ δρόμῳ.* Hesych.: *ἄμπυκες· τροχοί. οὕτω Σοφοκλῆς ἐν Φιλοκτήτῃ. διὰ τὸ κυκλοτερές.* Facile autem apparet *δρομάδα* iungendum cum *ἄμπυκα* esse. Ita Pindar. Pyth. II 40 sq.: *'Ιξίονα φαντὶ ταῦτα βροτοῖς λέγειν ἐν πτερόεντι τροχῷ παντᾷ κυλινδόμενον.* Tibull. I 3, 74: 'versantur celeri noxia membra rota'. Tum *βάλλειν* dictum ut O. R. 1411: *θαλάσσιον ἐκρίψατε*, ita ut sit *εἰς δεσμοὺς βάλλειν*, sive *δεῖν*. Ex Hesychii loco qui modo allatus est probabile fit poetam scripsisse *ἄμπυκας . . δρομάδας.* Cetera cum v. antistr. hunc fere in modum exaequari possunt: *'Ιξίον' ἀν' ἄμπυκας ὡς ἔβαλεν δρομάδας.* Particulam *δὴ* hic parum commodam omisit Turnebus; *δέσμιον* ut manifestum glossema expulit Dindorfius; idem *'Ιξίον' ἀν'* scripsit.

ἄλλον δ᾽ οὔτιν᾽ ἔγωγ᾽ οἶδα κλύων οὐδ᾽ ἐσιδὼν μοίρᾳ
τοῦδ᾽ ἐχθίονι συντυχόντα θνατῶν,
ὃς οὔτ᾽ ἔρξας τιν᾽ οὔτε νοσφίσας,
ἀλλ᾽ ἴσος ὢν ἴσοις ἀνὴρ
ὠλέκεθ᾽ ὧδ᾽ ἀτίμως.
τόδε δ᾽ αὖ θαῦμά μ᾽ ἔχει,
πῶς ποτε, πῶς ποτ᾽ ἀμφιπλήκτων ῥοθίων μόνος κλύων,
πῶς ἄρα πανδάκρυτον οὕτω βιοτὰν κατέσχεν·

(ἀντιστροφὴ α΄.)

ἵν᾽ αὐτὸς ἦν πρόσουρος, οὐκ ἔχων βάσιν,
οὐδέ τιν᾽ ἐγχώρων κακογείτονα,
παρ᾽ ᾧ στόνον ἀντίτυπον βαρυβρῶτα πόδα

V. 673. τοῦδε, i. e. ἢ τόνδε.

V. 674. Eustath. p. 763 3 de Homerico τῇ πιθόμην καὶ ἔρεξα Il. IX 453 disserens, Ὁμηρικὸν δέ τι, inquit, καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Φιλοκτήτῃ τὸ οὔτε τι ῥέξας, κακὸν δηλαδή. οὕτω γὰρ νοεῖται, εἰ καὶ παντελῶς ἐκεῖ σιωπᾶται τὸ ῥεχθέν. Notum est ποιεῖν, δρᾶν, ἔρδειν τινά τι pariter atque nostrum 'iemanden etwas thun' nonnunquam a Graecis sic dici, ut damno aliquem afficere, alicui nocere, significet, ut in El. 336, O. C. 732 et in Xen. Cyrop. IV 3, 7, ubi videatur Bornemann. Sed insolentius hic τὶ omissum, nisi si mendo librariorum sublatum est: οὔ τι νοσφίσας suspicatus est Schneidewinus. Νοσφίσας schol. explicat ἀποστερήσας.

V. 675. Schol.: ἴσοις· δικαίοις. Cfr. v. 552.

V. 676. ὠλέκεθ᾽] Usus hoc verbo Sophocles est Ant. 1285: τί μ᾽ ἄρα, τί μ᾽ ὀλέκεις; et Trach. 1013: ὀλεκόμαν ὁ τάλας, ad quem locum scholiasta: ὀλεκόμαν· ἔκαμνον καὶ ἐγγὺς θανάτου ἐγενόμην.

V. 677. τόδε θαῦμά μ᾽ ἔχει] Simillime Eur. Ion 572: τοῦτο κἄμ᾽ ἔχει πόθος.

V. 678. Schol.: ἀμφιπλήκτων· ἑκατέρωθεν πληττόντων· τὰ γὰρ κύματα κλύζονται κατ᾽ ἀμφοτέραν ὄχθαν τῆς θαλάσσης. De activa adi. ἀμφίπληκτος notione vid. Pors. ad Eur. 216 et Hec. 1117.

V. 681 sq. πρόσουρος] Recte Brunck., quem sequitur Buttm., πρόσουρος formam ionicam adiectivi πρόσορος esse statuit. Saepius autem eo vocabulo Herodotus usus est; neque incredibile Sophoclem, qui multas formas ionicas usurpasset, hac quoque usum esse. Eiusdem compositionis vocabula haec sunt: ἄπουρος, longinquus, O. R. 194, τηλουρός, longinquus, quae vox saepius usurpata est. Itaque sensus est: 'ubi ipse (sibi) erat vicinus'. Similem locum Lucian. Timon. c. 43 θεοῖς θυέτω καὶ εὐωχείτω μόνος ἑαυτῷ γείτων καὶ ὅμορος comparavit Erfurdtius. ἑαυτῷ quod desideres continetur notione αὐτός quasi sit αὐτοπρόσουρος, cui comparare licet αὐτοδιάκονος. Reliqua dubie interpretantur 'non habens eundi facultatem neque quemquam incolarum vicinum mali'. Certum videtur, κακογείτονα significare 'vicinum infelicem et laboriosum', qui ipse calamitatem commiseretur et vocibus Philoctetae suam vociferationem reddat (στόνον ἀντίτυπον).

V. 684 sq. στόνον ἀντίτυπον κλαύσειεν πόδα dicitur eadem

κλαύσειεν αἱματηρόν·
ὃς τὰν θερμοτάταν αἱμάδα κηκιομέναν ἑλκέων
ἐνθήρου ποδὸς ἠπίοισι φύλλοις
κατευνάσειεν, εἴ τις ἐμπέσοι
φορβάδος ἔκ τε γᾶς ἑλεῖν·
εἷρπε γὰρ ἄλλοτ' ἄλλα
τότ' ἂν εἰλυόμενος,
παῖς ἄτερ ὡς φίλας τιθήνας, ὅθεν εὐμάρει' ὑπάρ-
χοι πόρου, ἁνίκ' ἐξανείη δακέθυμος ἄτα.

(στροφὴ β'.)

οὐ φορβὰν ἱερᾶς γᾶς σπόρον, οὐκ ἄλλων
αἴρων, τῶν νεμόμεσθ' ἀνέρες ἀλφησταί,

ratione qua *πανδάκρυτ' ὀδύρματα τὴν Ἡράκλειον ἔξοδον γοωμένην* Trach. 50, ubi v. adnot.

V. 686. *αἱμάδα κηκιομέναν ἑλκέων*] Recte *αἱμάδα* scholiasta interpretatur *αἵματος ῥύσιν*, 'profluvium sanguinis'. Tum *κηκιομέναν* est *εἰ κηκίοιτο*.

V. 687. *ἐνθήρου ποδός*] Scholiasta interpretatur *θηροδήκτου*, rectius Buttmannus *ἀγρίου*, 'efferati', quo sensu Aeschyl. Ag. 571 *ἔνθηρον τρίχα* dixerit. [Nisi *ἔνθηρος* ad pruritum pertinet ulcerosi pedis in quo innumerae bestiolae saevire videntur.]

V. 688. *κατευνάσειεν*] Apparet ex metro versus strophici non a *κατευνάζω*, sed a forma *κατευνάω*, qua rarius utuntur tragici, deducendum esse. Adscripsit Dindorfius Eurip. Hippol. 1377: *διά τ' εὐνᾶσαι τὸν ἐμὸν βίοτον*.

V. 688 sq. Corrupta verba *εἴ τις ἐμπέσοι . . ἑλεῖν* parum speciose mutant vel in *εἴ τιν' ἐμπέσοι φορβάδος ἐκ γαίας ἑλεῖν* ('si quae ἤπια φύλλα incideret ut ex terra altrice sumeret') vel in *εἴ τι συμπέσοι φ. ἔκ γε γᾶς ἑλεῖν* ('si quam herbam contigisset ex terra saltem altrice sumere'). Possis conicere *εἴ τιν' ἐμπέσοι φορβάδος ἐκ χθονὸς τεμεῖν*. Sed ratione verborum *εἴ τις ἐμπέσοι* monemur aliquam vocem ut *ἔρως* vel *πόθος* intercidisse. Cum autem *φορβάδος* hoc loco quo non de cibo sed de medicamento agitur otiosum esse videatur et *ἔκ τε γᾶς ἑλεῖν* ex *ἐκτε—μεῖν* et superscripto glossemate *γῆς* repeti possit, fortasse poeta scripsit: *εἴ τις ἐμπέσοι φάρμακον ἐκτεμεῖν πόθος*. De sollemnibus vocabulis *φάρμακον τέμνειν, ἐκτέμνειν, ἐντέμνειν, ῥιζοτομεῖν* v. Ahrens. Philol. Suppl. I p. 227.

V. 690 sqq. *εἷρπε γὰρ — ἄτα*] Cum *εἷρπε* iungenda est *ἂν* particula (vide supra ad 290 sqq.), falso adhuc ab omnibus editoribus cum *εἰλυόμενος* iuncta; tum *τότε* referendum ad *ἡνίκα* particulam [vel potius ad varios morbi impetus antea significatos]; denique *εὐμάρεια πόρου* significat 'facultatem agilitatemque incessus', id est 'levamen morbi'. Cfr. v. 284: *τούτου δὲ πολλὴν εὐμάρειαν, ὦ τέκνον, ηὕρισκον*. Itaque sensus totius loci hic est: 'solebat enim tum, cum crudelis morbi lues remittebat, serpens ad instar infantis nutrice destituti alias alium locum obire, ex quo levamen morbi suppeteret'.

V. 696. Schol.: *γᾶς σπόρον· σῖτον. ὧν νεμόμεσθα· ἀφ' ὧν νεμόμεθα, τουτέστι τρεφόμεθα. αἴρων· λαμβάνων*. Sensus est: 'non nutrimentum capiens terrae fruges neque aliarum rerum quibus vescimur'. Genetivus *ἄλλων* pendet a nomine *φορβάν*.

V. 697. *ἀνέρες ἀλφησταί* ex Homero derivatum esse patet. Vide Schol. ad Hom. Od. VI 8 et Blomf. ad Aesch. s. adv. Th. 768.

πλὴν ἐξ ὠκυβόλων εἴ ποτε τόξων πτα-
νοῖς ἰοῖς ἀνύσειε γαστρὶ φορβάν.
ὦ μελέα ψυχά,
ὃς μηδ᾽ οἰνοχύτου πώματος ἥσθη δεκέτει χρόνῳ,
λεύσσων δ᾽ ὅπου γνοίη στατὸν εἰς ὕδωρ
ἀεὶ προσενώμα.

(ἀντιστροφὴ β΄.)

νῦν δ᾽ ἀνδρῶν ἀγαθῶν παιδὸς ὑπαντήσας
εὐδαίμων ἀνύσει καὶ μέγας ἐκ κείνων·
ὅς νιν ποντοπόρῳ δούρατι πλήθει πολ-
λῶν μηνῶν πατρίαν ἄγει πρὸς αὐλὰν

V. 699. ἐξ ὠκυβόλων τόξων] De ἐκ praepositionis usu ad v. 91 diximus.

V. 700. φορβάν] De vocabulo eodem in initio membri et in fine posito ad Ant. 814 admonuimus.

V. 701. ψυχά, ὅς —] Schema πρὸς τὸ σημαινόμενον, vid. v. 497. Sic Antig. 1001: ἀκούω φθόγγον ὀρνίθων κακῷ κλάζοντας οἴστρῳ. Vid. et Seidl. ad Eur. Iph. T. 1072. BUTTM.

V. 702. Schol.: οἰνοχύτου πώματος· οἴνου περιφραστικῶς. ἥσθη· ἀντὶ τοῦ ἐνεπλήσθη. οὐδὲ οἴνου μετείληφεν. De δεκέτει χρόνῳ comparavit Matth. Eur. Electr. 1133 sq. δεκέτεσι σποραῖσιν. Μηδέ particula, non οὐδέ usus est poeta, quod conditionaliter haec accipi voluit.

V. 703 sq. Quae hic de stagnante aqua, quae potum Philoctetae praebuerit, dicuntur, non convenire cum v. 21, ubi prope ipsum antrum ποτὸν κρηναῖον memoratum est, neque cum v. 1461, ubi fontibus dulcique aquae valedicit Philoctetes, observatum est a Gedikio. Ei recte respondere existimo Buttmannum, chorum, cui ignotae sint loci opportunitates, qualem ipse putet viri vitam esse, exponere. Pugnarent tamen illa inter se nihilo minus, si in scena conspectus esset fons iste, cuius v. 21 facta est mentio. Neque enim hunc ante oculos videns chorus ista dicere potuisset. Sed credibile est non esse eum fontem in scena repraesentatum, ideoque adicere illic Ulixem εἴπερ ἐστὶ σῶν. HERM. Verbum προσενώμα recte videtur scholiasta interpretari: ἑαυτὸν ἐκίνει, ἀντὶ τοῦ ἐπορεύετο. Sensus est: 'sed circumspiciens ubi inveniret (aquam), semper ad stagnantem aquam accedebat', i. e. nihil nisi stagnantem aquam inveniebat ad quam accederet.

V. 705. Schol.: ὑπαντήσας· τυχὼν Νεοπτολέμου. Verbum ὑπαντᾶν cum tertio casu iungi solet; hic autem casum simplicis adsciscit, vacante praepositione. BRUNCK. Confert Buttm. 190 (ὑπόκειται) et 321.

V. 706. Schol.: εὐδαίμων ἀνύσει· εὐδαιμονήσει· τὸ ἑξῆς· εὐδαίμων καὶ μέγας ἀνύσει. ἐκ κείνων δὲ λέγει τῶν κακῶν. Recte ἀνύσει Dind. interpretatur 'consequetur ut fiat'.

V. 707. ποντοπόρῳ] Ex Hom. Il. I 439; δούρατι, nave. Eur. Androm. 793: ἐπ᾽ Ἀργῴου δορός. Sic Hor. Od. I 1 'trabe Cypria' dixit. WAKEF.

V. 707 sq. πλήθει πολλῶν μηνῶν] Idem quod supra 598: χρόνῳ τοσῷδε, post tot menses, quos in solitudine vixit. BUTTM. Cum πλήθει πολλῶν cfr. πολλῶν δ᾽ ἐν πολυπληθίᾳ frgm. 583a Dind.

V. 709. πατρίαν πρὸς αὐλάν] Recte dictum πατρίαν, sive patriam sive paternam interpretaberis. Cfr. O. R. 1394: τὰ πάτρια λόγῳ παλαιὰ δώματα, huius

Μηλιάδων νυμφᾶν,
Σπερχειοῦ τε παρ' ὄχθας, ἵν' ὁ χάλκασπις
ἀνὴρ θεοῖς
πλάθει πᾶσιν, θείῳ πυρὶ παμφαής,
Οἴτας ὑπὲρ ὄχθων.
ΝΕ. Ἕρπ', εἰ θέλεις. τί δή ποθ' ὧδ' ἐξ οὐδενὸς
λόγου σιωπᾷς, κἀπόπληκτος ὧδ' ἔχει;
ΦΙ. ἆ ἆ, ἆ ἆ.
ΝΕ. τί ἔστιν; ΦΙ. οὐδὲν δεινόν· ἀλλ' ἴθ', ὦ τέκνον.
ΝΕ. μῶν ἄλγος ἴσχεις τῆς παρεστώσης νόσου;
ΦΙ. οὐ δῆτ' ἔγωγ'· ἀλλ' ἄρτι κουφίζειν δοκῶ.

fab. 398: τὰ πάτρια τεύχεα, v. 1213: ὦ πόλις, ὦ πόλις πατρία, Ant. 808: ὦ γᾶς πατρίας πολῖται. Hoc tamen loco non dubium est, quin πάτριος non tam paternus quam patrius significet.

V. 710. Schol.: *Μηλιάδων νυμφᾶν*· περὶ τὴν Τραχῖνα γὰρ οἱ Μηλιεῖς. Hinc apud Soph. Trach. 194. Trachiniorum populus appellatur Μηλιεὺς λεώς. Vide supra ad v. 4 et de Spercheo ad v. 492. MATTH.

V. 711. Schol.: *ἵν' ὁ χάλκασπις*· ὅπου ὁ ἐκθεωθεὶς ἀνὴρ πελάζεται πᾶσι. λέγει δὲ τὸν Ἡρακλέα. Mirabatur Wakefieldius Herculem aereo scuto potius quam clava et pelle leonina ornatum. Buttmannus contra miratur non recordatos esse interpretes nobilissimi Hesiodeo carmine scuti. Mihi non videtur Sophocles ad Hesiodum respexisse, sed nomine illo nihil nisi bellicosum significasse. Herculem enim dici non epitheton illud, sed ascensio ad deos ex monte Oeta declarat. HERM. De armis, quae poetae tribuerunt Herculi, vide Heinrichium in Prolegg. in Scutum Hesiodeum p. LXX sqq.

V. 712. *πᾶσιν* nec metro neque admodum sensui accommodatum. Hermannus coniecit πλάθει *θεός*, θείῳ πυρὶ παμφαής. — Apollodorus II 7, 7 § 14 cum dixit rogum accendi iussisse Herculem, ita pergit: μηδενὸς δὲ τοῦτο πράττειν ἐθέλοντος, Ποίας παριὼν κατὰ ζήτησιν ποιμνίων ὑφῆψε. τούτῳ καὶ τὰ τόξα ἐδωρήσατο Ἡρακλῆς. καιομένης δὲ τῆς πυρᾶς, λέγεται νέφος ὑποστὰν μετὰ βροντῆς αὐτὸν εἰς οὐρανὸν ἀναπέμψαι. Ea sic narrat Diod. Sic. IV 38: οὐδενὸς δὲ τολμῶντος ὑπακοῦσαι, μόνος Φιλοκτήτης ἐπείσθη, λαβὼν δὲ τῆς ὑπουργίας χάριν τὴν τῶν τόξων δωρεὰν ἧψε τὴν πυράν. εὐθὺς δὲ καὶ κεραυνῶν ἐκ τοῦ περιέχοντος πεσόντων, ἡ πυρὰ πᾶσα κατεφλέχθη. HERM. Verba *θείῳ πυρὶ παμφαής* non recte schol. interpretatur qui adscripsit: λείπει τὸ ὡς. Respicitur ad flammam rogi, qua combustus Hercules immortalitatem consecutus traditur.

V. 714. Schol.: *τί δή ποθ' ὧδε*· τοῦτο φησίν, ὁρῶν τῇ νόσῳ πληττόμενον καὶ σιωπῶντα. *ἐξ οὐδενὸς λόγου*, 'nulla de causa', ut in O. C. 620: ἐκ σμικροῦ λόγου. MATTH.

V. 716. Etsi dissimulare morbum, qui vehementissimo impetu ingravescit, omni modo Philoctetes studet, tanta tamen eius vis est, ut invitus ingemiscere cogatur.

V. 717. *οὐδὲν δεινόν*] Dissimulat morbum.

V. 719. Schol.: ἐνοχλεῖ τῷ Φιλοκτήτῃ ἡ συνήθης νόσος· θέλει δὲ κρατῆσαι ἑαυτοῦ· διὸ προσποιεῖται, ὅταν λέγῃ, *ἀλλ' ἄρτι κουφίζειν δοκῶ*. Musgrav. κουφίζειν interpretatur 'melius habere', de aegrotante. Hippocr. Epid. II 10: ἐκούφισεν ὀλί-

ὦ θεοί. ΝΕ. τί τοὺς θεοὺς ὧδ' ἀναστένων
καλεῖς;
ΦΙ. σωτῆρας αὐτοὺς ἠπίους θ' ἡμῖν μολεῖν.
ἆ ἆ, ἆ ἆ.
ΝΕ. τί ποτε πέπονθας; οὐκ ἐρεῖς, ἀλλ' ὧδ' ἔσει
σιγηλός; ἐν κακῷ δέ τῳ φαίνει κυρῶν.
ΦΙ. ἀπόλωλα, τέκνον, κοὐ δυνήσομαι κακὸν
κρύψαι παρ' ὑμῖν, ἀτταταῖ· διέρχεται,
διέρχεται· δύστηνος, ὦ τάλας ἐγώ.
ἀπόλωλα, τέκνον· βρύκομαι, τέκνον· παπαῖ,
ἀπαππαπαῖ παπαππαπαππαπαππαπαῖ.
πρὸς θεῶν, πρόχειρον εἴ τί σοι, τέκνον, πάρα
ξίφος χεροῖν, πάταξον εἰς ἄκρον πόδα·
ἀπάμησον ὡς τάχιστα· μὴ φείσῃ βίου.
ἴθ', ὦ παῖ.
ΝΕ. τί δ' ἔστιν οὕτω νεοχμὸν ἐξαίφνης, ὅτου
τοσήνδ' ἰυγὴν καὶ στόνον σαυτοῦ ποιεῖς;

γῳ, κατενόει μᾶλλον. 13: τὰ δ' ἄλλα διεκούφισεν. Cfr. etiam Lobeck. ad Ai. p. 196 sq. ed. sec.

V. 720. ὦ θεοί. Dolore extorta exclamatio est, etsi Philoctetes, interrogatus ab Neoptolemo, cur deos ingemiscens advocaret, v. 722 denuo morbum dissimulat, deorumque se auxilium ad prosperum reditum implorare simulat. Verum verba illa v. 722 vix elocutus rursus v. 723 in gemitus erumpere morbi dolorumque vi cogitur. Ceterum conferatur Eur. Iphig. T. 780: ΠΥΛ. ὦ θεοί. ΙΦΙΓ. τί τοὺς θεοὺς ἀνακαλεῖς ἐν τοῖς ἐμοῖς;

V. 724. Post verba τί ποτε πέπονθας pausam fieri ab Neoptolemo tenendum est, responsionem exspectante Philoctetae, qui, quod consentaneum est homines facere, qui in supprimendis maximis doloribus eiulatibusque retinendis occupati sunt, mutus stat ac dolori luctans loqui nequit.

V. 727 sq. διέρχεται, διέρχεται] Intellegendum, quod modo praecessit, κακόν, id est morbus, sive morbi impetus. Similiter infra v. 758: ἥκει γὰρ αὕτη etc. et v. 787: προσέρπει, προσέρχεται τόδ' ἐγγύς. Adde Trach. 987: ἡ δ' αὖ μιαρὰ βρύκει et 1010: ἧδ' αὖθ' ἕρπει.

V. 729. Schol.: βρύκομαι· ἐσθίομαι, καταναλίσκομαι. Perperam in libris βρύχομαι. Hesych.: βρῦξαι· δακεῖν, καταπιεῖν. Ad quam glossam vid. interpr. et Valck. ad Ammon. in βρύκειν p. 32. BRUNCK. Wakef. Attium apud Cic. Tusc. II 7 comparavit: 'Iamiam absumor; conficit animam vis volneris, ulceris aestus'.

V. 730. Aptissime illa crebra repetitio litterae π palpitationem oris et maxillarum, quae huiusmodi dolorum propria est, exprimit. HERM.

V. 733. Schol.: ἀπάμησον· κόψον, θέρισον. Cupit Philoctetes morbi doloribus liberari amputatione pedis, etiamsi ea sit cum vitae periculo coniuncta. Hinc μὴ φείσῃ βίου addit.

V. 735 sq. ὅτου ἰυγὴν καὶ στόνον] ut supra v. 327: τίνος χόλον. Ἰυγὴν autem καὶ στόνον σαυτοῦ dictum est ut infra 968: ὄνειδος σαυτοῦ, 'malam de te vel tui famam'. BUTTM.

ΦΙ. οἶσθ', ὦ τέκνον. *ΝΕ.* τί ἔστιν; *ΦΙ.* οἶσθ', ὦ
παῖ. *ΝΕ.* τί σοί;
οὐκ οἶδα. *ΦΙ.* πῶς οὐκ οἶσθα; παππαπαππαπαῖ.
ΝΕ. δεινόν γε τοὐπίσαγμα τοῦ νοσήματος.
ΦΙ. δεινὸν γὰρ οὐδὲ ῥητόν· ἀλλ' οἴκτειρέ με.
ΝΕ. τί δῆτα δράσω; *ΦΙ.* μή με ταρβήσας προδῷς·
ἥκει γὰρ αὕτη διὰ χρόνου, πλάνοις ἴσοις
ὡς ἐξεπλήσθη. *ΝΕ.* ἰὼ ἰὼ δύστηνε σύ·
δύστηνε δῆτα διὰ πόνων πάντων φανείς.
βούλει λάβωμαι δῆτα καὶ θίγω τί σου;
ΦΙ. μὴ δῆτα τοῦτό γ'· ἀλλά μοι τὰ τόξ' ἑλὼν
τάδ', ὥσπερ ᾔτου μ' ἀρτίως, ἕως ἀνῇ
τὸ πῆμα τοῦτο τῆς νόσου τὸ νῦν παρόν,

V. 737 sqq. Rem quam nimis manifestam esse sentit enarrare veretur Philoctetes pudore quodam, quod consentaneum putat Neoptolemo maximum taedium moveri molestiae quam in navem recepturus sit.

V. 739. Schol.: **τοὐπίσαγμα**· ἡ ἐπείσοδος, ἡ προσθήκη.

V. 740. **δεινὸν γάρ**] Particula **γὰρ** in diverbiis interdum assentiendi vim habet, valetque profecto, sane; quod non recte negant qui rationem huius usus reddunt. Sic in loco Plat. Phaedr. p. 268 A Phaedro dicenti, **καὶ μάλα ἐρρωμένην (ἔχει δύναμιν) ἔν γε δὴ πλήθους συνόδοις**, assentitur Socrates dicendo, **Ἔχει γάρ**. Verum est haec ita proprie esse supplenda: Bene dicis. Habet enim revera. Sed dum ista verba reticentur, vis eorum coit in solo **γάρ**: quique graece dicit **Ἔχει γάρ**, nihil aliud neque dicit neque cogitat quam qui latine: 'Habet profecto'. BUTTM. Sic Ant. 639.

V. 741. **μή με ταρβήσας προδῷς**] 'Noli me, aversatus morbum meum, deserere'. Frequens hic usus verbi **προδιδόναι** est. Sic 911, Ai. 588.

V. 742 sq. **αὕτη**] Refertur ad **νόσος**, quod est in voce **νόσημα** v. 739; schema **πρὸς τὸ συνώνυμον**. BUTTM. — **ἥκει—ἐξεπλήσθη**] 'Redit enim morbus longioris temporis intervallo, ut paribus grassationibus se exsaturavit'. Morbi impetum et mox cessaturum esse, quia impetus cuiusque par spatium (**πλάνους ἴσους**) cognoverit, et diu non rediturum Philoctetes Neoptolemo adfirmat boni animi retinendi causa. De **πλάνοις** confert M. Seyff. Plat. Tim. p. 88 E **τὰ περὶ τὰ σώματα πλανώμενα παθήματα**. De vicissitudinibus morbi v. infra v. 807 sq. In hiatu post **ἐξεπλήσθη** nihil vitii esse praesertim persona mutata monet Herm.

V. 744. **δύστηνε — φανείς**] In hac loquendi forma attractio regnat ob vocativum aliquem proxime contiguum. Vid. Herm. ad Vig. p. 984 et Seidl. ad Eurip. Troad. 1229. Latinorum exempla posuit Kiessling. ad Theocr. XVII 66. Ad locutionem **δύστηνος φανείς** cfr. O. C. 974: **εἰ δ' αὖ φανεὶς δύστηνος, ὡς ἐγὼ 'φάνην**. In quibus et similibus **φανῆναι** valet 'esse manifesto'. BUTTM. De **δῆτα** particulae usu ad El. 1144 sq. diximus. — **διὰ πόνων πάντων δυστ. φ.**, 'per omnes labores' i. e. omnibus laboribus perpetiendis.

V. 745. **βούλει λάβωμαι δῆτα**] Cfr. Eur. Phoen. 722 **βούλει τράπωμαι δῆθ' ὁδοὺς ἄλλας τινάς**; et ibid. 909 **βούλει παρόντος δῆτά σοι τούτου φράσω**; Vid. Herm. ad Vig. p. 742. MATTH.

σῶζ' αὐτὰ καὶ φύλασσε· λαμβάνει γάρ οὖν
ὕπνος μ', ὅταν περ τὸ κακὸν ἐξίῃ τόδε·
κοὐκ ἔστι λῆξαι πρότερον· ἀλλ' ἐᾶν χρεὼν
ἕκηλον εὕδειν· ἢν δὲ τῷδε τῷ χρόνῳ
μόλωσ' ἐκεῖνοι, πρὸς θεῶν ἐφίεμαι
ἑκόντα μήτ' ἄκοντα μηδέ τῳ τέχνῃ
κείνοις μεθεῖναι ταῦτα, μὴ σαυτόν θ' ἅμα
κἄμ', ὄντα σαυτοῦ πρόστροπον, κτείνας γένῃ.
ΝΕ. θάρσει προνοίας εἵνεκ'· οὐ δοθήσεται
πλὴν σοί τε κἀμοί· ξὺν τύχῃ δὲ πρόσφερε.
ΦΙ. ἰδοὺ δέχου, παῖ· τὸν Φθόνον δὲ πρόσκυσον,
μή σοι γενέσθαι πολύπον' αὐτά, μηδ' ὅπως

V. 749. *αὐτὰ* post *τὰ τόξα* redundanter illatum perspicuitatis gratia ob verba interiecta. Sic Xen. Anab. II 4, 7 *ἐγὼ μὲν οὖν βασιλέα, ᾧ οὕτω πολλά ἐστι τὰ σύμμαχα, εἴπερ προθυμεῖται ἡμᾶς ἀπολέσαι, οὐκ οἶδα ὅ τι δεῖ αὐτὸν ὀμόσαι.* Cyrop. I 3, 15 *πειράσομαι τῷ πάππῳ, ἀγαθῶν ἱππέων κράτιστος ὢν ἱππεύς, συμμαχεῖν αὐτῷ.* Vid. et Heind. ad Plat. Phaedr. 16, Gorg. 84. BUTTM.

V. 751. Schol.: *λῆξαι πρότερον· τῆς ὀδύνης παύσασθαι πρότερον, πρὶν κοιμηθῆναι.*

V. 754. Apud poetas et in Ionum prosa de duobus vel tribus, quae neganda sunt, primum particula negativa interdum destituitur, e sequentibus retrahenda. Arist. Av. 694: *γῆ δ' οὐδ' ἀὴρ οὐδ' οὐρανὸς ἦν.* Herod. IV 28: *ἡμίονοι δὲ οὐδὲ ὄνοι ἀνέχονται τὴν ἀρχήν.* Pythag. aur. carm. 26: *πρῆξαι μήτ' εἰπεῖν ὅ τι τοι μὴ βέλτερόν ἐστιν.* Cfr. Schaef. ad L. Bos. Ellips. p. 777 et Elmsl. ad O. R. 817. BUTTM.

V. 756. *κτείνας γένῃ*] Vide similia exempla ad O. R. 928 allata et cfr. Zeun. ad Vig. p. 232 ibid. Herm. p. 749. Locutionis *πρόστροπός τινος* exempla similia ad O. C. 633 attulimus.

V. 757 sq. Sententia haec est: 'quod ad providentiam meam attinet, bono animo es: nemo hunc arcum praeter te et me habebit'. Sunt haec consueta tragicis ambiguitate dicta, cum Philoctetes haec dici putet tanquam ab amico, qui ei arcum religiosissime custodire velit: spectatores autem gaudere Neoptolemum videant, quod potiatur arcu, nec se temere arma, quibus sit Troiam capturus, alii permissurum dicere. HERM. — *ξὺν τύχῃ*, idem quod *ἀγαθῇ τύχῃ*, 'quod bene vertat'. GED. De *ἕνεκα* praepositionis usu ad El. 380 admonuimus.

V. 759. Schol.: *τὸν Φθόνον δὲ πρόσκυσον· ἱλάσκου τὸν φθόνον, ὥστε αὐτὰ μὴ γενέσθαι σοι πολύστονα, πικρὰ καὶ αἴτια κακῶν.* 'Invidiam venerare.' Invidiam placare suadet Philoctetes adulescenti, sagittas ei traditurus, rem maximi pretii et divina quadam vi instructam, cuius possessio facile deorum invidiam excitaverit. F. IACOBS. Solebant Graeci invidiae vitandae causa dicere *προσκυνῶ τὴν Νέμεσιν* vel *τὴν Ἀδράστειαν.* Conferantur quae ad El. 1441 sq. [et Aesch. Prom. 936] adnotavimus.

V. 760 sq. Philoctetes, cum arcum traditurus est Neoptolemo, optat, ut ne accipiendo eo simul malorum particeps fiat, quibus obnoxii fuerint qui adhuc eum gestaverint. Ex eo enim, quod ipse et Hercules, cum arcum istum possiderent, infelices erant, colligit hoc eius proprium quasi esse, ut quicunque eo utatur, aerumnis af-

ἐμοί τε καὶ τῷ πρόσθ' ἐμοῦ κεκτημένῳ.
ΝΕ. ὦ θεοί, γένοιτο ταῦτα νῷν· γένοιτο δὲ
πλοῦς οὔριός τε κεὐσταλής, ὅποι ποτὲ
θεὸς δικαιοῖ χὠ στόλος πορσύνεται.
ΦΙ. δέδοικα δ', ὦ παῖ, μὴ ἀτελὴς εὐχὴ τύχῃ·
στάζει γὰρ αὖ μοι φοίνιον τόδ' ἐκ βυθοῦ
κηκῖον αἷμα, καί τι προσδοκῶ νέον.
παπαῖ, φεῦ.
παπαῖ μάλ', ὦ πούς, οἷά μ' ἐργάσει κακά.
προσέρπει,
προσέρχεται τόδ' ἐγγύς. οἴμοι μοι τάλας.
ἔχετε τὸ πρᾶγμα· μὴ φύγητε μηδαμῇ.
ἀτταταῖ.
ὦ ξένε Κεφαλλήν, εἴθε σου διαμπερὲς
στέρνων ἔχοιτ' ἄλγησις ἥδε. φεῦ, παπαῖ.

ficiatur. Itaque minime opus esse intellegitur, ut Sophoclem ad eam nunc fabulam respicere putemus, ex qua Philoctetes una ex sagittis suis venenatis vulneratus esse perhibebatur, eamque ob causam secum pugnare dicamus, qui in reliquis huius fabulae locis serpentis morsu in morbum incidisse Philoctetam dixerit, ut vss. 193 sq., 266 sq., 631 sq., 1327 sq. Postremo recte Herm. hos versus ita interpretatur: 'ne tibi mala creet, neve talis exsistat, qualis et mihi et Herculi fuit'.

V. 762. Cum verbis **γένοιτο ταῦτα** Neoptolemus hoc significet, optare se, ut ne arcus perniciosus sibi fiat, aliquid in duali **νῷν**, qui ad Neoptolemum et Philoctetam referri debeat, offensionis videtur esse. Nihilominus recte locutus poeta est, cum Neoptolemus dicere possit **γένοιτό σοι** i. e. 'eveniat ex votis tuis' ex ratione dativi ethici. Ceterum recte Hermannus: Facit Neoptolemus quod monuerat Philoctetes: veneratur deos, ut dent gestare sine damno hunc arcum. In reliquis eadem, de qua saepius dictum est, ambiguitas, aliud dicente Neoptolemo, ac dici Philoctetes putat.

V. 765. **δέδοικα δ' ὦ παῖ** et **μὴ ἀτελὴς εὐχὴ τύχῃ** incertae emendationes sunt corruptae memoriae librorum **ἀλλὰ δέδοικ' ὦ παῖ μή μ' ἀτελὴς εὐχή**. Certum videtur in altera parte versus **ἀτελὴς** ex interpretatione ortum esse alius verbi, cuius prima litera in **μ'** superest, i. e. **μάταιος** vel **μάτην**. Fortasse scriptum fuit **μὴ μάτην εὐχῃ τάδε**.

V. 766. **τόδε** eodem sensu dictum, quo v. 771.

V. 769. Futurum **ἐργάσει** referunt interpretes ad Philoctetae metum, ne in insula Lemno relinquatur. Poeta scripsisse videtur **ἐργάζει**.

V. 771. **τόδε** non ita dicit, ut sensus sit, 'hoc malum prope accedit', sed 'malum iam prope accedit'. Praesentiam enim indicat pronomen demonstrativum, ut **τόδ' ἐξύπερθε** v. 29. HERM. Vide etiam 822, 1451.

V. 772. **ἔχετε τὸ πρᾶγμα**] Rem omnem tenetis, i. e. videtis, quas vobis molestias morbus meus paraturus sit. De usu verbi **ἔχειν** ad Ant. 9 exposuimus.

V. 774. **Κεφαλλήν**] Vid. ad v. 264.

V. 775. **στέρνων ἔχοιτο**] Notum est **ἔχεσθαί τινος** ita dici, ut sit 'alicui rei adhaerere' sive

παπαῖ μάλ' αὖθις. ὦ διπλοῖ στρατηλάται,
Ἀγάμεμνον, ὦ Μενέλαε, πῶς ἂν ἀντ' ἐμοῦ
τὸν ἴσον χρόνον τρέφοιτε τήνδε τὴν νόσον;
ὤ μοι μοι,
ὦ θάνατε, θάνατε; πῶς ἀεὶ καλούμενος
οὕτω κατ' ἦμαρ οὐ δύνᾳ μολεῖν ποτε;
ὦ τέκνον ὦ γενναῖον, ἀλλὰ συλλαβὼν
τῷ Λημνίῳ τῷδ' ἀνακαλουμένῳ πυρὶ
ἔμπρησον, ὦ γενναῖε· κἀγώ τοί ποτε
τὸν τοῦ Διὸς παῖδ' ἀντὶ τῶνδε τῶν ὅπλων,
ἃ νῦν σὺ σῴζεις, τοῦτ' ἐπηξίωσα δρᾶν.
τί φής, παῖ;
τί φής; τί σιγᾷς; ποῦ ποτ' ὤν, τέκνον, κυρεῖς;
ΝΕ. ἀλγῶ πάλαι δὴ τἀπὶ σοὶ στένων κακά.
ΦΙ. ἀλλ', ὦ τέκνον, καὶ θάρσος ἴσχ'· ὡς ἥδε μοι
ὀξεῖα φοιτᾷ καὶ ταχεῖ' ἀπέρχεται.

'inhaerere'. Cfr. O. R. 891, O. C. 424. Atque ut hic *διαμπερές* cum *ἔχοιτο* iunctum est, ita eidem verbo eodem sensu posito *ἀπρίξ* additum est in fragm. Creusae 325 ed. Dind. *τοῦ γε κερδαίνειν ὅμως ἀπρὶξ ἔχονται.*

V. 777. Numeros huius et sequentis versus non oportuit tentari, cum sint in recentiore tragoedia, quae sibi maiorem in anapaesto licentiam indulgebat. Vid. Epit. doctr. metr. § 149. HERM. Non puto aut hos numeros similesque, aut omnino solutiones longarum syllabarum, quae non infrequentes in his sunt versibus, qui Philoctetae tributi sunt, negligentia quadam admissas, sed data opera ab Sophocle, ut accommodatiores concitatissimae et abruptae Philoctetae orationi, quaesitas esse. Cfr. v. 742, 745, 749, 789, 791, 797, 800.

V. 778. *τὸν ἴσον χρόνον*] Cfr. v. 1114. — *τρέφειν* pro *ἔχειν* frequentare Sophoclem notum est. Vid. ad Ant. 884.

V. 780 sq. *ἀεὶ — κατ' ἦμαρ* coniunxit Soph. etiam O. C. 682, Eur. Troad. 392.

V. 783. Schol.: *ἐν γὰρ τῇ Λήμνῳ τὸ ἐργαστήριον τοῦ Ἡφαίστου, ἔνθα καὶ κρατῆρες πυρός εἰσιν.* Hinc infra 986: *ὦ Λημνία χθὼν καὶ τὸ παγκρατὲς σέλας Ἡφαιστότευκτον.* Indicatur his verbis Lemni mons ignivomus Mosychlus, de quo egi in diss. inserta Mus. stud. antiqu. German. Vol. I P. II, p. 296. BUTTM. Recte vidit Erfurdtius, *ἀνακαλουμένῳ πυρί* ita dictum esse, ut v. 797 *θάνατος ἀεὶ καλούμενος* dicitur. Nam *ἀνακαλεῖσθαι* est iterum iterumque vocari. Itaque hoc dicit Philoctetes: 'comprehensum combure hoc multum invocato Lemnio igni'. HERM.

V. 784 sq. Schol.: *κἀγώ τοί ποτε· ὅτε τὴν πυρὰν Ἡρακλέους ἀνῆψεν. ταῦτ' ἐπηξίωσα δρᾶν· τὸ κατακαῦσαι.*

V. 788. Schol.: *τί σιγᾷς· λαβὼν τὰ τόξα ὁ Πύρρος ἐσιώπησεν, ἀπορῶν, τί ἄρα ποιήσειεν.* De sensu verborum *ποῦ ποτ' ὢν κυρεῖς;* conferri poterit El. 922: *οὐκ οἶσθ', ὅποι γῆς οὐδ' ὅποι γνώμης φέρει.*

V. 790. *καὶ θάρσος ἴσχε*] 'Etiam fiduciam habe'. Valde enim sollicitum se propter mala Philoctetae esse modo Neoptolemus monuerat.

V. 791. Sensus hic est: 'nam

ἀλλ' ἀντιάζω, μή με καταλίπῃς μόνον.
ΝΕ. θάρσει, μενοῦμεν. ΦΙ. ἦ μενεῖς; ΝΕ. σαφῶς φρόνει.
ΦΙ. οὐ μήν σ' ἔνορκόν γ' ἀξιῶ θέσθαι, τέκνον.
ΝΕ. ὡς οὐ θεμίστ' ἐμοὔστι σοῦ μολεῖν ἄτερ.
ΦΙ. ἔμβαλλε χειρὸς πίστιν. ΝΕ. ἐμβάλλω μενεῖν.
ΦΙ. ἐκεῖσε νῦν μ', ἐκεῖσε ΝΕ. ποῖ λέγεις; ΦΙ. ἄνω
ΝΕ. τί παραφρονεῖς αὖ; τί τὸν ἄνω λεύσσεις κύκλον;
ΦΙ. μέθες, μέθες με. ΝΕ. ποῖ μεθῶ; ΦΙ. μέθες ποτέ.

vehemens est cum venit, et ob id ipsum celeriter discedit'. Etenim 'si summus dolor est, necesse est brevem esse' Epicurus apud Cic. Tusc. II 18 dicit.

V. 795. Notanda etiam hic ambiguitas. Neoptolemus enim oraculum in mente habet, sed Philoctetes eum de officio viri boni loqui putat. HERM.

V. 796. **ἔμβαλλε χειρὸς πίστιν**] Cfr. O. C. 1632: **δός μοι χερὸς σῆς πίστιν ἀρχαίαν τέκνοις.** Eur. Med. 21: **ἀνακαλεῖ δὲ δεξιᾶς πίστιν μεγίστην.** Soph. Trach. 1182: **ὡς πρὸς τί πίστιν τήνδ' ἄγαν ἐπιστρέφεις;** Pollux I 38 p. 14 ed. Dind.: **τὸ δὲ ὀμόσαι ἐλέγετο καὶ πίστιν ἐπιθεῖναι.**

V. 797—803. **ἐκεῖσε νῦν μ', ἐκεῖσε — οὐκέτ' ὀρθοῦσθαί μ' ἐᾷ**] Simulatque data dextra Neoptolemus Philoctetae promisit mansurum se esse, dum ille somno sopitus iaceret (cfr. 762—773), videmus Philoctetam subito tanto morbi cruciatu affligi, qui in insaniam homines abripere soleat. In summo isto dolore cruciatuque non mirum est adeo abrupto brevique eum sermone uti, ut ab ipso Neoptolemo non intellegatur insanireque existimetur. Non enim intellexisse verba eius, **ἐκεῖσε νῦν μ' ἐκεῖσε** et quod deinde addit **ἄνω**, apparet ex interrogationibus Neoptolemi, **ποῖ λέγεις** et **τί παραφρονεῖς αὖ; τί τὸν ἄνω λεύσσεις κύκλον;** In hac verborum quaesita obscuritate si coniecturae locus, nihil profecto probabilius quam in antrum, quod in edito loco situm erat (cfr. v. 29), duci se Philoctetam a Neoptolemo voluisse, ut somnum ibi, quo se mox correptum iri videbat, captaret, summis autem doloribus fractum ita et locutum esse et corpus iactasse, ut, quid vellet, Neoptolemus divinare vix posset. Rursus autem, cum apprehendisset Neoptolemus Philoctetam ducturus eum quo vellet, adeo crescit morbi vis cruciatusque, ut ne pedem quidem Philoctetes movere amplius tactionemve Neoptolemi ferre posset. Itaque rursus dimitti se iubet, ibi ubi erat in terram se proiecturus. Neoptolemus tamen, id quod consentaneum erat, metuens, ne dimissus a se Philoctetes pro eo, in quo erat statu, subito in terram prosterneretur gravioreque malo afficeretur, iussui eius tum denique obtemperat, cum tactionem omnem summo sibi malo nunc esse addidit. Tum dimissus humum se abicit, ita saevientibus morbi doloribus, ut illico mortem sibi contingere optet.

V. 797. **ἐκεῖσε νῦν μ'**] Intellegendum esse **ἄγε** vel **κόμιζε**, vel sponte apparet.

V. 798. **τὸν ἄνω κύκλον**] Neuius solis orbem intellegendum putat, coll. Antig. 416. Quod minime probo. Immo non dubito, quin convexa caeli significentur. Cfr. Eurip. Ion 1147: **οὐρανὸς ἀθροίζων ἄστρ' ἐν αἰθέρος κύκλῳ.**

ΝΕ. οὔ φημ' ἐάσειν. *ΦΙ.* ἀπό μ' ὀλεῖς, ἢν προσθίγῃς.
ΝΕ. καὶ δὴ μεθίημ', εἴ τι δὴ πλέον φρονεῖς.
ΦΙ. ὦ γαῖα, δέξαι θανάσιμόν μ' ὅπως ἔχω·
τὸ γὰρ κακὸν τόδ' οὐκέτ' ὀρθοῦσθαί μ' ἐᾷ.
ΝΕ. τὸν ἄνδρ' ἔοικεν ὕπνος οὐ μακροῦ χρόνου
ἕξειν· κάρα γὰρ ὑπτιάζεται τόδε.
ἱδρώς γέ τοί νιν πᾶν καταστάζει δέμας,
μέλαινά τ' ἄκρου τις παρέρρωγεν ποδὸς
αἱμορραγὴς φλέψ. ἀλλ' ἐάσωμεν, φίλοι,
ἕκηλον αὐτόν, ὡς ἂν εἰς ὕπνον πέσῃ.

(στροφή.)

ΧΟ. Ὕπν' ὀδύνας ἀδαής, Ὕπνε δ' ἀλγέων,
εὐαὲς ἡμῖν ἔλθοις,

V. 800. **οὔ φημ' ἐάσειν**] Eadem verba El. 1209 leguntur.

V. 801. **εἴ τι — φρονεῖς**] 'Si plus iam sapis', id est, si non, ut ante, insaniae plenus es. Alii interpretantur 'si quidem melius scis, quid tibi in his rebus expediat', ut nostra vulgaris locutio 'wenn du's besser weisst' exprimatur.

V. 802. **ὦ γαῖα — ἔχω**] De locutione **ὅπως ἔχω**, 'statim, illico' significante, cfr. Passov. Lex. v. **ἔχω** 4.

V. 803. **οὐκέτ' ὀρθ. μ' ἐᾷ**] Cfr. Eurip. Rhes. 799 **ὀδύνη με τείρει, κοὐκέτ' ὀρθοῦμαι τάλας.**

V. 804. **οὐ μακροῦ χρόνου**] Intra breve tempus. O. C. 397: **καὶ μὴν Κρέοντά γ' ἴσθι σοι ἥξοντα βαιοῦ κοὐχὶ μυρίου χρόνου.** BUTTM.

V. 805 sq. Cum somno correptum iri Philoctetam dixisset Neoptolemus, rationem affert hanc: **κάρα γὰρ ὑπτιάζεται τόδε.** Tum ubi obdormiscentem paullum contemplatus est, nutu gestuque confirmans quod dixerat, somno eum sopiri, iterum aliam affert rationem, eamque talem, quae simul morbi impetum remittere indicet: **ἱδρώς γέ τοί νιν πᾶν καταστάζει δέμας** etc. HERM. De significatione **τόδε** pronominis confer quae ad v. 771 monita sunt; de structura **καταστάζειν δέμας**, 'super corpus diffundi', vide Krueg. I § 46, 6, 3, denique de duplici accusativo **νὶν** et **δέμας** vide ad v. 1301.

V. 810. Eustathius p. 974, 25 Homeri **ἀπήμονα ὕπνον** tractans **ἐντεῦθεν δέ**, inquit, **λαβὼν Σοφοκλῆς, ὀδύνης καὶ ἀλγέων ἀδαῆ τὸν ὕπνον προσφωνεῖ.** Antiqua est copulandi forma, qua loco coniunctionis **καὶ** duo verba copulantis aliud eiusdem propositionis verbum bis ponitur, et quidem aut cum **μὲν** et **δέ**, ubi in vulgari sermone esset **τὲ — καί**, aut cum simplici **δέ**, ubi simplex **καί**. Sic Hom. Il. XVII 279 pro eo, quod alius diceret, **Αἴας, ὃς περιτέτυκτο εἶδός τε καὶ ἔργα**, dictum est **Αἴας, ὃς περὶ μὲν εἶδος, περὶ δ' ἔργα τέτυκτο.** Noster supra 683, ubi vid. notam, et 779, O. C. 1313 et Eur. Med. 131 et 1071. Sic igitur hoc nostro loco pro simplici **Ὕπνε ἀδαὴς ὀδύνας καὶ ἀλγέων**, magis etiam lyrice non vox **ἀδαής**, sed ipse vocativus repetitur cum **δέ**. BUTTM.

V. 811. Schol.: **ἐυαής· εὔπνους.** Simillime dictum El. 480: **ἁδυπνόων κλύουσαν ἀρτίως ὀνειράτων**, ad quem locum recte Triclinius: **ἁδυπνόων· εὐφραντῶν.** De vocativo vide ad v. 744, de forma vocativi confer O. R. 151: **ἁδυεπὲς φάτι.**

εὐαίων εὐαίων, ὦναξ·
ὄμμασι δ' ἀντίσχοις
τάνδ' αἴγλαν, ἃ τέταται τὰ νῦν.
ἴθι, ἴθι μοι παιών.
ὦ τέκνον, ὅρα, ποῦ στάσει,
ποῖ δὲ βάσει, πῶς δέ μοι τἀντεῦθεν
φροντίδος. ὁρᾷς ἤδη·
πρὸς τί μένομεν πράσσειν;
καιρός τοι πάντων γνώμαν ἴσχων
πολὺ παρὰ πόδα κράτος ἄρνυται.

(μεσῳδός.)

ΝΕ. ἀλλ' ὅδε μὲν κλύει οὐδέν· ἐγὼ δ' ὁρῶ, οὕνεκα θήραν
τήνδ' ἁλίως ἔχομεν τόξων, δίχα τοῦδε πλέοντες.

V. 813 sq. *ὄμμασι — τὰ νῦν*] Non uno modo haec explicata sunt. Illud tamen certum videtur, errare qui verba *τάνδ' αἴγλαν, ἃ τέταται τὰ νῦν* de luce diurna accipiant, quasi si nunc demum solis lumen ortum sit, antea autem tenebrae fuerint. Itaque sequitur necessario, aut ipso vocabulo *αἴγλαν* (coll. Seidler. ad Eur. Troad. 566) aut si quod aliud a poeta positum est, ut quod coniecit Reiskius *ἀχλύν*, caliginem offusam nunc oculis Philoctetae significatam esse. Verbum *ἀντίσχοις* autem recte Herm. interpretatur 'praetentam teneas' (erhalte vor den Augen den Schein der jetzt über sie gebreitet ist, id quod chorus cum ambiguitate quadam dicere putandus est).

V. 816 sq. Schol: *ποῦ στήσῃ τῆς γνώμης; ποίας γνώμης κρατήσεις;* Verba *ποῦ στάσει, ποῖ δὲ βάσει*, quae Brunck. vertit, 'ubi consistas, quove te vertas', Buttmannus monet dictionem continere proverbialem de re ab omni parte agenda, comparatque Soph. Ai. 1237: *ποῖ βάντος, ἢ ποῦ στάντος, οὗπερ οὐκ ἐγώ;*

V. 817 sq. Verba *πῶς δὲ — φροντίδος* Buttm. interpretatur: 'et quomodo mihi quae restant curanda sint'. Sed v. antistrophicus docet, id quod manca sententia *πῶς δέ μοι τἀντεῦθεν φροντίδος* comprobatur, in hoc versu aliquid corruptum vel potius interpolatum esse. Et sensui et v. antistrophici metro accommodata sunt haec: *ὅρα ποῦ στάσει, ποῖ δὲ τἀνθένδε βάσει φροντίδος· ὁρᾷς ἤδη*, 'vide ubi consistas quove te vertas dehinc consilii; vides iam quid faciendum sit' i. e. abeundum esse relicto Philocteta. De *τἀνθένδε* cfr. v. 895.

V. 819. Infinitivus *πράσσειν* pendet a *μένομεν* ut Aesch. Ag. 459, Eum. 677 *μένω δ' ἀκοῦσαι*: 'ad quid manemus ut id faciamus' sive 'ad quid faciendum manemus?' De verbis *πρὸς τί μένομεν*; idem significantibus atque *πρὸς τί μένεις*; v. ad Oed. Col. 1609.

V. 820 sq. Schol.: *καιρός τοι πάντων γνώμαν· ἐπὶ πάντων ἡ μετὰ εὐκαιρίας σύνεσις πολλῶν ἐπικράτειαν ἐν ἑτοίμῳ καρποῦται.* Recte fere; sententia enim est: 'Opportunitas omnium rerum consilium et rationem habens magnam e vestigio vim percipit' i. e. qui opportuno tempore rei cuiusque rationem perspicit consiliumque capit, dimidium facti habet sive ut nos dicimus 'frisch gewagt ist halb gewonnen'. Similis locus El. 75 sq.: *καιρὸς γάρ, ὅσπερ ἀνδράσιν μέγιστος ἔργου παντός ἐστ' ἐπιστάτης.* Ceterum cho-

τοῦδε γὰρ ὁ στέφανος, τοῦτον θεὸς εἶπε κομίζειν.
κομπεῖν δ' ἔστ' ἀτελῆ σὺν ψεύδεσιν αἰσχρὸν ὄνειδος.

(ἀντιστροφή.)

ΧΟ. ἀλλά, τέκνον, τάδε μὲν θεὸς ὄψεται·
ὧν δ' ἂν ἀμείβῃ μ' αὖθις,
βαιάν μοι, βαιάν, ὦ τέκνον,
πέμπε λόγων φάμαν·
ὡς πάντων ἐν νόσῳ εὐδρακὴς
ὕπνος ἄϋπνος λεύσσειν.
ἀλλ' ὅ τι δύνᾳ μάκιστον

rum ea mente haec dicere, ut velit Neoptolemum relicto Philocteta abire arcumque secum asportare, demonstratum a me iam Adv. p. 100 sq. est.

V. 825. ἔστ' propter collocationem molestum est. Videtur fuisse κομπεῖν δ' ἔργ' ἀτελῆ. — Iungenda verba ἀτελῆ σὺν ψεύδεσιν hoc sensu: 'imperfecta, et quantum sunt perfecta, mendaciis parta'. Similiter Soph. El. 61: δοκῶ γὰρ οὐδὲν ῥῆμα σὺν κέρδει κακόν et O. R. 55: ὡς, εἴπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὥσπερ κρατεῖς, ξὺν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν. Ubi ξὺν ἀνδράσιν iungendum esse patet cum γῆς. — αἰσχρὸν ὄνειδος. Vid. v. 477.

V. 826. τάδε] Abductionem ipsius Philoctetae significat.

V. 827 sq. Schol.: μικρὰ καὶ ἠρέμα μοι, φησί, διαλέγου, μήποτε ἀκούσῃ κοιμώμενος. Idem brevius dictum supra v. 574: ἂν λέγῃς δέ, μὴ φώνει μέγα. Sunt autem verba, ὧν δ' ἂν — λεύσσειν, parenthetice adiecta.

V. 830 sq. Schol.: ὡς πάντων ἐν νόσῳ εὐδρακής· ἀντὶ τοῦ ἐλαφρὸς πρὸς τὸ ταχὺ ἀναβλέψαι καὶ ἐγερθῆναι· ἀντὶ τοῦ ὁ ὕπνος ἐν τῇ νόσῳ ταχέως βλέπει. Schaef. ad Long. p. 404 πάντων ἐν νόσῳ iungebat, 'omnium aegrotorum' interpretans. At hoc dici debuisset πάντων τῶν ἐν νόσῳ. Sensus est: omnium hominum somnus in morbis non est profundus, sed ita irritabilis, ut facile omnia animadvertant. HERM. Rectius videtur Dindorf. πάντων neutrius generis ab adiectivo εὐδακρής aptum interpretari, ut sensus sit: 'nam in morbis somnus insomnis facile omnia animadvertit'. Ad εὐδρακὴς λεύσσειν comparat Schaef. Orph. Arg. 931: οὐ φατὸν εἰπεῖν. Aesch. Prom. 766: οὐ γὰρ ῥητὸν αὐδᾶσθαι τάδε. Arist. Av. 1713: οὐ φατὸν λέγειν. Addo, quod magis huc pertinet, Aesch. Pers. 387: εὐφεγγὴς ἰδεῖν et Soph. O. R. 1375 sq.: ἀλλ' ἡ τέκνων δῆτ' ὄψις ἦν ἐφίμερος, — προσλεύσσειν ἐμοί. Trach. 694: δέρκομαι φάτιν ἄφραστον, ἀξύμβλητον ἀνθρώπῳ μαθεῖν.

V. 832. Schol.: μάκιστον· μέγιστον, εὐσύμβολον, σύμφορον. Videtur μάκιστον ἐξιδοῦ hoc sensu dictum esse: 'longissime dispice', id est diligentissime considera.

V. 832 — 834. ἀλλ' ὅ τι — ὅπως πράξεις] Iungenda sunt: ἀλλ' ὅπως κεῖνο λάθρᾳ πράξεις ἐξιδοῦ μοι ὅ τι δύνᾳ μάκιστον. Sensus hic esse videtur: 'sed quomodo illud clam efficias (scilicet ut relicto Philocteta arcum asportes), quam longissime potes dispice'. Nam si recte pronomine τάδε v. 826 abductionem ipsius Philoctetae significari statui, credibile profecto est, κεῖνο, cum illi pronomini oppositum videatur, ad solius chori Neoptolemique disces-

κεῖνό μοι, κεῖνο λάθρᾳ
ἐξιδοῦ ὅπως πράξεις.
οἶσθα γὰρ ὃν αὐδῶμαι,
εἰ ταὐτὸν τούτῳ γνώμαν ἴσχεις,
μάλα τοι ἄπορα πυκινοῖς πάθη.
(ἐπῳδός.)
οὖρός τοι, τέκνον, οὖρος·
ἀνὴρ δ' ἀνόμματος, οὐδ' ἔχων
ἀρωγάν, ἐκτέταται νύχιος,
(ἀλεὴς ὕπνος ἐσθλός,)
οὐ χερός, οὐ ποδός, οὔτινος ἄρχων,
ἀλλά τις ὡς Ἀΐδᾳ παρακείμενος.
ὁρᾷ, βλέπει, καίρια φθέγγει·

sum spectare. Pluribus de hoc loco egi in Zimmermanni Diar. Antiq. Darmstad. ann. 1834 nr. 93 p. 751 sqq.

V. 835 sqq. **οἶσθα γὰρ — πάθη**] Structura haec est: **εἰ γὰρ τούτῳ, οἶσθα ὃν αὐδῶμαι, τὸ αὐτὸ γιγνώσκεις, μάλα τοι** etc. Recte autem, ut videtur, scholiasta: **εἰ τὴν αὐτὴν τῷ Ὀδυσσεῖ γνώμην ἔχεις, ὥστε αἴρειν τὸν Φιλοκτήτην ἐντεῦθεν.** In eo nihil offensionis est, quod poeta **ταὐτὸν τούτῳ γνώμαν ἴσχεις** dixit pro eo, quod quis exspectaverit **τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχεις** sive **τὸ αὐτὸ γιγνώσκεις**. Simillime Eur. Or. 1069: **ἓν μὲν πρῶτά σοι μομφὴν ἔχω** dixit pro **ἓν μὲν πρῶτά σοι μέμφομαι**. Cfr. ad v. 528. Itaque totius loci sensus hic est: 'nam si idem atque ille, seis quem dicam, sentis (i. e. si ex Ulixis sententia una cum Philocteta discedendum putas), mala profecto praesto sunt prudentibus inextricabilia'.

V. 838—846. Chorum in sententia sua perseverare Neoptolemoque id ostendere, quam opportunum nunc sit clam Philocteta cum arcu discedere, iam in Advers. in Soph. Phil. p. 113 sq. admonui.

V. 841. Non dubium est quin aliquid vitii lateat in his verbis. Pro **ἀλεής**, adiectivo aliunde non noto, quod schol. explicat **ὁ ὑπὸ τὴν ἀλέαν ἡλίου**, coniecit Reiskius **ἀδεής**. Non sine probabilitatis specie Dobraeus suspicatur, in v. 864 **ὁ μὴ φοβῶν** interpretationem esse vocabuli **ἀδεής** ibique poetam scripsisse **ἀδεὴς πόνος ἐσθλός**, quae leviter mutata in hunc locum aberraverint.

V. 842 sq. Pro **οὔτινος ἄρχων** bene coniecit Oberdickius **οὐ φρενὸς ἄρχων**. De **Ἀΐδᾳ παρακείμενος** cfr. Oed. R. 972 **κεῖται παρ' Ἅιδῃ Πόλυβος** de mortuo Polybo.

V. 844 sqq. Vehementer corrupta haec esse et sensu verborum et numeris admonemur. Videntur autem verba **ὅρα βλέπει, καίρια φθέγγει** non ex **ὅρα βλέπ', εἰ καίρια φθέγγει** orta, sed **ὁρᾷ βλέπει** interpretationis loco ad **ἀλλά τις ὡς Ἀΐδᾳ παρακείμενος** adscripta esse. Cfr. schol. ad Hom. Il. III 110 **λεύσσει· ὁρᾷ βλέπει.** Tum autem expulsis verbis **ὁρᾷ βλέπει** sententia flagitat haec fere: **καίρια φθέγγου· τὸ δ' ἁλώσιμον ἁμᾷ** (sic Dind. pro **ἐμᾷ**) | **φροντίδι, παῖ· πόνος | ὁ μὴ φοβῶν κράτιστος**: 'tempestiva consilia nobiscum communica; meo autem captui convenit illud: labor securus optimus est'. Ceterum Hermannus conatus est 'systema dactylicum cum solito exitu in iambos' restituere, Dindorfius primos versus ex quattuor vel quinque tetrametris dactylicis coaluisse

τὸ δ' ἁλώσιμον ἐμᾷ φροντίδι, παῖ,
πόνος ὁ μὴ φοβῶν κράτιστος.
ΝΕ. Σιγᾶν κελεύω, μηδ' ἀφεστάναι φρενῶν.
κινεῖ γὰρ ἀνὴρ ὄμμα κἀνάγει κάρα.
ΦΙ. ὦ φέγγος ὕπνου διάδοχον, τό τ' ἐλπίδων
ἄπιστον οἰκούρημα τῶνδε τῶν ξένων·
οὐ γάρ ποτ', ὦ παῖ, τοῦτ' ἂν ἐξηύχησ' ἐγώ,
τλῆναί σ' ἐλεινῶς ὧδε τἀμὰ πήματα
μεῖναι, παρόντα καὶ ξυνωφελοῦντά μοι.
οὔκουν Ἀτρεῖδαι τοῦτ' ἔτλησαν εὐφόρως
οὕτως ἐνεγκεῖν, ἀγαθοὶ στρατηλάται·
ἀλλ' εὐγενὴς γὰρ ἡ φύσις κἀξ εὐγενῶν,
ὦ τέκνον, ἡ σή, πάντα ταῦτ' ἐν εὐχερεῖ
ἔθου, βοῆς τε καὶ δυσοσμίας γέμων.
καὶ νῦν, ἐπειδὴ τοῦδε τοῦ κακοῦ δοκεῖ
λήθη τις εἶναι κἀνάπαυλα δή, τέκνον,
σύ μ' αὐτὸς ἆρον, σύ με κατάστησον, τέκνον,
ἵν', ἡνίκ' ἂν κόπος μ' ἀπαλλάξῃ ποτέ,

putat. Probabilius videtur ab initio quattuor hexametros versibus 839—842 respondisse. Hi glossematis sublatis hunc fere in modum redintegrari possunt: *οὖρός τοι, τέκνον, οὖρος· ἀνόμματος ὡς δίχ' ἀρωγᾶς | ἐκτέταται νύχι', οὐ χερὸς αὖ ποδὸς οὐ φρενὸς ἄρχων | ἀλλά τις ὡς Ἀΐδᾳ παρακείμενος· εὖ σύνες· ἁμᾷ | φροντίδι, παῖ, τόδ' ἁλώσιμόν ἐστ'· ἀδεὴς πόνος ἐσθλός.*

V. 847. *ἀφεστάναι φρενῶν*] Perturbari mente. Sic *ἐκστῆναι φρενῶν* Eur. Orest. 1021, Bacch. 359 et *ἐξέστην γνώμης* Iph. Aul. 136 dixit. [Tempus perfectum *ἀφεστάναι* commendat interpretationem 'animo attentos esse iubeo'].

V. 849 sq. *τό τ' ἐλπίδων ἄπιστον*] De nominativo cum vocativo coniuncto vide ad v. 522. Deinde notandum est errare qui *ἐλπίδων ἄπιστον* cum Schaefero Mel. crit. p. 187 sq. explicent: *ὑπὸ τῆς ἐμῆς ἐλπίδος ἀπιστηθέν.* Immo Graecis haec verba nihil significabant nisi *ἄνευ ἐλπίδος ὄν,* id est *παρ' ἐλπίδα ὄν,* sive uno verbo *ἀνέλπιστον.* Cfr. *γνώμης ἄπειρος* Ant. 1250 et exempla collecta apud Krueg. II § 47, 26, 9 et 10.

V. 851. Schol.: *ἐξηύχησα· ἐνόμισα.* Sic Ant. 390: *σχολῇ ἐξηύχουν.* Cfr. ad Aesch. Prom. 688.

V. 852 sq. *τλῆναί σ' — μεῖναι*] Verbum *μεῖναι* recte scholiasta explicat *ὑπομεῖναι.* Sic O. R. 295. Tum *τλῆναι* et hic et v. 872 non tam significat 'audere', quam 'animum inducere, sustinere', nobis 'über sich gewinnen'. Vide ad O. C. 180. De *ξυνωφελεῖν* cum dativo iuncto vide ad Aesch. Prom. 342.

V. 857 sq. *ἐν εὐχερεῖ τίθεσθαι*] Idem est quod *ῥᾳδίως φέρειν.* Vid. Valck. ad Herod. III 154. Similis locutio *ἐν παρέργῳ τίθεσθαι*, de qua dictum ad v. 468. — Schol.: *γέμων· πεπληρωμένος σὺ τῆς ἐμῆς δυσοσμίας.*

V. 861 sq. Addito *αὐτὸς* Philoctetes praecavere vult, ne famuli ad illud negotium accurrant (cfr. v. 890).

κεῖνό μοι, κεῖνο λάθρᾳ
ἐξιδοῦ ὅπως πράξεις.
οἶσθα γὰρ ὃν αὐδῶμαι,
εἰ ταὐτὸν τούτῳ γνώμαν ἴσχεις,
μάλα τοι ἄπορα πυκινοῖς πάθη.

(ἐπῳδός.)

οὖρός τοι, τέκνον, οὖρος·
ἀνὴρ δ' ἀνόμματος, οὐδ' ἔχων
ἀρωγάν, ἐκτέταται νύχιος,
(ἀλεὴς ὕπνος ἐσθλός,)
οὐ χερός, οὐ ποδός, οὔτινος ἄρχων,
ἀλλά τις ὡς Ἀΐδᾳ παρακείμενος.
ὁρᾷ, βλέπει, καίρια φθέγγει·

sum spectare. Pluribus de hoc loco egi in Zimmermanni Diar. Antiq. Darmstad. ann. 1834 nr. 93 p. 751 sqq.

V. 835 sqq. *οἶσθα γὰρ — πάθη*] Structura haec est: *εἰ γὰρ τούτῳ, οἶσθα ὃν αὐδῶμαι, τὸ αὐτὸ γιγνώσκεις, μάλα τοι* etc. Recte autem, ut videtur, scholiasta: *εἰ τὴν αὐτὴν τῷ Ὀδυσσεῖ γνώμην ἔχεις, ὥστε αἴρειν τὸν Φιλοκτήτην ἐντεῦθεν.* In eo nihil offensionis est, quod poeta *ταὐτὸν τούτῳ γνώμαν ἴσχεις* dixit pro eo, quod quis exspectaverit *τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχεις* sive *τὸ αὐτὸ γιγνώσκεις.* Simillime Eur. Or. 1069: *ἓν μὲν πρῶτά σοι μομφὴν ἔχω* dixit pro *ἓν μὲν πρῶτά σοι μέμφομαι.* Cfr. ad v. 528. Itaque totius loci sensus hic est: 'nam si idem atque ille, scis quem dicam, sentis (i. e. si ex Ulixis sententia una cum Philocteta discedendum putas), mala profecto praesto sunt prudentibus inextricabilia'.

V. 838—846. Chorum in sententia sua perseverare Neoptolemoque id ostendere, quam opportunum nunc sit clam Philocteta cum arcu discedere, iam in Advers. in Soph. Phil. p. 113 sq. admonui.

V. 841. Non dubium est quin aliquid vitii lateat in his verbis. Pro *ἀλεής*, adiectivo aliunde non noto, quod schol. explicat *ὁ ὑπὸ τὴν ἀλέαν ἡλίου*, coniecit Reiskius *ἀδεής.* Non sine probabilitatis specie Dobraeus suspicatur, in v. 864 *ὁ μὴ φοβῶν* interpretationem esse vocabuli *ἀδεής* ibique poetam scripsisse *ἀδεὴς πόνος ἐσθλός*, quae leviter mutata in hunc locum aberraverint.

V. 842 sq. Pro *οὔτινος ἄρχων* bene coniecit Oberdickius *οὐ φρενὸς ἄρχων.* De *Ἀΐδᾳ παρακείμενος* cfr. Oed. R. 972 *κεῖται παρ' Ἅιδῃ Πόλυβος* de mortuo Polybo.

V. 844 sqq. Vehementer corrupta haec esse et sensu verborum et numeris admonemur. Videntur autem verba *ὅρα βλέπει, καίρια φθέγγει* non ex *ὅρα βλέπ', εἰ καίρια φθέγγει* orta, sed *ὁρᾷ βλέπει* interpretationis loco ad *ἀλλά τις ὡς Ἀΐδᾳ παρακείμενος* adscripta esse. Cfr. schol. ad Hom. Il. III 110 *λεύσσει· ὁρᾷ βλέπει.* Tum autem expulsis verbis *ὁρᾷ βλέπει* sententia flagitat haec fere: *καίρια φθέγγου· τὸ δ' ἀλώσιμον ἁμᾷ* (sic Dind. pro *ἐμᾷ*) | *φροντίδι, παῖ· πόνος* | *ὁ μὴ φοβῶν κράτιστος*: 'tempestiva consilia nobiscum communica; meo autem captui convenit illud: labor securus optimus est'. Ceterum Hermannus conatus est 'systema dactylicum cum solito exitu in iambos' restituere, Dindorfius primos versus ex quattuor vel quinque tetrametris dactylicis coaluisse

τὸ δ' ἁλώσιμον ἐμᾷ φροντίδι, παῖ,
πόνος ὁ μὴ φοβῶν κράτιστος.
ΝΕ. Σιγᾶν κελεύω, μηδ' ἀφεστάναι φρενῶν.
κινεῖ γὰρ ἀνὴρ ὄμμα κἀνάγει κάρα.
ΦΙ. ὦ φέγγος ὕπνου διάδοχον, τό τ' ἐλπίδων
ἄπιστον οἰκούρημα τῶνδε τῶν ξένων·
οὐ γάρ ποτ', ὦ παῖ, τοῦτ' ἂν ἐξηύχησ' ἐγώ,
τλῆναί σ' ἐλεινῶς ὧδε τἀμὰ πήματα
μεῖναι, παρόντα καὶ ξυνωφελοῦντά μοι.
οὔκουν Ἀτρεῖδαι τοῦτ' ἔτλησαν εὐφόρως
οὕτως ἐνεγκεῖν, ἀγαθοὶ στρατηλάται·
ἀλλ' εὐγενὴς γὰρ ἡ φύσις κἀξ εὐγενῶν,
ὦ τέκνον, ἡ σή, πάντα ταῦτ' ἐν εὐχερεῖ
ἔθου, βοῆς τε καὶ δυσοσμίας γέμων.
καὶ νῦν, ἐπειδὴ τοῦδε τοῦ κακοῦ δοκεῖ
λήθη τις εἶναι κἀνάπαυλα δή, τέκνον,
σύ μ' αὐτὸς ἆρον, σύ με κατάστησον, τέκνον,
ἵν', ἡνίκ' ἂν κόπος μ' ἀπαλλάξῃ ποτέ,

putat. Probabilius videtur ab initio quattuor hexametros versibus 839—842 respondisse. Hi glossematis sublatis hunc fere in modum redintegrari possunt: *οὐρός τοι, τέκνον, οὖρος· ἀνόμματος ὡς δίχ' ἀρωγᾶς | ἐκτέταται νύχι', οὐ χερὸς αὖ ποδὸς οὐ φρενὸς ἄρχων | ἀλλά τις ὡς Ἀΐδᾳ παρακείμενος· εὖ σύνες· ἁμᾷ | φροντίδι, παῖ, τόδ' ἁλώσιμόν ἐστ'· ἀδεὴς πόνος ἐσθλός.*

V.847. *ἀφεστάναι φρενῶν*] Perturbari mente. Sic *ἐκστῆναι φρενῶν* Eur. Orest. 1021, Bacch. 359 et *ἐξέστην γνώμης* Iph. Aul. 136 dixit. [Tempus perfectum *ἀφεστάναι* commendat interpretationem 'animo attentos esse iubeo'].

V. 849 sq. *τό τ' ἐλπίδων ἄπιστον*] De nominativo cum vocativo coniuncto vide ad v. 522. Deinde notandum est errare qui *ἐλπίδων ἄπιστον* cum Schaefero Mel. crit. p. 137 sq. explicent: *ὑπὸ τῆς ἐμῆς ἐλπίδος ἀπιστηθέν.* Immo Graecis haec verba nihil significabant nisi *ἄνευ ἐλπίδος ὄν*, id est *παρ' ἐλπίδα ὄν*, sive uno verbo *ἀνέλπιστον*. Cfr. *γνώμης ἄπειρος* Ant. 1250 et exempla collecta apud Krueg. II § 47, 26, 9 et 10.

V. 851. Schol.: *ἐξηύχησα· ἐνόμισα.* Sic Ant. 390: *σχολῇ ἐξηύχουν.* Cfr. ad Aesch. Prom. 688.

V. 852 sq. *τλῆναί σ' — μεῖναι*] Verbum *μεῖναι* recte scholiasta explicat *ὑπομεῖναι*. Sic O. R. 295. Tum *τλῆναι* et hic et v. 872 non tam significat 'audere', quam 'animum inducere, sustinere', nobis 'über sich gewinnen'. Vide ad O. C. 180. De *ξυνωφελεῖν* cum dativo iuncto vide ad Aesch. Prom. 342.

V. 857 sq. *ἐν εὐχερεῖ τίθεσθαι*] Idem est quod *ῥᾳδίως φέρειν*. Vid. Valck. ad Herod. III 154. Similis locutio *ἐν παρέργῳ τίθεσθαι*, de qua dictum ad v. 468. — Schol.: *γέμων· πεπληρωμένος σὺ τῆς ἐμῆς δυσοσμίας.*

V. 861 sq. Addito *αὐτὸς* Philoctetes praecavere vult, ne famuli ad illud negotium accurrant (cfr. v. 890).

ὁρμώμεθ' ἐς ναῦν, μηδ' ἐπίσχωμεν τὸ πλεῖν.
ΝΕ. ἀλλ' ἥδομαι μέν σ' εἰσιδὼν παρ' ἐλπίδα
ἀνώδυνον βλέποντα κἀμπνέοντ' ἔτι·
ὡς οὐκέτ' ὄντος γὰρ τὰ συμβόλαιά σου
πρὸς τὰς παρούσας ξυμφορὰς ἐφαίνετο.
νῦν δ' αἶρε σαυτόν· εἰ δέ σοι μᾶλλον φίλον,
οἴσουσί σ' οἵδε· τοῦ πόνου γὰρ οὐκ ὄκνος,
ἐπείπερ οὕτω σοί τ' ἔδοξ' ἐμοί τε δρᾶν.
ΦΙ. αἰνῶ τάδ', ὦ παῖ, καί μ' ἔπαιρ', ὥσπερ νοεῖς·
τούτους δ' ἔασον, μὴ βαρυνθῶσιν κακῇ
ὀσμῇ πρὸ τοῦ δέοντος· οὑπὶ νηῒ γὰρ
ἅλις πόνος τούτοισι συνναίειν ἐμοί.
ΝΕ. ἔσται τάδ'· ἀλλ' ἵστω τε καὐτὸς ἀντέχου.
ΦΙ. θάρσει· τό τοι σύνηθες ὀρθώσει μ' ἔθος.
ΝΕ. παπαῖ· τί δῆτ' ἂν δρῷμ' ἐγὼ τοὐνθένδε γε;
ΦΙ. τί δ' ἔστιν, ὦ παῖ; ποῖ ποτ' ἐξέβης λόγῳ;

V. 865. **βλέποντα κἀμπνέοντα**] Verba cernendi et spirandi ita hic composuit poeta, ut pro uno essent verbo vivendi. Alibi unum verbum **βλέπειν** isto sensu posuit. Vide ad Ai. 935.

V. 866. **συμβόλαια** idem quod **σύμβολα, σημεῖα. Πρὸς** idem quod latine 'pro', h. e. 'si expendas, conferas'. Vid. Vig. p. 665. 'Signa, quae dabas, collata cum calamitate, in qua eras, manifesto talia erant, qualia sunt **οὐκ ἔτ' ὄντος**.' BUTTM.

V. 868 sq. Neoptolemus accedit ad Philoctetam, ut ei opituletur ad assurgendum, facit autem ei optionem, nonne malit continuo a famulis ad navem portari quam allevatus eo pedibus cum magna molestia ire. — **τοῦ πόνου γὰρ οὐκ ὄκνος**] Similiter dictum Trach. 1212 **φορᾶς γέ τοι φθόνησις οὐ γενήσεται.**

V. 871. Locutiones **αἰνῶ, ἐπαινῶ, ἔχει κάλλιστα, κάλλιστα, καλῶς, πάνυ καλῶς,** usurpantur a Graecis, quando oblato beneficio non utentes gratias agunt, aut quando officiosam sedulitatem et anxiam paene studium amicorum benigne se accipientium deprecantur. Cfr. Zeun. ad Vig. p. 249 et Kiessling. ad Theocr. XV 3. Latini hoc sensu 'recte' et 'benigne' usurpare solent. Cfr. Bentl. et Ruhnk. ad Terent. Heaut. III 2, 7. Beneficium enim, ut manibus nautarum portetur, non accipit Philoctetes.

V. 873. Schol.: **πρὸ τοῦ δέοντος· πρὸ τοῦ καιροῦ.**

V. 873 sq. Schol.: **οὑπὶ νηῒ γάρ· ἱκανὸς αὐτοῖς γενήσεται ὁ πόνος ἐπὶ τῇ νηῒ συνεῖναί μοι καὶ συνναίειν μοι.** Vide de hoc loquendi genere Buttm. ad Plat. Men. 9.

V. 875. Schol.: **ἵστω τε καὐτὸς ἀντέχου· ἵστασο καὶ ἀντιλαμβάνου.** Eodem modo O. R. 143 **ἵστασθε** et 147 **ἱστώμεσθα** dictum. Cfr. quae ad v. 48 huius fab. monui.

V. 877. Schol.: **τοὐνθένδε· τὸ μετὰ ταῦτα.**

V. 878. Quod cod. Harl. habet **λόγων**, tum dici potuisset, si magnum quid aut infandum dixisset Neoptolemus. At non hoc ille fecerat, sed ostenderat dubitatione sua se aliquid volvere animo, quod quid sit nescit Philoctetes. Quare hic ita interroget necesse est: 'quonam tendit oratio tua?' i. e. si quem genetivum intellegere volumus, **ποῖ διανοίας καὶ φροντί-**

ΝΕ. οὐκ οἶδ', ὅποι χρὴ τἄπορον τρέπειν ἔπος.
ΦΙ. ἀπορεῖς δὲ τοῦ σύ; μὴ λέγ', ὦ τέκνον, τάδε.
ΝΕ. ἀλλ' ἐνθάδ' ἤδη τοῦδε τοῦ πάθους κυρῶ.
ΦΙ. οὐ δή σε δυσχέρεια τοῦ νοσήματος
ἔπεισεν, ὥστε μή μ' ἄγειν ναύτην ἔτι;
ΝΕ. ἅπαντα δυσχέρεια, τὴν αὑτοῦ φύσιν
ὅταν λιπών τις δρᾷ τὰ μὴ προσεικότα.
ΦΙ. ἀλλ' οὐδὲν ἔξω τοῦ φυτεύσαντος σύ γε
δρᾷς, οὐδὲ φωνεῖς, ἐσθλὸν ἄνδρ' ἐπωφελῶν.
ΝΕ. αἰσχρὸς φανοῦμαι· τοῦτ' ἀνιῶμαι πάλαι.
ΦΙ. οὔκουν ἐν οἷς γε δρᾷς, ἐν οἷς δ' αὐδᾷς, ὀκνῶ.
ΝΕ. ὦ Ζεῦ, τί δράσω; δεύτερον ληφθῶ κακός,
κρύπτων θ' ἃ μὴ δεῖ καὶ λέγων αἴσχιστ' ἐπῶν;

δος ἐξέβης λόγῳ. Nam ποῖ ἐξέβης ad meditationem refertur, ut v. 805: ποῦ ποτ' ὢν κυρεῖς; et apud Eur. Iph. T. 781: ἐξέβην γὰρ ἄλλοσε. Et tantum abest, ut ἐκβῆναί ποι λόγων dici potuerit Neoptolemus, ut ipse iis, quae respondet, se non habere declaret, ὅποι ἐκβήσεται. HERM.

V. 879. Schol.: ἀδημονεῖ ἐννοῶν, ὅτι μέλλει ἐξαπατᾶν τὸν Φιλοκτήτην, καὶ ἀπάγειν εἰς τὴν Ἴλιον, οὐκέτι ἐπὶ τὴν πατρίδα, καθάπερ ἐπηγγέλλετο.

V. 880. Postquam Neoptolemus secum loquens dixerat: nescio, quo vertam difficilem sermonem s. rem difficilem, ex qua quomodo me expediam non video, nunc tamen sermone explicandam, Phil. audita voce ἄπορον illi reponit: ἀπορεῖς δὲ τοῦ σύ; 'haesitas vero qua in re tu?' MATTH. Similiter dictum El. 1174: ποῖ λόγων ἀμηχανῶν ἔλθω; Tum ἀπορεῖν τινος significare 'aliqua in re consilii inopem esse' notum est.

V. 881. Schol.: πάθους λέγει τῆς ἀπορίας, ἀντὶ τοῦ ἀπορῶν τυγχάνω. De ἐνθάδε cum genetivo iuncto cfr. Plato de Rep. p. 343 A ἐπειδὴ οὖν ἐνταῦθα ἦμεν τοῦ λόγου.

V. 882. De οὐ δή particularum usu ad El. 1191 exposuimus.

V. 884. ἅπαντα δυσχέρεια] Vide ad O. C. 880.

V. 886. ἔξω τοῦ φυτεύσαντος] 'Extra genitorem', id est alienum a genitoris moribus. Libanius Vol. I p. 574: τοῦ τῆς πόλεως ἤθους καὶ τῆς ἐμῆς πολιτείας ἔξω τὸ πρᾶγμα εἶναι δοκεῖ. Aristid. T. I p. 386: ἔξω τῶν εἰωθότων. MUSGR.

V. 887. δρᾷς, οὐδὲ φωνεῖς] Similiter O. R. 72: τί δρῶν ἢ τί φωνῶν. Alia eiusdem generis exempla attulit Blomf. ad Aesch. Prom. 680.

V. 889. ὀκνῶ] sc. μὴ αἰσχρὸς φαίνῃ. Nam ὀκνεῖν plane ut φοβεῖσθαι non solum a poetis usurpatur, sed etiam a prosaicis, ut a Xen. Anab. II 4, 22 ὀκνοῦντες, μὴ οἱ Ἕλληνες μείνειαν.

V. 890 sq. ληφθῶ] Coniunctivum dubitativum esse apparet. Tum quid sit δεύτερον, a nemine explicatum est. Mea sententia primum sibi visus erat Neoptolemus pravus fuisse, cum sagittarum Philoctetae consequendarum causa mendaciis benevolentiam eius sibi conciliaret diceretque velle se eum navi ex insula abducere. Iterum pravus sibi nunc videtur futurus esse, si deducens Philoctetam in navem reticeat, quod non debet amplius reticeri, non in patriam, quo sperat Philoctetes, iter suscipi, ideoque turpissimo eum mendacio fallat, dicens domum se eum reducturum esse, cum Troiam renaviget. Atque hunc esse sensum puto

ΦΙ. ἀνὴρ ὅδ', εἰ μὴ 'γὼ κακὸς γνώμην ἔφυν,
προδούς μ' ἔοικεν κἀκλιπὼν τὸν πλοῦν στελεῖν.
ΝΕ. λιπὼν μὲν οὐκ ἔγωγε· λυπηρῶς δὲ μὴ
πέμπω σε μᾶλλον, τοῦτ' ἀνιῶμαι πάλαι.
ΦΙ. τί ποτε λέγεις, ὦ τέκνον; ὡς οὐ μανθάνω.
ΝΕ. οὐδέν σε κρύψω· δεῖ γάρ ἐς Τροίαν σε πλεῖν
πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ τὸν Ἀτρειδῶν στόλον.
ΦΙ. οἴμοι, τί εἶπας; ΝΕ. μὴ στέναζε, πρὶν μάθῃς.
ΦΙ. ποῖον μάθημα; τί με νοεῖς δρᾶσαί ποτε;
ΝΕ. σῶσαι κακοῦ μὲν πρῶτα τοῦδ', ἔπειτα δὲ
ξὺν σοὶ τὰ Τροίας πεδία πορθῆσαι μολών.
ΦΙ. καὶ ταῦτ' ἀληθῆ δρᾶν νοεῖς; ΝΕ. πολλὴ κρατεῖ
τούτων ἀνάγκη· καὶ σὺ μὴ θυμοῦ κλύων.
ΦΙ. ἀπόλωλα τλήμων, προδέδομαι. τί μ', ὦ ξένε,
δέδρακας; ἀπόδος ὡς τάχος τὰ τόξα μοι.
ΝΕ. ἀλλ' οὐχ οἷόν τε· τῶν γὰρ ἐν τέλει κλύειν
τό τ' ἔνδικόν με καὶ τὸ συμφέρον ποιεῖ.
ΦΙ. ὦ πῦρ σὺ καὶ πᾶν δεῖμα καὶ πανουργίας

verborum *κρύπτων—ἐπῶν*. Nec dissentire a me scholiasta videtur monens: *κρύπτων θ' ἃ μὴ δεῖ· τὰ ἀληθῆ. λέγων αἴσχιστ' ἐπῶν· ἀπατῶν.*

V. 892. Schol.: *εἰ μὴ 'γὼ κακὸς γνώμην ἔφυν· εἰ μὴ κακῶς καὶ ἀνοήτως βουλεύομαι.* Similiter El. 472 sq.: *εἰ μὴ 'γὼ παράφρων μάντις ἔφυν καὶ γνώμας λειπομένα σοφᾶς.*

V. 893. *προδούς μ' — στελεῖν*] De usu verbi *προδιδόναι* ad v. 741 monuimus. De locutione *τὸν πλοῦν στελεῖν* cfr. Ai. 1045: *τόνδε πλοῦν ἐστείλαμεν*, huius fab. v. 1037: *στόλον ἐπλεύσατ' ἂν τόνδε*, et quae in censura Ai. ab Lobeck. edit. p. 39 sq. et p. 51 exposui.

V. 894. Schol.: *οὐχ ὅτι καταλείψω σε, ἄχθομαι, ἀλλ' ὅτι λυπηρῶς καὶ οὐ κατὰ τὴν σὴν γνώμην μέλλω σε ἄγειν· ἐπὶ Τροίαν δὲ φησίν.* Ad *λιπὼν* audi *στελῶ τὸν πλοῦν.*

V. 902. De locutione *τὰ Τροίας πεδία* dictum ad v. 1407.

V. 903. *καὶ ταῦτ' ἀληθῆ* etc.] De *καί* particulae usu ad El. 1456 monitum est. Tum insolentius positum *ἀληθῆ* pro *ἀληθῶς*, de quo v. Krueg. gr. I § 61, 8, 1.

V. 903 sq. Schol.: *πολλὴ κρατεῖ τούτων ἀνάγκη· πολλὴ γάρ ἐστιν ἀνάγκη ταῦτα διαπράξασθαι.* Attulit Matth. Plut. Num. c. 16: *ἀνάγκη ἀδικίας ἢ ἀπορία.*

V. 907 sq. *τῶν γὰρ ἐν τέλει — ποιεῖ*] Nota haec verbi *ποιεῖν* significatio est, non multum ab usu vocabuli *ἀναγκάζειν* differentis. Sic El. 622 sq.: *ἦ σ' ἐγὼ καὶ τἄμ' ἔπη καὶ τἄργα τἀμὰ πόλλ' ἄγαν λέγειν ποιεῖ.*

V. 909. Schol.: *ὦ πῦρ σύ. παρὰ τὸ ὄνομα. καλεῖται γὰρ Πύρρος.* Eadem fuit Eustathii sententia p. 1187, 21, 1463, 34. Puerilem istum esse lusum recte sensit Gedikius. Sed vel propterea non cogitavit Sophocles quicquam huiusmodi, quod non Pyrrhum hunc tragici, sed Neoptolemum vocant. Pro *καὶ πᾶν δεῖμα* temere Valck. ad Hipp. 406 *παιπάλημα* coniecit. Sensus est, 'qui totus es terror'. Sic supra 622: *ἡ πᾶσα βλάβη. Τέχνημα* recte

δεινῆς τέχνημ' ἔχθιστον, οἷά μ' εἰργάσω;
οἷ' ἠπάτηκας· οὐδ' ἐπαισχύνει μ' ὁρῶν
τὸν προστρόπαιον, τὸν ἱκέτην, ὦ σχέτλιε;
ἀπεστέρηκας τὸν βίον τὰ τόξ' ἑλών.
ἀπόδος, ἱκνοῦμαί σ', ἀπόδος, ἱκετεύω, τέκνον.
πρὸς θεῶν πατρῴων, τὸν βίον με μἀφέλῃς.
ὦ μοι τάλας. ἀλλ' οὐδὲ προσφωνεῖ μ' ἔτι,
ἀλλ' ὡς μεθήσων μήποθ', ὧδ' ὁρᾷ πάλιν.
ὦ λιμένες, ὦ προβλῆτες, ὦ ξυνουσίαι
θηρῶν ὀρείων, ὦ καταρρῶγες πέτραι,
ὑμῖν τάδ', οὐ γὰρ ἄλλον οἶδ' ὅτῳ λέγω,
ἀνακλαίομαι παροῦσι τοῖς εἰωθόσιν,
οἷ' ἔργ' ὁ παῖς μ' ἔδρασεν οὑξ Ἀχιλλέως·
ὀμόσας ἀπάξειν οἴκαδ' ἐς Τροίαν μ' ἄγει·
προσθείς τε χεῖρα δεξιὰν τὰ τόξα μου

Brunck. non sic accipiendum monet, ut instrumentum Ulixis dicatur Neoptolemus, sed ut ipse intellegatur τεχνίτης πανουργίας. Eodem modo nos: 'du bist ein Gewebe von Betrug'. HERM. Videtur ignis veteribus audaciae et impudentiae symbolum fuisse. Eur. Hec. 607: ναυτική τ' ἀναρχία κρείσσων πυρός. Androm. 271: ἐχίδνης καὶ πυρὸς περαιτέρω. Aristoph. Equit. 384: ἦν ἄρα πυρός γ' ἕτερα θερμότερα. Lysistr. 1015: οὐδὲ πῦρ, οὐδ' ὧδ' ἀναιδὴς οὐδεμία πάρδαλις. In gnomis: θάλασσα καὶ πῦρ καὶ γυνὴ κακὰ τρία. MUSGR.

V. 910. Non recte Elmsleius ad Eur. Med. 1319 sq. propter sequens ἠπάτηκας scribendum εἴργασαι putavit. Primum enim constat saepe perfecta et aoristos coniungi (veluti Ant. 1228 sqq.), ita ut aoristo simpliciter aliquid factum esse significetur sic, ut ad id, quod factum consecutum sit, non respiciatur, contra perfecto et factum nunc aliquid esse significetur et id, quod facto illo effectum sit, perpetuum esse indicetur. Deinde recte tempora illa hic coniuncta esse ex eo apparet, quod priore membro nonnisi male se tractatum a Neoptolemo esse Philoctetes conqueritur, posteriore autem et privatum se dolo armis ab eodem esse, et carere nunc iis dicere vult. Quapropter v. 931 ἀπεστέρηκας, et 949 ἠπάτημαι dixit, quod dicere extrema fabula, cum reddita ei arma essent, non potuisset, sed 940: οἷ' ἔργ' ὁ παῖς μ' ἔδρασεν, quod etiam extrema fabula, ubi reconciliatus Neoptolemo erat, dicere potuisset.

V. 915. τὸν βίον] Cfr. 1126: τὰν ἐμὰν τροφάν. Vid. et Arist. Eccles. 563: μηδ' ἀφέλῃς μου τὸν βίον.

V. 917. ὁρᾷ πάλιν] 'Vultum avertit'. Adscripsit Neuius v. 975, Vig. p. 440, Il. III 427, V 836, VIII 399, Eurip. Hec. 958: φύρουσι δ' αὐτὰ θεοὶ πάλιν τε καὶ πρόσω.

V. 918. προβλῆτες] Apud Homerum aliquoties plene προβλῆτες ἀκταί. Adiectivum solum aliis quoque elliptice eo sensu usurpatum vide ap. Lamb. Bos. et Schaef. in v. ὄρος. Vid. et infra 1455. BUTTM.

V. 920. Alium non novi, cui dicam, sc. cum spe miserationis ciendae. Nemo enim queritur iis, quos se querimoniis moturum desperat. MUSGR.

V. 924 sq. χεῖρα δεξιάν]

ἱερὰ λαβὼν τοῦ Ζηνὸς Ἡρακλέους ἔχει,
καὶ τοῖσιν Ἀργείοισι φήνασθαι θέλει.
ὡς ἄνδρ' ἑλὼν ἰσχυρὸν ἐκ βίας μ' ἄγει·
κοὐκ οἶδ' ἐναίρων νεκρόν, ἢ καπνοῦ σκιάν,
εἴδωλον ἄλλως· οὐ γὰρ ἂν σθένοντά γε
εἷλέν μ'· ἐπεὶ οὐδ' ἂν ὧδ' ἔχοντ', εἰ μὴ δόλῳ.
νῦν δ' ἠπάτημαι δύσμορος. τί χρή με δρᾶν;
ἀλλ' ἀπόδος· ἀλλὰ νῦν ἔτ' ἐν σαυτῷ γενοῦ.
τί φῄς; σιωπᾷς. οὐδέν εἰμ' ὁ δύσμορος.
ὦ σχῆμα πέτρας δίπυλον, αὖθις αὖ πάλιν
εἴσειμι πρὸς σὲ ψιλός, οὐκ ἔχων τροφήν·
ἀλλ' αὐανοῦμαι τῷδ' ἐν αὐλίῳ μόνος,
οὐ πτηνὸν ὄρνιν, οὐδὲ θῆρ' ὀρειβάτην

i. e. 'fidem dextrae'. Cfr. El. 47 ὅρκον προστιθείς. Meminit Philoctetes id quod v. 813 factum est. — τὰ τόξα μου — ἔχει] Vel ex verborum collocatione facile apparet genetivum τοῦ Ἡρακλέους aptum esse ex adiectivo ἱερά, ita ut ἱερὰ τοῦ Ἡρακλέους appositionis loco ad τὰ τόξα μου additum sit, hoc significans 'arcum meum, qui Herculis, filii Iovis, sacer est'. De genetivo Ζηνὸς cfr. v. 1023 et quae ad O. C. 622 adnotavimus.

V. 926. φήνασθαι] Rarior haec aoristi forma media pro φῆναι. Vide ad Ai. 628.

V. 928. Schol.: ἐναίρων νεκρόν· σφάττων νεκρόν· κατὰ τὴν παροιμίαν. Proverbialis locutio. Vide Ant. 1029, Diog. Laert. in Mened. II 135: Βίωνός τε ἐπιμελῶς κατατρέχοντος τῶν μάντεων, νεκροὺς αὐτὸν ἐπισφάττειν ἔλεγε. BRUNCK. Καπνοῦ σκιά itidem est proverbiale dictum; Ant. 1170: τἄλλ' ἐγὼ καπνοῦ σκιᾶς οὐκ ἂν πριαίμην. BUTTM.

V. 929. Vocem ἄλλως, quae idem quod μάτην valet, Attici etiam substantivis addunt eo sensu, quo Homerus adiectivum ἐτώσιος. Itaque ut ille Il. XVIII 104: ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης de homine inerte, sic Plat. Theaet. p. 176 D γῆς ἄλλως ἄχθη. Latine autem verti potest 'nil nisi'. Sic apud Demosthenem ὄχλος ἄλλως, ἄλλως ὕθλον καὶ φλυαρίαν. Vide Vig. p. 373, Ruhnk. ad Tim. p. 199. BUTTM.

V. 929 sq. Sensus verborum hic est: 'non enim valentem cepisset, qui ne aegrotum quidem cepisset, nisi dolo'. — ἐπεὶ οὐδ' ἂν ὧδ' ἔχοντ'] De omisso verbo finito, ad quod spectat ἂν particula, cfr. El. 365: οὐδ' ἂν σύ, σώφρων γ' οὖσα.

V. 932. Schol.: ἐν σαυτῷ γενοῦ· φρόνιμος ἔσο. De priore ἀλλά ad v. 228 monitum est. De altero 'saltem' significante v. ad v. 1023. Cfr. El. 411 συγγένεσθέ γ' ἀλλὰ νῦν.

V. 934. σχῆμα πέτρας] Vide v. 16.

V. 935. Non est putandum πρὸς σὲ pro εἰς σὲ positum esse; sed quemadmodum Homerus εἰς Ἀχιλῆα dicit ire eum, qui tentorium intrat Achillis, ita Philoctetes venuste πρὸς τὸ αὔλιον se iturum rursus dicit, quod antrum veluti pro homine, quocum conversetur, habet. Cfr. 1084 sqq., 1453.

V. 935. Schol.: τόξων γυμνός· τὴν διὰ τῶν τόξων μοι γινομένην οὐκ ἔχων τροφήν· ἄνευ τροφῆς οὖν, ἀντὶ τοῦ ⟨ἄνευ⟩ τῶν τόξων.

V. 936. Schol.: αὖ θανοῦμαι· γρ. αὐανοῦμαι, ἀντὶ τοῦ ξηρανθήσομαι. Soph. El. 819: αὐανῶ βίον.

τόξοις ἐναίρων τοισίδ'· ἀλλ' αὐτὸς τάλας
θανὼν παρέξω δαῖθ' ὑφ' ὧν ἐφερβόμην,
καί μ' οὓς ἐθήρων πρόσθε θηράσουσι νῦν·
φόνον φόνου δὲ ῥύσιον τίσω τάλας
πρὸς τοῦ δοκοῦντος οὐδὲν εἰδέναι κακόν.
ὄλοιο μή πω, πρὶν μάθοιμ', εἰ καὶ πάλιν
γνώμην μετοίσεις· εἰ δὲ μή, θάνοις κακῶς.
ΧΟ. τί δρῶμεν; ἐν σοὶ καὶ τὸ πλεῖν ἡμᾶς, ἄναξ,
ἤδη 'στί, καὶ τοῖς τοῦδε προσχωρεῖν λόγοις.
ΝΕ. ἐμοὶ μὲν οἶκτος δεινὸς ἐμπέπτωκέ τις
τοῦδ' ἀνδρὸς οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλὰ καὶ πάλαι.
ΦΙ. ἐλέησον, ὦ παῖ, πρὸς θεῶν, καὶ μὴ παρῇς
σαυτοῦ βροτοῖς ὄνειδος ἐκκλέψας ἐμέ.
ΝΕ. οἴμοι, τί δράσω; μήποτ' ὤφελον λιπεῖν
τὴν Σκῦρον· οὕτω τοῖς παροῦσιν ἄχθομαι.

V. 938 sq. ἀλλ' αὐτὸς — ἐφερβόμην] Construenda verba necessario ita sunt: ἀλλ' αὐτὸς θανοῦμαι καὶ παρέξω δαῖτα ἐκείνοις, ὑφ' ὧν ἐφερβόμην. At non a feris, tanquam a nutrice, nutritum se esse Philoctetes dicere hic potuit, sed feris i. e. ferarum carne nutritum se esse et vult et debet dicere. Itaque non dubium est, quin scribendum sit ἀφ' ὧν, quod facillime mutari in scripturam vulgatam potuit, ita ut ἐφερβόμην non iam passivum, sed medium sit. De usu ἀπό praepositionis ad v. 60 (Plato Protag. p. 313 C τῶν ἀγωγίμων, ἀφ' ὧν ψυχὴ τρέφεται), de omisso pronomine ἐκείνοις ad v. 139 exposui.

V. 941 sq. Schol.: ῥύσιον τίσω· ἐνέχυρον, ἀμοιβὴν ἐκτίσω. Ὅμηρος· ῥύσι' ἐλαυνόμενος (Il. XI 674). Recte hunc versum Brunck. interpretatus est ita: 'caedisque poenas caede luam miser mea'; id est 'propter occisionem ferarum occidar' πρὸς τοῦ δοκοῦντος οὐδὲν εἰδέναι κακόν, 'ab eo' vel potius 'per eum, qui omnis mali ignarus videbatur'. Posuit autem poeta non ὑπό, sed πρός, quia non ab ipso Neoptolemo occiditur, sed per eum, sagittis ab eo ablatis, quibus privatus vitam servare non potest. Eadem de causa Luc. D. D. XIV dixit: τέθνηκε γάρ, εἰπέ μοι, ὁ Ὑάκινθος; — Καὶ μάλα. — Πρὸς τίνος, ὦ Ἄπολλον;

V. 943. Schaeferus post ὄλοιο lineam posuit, signum abruptae corrigendaeque orationis, idemque fecit Trach. 383. Non opus esse hac distinctione iam Reisig. Coni. p. 64 monuit allatis his verbis ex Eur. Med. 82: ὄλοιτο μὲν μή. — πρὶν μάθοιμ'] Optativus est positus propter optativum membri absoluti, ex quo hoc aptum est. Sic Trach. 655: μὴ σταίη —, πρὶν — ἀνύσειεν. O. R. 505: οὔποτ' ἔγωγ' ἄν, πρὶν ἴδοιμ' ὀρθὸν ἔπος, μεμφομένων ἂν καταφαίην. Similem usum optativi ad v. 323 notavimus.

V. 945. ἐν σοί] 'Penes te est.'

V. 948. καὶ πάλαι] De usu horum verborum ad Ant. 289 sqq. expositum est.

V. 950. De σαυτοῦ ὄνειδος vide ad v. 735, nisi si ex uno codice σαυτὸν scribendum est, de ἐκκλέψας ad v. 55.

V. 951. De μή cum ὤφελον coniuncto v. Krueg. gr. I § 67, 2, 2 et cfr. Eur. Cycl. 186 μηδαμοῦ — ὤφελε, Hom. Od. XI 548 ὡς δὴ μὴ ὄφελον νικᾶν.

ΦΙ. οὐκ εἶ κακὸς σύ· πρὸς κακῶν δ' ἀνδρῶν μαθὼν
ἔοικας ἥκειν αἰσχρά. νῦν δ' ἄλλοισι δοὺς
οἷς εἰκὸς ἔκπλει τἀμά μοι μεθεὶς ὅπλα.
ΝΕ. τί δρῶμεν, ἄνδρες; ΟΔ. ὦ κάκιστ' ἀνδρῶν, τί δρᾷς;
οὐκ εἶ μεθεὶς τὰ τόξα ταῦτ' ἐμοὶ πάλιν;
ΦΙ. οἴμοι, τίς ἀνήρ; ἆρ' Ὀδυσσέως κλύω;
ΟΔ. Ὀδυσσέως, σάφ' ἴσθ', ἐμοῦγ', ὃν εἰσορᾷς.
ΦΙ. οἴμοι· πέπραμαι, κἀπόλωλ'. ὅδ' ἦν ἄρα
ὁ ξυλλαβών με κἀπονοσφίσας ὅπλων.
ΟΔ. ἐγώ, σάφ' ἴσθ', οὐκ ἄλλος· ὁμολογῶ τάδε.
ΦΙ. ἀπόδος, ἄφες μοι, παῖ, τὰ τόξα. ΟΔ. τοῦτο μὲν
οὐδ' ἢν θέλῃ δράσει ποτ'· ἀλλὰ καὶ σὲ δεῖ
στείχειν ἅμ' αὐτοῖς, ἢ βίᾳ στελοῦσί σε.
ΦΙ. ἔμ', ὦ κακῶν κάκιστε καὶ τολμήστατε,
οἵδ' ἐκ βίας ἄξουσιν; ΟΔ. ἢν μὴ ἕρπῃς ἑκών.
ΦΙ. ὦ Λημνία χθών, καὶ τὸ παγκρατὲς σέλας
Ἡφαιστότευκτον, ταῦτα δῆτ' ἀνασχετά,
εἴ μ' οὗτος ἐκ τῶν σῶν ἀπάξεται βίᾳ;
ΟΔ. Ζεύς ἐσθ', ἵν' εἰδῇς, Ζεὺς ὁ τῆσδε γῆς κρατῶν,
Ζεύς, ᾧ δέδοκται ταῦθ', ὑπηρετῶ δ' ἐγώ.

V. 953 sq. *μαθὼν ἔοικας ἥκειν αἰσχρά*] Nos brevius diceremus: *αἰσχρὰ μαθεῖν ἔοικας*. Sed amant ita dicere tragici. Sic Ant. 1172: *τί δ' αὖ τόδ' ἄχθος βασιλέων ἥκεις φέρων;*

V. 954 sq. Recte schol. *νῦν δὲ ἄλλοις δοὺς τὰ κακὰ (τὰ αἰσχρὰ) οἷς εἰκὸς ἔκπλει τὰ ἐμὰ ἐμοὶ δούς*. Wakefieldo corrigendum videbatur *ἄλλοις σε δούς* eodem sensu dictum quo supra v. 84 *δός μοι σεαυτόν*, ut *ἄλλοι* Atridis Ulixique opponantur.

V. 956 sq. Bene Triclinius: *μετανοήσας ὁ Νεοπτόλεμος ἤθελε δοῦναι τῷ Φιλοκτήτῃ τὰ ὅπλα αὐτοῦ· ἐλθὼν δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ θεασάμενος αὐτὸν ταῦτά φησιν· οὐκ εἶ κ. τ. λ.*

V. 957. *οὐκ εἶ — πάλιν*] 'Quin retro cedis?' Cfr. Herm. ad Vig. p. 740.

V. 960. *πέπραμαι*] Confer v. 579 et Ant. 1036. De formula *ἦν ἄρα* conferri Hermannus Heind. ad Plat. Phaed. p. 54 iubet. V. Krueg. I § 53, 2, 6.

V. 965. *αὐτοῖς* scil. *τοῖς τόξοις*. — *στελοῦσι* scil. pedissequi quos compellat v. 1003.

V. 966. De forma *τολμήστατε* vid. Buttm. Gr. ampl. T. I p. 267.

V. 968. Pind. Nem. IV 101 *πῦρ παγκρατές*. De nominativo cum vocativo consociato ad v. 522, de Lemnio igne ad v. 783 expositum est.

V. 970. Schol.: *ἐκ τῶν σῶν· λείπει κόλπων*. Recte de inepta ista ellipsi iudicavit Schaef. ad L. Bos. p. 228. HERM. De medio *ἀπάξεται* cfr. v. 1029: *τί μ' ἄγετε, τί μ' ἀπάγεσθε;*

V. 972. *ᾧ ὑπηρετῶ* scil. *ταῦτα*: cfr. 1024 et ad v. 15.

ΦΙ. ὦ μῖσος, οἷα κἀξανευρίσκεις λέγειν·
θεοὺς προτείνων τοὺς θεοὺς ψευδεῖς τίθης.
ΟΔ. οὔκ, ἀλλ' ἀληθεῖς. ἡ δ' ὁδὸς πορευτέα.
ΦΙ. οὔ φημ' ἔγωγε. ΟΔ. φημί. πειστέον τάδε.
ΦΙ. οἴμοι τάλας. ἡμᾶς μὲν ὡς δούλους σαφῶς
πατὴρ ἄρ' ἐξέφυσεν, οὐδ' ἐλευθέρους.
ΟΔ. οὔκ, ἀλλ' ὁμοίους τοῖς ἀρίστοισιν, μεθ' ὧν
Τροίαν σ' ἑλεῖν δεῖ καὶ κατασκάψαι βίᾳ.
ΦΙ. οὐδέποτέ γ'· οὐδ' ἢν χρῇ με πᾶν παθεῖν κακόν,
ἕως ἂν ᾖ μοι γῆς τόδ' αἰπεινὸν βάθρον.
ΟΔ. τί δ' ἐργασείεις; ΦΙ. κρᾶτ' ἐμὸν τόδ' αὐτίκα
πέτρᾳ πέτρας ἄνωθεν αἱμάξω πεσών.
ΟΔ. ξυλλάβετέ γ' αὐτόν· μὴ 'πὶ τῷδ' ἔστω τάδε.
ΦΙ. ὦ χεῖρες, οἷα πάσχετ' ἐν χρείᾳ φίλης
νευρᾶς ὑπ' ἀνδρὸς τοῦδε συνθηρώμεναι.
ὦ μηδὲν ὑγιὲς μηδ' ἐλεύθερον φρονῶν,
οἷ' αὖ μ' ὑπῆλθες, ὥς μ' ἐθηράσω λαβὼν
πρόβλημα σαυτοῦ παῖδα τόνδ' ἀγνῶτ' ἐμοί,
ἀνάξιον μὲν σοῦ, κατάξιον δ' ἐμοῦ,
ὃς οὐδὲν ᾔδει πλὴν τὸ προσταχθὲν ποιεῖν,
δῆλος δὲ καὶ νῦν ἐστιν ἀλγεινῶς φέρων

V. 973. *ὦ μῖσος*] Sic Ant. 760: *ἄγε τὸ μῖσος*, i. e. Antigonam. Tum *ἐξανευρίσκειν* cum infinitivo *λέγειν*, non cum participio, coniunctum est propterea, quod, qualem fingat Ulixes orationem, adverti Philoctetes ab auditoribus vult, non qualia in oratione fingat.

V. 979. Schol.: *οὔκ, ἀλλ' ὁμοίους· ἀντὶ τοῦ, οὐ δοῦλον, ἀλλ' ἄριστον, καὶ μετὰ ἀρίστων, τὴν Τροίαν δεῖ σε πορθῆσαι· τοῦτο δὲ προτρεπτικόν.*

V. 982. Ai. 135: *Τελαμώνιε παῖ, τῆς ἀμφιρύτου Σαλαμῖνος ἔχων βάθρον.* ibid. 860: *ὦ πατρῷον ἑστίας βάθρον.* BUTTM.

V. 983. Accusativus *κρᾶτα* neutrius generis est hic et alibi. — Schol.: *κρᾶτ' ἐμόν τόδ' αὐτίκα· πρὸς τῇ πέτρᾳ ἐναιμάξω τὴν κεφαλήν μου, ἄνωθεν πεσὼν ἀπὸ πέτρας.* De genetivo *πέτρας* ad v. 605 egimus, de repetitione eiusdem nominis ad Ant. 13.

V. 985. Hoc dicit Ulixes: 'comprehendite certe eum', id est, hoc certe cavebimus, ne te morti des; nisi scribendum est *ξυλλάβετον* de G. Bernhardyi coniectura.

V. 986. Sensus hic est: 'o manus, qualia patimini, quae, cum sitis arcu destitutae, comprehensae ab hoc viro teneamini!'

V. 987. Schol.: *συνθηρώμεναι· ἁλοῦσαι καὶ συλλαμβανόμεναι.* Non vinculis constrictus, sed manibus apprehensus esse Philoctetes a pedissequis Ulixis censendus est.

V. 989. *αὖ* pertinet ad priorem dolum, quem Ulixes initio fabulae exposuit. — De *ὑπῆλθες* vid. ad O. R. 381.

V. 993 sq. Verba *ἀλγεινῶς* s. *χαλεπῶς φέρειν* cum dativo iunguntur, quod simplicem notionem 'dolere, dolore affici' multo usu acceperunt. Exempla huius locutionis vid. apud Krueg. I § 48, 14, 7.

οἷς τ' αὐτὸς ἐξήμαρτεν οἷς τ' ἐγὼ 'παθον.
ἀλλ' ἡ κακὴ σὴ διὰ μυχῶν βλέπουσ' ἀεὶ
ψυχή νιν ἀφυῆ τ' ὄντα κοὐ θέλονθ' ὅμως
εὖ προὐδίδαξεν ἐν κακοῖς εἶναι σοφόν.
καὶ νῦν ἔμ', ὦ δύστηνε, συνδήσας νοεῖς
ἄγειν ἀπ' ἀκτῆς τῆσδ', ἐν ᾗ με προὐβάλου
ἄφιλον, ἔρημον, ἄπολιν, ἐν ζῶσιν νεκρόν.
φεῦ.
ὄλοιο· καί σοι πολλάκις τόδ' ηὐξάμην·
ἀλλ' οὐ γὰρ οὐδὲν θεοὶ νέμουσιν ἡδύ μοι,
σὺ μὲν γέγηθας ζῶν, ἐγὼ δ' ἀλγύνομαι
τοῦτ' αὔθ', ὅτι ζῶ σὺν κακοῖς πολλοῖς τάλας,
γελώμενος πρὸς σοῦ τε καὶ τῶν Ἀτρέως
διπλῶν στρατηγῶν, οἷς σὺ ταῦθ' ὑπηρετεῖς.
καίτοι σὺ μὲν κλοπῇ τε κἀνάγκῃ ζυγεὶς

V. 995. *Διὰ μυχῶν*, ut fera, quae delitescens praedae suae insidiatur. WAKEF.

V. 996. Schol.: *ἀφυῆ τ' ὄντα· ἄκακον ἀπὸ φύσεως.* Melius M. Seyffert. 'natura non ad id factum', *ἐπὶ τὸ σοφὸν εἶναι ἐν κακοῖς.*

V. 997. *προυδίδαξεν*] Vide ad v. 530.

V. 998. *ὦ δύστηνε*] 'O sceleste!' De quo huius adiectivi significatu ad O. R. 1144 monuimus. — *συνδήσας νοεῖς*] Participium *συνδήσας* de conatu et voluntate ligandi intellegendum. Nam Philoctetes, ira incensus, graviore verbo utitur, cumque nunc manibus tantum satellitum comprehensus teneatur, ita loquitur, ac si iam sibi etiam vincula sint iniecturi. HERM.

V. 1000. Dicit se, etsi spirantem, tamen mortui instar esse. Cfr. 1030. Sic Caecilius apud Gell. N. A. II 33 senem facit loquentem: 'egomet vivo mortuus inter vivos'; et chorus in Eur. Suppl. 969 *οὔτ' ἐν τοῖς φθιμένοις οὔτ' ἐν ζῶσιν κρινομένη.* MATTH. Adde Ant. 1167 *ἔμψυχον νεκρόν.*

V. 1001. Non intellexerunt sensum huius et qui sequuntur versuum qui *καίτοι* pro *καί σοι* scribendum putarunt. Sententia haec est: 'Utinam perieris; et saepe quidem hoc tibi precatus sum; verum non modo non peris, sed adeo dulcem vitam agis'.

V. 1002. Nexus: *ἀλλὰ σὺ μέν, οὐ γὰρ — μοι.* Cfr. v. 81. Nihil autem dulce cum sibi a dis tribui ait, non exaudiri preces suas, Ulixi interitum imprecantis, significat.

V. 1003 sq. In verbis *σὺ μὲν γέγηθας ζῶν* quemadmodum participium *ζῶν*, ut saepe, primariam continet notionem, sensusque hic est: 'tu vivis vitaque gaudes', ita verborum etiam, *ὅτι ζῶ σὺν κακοῖς π. τάλας*, hanc esse debere sententiam: 'quod vivo vitamque aerumnosam vivo', ex verbis *ἀλγύνομαι τοῦτ' αὐτό* patet. De locutione *ζῆν σὺν κακοῖς* dictum ad v. 266.

V. 1005. *γελώμενος* etc.] Vid. v. 257 sq.: *ἀλλ' οἱ μὲν ἐκβαλόντες ἀνοσίως ἐμὲ γελῶσι σῖγ' ἔχοντες.* — *τῶν Ἀτρέως διπλ. στρ.* similiter dictum ut supra 943: *τοῦ Ζηνὸς Ἡρακλέους.*

V. 1006. *οἷς σὺ ταῦθ' ὑπηρετεῖς*] Vide quae ad v. 15 adnotavimus.

V. 1007. Schol.: *κλοπῇ· ἀπά-*

ἔπλεις ἅμ' αὐτοῖς· ἐμὲ δὲ τὸν πανάθλιον,
ἑκόντα πλεύσανθ' ἑπτὰ ναυσὶ ναυβάτην,
ἄτιμον ἔβαλον, ὡς σὺ φῄς, κεῖνοι δὲ σέ.
καὶ νῦν τί μ' ἄγετε; τί μ' ἀπάγεσθε; τοῦ χάριν;
ὃς οὐδέν εἰμι καὶ τέθνηχ' ὑμῖν πάλαι.
πῶς, ὦ θεοῖς ἔχθιστε, νῦν οὐκ εἰμί σοι
χωλός, δυσώδης; πῶς θεοῖς ἔξεστ', ἐμοῦ
πλεύσαντος, αἴθειν ἱερά, πῶς σπένδειν ἔτι;
αὕτη γὰρ ἦν σοι πρόφασις ἐκβαλεῖν ἐμέ.
κακῶς ὄλοισθ'· ὀλεῖσθε δ' ἠδικηκότες
τὸν ἄνδρα τόνδε, θεοῖσιν εἰ δίκης μέλει.
ἔξοιδα δ', ὡς μέλει γ'· ἐπεὶ οὔποτ' ἂν στόλον
ἐπλεύσατ' ἂν τόνδ' εἵνεκ' ἀνδρὸς ἀθλίου,
εἰ μή τι κέντρον θεῖον ἦγ' ὑμᾶς ἐμοῦ.
ἀλλ', ὦ πατρῴα γῆ, θεοί τ' ἐπόψιοι,

τῃ· καὶ Ὅμηρος· κλέπτε νόῳ. ζυγεὶς δέ, ὑποταγείς· ὁ δὲ νοῦς· καίτοι σὺ μὲν ἀναγκασθεὶς στρατεύῃ· προσποιούμενον γὰρ αὐτὸν μαίνεσθαι Παλαμήδης ἐξήλεγξεν. Id narratum fuisse in carminibus Cypriis a Proclo accepimus. *Κλοπὴ* fallacia a Palamede inventa intellegitur. HERM. Rem narrant Hygin. 95, Ovid. Met. XIII 34 sqq. Adde Cic. de off. III 26, 27.

V. 1009. *ἑπτὰ ναυσὶ ναυβάτην*] Vid. Hom. Il. II 718 sq.

V. 1010. Non usurpasset, puto, poeta *ἔβαλον* pro *ἐξέβαλον*, nisi de exposito Philocteta sermonem esse iam 1017 sq. declaratum esset. Schol.: *κεῖνοι δὲ σέ· ὡς σὺ φῄς, οἱ Ἀτρεῖδαί με ἐξέβαλον· ὡς δὲ φασὶν ἐκεῖνοι, σύ. Σὺ μέν, φησίν, ἐκείνους αἰτιᾷ, ἐκεῖνοι δὲ σέ.*

V. 1011. *τί μ' ἄγετε*, quod comprehensae manus eius sunt, *τί μ' ἀπάγεσθε*, quid me hinc ad vos abducitis. Cfr. v. 988.

V. 1014 sq. Schol.: *πῶς θεοῖς· τοῦτο γὰρ προφασισαμένου Ὀδυσσέως, ὅτι θῦσαι οὐκ ἔστι, τούτου ἐπιστενάζοντος, ἐξέθηκαν αὐτόν.* Cfr. v. 8 sqq.

V. 1017 sqq. *κακῶς ὄλοισθ' — μέλει γ'*] Similiter dixit Sophocles Trach. 808 sqq. *ὧν σε ποίνιμος Δίκη τίσαιτ' Ἐρινύς τ'. εἰ θέμις δ', ἐπεύχομαι· θέμις δ', ἐπεί μοι τὴν ἔριν σὺ προὔβαλες.*

V. 1018. *τὸν ἄνδρα τόνδε*] Hoc est *ἐμέ*.

V. 1019. *ἔξοιδα δ', ὡς μέλει γε*] Facit *γὲ* particula, ut hic sit sensus: 'esse autem revera curae certo scio'. De locutione *στόλον ἐπλεύσατε* vide ad v. 893.

V. 1021. *κέντρον θεῖον ἐμοῦ*] Recte Gedikius et Wakefieldus genetivum illum causae agnoverunt, *κέντρον ἐμοῦ*, qualis fuit supra v. 327: *τίνος χόλον*. BUTTM. *Θεῖον* est 'divinitus immissum'. Vide ad v. 192.

V. 1022. Soph. El. 67: *ἀλλ' ὦ πατρῴα γῆ, θεοί τ' ἐγχώριοι.* Schol.: *θεοί τ' ἐπόψιοι· οἱ ἐφορῶντές με δυστυχοῦντα.* Rectius Buttm.: *ἐπόψιοι*, 'qui omnia vident'. Apollon. II 1124: *ἀντόμεθα πρὸς Ζηνὸς ἐποψίου*, et 1181: *Ζεὺς τὰ ἕκαστ' ἐπιδέρκεται.* Soph. El. 175: *Ζεύς, ὃς ἐφορᾷ πάντα καὶ κρατύνει.* Aesch. Ag. 1578: *φαίην ἂν ἤδη νῦν βροτῶν τιμαόρους θεοὺς ἄνωθεν γῆς ἐποπτεύειν ἄγη.*

τίσασθε, τίσασθ' ἀλλὰ τῷ χρόνῳ ποτὲ
ξύμπαντας αὐτούς, εἴ τι κἄμ' οἰκτείρετε.
ὡς ζῶ μὲν οἰκτρῶς· εἰ δ' ἴδοιμ' ὀλωλότας
τούτους, δοκοῖμ' ἂν τῆς νόσου πεφευγέναι.
ΧΟ. βαρύς τε καὶ βαρεῖαν ὁ ξένος φάτιν
τήνδ' εἶπ', Ὀδυσσεῦ, κοὐχ ὑπείκουσαν κακοῖς.
ΟΔ. πόλλ' ἂν λέγειν ἔχοιμι πρὸς τὰ τοῦδ' ἔπη,
εἴ μοι παρείκοι· νῦν δ' ἑνὸς κρατῶ λόγου·
οὗ γὰρ τοιούτων δεῖ, τοιοῦτός εἰμ' ἐγώ·
χὤπου δικαίων κἀγαθῶν ἀνδρῶν κρίσις,
οὐκ ἂν λάβοις μου μᾶλλον οὐδέν' εὐσεβῆ.
νικᾶν γε μέντοι πανταχοῦ χρῄζων ἔφυν,
πλὴν εἰς σέ· νῦν δὲ σοί γ' ἑκὼν ἐκστήσομαι.
ἄφετε γὰρ αὐτόν, μηδὲ προσψαύσητ' ἔτι.
ἐᾶτε μίμνειν. οὐδὲ σοῦ προσχρῄζομεν,
τά γ' ὅπλ' ἔχοντες ταῦτ', ἐπείπερ ἔστι μὲν

V. 1023. *ἀλλά*] 'Saltem'. Cfr. Herm. ad Vig. p. 811 n. 273 et Elmsl. ad Eur. Heracl. 363. De *τῷ χρόνῳ* vid. Lob. ad Ai. 305.

V. 1025 sq. Apposite Camer. comparavit Hom. Il. VI 284 sq.: *εἰ κεῖνόν γε ἴδοιμι κατελθόντ' Ἄϊδος εἴσω, φαίην κεν φρέν' ἀτέρπου ὀϊζύος ἐκλελαθέσθαι.*

V. 1026. *τῆς νόσου πεφευγέναι*] Ad similitudinem formatum Homerici Od. I 18: *οὐδ' ἔνθα πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων.* Ea enim perfecti graeci potestas est, ut *πέφευγα* non tam 'effugi' quam 'liber sum' significet. Valde igitur erraverit, qui ex hoc loco concluserit verbum *φεύγειν* omnino cum genetivo a poetis coniunctum esse.

V. 1030. Schol.: *εἴ μοι παρείκοι· εἰ καιρὸς ἐπιτρέψειέ μοι.* Verbum impersonale est *παρείκει*. Plat. Leg. V p. 734 B: *τὸν βουλόμενον ἡδέως ζῆν οὐκέτι παρείκει ἑκόντα γε ἀκολάστως ζῆν.* Symp. p. 187 extr.: *καθ' ὅσον παρείκει, φυλακτέον ἑκάτερον τὸν ἔρωτα.* BUTTM. — Schol.: *νῦν δ' ἑνὸς κρατῶ λόγου· νῦν δὲ σιωπῶ.* Huic interpretationi *ἑνὸς* non convenit, quamobrem Schneidewinus *ἑνὸς* mutabat in *ἑκών*. Sed apte *ἑνὸς λόγου* opponitur verbis *πολλὰ λέγειν*. Sententia est: 'nunc vero unius verbi potestas mihi est'. Cum autem hic usus verbi *κρατῶ* loco O. R. 408 *εἰ καὶ τυραννεῖς, ἐξισωτέον τὸ γοῦν ἴσ' ἀντιλέξαι· τοῦδε γὰρ κἀγὼ κρατῶ* non satis defendatur, videtur *κρατῶ* corruptum esse ex *καιρός*.

V. 1031 sq. *οὗ γὰρ τοιούτων δεῖ*] Perperam schol. *νῦν δὲ σιωπῶ· οἶδα γὰρ τοῦτο ποιεῖν ὅπου δεῖ.* Nam *γὰρ* non causam addit verborum *κρατῶ λόγου*, sed explicationem unius orationis quam Ulixes conviciis Philoctetae opponit (*ἑνὸς λόγου*). *τοιούτων* autem i. e. 'talium qualis nunc ego sum' per euphemismum quendam dicitur pro *δολίων καὶ πανούργων ἀνδρῶν*. De *μοῦ* pronomine enclitico post comparativum posito Advers. in Soph. Phil. p. 49 dixi.

V. 1034. *νικᾶν χρῄζων ἔφυν*] De locutione *χρῄζων ἔφυν* ad Ant. 499 diximus.

V. 1035: O. R. 370: *ἀλλ' ἔστι, πλὴν σοί· σοὶ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔστ'.* Xen. Anab. I 8, 6: *πάντες πλὴν Κύρου· Κῦρος δὲ* etc.

Τεῦκρος παρ' ἡμῖν, τήνδ' ἐπιστήμην ἔχων,
ἐγώ θ', ὃς οἶμαι σοῦ κάκιον οὐδὲν ἂν
τούτων κρατύνειν, μηδ' ἐπιθύνειν χερί.
τί δῆτα σοῦ δεῖ; χαῖρε τὴν Λῆμνον πατῶν.
ἡμεῖς δ' ἴωμεν, καὶ τάχ' ἂν τὸ σὸν γέρας
τιμὴν ἐμοὶ νείμειεν, ἣν σὲ χρῆν ἔχειν.
ΦΙ. οἴμοι, τί δράσω δύσμορος; σὺ τοῖς ἐμοῖς
ὅπλοισι κοσμηθεὶς ἐν Ἀργείοις φανεῖ;
ΟΔ. μή μ' ἀντιφώνει μηδέν, ὡς στείχοντα δή.
ΦΙ. ὦ σπέρμ' Ἀχιλλέως, οὐδὲ σοῦ φωνῆς ἔτι
γενήσομαι προσφθεγκτός, ἀλλ' οὕτως ἄπει;
ΟΔ. χώρει σύ, μὴ πρόσλευσσε, γενναῖός περ ὤν,
ἡμῶν ὅπως μὴ τὴν τύχην διαφθερεῖς.
ΦΙ. ἦ καὶ πρὸς ὑμῶν ὧδ' ἔρημος, ὦ ξένοι,
λειφθήσομαι δή, κοὐκ ἐποικτερεῖτέ με;
ΧΟ. ὅδ' ἐστὶν ἡμῶν ναυκράτωρ ὁ παῖς· ὅσ' ἂν
οὗτος λέγῃ σοι, ταὖτά σοι χἠμεῖς φαμέν.
ΝΕ. ἀκούσομαι μὲν, ὡς ἔφυν οἴκτου πλέως,
πρὸς τοῦδ'· ὅμως δὲ μείνατ', εἰ τούτῳ δοκεῖ,

V. 1038 sqq. ἐπείπερ ἔστι μὲν etc.] Notandum anacoluthon, quod est in verbis ἔστι μὲν Τεῦκρος — ἐγώ τε. Sic rursus v. 1136 sq.: ὁρῶν μὲν αἰσχρὰς ἀπάτας στυγνόν τε φῶτα. v. 1424 sq.: πρῶτον μὲν νόσου παύσει λυγρᾶς ἀρετῇ τε πρῶτος etc. et alibi saepissime. Cfr. Matth. ad Eur. Or. 24, [nostram adnot. ad Eur. Med. 125].

V. 1039. Schol.: οὐ μόνον Τεῦκρός ἐστι τοξότης, ἀλλὰ κἀγὼ ὑπολαμβάνω ἐμαυτὸν τούτων ἔμπειρον εἶναι, οὐχ ἧττον σοῦ. Ὅμηρος (Od. VIII 215)· εὖ μὲν τόξον οἶδα ἐΰξοον ἀμφαφάασθαι. Vide ad Aiac. 1093 sqq.

V. 1040 sq. ὃς οἶμαι — χερί] Notum est post verba putandi Graecos consuevisse nunc οὐ nunc μή particulam infinitivo apponere, cum saepe nihil interesset, utrum ad verbum finitum putandi, an ad infinitivum negatio referretur. Nihil igitur in eo offensionis est, quod hic primum οὐ, deinde μή particula posita est, eo aptior loco secundo, quo magis eam coniungere cum infinitivo auditores cogebantur. Simillime Plato Protagor. p. 319 B: ὅθεν δὲ αὐτὸ ἡγοῦμαι οὐ διδακτὸν εἶναι μηδ' ὑπ' ἀνθρώπων παρασκευαστὸν ἀνθρώποις, δίκαιός εἰμι εἰπεῖν. — De addito substantivo χερί cfr. ad Ai. 710 sq.

V. 1049. Schol.: προσφθεγκτός· προσφωνηθῆναι ἄξιος. De genetivo ex hoc nom. pendente cfr. O. R. 1437: μηδενὸς προσήγορος et Krueg. II § 47, 26, 7.

V. 1050. Vox γενναῖος e latiore suo significatu saepe misericordiae potissimum notionem induit. Vide supra v. 799, O. R. 1510. BUTTM.

V 1056. Schol.: τὸ ἑξῆς· ἀκούσομαι πρὸς τοῦδε, ὡς εἰμὶ οἴκτου μεστός· οἷον, καταγνωσθήσομαι ὡς ἥττων οἴκτου. De verbi ἀκούειν usu ad v. 380 admonuimus.

V. 1057. τοῦδε, Ulixis; τούτῳ, Philoctetae. δοκεῖ scil. μεῖναι

χρόνον τοσοῦτον, εἰς ὅσον τά τ' ἐκ νεὼς
στείλωσι ναῦται, καὶ θεοῖς εὐξώμεθα.
χοὖτος τάχ' ἂν φρόνησιν ἐν τούτῳ λάβοι
λῴω τίν' ἡμῖν. νὼ μὲν οὖν ὁρμώμεθον
ὑμεῖς δ', ὅταν καλῶμεν, ὁρμᾶσθαι ταχεῖς.

(*στροφὴ α'.*)

ΦΙ. *Ὦ κοίλας πέτρας γύαλον*
θερμὸν καὶ παγετῶδες, ὥς σ' οὐκ ἔμελλον ἄρ',
ὦ τάλας,
λείψειν οὐδέποτ', ἀλλά μοι
καὶ θνήσκοντι συνοίσει.

ὑμᾶς, quod optasse videtur Philoctetes v. 1070 sq. Cfr. infra v. 1178 sqq.

V. 1058. Schol.: *τά τ' ἐκ νεώς· τὰ ἐπὶ τῆς νεώς.* Recte; nam *τὰ ἐκ νεὼς στείλωσι* ex vulgari dicendi ratione dictum est pro *τὰ ἐπὶ νεὼς ἐκ νεὼς στείλωσι*, id quod maxime ad malum erigendum (*στήσασθαι ἱστὸν ἐκ νεώς*) armamentaque tollenda pertinere vidit Herm. in retractationibus adnot. ad S. Ph. p. 15.

V. 1061. *ὁρμώμεθον*] Eadem primae personae dualis forma occurrit El. 950 *λελείμμεθον*. Antiquissimum exemplum huius formae habetur Hom. Il. XXIII 485 *περιδώμεθον*, ubi quidem alii libri *περιδώμεθα* cum hiatu exhibent. Non satis causae est quod cum Elmsleio faciamus hanc formam ab Alexandrinis grammaticis fictam esse putante (ad Arist. Ach. 733).

V. 1062. *ὁρμᾶσθαι ταχεῖς*] De adiectivo, pro quo adverbium exspectaveris, confer 526: *ὁρμάσθω ταχύς*, 808: *νόσος ταχεῖ' ἀπέρχεται*, 1223: *ἕρπεις ταχύς*, Ai. 1266 sq.: *χάρις ταχεῖα διαρρεῖ*, Ant. 231: *τοιαῦθ' ἑλίσσων ἤνυτον σχολῇ βραδύς*, 1215: *ἴτε ὠκεῖς*. De infinitivo pro imperativo posito cfr. ad v. 57.

V. 1063—1138. *ὦ κοίλας — βιόδωρος αἶα*] Postquam Ulixes cum Neoptolemo discessit, Philoctetes arcu spoliatus de summa calamitate, in quam Ulixis fraude coniectus sit, conqueritur. In eius autem calamitatis cogitatione ita defixus haeret, ut, quae chorus admonet v. 1077 — 1081, 1096 — 1100, 1117 — 1122, nihil omnino advertat, nec quicquam ad ea respondeat. Vide quae ad Ai. 359 adnotavimus. Ceterum qui consideraverit quae antea prolata a Philocteta sunt (v. 1004—1065), is valde errare intelleget eos interpretes, qui, si quando Philoctetes in hoc loco de fraude iniuriaque sibi illata queritur non addito nomine hominis, a quo profecta sit, Neoptolemum significari putant. Immo luculentissime ex antecedentibus apparet nonnisi in Ulixem omnia illa convicia dici.

V. 1065. *θερμὸν καὶ παγετῶδες*] Recte vidit Thudichum molestias et caloris nimii et frigoris significari, quae perferendae antri habitatori sunt. De adiectivo *παγετῶδες* cfr. v. 293 sqq.

V. 1067. Schol.: *ἀλλά μοι καὶ θνήσκοντι συνοίσει· ἀντὶ τοῦ καὶ ἀπολλυμένῳ μοι σύμφορον ἔσῃ καὶ ὠφέλιμον, καὶ δέξῃ με ἀποθανόντα. Ἢ οὕτω· σὺν ἐμοὶ ἔσῃ καὶ ὄψει με ἀποθανόντα. ὑπερβολικῶς· οἷον καὶ μετὰ θάνατον συνελεύσῃ μοι, καὶ οὐ καταλείψεις με.* Certum hoc est, verborum *ἀλλά μοι καὶ θν. σ.* hunc fere sensum esse debere: 'sed etiam morienti mihi habitaculum eris', id est 'sed etiam apud te' (appellat enim antrum ut socium) 'moriar'. Sed illud incertum est, scripseritne Sophocles *συνοίσει*, 'conveniens,

ὤμοι μοί μοι.
ὦ πληρέστατον αὔλιον
λύπας τᾶς ἀπ' ἐμοῦ τάλαν,
τίπτ' αὖ μοι τὸ κατ' ἆμαρ
ἔσται; τοῦ ποτε τεύξομαι
σιτονόμου μέλεος πόθεν ἐλπίδος;
εἴθ' αἰθέρος ἄνω
πτωκάδες ὀξυτόνου διὰ πνεύματος
ἕλωσί μ'· οὐ γὰρ ἔτ' ἰσχύω.
ΧΟ. σύ τοι, σύ τοι κατηξίωσας, ὦ βαρύποτμ', οὐκ
ἄλλοθεν ἁ τύχα ἅδ' ἀπὸ μείζονος,

idoneum, commodum eris', an quod ab Reiskio vel Elmsleio inventum est aptiusque videtur συνείσει, 'etiam mortem meam videbis'. De hoc usu verbi συνειδέναι, scire de aliquo, cfr. Ant. 266.

V. 1069 sq. πληρέστατον αὔλιον λύπας] I. e. 'antrum plenum gemitus', dolore extorti. Cfr. 936—939. Sententiae valde commodum sit τάλαν leviter mutatum in πάλαι.

V. 1071. Schol.: τί ποτ' αὖ μοι τὸ κατ' ἦμαρ· τί ἄρα τρόφιμόν μοι καθ' ἡμέραν ἔσται; — Τίπτε, id est τί ποτε, 'quid tandem'. Sic Soph. El. 828 ποῦ ποτε, 'ubi tandem', et ibid. 980. — τὸ κατ' ἦμαρ, 'victus quotidianus'. Plenius Soph. O. C. 1364: τὸν καθ' ἡμέραν βίον. Alio sensu τὸ κατ' ἦμαρ Eurip. El. 145, 183 dixit.

V. 1072 sq. τοῦ ποτε — ἐλπίδος] De duplici interrogatione in unum membrum contracta cfr. 243 sq. Tum ἐλπὶς σιτονόμος significat ἐλπὶς διανομῆς σίτου. Cfr. Lobeck. ad Ai. p. 231 ed. sec. [et quae nos ad Eur. Med. 1010 adnotavimus].

V. 1074 sqq. εἴθ' αἰθέρος] Vehementer haec corrupta sunt. Ex scholiis, in quibus variae lectiones πτωχάδες, πρωτάδες, δρομάδες et interpretationes δρομάδες· αἱ καταιγίδες, πτωκάδες· αἱ Ἅρπυιαι ἐπιθετικῶς διὰ τὸ ἐπεμπίπτειν ἢ διὰ τὴν φωνήν adferuntur, nihil lucramur. Nam ipsum vocabulum πτωκάδες si quid aliud genuinum videtur idque nullo modo convenit ventis. Neque ad opinionem eorum interpretum qui hunc sensum statuunt: 'utinam vento in nubes abripiar', quem in sensum certe haec requirantur: εἴθ' αὖραί μ' ἄνω — ἕλοιεν· οὐδ' ἔτ' ἀρκῶ, vocabulum πτωκάδες accommodatum est. Rectius alii sententiam ad inopiam victus referunt. In aves autem, de quibus cogitant, illud epitheton non cadit; cadit vel maxime in leporem, πτῶκα vel πτάκα (cfr. θῆρ' ὀρειβάτην v. 955) et fortasse scripsit poeta haec: εἰ θῆρες πλάνοι | πτωκάδες ὀξυτόνου διὰ πνεύματος | ἑλῶσιν· οὐκέτ' ἴσχω, 'cum vagae ferae fugaces per stridentem auram feruntur me non detinente'. Verba ὀξυτόνου διὰ πνεύματος ad celeritatem depingendam apta sunt.

V. 1077 sq. Schol.: σύ τοι, σύ τοι κατηξίωσας· σὺ σαυτῷ περιεποίησας τὴν νόσον· σὺ σαυτῷ τούτων πρόξενος γέγονας, ὦ δυστυχέστατε· σὺ σαυτῷ κατηξίωσας, καὶ οὐκ ἀπό τινος ταύτῃ τῇ τύχῃ ἐνέχῃ ἀπὸ μείζονος σοῦ· διὸ μηδένα ἄλλον αἰτιῶ, ἀλλὰ σαυτόν· ἐξῆν γάρ σοι ἀκολουθήσαντι τὰ κακὰ διαφυγεῖν. Recte schol. vidit verbis ἀπὸ μείζονος accuratiorem adverbii ἄλλοθεν explicationem contineri. Ceterum tradita verba horum versuum valde suspecta sunt; ἁ τύχα ἅδ' positum est pro ἔχει τύχα τᾶδ' de Dindorfii coniectura haud satis certa.

εὖτέ γε, παρὸν φρονῆσαι,
λωΐτέρου δαίμονος εἵλου τὸ κάκιον εὑρεῖν. 1100

(ἀντιστροφὴ α'.)

ΦΙ. ὦ τλάμων, τλάμων ἄρ' ἐγὼ
καὶ μόχθῳ λωβατός, ὃς ἤδη μετ' οὐδενὸς ὕστε-
ρον 1104
ἀνδρῶν εἰσοπίσω τάλας
ναίων ἐνθάδ' ὀλοῦμαι,
αἰαῖ, αἰαῖ,
οὐ φορβὰν ἔτι προσφέρων,
οὐ πτανῶν ἀπ' ἐμῶν ὅπλων
κραταιαῖς μετὰ χερσὶν
ἴσχων· ἀλλά μοι ἄσκοπα 1111
κρυπτά τ' ἔπη δολερᾶς ὑπέδυ φρενός.
ἰδοίμαν δέ νιν,
τὸν τάδε μησάμενον, τὸν ἴσον χρόνον
ἐμὰς λαχόντ' ἀνίας.

V. 1080. εὖτέ γε] 'Cum quidem'. Vide ad O. C. 84. — παρὸν φρονῆσαι, cum tibi liceret sapere, i. e. meliora eligere.

V. 1081. Schol.: τοῦ λῴονος δαίμονος· τοῦ συμφέροντος. λείπει ἡ ἀντί. Male; genetivus aptus est ex notione comparativi, quae inest in verbo εἵλου, ita ut sensus sit: μᾶλλον τὸ κάκιον ἢ λῴονα δαίμονα ἐβούλου εὑρεῖν. De locutione αἱροῦμαι εὑρεῖν τι, 'malo mihi parare quid', confer El. 1304: κοὐδ' ἂν σε λυπήσασα δεξαίμην βραχὺ αὐτὴ μέγ' εὑρεῖν κέρδος, coll. Comm. mea de scholiorum in Soph. tragg. auctoritate p. 18 sq. et quae de usu verbi εὑρεῖν ad Trach. 25 adnotavimus.

V. 1083. Schol.: ὃς ἤδη μετ' οὐδενός· τὸ ἑξῆς· ὃς ἤδη ἐνθάδε ὀλοῦμαι, μετ' οὐδενὸς ὕστερον ἀνδρὸς εἰσοπίσω τάλας ναίων· ὁ δὲ νοῦς· ἆρα ἐγὼ δύστηνος ἐνταῦθα ἀπολοῦμαι ἀνθρώπων κεχωρισμένος;

V. 1088. Schol.: οὐ φορβὰν ἔτι προσφέρων· ἀντὶ τοῦ προσφερόμενος· ἐνίοτε δὲ ἔμπαλιν φησὶ διακονούμενος ἀντὶ τοῦ διακονῶν, καὶ στιβαδοποιούμενος ἀντὶ τοῦ στιβαδοποιῶν.

V. 1090 sq. Male Brunck. ad κρατ. μετὰ χερσὶν intellegi ὄντων iubet. Μετὰ χερσὶν est 'in manibus'. Ad ἴσχων repetendum φορβάν.

V. 1091 sq. Schol.: ἀλλά μοι ἄσκοπα· ἀπροσδόκητα, δόλια, ἃ οὐκ ἔστι προσκέψασθαι. γρ. δὲ καὶ ἄψοφα, ἀπὸ τοῦ μὴ ψοφεῖν, ἀντὶ τοῦ λαθραῖα. Ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κολυμβώντων (hoc pertinet ad ὑπέδυ). Κρυπτὰ δὲ ἔπη φησὶ τὰ τοῦ Ὀδυσσέως. Εἰς τὸ αὐτό· ἀλλά μοι τὰ ἀφανῆ καὶ κρυπτὰ δολίας φρενὸς ὑπέδυ με· τὸ δὲ ἑξῆς· ἀλλά μοι ὑπέδυ ἄσκοπα κρυπτά τε ἔπη δολερᾶς φρενός. Male scholiasta μὲ supplet. Nec debebat Buttmannum locutio ὑπέδυ μοι offendere. Cfr. Trach. 298: ἐμοὶ γὰρ οἶκτος δεινὸς εἰσέβη. Herodot. VI 138: καὶ σφίσι βουλευομένοισι δεινόν τι ἐσέδυνε. Plato de Rep. p. 330 D: εἰσέρχεται αὐτῷ δέος καὶ φροντίς. De vocabulo ἄσκοπος ad El. 848 diximus.

ΧΟ. πότμος, πότμος σε δαιμόνων τάδ᾽, οὐδὲ σέ γε δόλος
ἔσχ᾽ ὑπὸ χειρὸς ἐμᾶς. στυγερὰν ἔχε
δύσποτμον ἀρὰν ἐπ᾽ ἄλλοις·
καὶ γὰρ ἐμοὶ τοῦτο μέλει, μὴ φιλότητ᾽ ἀπώσῃ.

(στροφὴ β΄.)

ΦΙ. οἴμοι μοι· καί που πολιᾶς
πόντου θινὸς ἐφήμενος
γελᾷ μου, χερὶ πάλλων

V. 1096 sq. Schol.: *πότμος σε δαιμόνων· λείπει ἡ ἐξ· ἐκ θεῶν γὰρ τύχη τις τοῦτο κεκλήρωκεν, καὶ οὐχ ὑπ᾽ ἐμοῦ δεδόλωσαι· κατὰ κοινοῦ τὸ ἔσχεν. Τὸ δὲ ἑξῆς· πότμος σε δαιμόνων τάδ᾽ ἔσχεν· οὐδέ σε δόλος ἔσχεν ὑπὸ χειρὸς ἐμᾶς· ὁ δὲ νοῦς· παῦσαι τῶν καταρῶν τούτων, μὴ διὰ τούτων κτήσῃ ἡμᾶς ἐχθρούς· θεὸς γὰρ τῆς δυστυχίας ταύτης παραίτιος, οὐχ ἡμεῖς γεγόναμεν, οὔτε δόλῳ ὑπεισελθόντες, οὔτ᾽ ἄλλῳ τινὶ πράγματι.* Male scholiasta *ἐξ* praepositionem supplet; *πότμος δαιμόνων* est *θεία μοῖρα*. Similiter Verg. Aen. II 257: 'fatisque deum defensus iniquis — laxat claustra Sinon'. Ceterum praegnanter dictum *τάδε πότμος δαιμόνων σε ἔσχε*, significaus: *τάδε ἐστὶ πότμος δαιμόνων ἃ ἔσχε σε*, 'hoc quod te tenuit fatum deorum est'. Simillime Aesch. Pers. 750: *πῶς τάδ᾽ οὐ νόσος φρενῶν εἶχε παῖδ᾽ ἐμόν;*

V. 1097. *σέ γε*] Recte Buttmannus epicam esse hanc formam loquendi monet, qua in sermone bimembri pronomen subiecti vel obiecti communis in posteriore membro non necessarium quidem, sed cum vi ponatur, addita plerumque *γὲ* particula, veluti Hom. Il. V 184: *ὅγ᾽ ἀνήρ*, III 409: *ἢ ὅγε*, X 237: *μηδὲ σύ γε — σὺ δέ*. Rarissime tamen poetae tragici hanc epicorum formam loquendi imitati sunt, neque fecerunt id nisi in carminibus melicis. Apud Sophoclem unus praeter hunc locum exstat eiusdem generis, O. R. 1102: *τίς σε, τέκνον, τίς σ᾽ ἔτικτε τῶν μακραιώνων ἄρα, Πανὸς ὀρεσσιβάτα πατρὸς πελασθεῖσ᾽, ἢ σέ γ᾽ εὐνάτειρα Λοξίου;* Cui simillimum est quod legimus apud Homer. Od. VIII 488: *Δημόδοκ᾽, ἔξοχα δή σε βροτῶν αἰνίζομ᾽ ἁπάντων, ἢ σέ γε Μοῦσ᾽ ἐδίδαξε, Διὸς παῖς, ἢ σέ γ᾽ Ἀπόλλων.*

V. 1097 sq. *ἔσχ᾽ ὑπὸ χειρὸς ἐμᾶς*] Dictum ita propter membrum oppositum pro eo, quod exspectaveris, *οὐδὲ ἐσχέθης δόλῳ ὑπὸ χειρὸς ἐμᾶς*. Monuit iam Buttm.

V. 1098 sq. *στυγερὰν ἔχε — ἐπ᾽ ἄλλοις*] 'Dirige diras in alios' ('non in me': nihil aliud enim *ἐπ᾽ ἄλλοις* dicit nec certi quidam intellegendi sunt). De usu verbi *ἔχειν* ad v. 303 diximus.

V. 1100. Recte schol.: *παῦσαι τῶν καταρῶν τούτων, ὦ Φιλοκτῆτα, μὴ διὰ τούτων κτήσῃ ἡμας ἐχθρούς*. Fieri enim non potest, quin Philoctetes chori etiam, qui Ulixis causam agat, ab se animum diris, quibus virum illum exsecratur, abalienet.

V. 1101 sq. Nota *πολιᾶς πόντου θινός*, quod dici debebat *πολιοῦ πόντου θινός*, ut apud Hom. Il. I 350: *θῖν᾽ ἐφ᾽ ἁλὸς πολιῆς*. Ita solent tragici epitheta nominibus non suis applicare, dummodo notiones, quibus opus est, in tota verborum complexione adsint. Vide Eur. Herc. f. 396 et Lobeck. ad Ai. 7. HERM.

V. 1103. Schol.: *γελᾷ· ὁ Ὀδυσσεύς*. Notandus autem usus rarissimus verbi simplicis *γελᾶν*

τὰν ἐμὰν μελέου τροφάν,
τὰν οὐδείς πότ᾽ ἐβάστασεν.
ὦ τόξον φίλον, ὦ φίλων
χειρῶν ἐκβεβιασμένον,
ἦ που ἐλεινὸν ὁρᾷς, φρένας εἴ τινας
ἔχεις, τὸν Ἡράκλειον
ἄρθμιον ὧδέ σοι
οὐκέτι χρησόμενον τὸ μεθύστερον·
ἀλλ᾽ ἐν μεταλλαγᾷ
πολυμηχάνου ἀνδρὸς ἐρέσσει,
ὁρῶν μὲν αἰσχρὰς ἀπάτας,
στυγνόν τε φῶτ᾽ ἐχθοδοπόν,

cum genetivo coniuncti. Vulgo tantum καταγελᾶν ita dicitur. Sed vide quae ad Ai. 745 adnotavimus.

V. 1104. τροφάν, i. e. τόξα. Vide v. 931, 933.

V. 1106. φίλων χειρῶν Homerico dicendi genere.

V. 1109 sqq. Schol.: ἀντὶ τοῦ ἐμέ, τὸν τοῦ Ἡρακλέους διάδοχον. Hesychius: ἄρθμιοι· φίλοι, παρὰ τὸ ἡρμόσθαι, καὶ συμφωνεῖν ἡμῖν. Conferatur Philostr. Iun. in Icon. p. 889 ed. Olear.: θεράπων δὴ γενέσθαι τῷ Ἡρακλεῖ ὁ Φιλοκτήτης ἐκ νηπίου, ὅτε καὶ φορεὺς εἶναί οἱ τῶν τόξων, ἃ δὴ καὶ ὕστερον μισθὸν λαβεῖν παρ᾽ αὐτοῦ τῆς εἰς τὴν πυρὰν ὑπουργίας.

V. 1112. Genetivus ἀνδρὸς pendet ab μεταλλαγᾷ, totiusque loci hic est sensus: 'in mutata possessione', i. e. 'in alius possessione viri vafri gestaris'. Vide ad v. 189 sq. Cum autem mancum esse versum ex metro versus antistrophici appareat et cum ἐν μεταλλαγᾷ ἐρέσσει parum probetur, videndum est ne quod vocabulum interciderit unde genetivus πολυμηχάνου ἀνδρὸς aptus esset, velut χεροῖν δ᾽ ἐν μεταλλαγᾷ π. α. ἐρέσσει. Neque vero, ut monet M. Seyff., remigandi imago in arcus usum qualemcunque vis quadrat, ut fortasse pro ἐρέσσει scribendum sit ἑλίσσει.

V. 1114. ὁρῶν μὲν αἰσχρὰς ἀπάτας] Ad Ulixem haec, non ad Neoptolemum pertinere primum ex eo apparet, quod Philoctetes in toto hoc carmine, quod post Ulixis et Neoptolemi discessum canit, de Ulixe tantum conqueritur et conqueri debet, ut cuius solius vi et iniuria armis suis, quae Neoptolemus iam redditurus erat (974 sqq.), in perpetuum destitutus sit. Vide ad v. 1063 sqq. adnotata. Deinde cum et antecedentia πολυμηχάνου ἀνδρὸς necessario ad Ulixem referri debeant et sequentia στυγνόν τε φῶτ᾽ etc., inque his ipsis Philoctetes verbo αἰσχρῶν fraudem, qua privatus sit arcu, ex Ulixe esse ortam declararit: profecto verba αἰσχρὰς ἀπάτας et ad eandem illam iniuriam debere referri, cum aliam non sit expertus fraudem, neque ad alium posse quam ad Ulixem pertinere certissimum est. Postremo participium etiam praesentis ὁρῶν satis superque ostendit verba αἰσχρὰς ἀπάτας στυγνόν τε φῶτ᾽ ἐχθ. poetarum more in hunc sensum esse dicta: 'turpes fraudes invisi hostis', i. e. 'videns, qui turpes commisit fraudes, invisum hostem'. Ceterum de collocatione μὲν particulae cfr. v. 279 sq.: ὁρῶντα μὲν ναῦς — πάσας βεβώσας, ἄνδρα δ᾽ οὐδέν᾽ ἔντοπον.

V. 1115 sq. Participium ἀνατέλλοντα active dictum pro ἀναπέμποντα, ita ut sensus hic sit: 'innumera ex turpibus malis exoriri facientem'. Post ἐμήσατο in

μυρί' ἀπ' αἰσχρῶν ἀνατέλλονθ', ὅσ' ἐφ' ἡμῖν κάκ' ἐμήσατο . . . .

ΧΟ. ἀνδρός τοι τὸ μὲν εὖ δίκαιον εἰπεῖν,
εἰπόντος δὲ μὴ φθονερὰν
ἐξῶσαι γλώσσας ὀδύναν.
κεῖνος δ' εἷς ἀπὸ πολλῶν
ταχθεὶς τῶνδ' ἐφημοσύνᾳ
κοινὰν ἤνυσεν ἐς φίλους ἀρωγάν.

(ἀντιστροφὴ β'.)

ΦΙ. ὦ πταναὶ θῆραι, χαροπῶν τ'
ἔθνη θηρῶν, οὓς ὅδ' ἔχει
χῶρος οὐρεσιβώτας,

libris additur Ὀδυσσεύς, quod nomen interpreti deberi et metro et sensu admonemur. Fortasse Ὀδυσσεὺς inepta interpretatio est Homerici Οὖτις, ut poeta scripsisse videatur ὅσ' ἐφ' ἡμῖν κάκ' ἐμήσατ' οὖτις, 'innumera mala ex turpibus facinoribus procreantem quot nemo in me machinatus est'. De οὖτις cfr. Ai. 424, Aesch. Eum. 666. Addit Hermannus: 'Turpia mala, quae iam est machinatus Ulixes, in eo posita sunt, quod et exposuit Philoctetam et nunc arcu privavit; mala autem, quae ex his excitare eum dicit, sunt carentis arcu multo miserabilior vita'. Ceterum de μὲν — τὲ particulis ad v. 1038 sq. admonuimus.

V. 1117 sq. ἀνδρός τοι — ὀδύναν] Certissimum mihi videtur verba εὖ δίκαιον aliquid vitii contraxisse. Fortasse scriptum fuit τὸ μὲν οὐ δίκαιον εἰπεῖν vel potius τὸ μὲν ἔκδικον κατειπεῖν. Illud quidem non dubito, quin istiusmodi quid positum fuerit, ut sensus hic esset: 'viri boni est libere dicere quidquid iniustum putet esse, sed ubi dixerit, dictis acerbis invidiaeque plenis abstinere'. Concedit chorus Philoctetae esse, quod de fraude sibi illata conqueratur, sed admonet simul, ne acerbis malignisque verbis in Ulixem invehatur, quippe qui, id quod sequentibus explicat, non malevolentia quadam ductus aut sui commodi causa, sed amicorum saluti ut prospiceret id, quod molestum Philoctetae sit, suscipiendum faciendumque putarit. De ἀνδρός significatu ad Ai. 512 dixi. Deinde nihil offensionis est in genetivo εἰπόντος, pro quo poterat poeta εἰπόντα dicere, sed metri gratia posuit εἰπόντος, praecedenti genetivo ἀνδρός accommodatum. Denique verbis φθονερὰν ἐξῶσαι γλώσσας ὀδύναν nihil significatur nisi γλώσσαλγον εἶναι, sive, ut recte scholiasta interpretatur, πικραίνεσθαι. Cfr. Eur. Med. 525: δεῖ μ' — ὑπεκδραμεῖν τὴν σὴν στόμαργον, ὦ γύναι, γλωσσαλγίαν. Androm. 689: ἣν δ' ὀξυθυμῇς, σοὶ μὲν ἡ γλωσσαλγία μείζων, ἐμοὶ δὲ κέρδος ἡ προμηθία.

V. 1121. τῶνδε ad πολλῶν referendum est.

V. 1123 sq. Schol.: ὦ πτηναὶ θῆραι· ἀντὶ τοῦ ὦ ἄγραι· ἀγρεύει γὰρ καὶ πτηνά. Similiter Romani verbum 'venationis', quod idem proprie atque θήρα significat, notione rei, quae capitur vel capta est, usurparunt. Cfr. Liv. XXXV 49: 'cum miraremur, unde illi eo tempore anni tam multa et varia venatio etc.'.

V. 1124 sq. Οὓς — οὐρ. poetice dictum pro: 'qui hic in montibus pascimini'. Conferendum vocabulum οἰοβώτης, quo usus poeta est Ai. 614.

φυγᾷ μ' οὐκέτ' ἀπ' αὐλίων
πελᾶτ'· οὐ γὰρ ἔχω χεροῖν
τὰν πρόσθεν βελέων ἀλκάν,
ὢ δύστανος ἐγὼ τανῦν·
ἀλλ' ἀνέδην ὅδε χῶρος ἐρύκεται,
οὐκέτι φοβητὸς ὑμῖν,
ἕρπετε, νῦν καλὸν
ἀντίφονον κορέσαι στόμα πρὸς χάριν
ἐμᾶς σαρκὸς αἰόλας.
ἀπὸ γὰρ βίον αὐτίκα λείψω.
πόθεν γὰρ ἔσται βιοτά;
τίς ὧδ' ἐν αὔραις τρέφεται,
μηκέτι μηδενὸς κρατύνων ὅσα πέμπει βιόδωρος
αἶα;
ΧΟ. πρὸς θεῶν, εἴ τι σέβει, ξένον πέλασσον

V. 1126 sq. Schol.: *φυγᾷ μ' οὐκέτ' ἀπ' αὐλίων·* ἀντὶ τοῦ οὐκέτι φεύξεσθέ με, οὐκέτι μετὰ φυγῆς καὶ φόβου προσπελάσετέ μοι. Similiter atque φυγῇ φεύγειν hoc loco dictum est φυγῇ — πελάζειν, significans 'ita appropinquare, ut statim rursus aufugias'. Sensus enim totius loci hic est: 'opportunum iam est, o ferae, appropinquare a lustris vestris ad me, ut me petatis et carne mea vos satietis, non, ut antea fecistis, ut me fugiatis'. De verbo πελάζειν cum accusativo coniuncto cfr. infra v. 1163, Eur. Androm. 1167 δῶμα πελάζει, Rhes. 13 τὰς ἡμετέρας κοίτας πλάθουσι. De futuri forma πελᾶτε cfr. quae Elmsl. ad O. Col. 1060 attulit. Ceterum non haberet sententia aliquid tumidi et a Sophocle alieni, ut nunc habet, si scriptum esset: φυγᾷ μηκέτ' ἀπ' αὐλίων (ab antro meo) *πλάζεσθ'· οὐ γὰρ κτέ.*

V. 1128. Non puto ἀλκὰν a Sophocle scriptum esse; neque enim spondeus ferri hic potest. Herm. coniecit ἀκμάν.

V. 1130 sqq. *ἀλλ' — νῦν καλόν*] Particula ἀλλά iungenda est cum ἕρπετε, νῦν καλόν etc., verbis mediis ἀνέδην — ἡμῖν ita adiectis, ut pro membro causali sint. Vulgo eo sensu adici γάρ particula solet.

V. 1130. Schol.: *ἀλλ' ἀνέδην ὅδε χῶρος*: ἐπ' ἐξουσίας ὁ τόπος ὑμῖν οὗτος ἀνεῖται, ἀντὶ τοῦ ἀδείᾳ ὑπὸ τῶν θηρῶν ὁ τόπος κατασχεθήσεται. De forma orationis Neuius conferri O. R. 997 iubet.

V. 1131. Responsionis causa verba transponenda videntur: φοβητὸς οὐκέθ' ὑμῖν.

V. 1132. καλόν ἐστι significat 'opportunum est'. Cfr. fr. 152 Dind.: ἀλλ' ἐγγὺς Ἕκτωρ ἐστίν, οὐ μένειν καλόν, El. 384: νῦν γὰρ ἐν καλῷ φρονεῖν.

V. 1133 sq. *ἀντίφονον στόμα*] 'Os quod caedem pro caede reddit'. Sic δίκαι ἀντίφονοι in Soph. El. 248. MATTH. *Πρὸς χάριν*, 'ut volupe est'. Genetivus σαρκὸς pendet a κορέσαι. Cfr. Krueg. II § 47, 16, 1. Denique *αἰόλας* recte Musgr. propter ulcus, non propter vulnera a feris facta additum vidit.

V. 1137. Schol.: *τίς ὧδ' ἐν αὔραις τρέφεται·* τίς τρέφεται ἐξ ἀνέμων, μηδενὸς τῶν ἐκ γῆς τροφίμων εὐπορῶν; De ἐν praepositione ad v. 60 diximus. Cfr. Plato de Legg. X p. 887 D ἐν γάλαξι τρεφόμενοι.

V. 1139 sq. *πρὸς θεῶν* —

εὐνοίᾳ πάσᾳ πελάταν.
ἀλλὰ γνῶθ', εὖ γνῶθ', ὅτι σὸν
κῆρα τάνδ' ἀποφεύγειν·
οἰκτρὰ γὰρ βόσκειν, ἀδαὴς δ'
ἔχειν μυρίον ἄχθος, ὃ ξυνοικεῖ.
(Ἀνομοιόστροφα.)

ΦΙ. πάλιν, πάλιν παλαιὸν ἄλγημ' ὑπέμνασας, ὦ
λῷστε τῶν πρὶν ἐντόπων.
τί μ' ὤλεσας; τί μ' εἴργασαι;
ΧΟ. τί τοῦτ' ἔλεξας;
ΦΙ. εἰ σὺ τὰν ἐμοὶ στυγερὰν
Τρῳάδα γᾶν μ' ἤλπισας ἄξειν.
ΧΟ. τόδε γὰρ νοῶ κράτιστον.
ΦΙ. ἀπό νύν με λείπετ' ἤδη.
ΧΟ. φίλα μοι, φίλα ταῦτα παρήγγειλας ἑκόντι τε
πράσσειν.
ἴωμεν, ἴωμεν,
ναὸς ἵν' ἡμῖν τέτακται.
ΦΙ. μή, πρὸς ἀραίου Διός, ἔλθῃς, ἱκετεύω.
ΧΟ. μετρίαζε.

πέλασσον] 'Per deos, si quid tibi religioni habes, obfer te hospiti qui summa benevolentia se tibi obfert'. Hanc sententiam, quam etiam M. Seyff. proposuit, voluisse poetam, ratio docet quam inter πέλασσον et πελάταν intercedere apparet. Cum verbis εἴ τι σέβει cfr. v. 468 sq., de accusativo ξένον v. ad v. 1126 sq., de forma πέλασσον cfr. ὅσσα v. 509 et formam μέσσος, qua Sophocles alibi usus est.

V. 1141. De ἀλλὰ particula v. ad v. 228.

V. 1142. κῆρα τάνδ'] Morbus cur κήρ appellatus sit, ad v. 42 explicavimus.

V. 1143 sq. Sensus est: 'hic morbus miserabilis est ad alendum eum, et nescius sustinere infinita mala, quae cum eo coniuncta sunt'. Id est: maior est hic morbus, quam ut qui eo affectus sit tanta mala perferre queat. HERM. De verbo βόσκειν confer v. 313: βόσκων τὴν ἀδηφάγον νόσον, de ξυνοικεῖ (scil. αὐτῇ) quae ad v. 266 adnotata sunt.

V. 1145. Schol. ad v. 1165 recte adnotat: Οὗτος δὲ ταῦτα λεγόντων συνίησιν, ὅτι παραινοῦσιν αὐτῷ εἰς Ἴλιον ἐλθεῖν· πρὸς ὃ ἀνακράζει, πάλιν, πάλιν μοι.

V. 1146. Schol.: ὦ λῷστε τῶν πρὶν ἐντόπων· ὦ βέλτιστε τῶν πλησιασάντων μοι πάλαι.

V. 1153. Schol.: φίλα μοι· ἐμοὶ βουλομένῳ ἡδέως ἀποπλεῦσαι κελεύεις. Sensus est: 'iucunda mihi haec, quae praecepisti, sunt, et paratus sum ea facere'. Cfr. Aesch. Prom. 277 οὐκ ἀκούσαις ἐπεθώυξας τοῦτο.

V. 1155. ἵνα ναὸς ἡμῖν τέτακται est: 'qua in parte navis cuique nostrum sua est statio'. HERM.

V. 1156. Schol.: μή, πρὸς ἀραίου· ἀρὰ ἡ εὐχή· ἀραῖος οὖν, ᾧ πάντες προσευχόμεθα, ἢ ὃν ἐπικαλούμεθα ἀρώμενοι· ὥσπερ δὲ ἱκέσιον λέγουσι τοῦ τοὺς ἱκέτας ἐποπτεύοντος, οὕτως

ΦΙ. ὦ ξένοι,
μείνατε, πρὸς θεῶν. ΧΟ. τί θροεῖς;
ΦΙ. αἰαῖ, αἰαῖ· δαίμων, δαίμων.
ἀπόλωλ' ὁ τάλας.
ὦ πούς, πούς, τί σ' ἔτ' ἐν βίῳ
τεύξω τῷ μετόπιν τάλας;
ὦ ξένοι, ἔλθετ' ἐπήλυδες αὖθις.
ΧΟ. τί ῥέξοντες ἀλλοκότῳ
γνώμᾳ τῶν πάρος, ὧν προὔφαινες;
ΦΙ. οὔτοι νεμεσητὸν
ἀλύοντα χειμερίῳ
λύπᾳ καὶ παρὰ νοῦν θροεῖν.
ΧΟ. βᾶθί νυν, ὦ τάλαν, ὥς σε κελεύομεν.
ΦΙ. οὐδέποτ', οὐδέποτ', ἴσθι τόδ' ἔμπεδον,
οὐδ' εἰ πυρφόρος ἀστεροπητὴς
βροντᾶς αὐγαῖς μ' εἶσι φλογίζων.
ἐρρέτω Ἴλιον, οἵ θ' ὑπ' ἐκείνῳ
πάντες, ὅσοι τόδ' ἔτλασαν ἐμοῦ ποδὸς
ἄρθρον ἀπῶσαι. ἀλλ', ὦ ξένοι,
ἕν γέ μοι, ἕν γέ μοι εὖχος ὀρέξατε.

ἀραίου τοῦ τοὺς ἀρωμένους ἐπισκοποῦντος. ἔλθῃς· ἀντὶ τοῦ ἀπέλθῃς. Diras imprecatur Philoctetes choro, si abeat. De sensu verbi ἔλθῃς vide ad v. 48.

V. 1162. Schol.: τεύξω· ποιήσω (quid tibi faciam?) μετόπιν· μετὰ ταῦτα, μετόπισθεν.

V. 1163. ἐπήλυδες αὖθις est 'revertentes'. Iam enim abibant. HERM.

V. 1164 sq. Schol.: τί πράξοντες ἐναντίᾳ γνώμῃ, ἕτερον παρὰ τὸ πρότερον. Sensus hic est: 'quid aliud facturi (revertamur) diverso a prioribus quae edicebas consilio tuo?' i. e. numquid consilium mutavisti? non videris. Genetivus τῶν πάρος pendet ab ἀλλοκότῳ ut ab ἄλλος, ἕτερος, διάφορος.

V. 1166. οὔτοι νεμεσητόν] Sic Hom. Il. IX 523: πρὶν δ' οὔτι νεμεσσητὸν κεχολῶσθαι, ubi schol.: πρότερον δὲ οὐ μεμπτὸς ὑπῆρχες ὀργιζόμενος. — De verbo ἀλύοντα confer Il. V 352 (de Venere vulnerata): ἡ δ' ἀλύουσ' ἀπεβήσετο, τείρετο δ' αἰνῶς, ubi schol.: ἀδημονοῦσα, καὶ οἷον λύσιν μὴ εὑρίσκουσα τῶν κακῶν.

V. 1167 sq. Schol.: χειμερίῳ λύπᾳ· ταραχώδει πάθει, μεταφορικῶς· οὐκ ἔστι, φησί, μεμπτὸν τῷ δυστυχοῦντι καὶ παραφθέγγεσθαι. Frequentant χειμάζω 'turbandi' vel 'iactandi' sensu poetae. O. R. 101. Eur. Hippol. 315. MUSGR.

V. 1170. Schol.: τοῦτο γίνωσκε, ὅτι οὐκ ἔρχομαι, οὐδ' εἰ αὐτὸς ὁ Ζεὺς μετέλθοι με ταῖς βρονταῖς, τουτέστιν, οὐδ' εἰ κεραυνοῖ με ὁ Ζεύς, ἂν μὴ ἔλθω.

V. 1171. πυρφόρος ἀστεροπητής] Vide quae ad v. 1426 adnotavimus.

V. 1175. Brunck., ut integer esset tetrameter dactylicus, ἀλλ' ὦ ξεῖνοι, Herm. ἀλλὰ τόδ', ὦ ξένοι scripserunt. Fortassis ἀλλ' ἄγετ', ὦ ξένοι scriptum fuit.

ΧΟ. ποῖον ἐρεῖς τόδ' ἔπος; ΦΙ. ξίφος, εἴ ποθεν,
ἢ γένυν ἢ βελέων τι προπέμψατε.
ΧΟ. ὡς τίνα δὴ ῥέξῃς παλάμαν ποτέ;
ΦΙ. κρᾶτ' ἀπὸ πάντα καὶ ἄρθρα τέμω χερί·
φονᾷ, φονᾷ νόος ἤδη.
ΧΟ. τί ποτε; ΦΙ. πατέρα ματεύων.
ΧΟ. ποῖ γᾶς; ΦΙ. ἐς Ἅιδου.
οὐ γὰρ ἐν φάει γ' ἔτι.
ὦ πόλις, ὦ πόλις πατρία,
πῶς ἂν εἰσίδοιμ' ἄθλιός σ' ἀνήρ,
ὅς γε σὰν λιπὼν ἱερὰν
λιβάδ' ἐχθροῖς [ἔβαν] Δαναοῖς
ἀρωγὸς ἔτ' οὐδέν εἰμι.
ΧΟ. Ἐγὼ μὲν ἤδη καὶ πάλαι νεὼς ὁμοῦ
στείχων ἂν ἦ σοι τῆς ἐμῆς, εἰ μὴ πέλας

V. 1177. *εἴ ποθεν*] Elliptice pro *εἴ ποθεν λαβεῖν δύνασθε*; et sic pro *ὁπόθεν δή*. Sic Ai. 885: *εἴ ποθι λεύσσων* pro *ὅπου δὴ λεύσσων*. BUTTM.

V. 1179. Schol.: *παλάμην· πρᾶξιν· ὅθεν καὶ παλαμᾶσθαι· ἢ τέχνην.*

V. 1180. *κρᾶτα πάντα* absurde dicitur. Herm. *χρῶτ' ἀπὸ πάντα*, Bergk. *κρᾶτα καὶ ἄρθρ' ἀπὸ πάντα* scribendum putavit. Fortasse *πάντα* corruptum est ex *τᾷδε* (*χερί*). Coniunctivus *τέμω* pendet ex praegresso *ὡς*.

V. 1181. Schol.: *φονᾷ· θανατᾷ, θανάτου ἐπιθυμεῖ.* Galenus in glossis Hippocrateis: *φονᾷ, φονεύειν ἐπιθυμεῖ.* Quod rectius videtur Hermanno, monenti: Neque enim ut vivere desinat optat, sed vult sese occidere.

V. 1182. Hermanno *ματεύων* constructione referendum ad *τέμω* videtur. At multo aptius referetur ad sententiam verborum *φονᾷ νόος ἤδη*.

V. 1187 sq. Schol.: *ὅς γε σὰν λιπών· ὅστις ποτὲ καταλιπών σε ἐπὶ τὸ βοηθεῖν τοῖς Ἕλλησιν οὐκέτι οὐδὲν εἰμί*, unde apparet scholiastam non habuisse *ἔβαν*. Haec igitur interpretatio delenda est, ut versus hunc in modum discribendi videantur: *ὅς γε σὰν λιπὼν ἱερὰν λιβάδ' ἐχ- | θροῖς Δαναοῖσιν ἀρωγὸς ἔτ' οὐδέν εἰμι.* — Schol.: *Λιβάδα· τὴν τοῦ ἐπιχωρίου ποταμοῦ.* Significat Sperchium.

V. 1190. Quod scholiasta dicit, *ἐντεῦθεν διπλοῦν ἐστι τὸ ἐπεισόδιον*, eo spectat, quod in hac scena non, ut plerumque, una, sed duae personae adveniunt. Philoctetes interea se in antrum suum recipit, ut ex v. 1263 sqq. intellegitur. HERM.

V. 1190. Schol.: *ὁμοῦ· ἐγγύς.* Phot. Lex.: *ὁμοῦ· ἀντὶ τοῦ ἐγγύς· ἔστι δὲ τοῦτο πολὺ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ὡς καὶ Μένανδρος· ἤδη γὰρ τοῦ τίκτειν ὁμοῦ.* Soph. Ant. 1180: *καὶ μὴν ὁρῶ τάλαιναν Εὐρυδίκην ὁμοῦ.* Aristoph. Pac. 513: *καὶ μὴν ὁμοῦ 'στιν ἤδη.* BUTTM. De *καὶ πάλαι* ad v. 948 monitum est.

V. 1191 sq. Locutione *στείχων ἂν ἦ*, quam non esse poeticam tantum periphrasin idem significantem atque *ἔστειχον ἂν* luculenter ex hoc loco apparet, in quo metri causa *ἔστειχον ἂν* scribi licuit, hoc significatur: 'in itinere essem ad navem meam'. Cfr. Aristoph. Ran. 35 *ἐγγὺς τῆς θύρας ἤδη βαδίζων εἰμὶ τῆσδε.*

Ὀδυσσέα στείχοντα τόν τ' Ἀχιλλέως
γόνον πρὸς ἡμᾶς δεῦρ' ἰόντ' ἐλεύσσομεν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

οὐκ ἂν φράσειας, ἥντιν' αὖ παλίντροπος
κέλευθον ἕρπεις ὧδε σὺν σπουδῇ ταχύς;

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

λύσων ὅσ' ἐξήμαρτον ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ.
ΟΔ. *δεινόν γε φωνεῖς· ἡ δ' ἁμαρτία τίς ἦν;*
ΝΕ. *ἣν σοὶ πιθόμενος τῷ τε σύμπαντι στρατῷ*
ΟΔ. *ἔπραξας ἔργον ποῖον ὧν οὔ σοι πρέπον;*
ΝΕ. *ἀπάταισιν αἰσχραῖς ἄνδρα καὶ δόλοις ἑλών.*
ΟΔ. *τὸν ποῖον; ὤ μοι, μῶν τι βουλεύει νέον;*
ΝΕ. *νέον μὲν οὐδέν· τῷ δὲ Ποίαντος τόκῳ*
ΟΔ. *τί χρῆμα δράσεις; ὥς μ' ὑπῆλθέ τις φόβος.*
ΝΕ. *παρ' οὗπερ ἔλαβον τάδε τὰ τόξ', αὖθις πάλιν*
ΟΔ. *ὦ Ζεῦ, τί λέξεις; οὔτι που δοῦναι νοεῖς;*
ΝΕ. *αἰσχρῶς γὰρ αὐτὰ κοὐ δίκῃ λαβὼν ἔχω.*
ΟΔ. *πρὸς θεῶν, πότερα δὴ κερτομῶν λέγεις τάδε;*
ΝΕ. *εἰ κερτόμησίς ἐστι τἀληθῆ λέγειν.*
ΟΔ. *τί φής, Ἀχιλλέως παῖ; τίν' εἴρηκας λόγον;*
ΝΕ. *δὶς ταὐτὰ βούλει καὶ τρὶς ἀναπολεῖν μ' ἔπη;*
ΟΔ. *ἀρχὴν κλύειν ἂν οὐδ' ἅπαξ ἐβουλόμην.*
ΝΕ. *εὖ νῦν ἐπίστω πάντ' ἀκηκοὼς λόγον.*

In proximo versu repetitum *στείχοντα* parum aptum et ex *σπεύδοντα* depravatum videtur.

V. 1194. Schol.: *ἥντιν' αὖ παλίντροπος κέλευθον ἕρπεις· ἀντὶ τοῦ εἰς ποῖον τόπον ἀπέρχῃ. Τοῦτο δὲ ὁ Νεοπτόλεμος, ἀποδοῦναι βουλόμενος τὰ τόξα τῷ Φιλοκτήτῃ, ἐπιπλήσσεται ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως.* — De locutione *κέλευθον ἕρπειν* in censura Ai. ab Lob. edit. p. 51 exposui.

V. 1198. *ἣν*] Volebat addere *ἥμαρτον* vel *ἔπραξα*, ut mox ad v. 1200 mente repetendum *ἔπραξα ἁμαρτίαν* et ad v. 1204 *δοῦναι νοῶ* e v. 1205.

V. 1199. Hoc dicit: *ποῖον ἔπραξας ἔργον τούτων, ἅ σε πρᾶξαι οὔ σοι πρέπον*, ut in O. R. 862: *οὐδὲν γὰρ ἂν πράξαιμ' ἂν ὧν οὐ σοὶ φίλον.*

V. 1201. Cum Neoptolemus *ἄνδρα* infinite dixerit, tanto cupidius Ulixes, de Philocteta eum cogitare sentiens, quis iste vir sit interrogat. HERM. Cfr. Eur. Med. 37: *δέδοικα δ' αὐτὴν μή τι βουλεύσῃ νέον.*

V. 1207. *πότερα*] Vide quae de usu huius particulae ad Ai. 452 adnotavimus.

V. 1210. Schol.: *ἀναπολεῖν· τὰ αὐτὰ λέγειν· ἀπὸ τῶν δεύτερον ἀναπολούντων τὴν ἠροτριαμένην γῆν.* Vide quae ad Ant. 847 sqq. adnotata sunt, et cfr. Plat. Phileb. p. 60 A *εὖ δ' ἡ παροιμία δοκεῖ ἔχειν, τὸ καὶ δὶς καὶ τρὶς τό γε καλῶς ἔχον ἐπαναπολεῖν τῷ λόγῳ δεῖν.*

V. 1212. Usitatis verbis *πάντ' ἀκήκοας λόγον* proprie significantibus stare sententiam nec retractari posse dicta (cfr. Ai. 480)

ΟΔ. ἔστιν τις, ἔστιν, ὅς σε κωλύσει τὸ δρᾶν.
ΝΕ. τί φής; τίς ἔσται μ' οὑπικωλύσων τάδε;
ΟΔ. ξύμπας Ἀχαιῶν λαός, ἐν δὲ τοῖς ἐγώ.
ΝΕ. σοφὸς πεφυκὼς οὐδὲν ἐξαυδᾷς σοφόν.
ΟΔ. σὺ δ' οὔτε φωνεῖς, οὔτε δρασείεις σοφά.
ΝΕ. ἀλλ' εἰ δίκαια, τῶν σοφῶν κρείσσω τάδε.
ΟΔ. καὶ πῶς δίκαιον, ἅλαβες βουλαῖς ἐμαῖς,
πάλιν μεθεῖναι ταῦτα; ΝΕ. τὴν ἁμαρτίαν
αἰσχρὰν ἁμαρτὼν ἀναλαβεῖν πειράσομαι.
ΟΔ. στρατὸν δ' Ἀχαιῶν οὐ φοβεῖ πράσσων τάδε;
ΝΕ. ξὺν τῷ δικαίῳ τὸν σὸν οὐ ταρβῶ φόβον.
ἀλλ' οὐδέ τοι σῇ χειρὶ πείθομαι τὸ δρᾶν.
ΟΔ. οὔ τἄρα Τρωσίν, ἀλλὰ σοὶ μαχούμεθα.
ΝΕ. ἔστω τὸ μέλλον. χεῖρα δεξιὰν ὁρᾷς
κώπης ἐπιψαύουσαν; ΟΔ. ἀλλὰ κἀμέ τοι
ταὐτὸν τόδ' ὄψει δρῶντα κοὐ μέλλοντ' ἔτι.

Neoptolemus usus sic respondet Ulixi ut huius quasi pacandi gratia dicat, iam nihil esse quod ei audiendum sit quoniam tam invitus suam orationem audiat.

V. 1213. De κωλύσει τὸ δρᾶν cfr. Krueg. II § 55, 3, 19.

V. 1215. ξύμπας — ἐν δὲ τοῖς ἐγώ] Cfr. O. C. 742: πᾶς σε Καδμείων λεὼς καλεῖ δικαίως, ἐκ δὲ τῶν μάλιστ' ἐγώ et quae ad eum locum adnotavimus.

V. 1221. ἀναλαβεῖν] Proprie 'resumere'; hinc resumere aliquid, ut corrigas et emendes, idem fere, quod nobis 'zurücknehmen', et hoc loco et in Demosth. Mid. p. 550, 14 Reisk.: ἀναλαμβάνειν ταῦτα καὶ μεταγιγνώσκειν. MATTH. Eodem sensu etiam Eur. Ion 426.

V. 1223. τὸν σὸν φόβον] 'Terrorem, quem tu mihi narras, minas tuas'.

V. 1224. Non posse Ulixi hunc versum assignari manifestum est. Neque tamen Neoptolemo convenit. Nam si τὸ δρᾶν, quod Graecorum consuetudo loquendi postulare videtur ut 1241 de redditione armorum intellegimus, sensus hic est: 'sed ne tua quidem manu adducor, ut reddam arma Philoctetae', quod neque ab Ulixe dici potuit, neque a Neoptolemo, cui sic tantum aliqua ratione hic versus conveniret, si in hunc sensum acciperetur: 'sed ne manu quidem tua (i. e. ne vi quidem a te adhibita) adducor, ut faciam quod me facere vis, ut non reddam Philoctetae arma'. Sed hoc a Sophocle iis, quae scripta sunt, verbis dici non potuisse apparet. Itaque in eam inclino sententiam, ut ab interprete additum hunc versum censeam. Accedit quod duo versus Neoptolemo tributi dialogi aequalitatem evertunt. [Alii cum Hermanno post v. 1223 lacunam statuunt unius versus Ulixis, cuius haec fere sententia fuerit: 'at meam fortasse manum timebis'. Sed haec non verbis, sed manu Ulixes docuisse putandus est, ut cum actio intercedat stichomythiae ratio non videatur eversa. Magnopere autem vereor ne δρᾶν interpretationis causa additum sit, Sophocles autem scripserit πείθομαι τὸ μὴ οὔ].

V. 1226. Pro ἔστω sensus postulat ἴτω cfr. supra ad v. 120.

V. 1228. Schol.: κοὐ μέλλοντ' ἔτι· οὐ βραδύνοντα. Sic Trach. 75: Εὔβοιδα χώραν φασὶν ἐπιστρατεύειν αὐτόν, ἢ μέλλειν ἔτι.

καίτοι σ' ἐάσω· τῷ δὲ σύμπαντι στρατῷ
λέξω τάδ' ἐλθών, ὅς σε τιμωρήσεται.
ΝΕ. ἐσωφρόνησας· κἂν τὰ λοίφ' οὕτω φρονῇς,
ἴσως ἂν ἐκτὸς κλαυμάτων ἔχοις πόδα.
σὺ δ', ὦ Ποίαντος παῖ, Φιλοκτήτην λέγω,
ἔξελθ' ἀμείψας τάσδε πετρήρεις στέγας.
ΦΙ. τίς αὖ παρ' ἄντροις θόρυβος ἵσταται βοῆς;
τί μ' ἐκκαλεῖσθε; τοῦ κεχρημένοι, ξένοι;
ὤ μοι· κακὸν τὸ χρῆμα. μῶν τί μοι νέα
πάρεστε πρὸς κακοῖσι πέμποντες κακά;
ΝΕ. θάρσει· λόγους δ' ἄκουσον, οὓς ἥκω φέρων.
ΦΙ. δέδοικ' ἔγωγε· καὶ τὰ πρὶν γὰρ ἐκ λόγων
καλῶν κακῶς ἔπραξα, σοῖς πεισθεὶς λόγοις.
ΝΕ. οὔκουν ἔνεστι καὶ μεταγνῶναι πάλιν;
ΦΙ. τοιοῦτος ἦσθα τοῖς λόγοισι χὤτε μου
τὰ τόξ' ἔκλεπτες, πιστός, ἀτηρὸς λάθρᾳ.
ΝΕ. ἀλλ' οὔτι μὴν νῦν· βούλομαι δέ σου κλύειν,
πότερα δέδοκταί σοι μένοντι καρτερεῖν,
ἢ πλεῖν μεθ' ἡμῶν. ΦΙ. παῦε, μὴ λέξῃς πέρα.
μάτην γὰρ ἂν εἴπῃς γε πάντ' εἰρήσεται.

V. 1230. Ulixes cum *τιμωρήσεται* dixit, abit e scena.

V. 1232. *ἐκτὸς κλαυμάτων ἔχειν πόδα* frequens poetarum dictio pro *ἐκτὸς κλαυμάτων* (i. e. *πημάτων*) *εἶναι*. Sic Aeschyl. Prom. 263: *ὅστις πημάτων ἔξω πόδα ἔχει*, ad quem locum multa huius generis Blomf. in Gloss. attulit. De usu verbi *κλαίειν* et substantivi *κλαῦμα* ad Ant. 230 monitum est.

V. 1235. De locutione *ἱστάναι βοήν* monuerunt Kuster. ad Aristoph. Thesmoph. 704 et Elmsl. ad Eurip. Heracl. 656.

V. 1237. *χρῆμα* dixit, respiciens verbum *κεχρημένοι*, proprio significatu: 'mala res, qua opus sit vobis'. Dicit autem haec verba conspecto Neoptolemo. Nam quae praecedunt nondum viso dicuntur. HERM.

V. 1238. Et sensui et Philoctetae menti accommodatius videtur *κλέπτοντες*. Cfr. Ai. 1137 *πόλλ' ἂν καλῶς λάθρᾳ σὺ κλέψειας κακά*.

V. 1240 sq. *ἐκ λόγων καλῶν* etc.] 'Per blandos sermones' vel 'blandis sermonibus in calamitatem incidi'. Vide ad v. 91 sq.

V. 1243. *τοιοῦτος ἦσθα*] Referendum *τοιοῦτος* est ad sequentia *πιστός, ἀτηρὸς λάθρᾳ*. Sic Hom. Il. XXI 108: *οὐχ ὁράᾳς, οἷος καὶ ἐγὼ καλός τε μέγας τε;* Soph. fr. 707 Dind. *καὶ τὸν θεὸν τοιοῦτον ἐξεπίσταμαι, σοφοῖς μὲν αἰνικτῆρα θεσφάτων ἀεί, σκαιοῖς δὲ φαῦλον κἀν βραχεῖ διδάσκαλον*. De dativo *τοῖς λόγοις* vide quae ad O. R. 25 adnotavi. Denique *χὤτε* est *καὶ τότε, ὅτε*.

V. 1245. *ἀλλ' οὔτι μὴν νῦν*] Scilicet *εἰμὶ τοιοῦτος*. De particularum usu confer El. 817: *ἀλλ' οὔτι μὴν ἔγωγε τοῦ λοιποῦ χρόνου ξύνοικος ἔσομαι*.

V. 1248. *εἴπῃς γε*] Vanis dictis particula *γὲ* res et facta opponit.

ΝΕ. οὕτω δέδοκται; ΦΙ. καὶ πέρα γ' ἴσθ' ἢ λέγω.
ΝΕ. ἀλλ' ἤθελον μὲν ἄν σε πεισθῆναι λόγοις
ἐμοῖσιν· εἰ δὲ μή τι πρὸς καιρὸν λέγων
κυρῶ, πέπαυμαι. ΦΙ. πάντα γὰρ φράσεις μάτην.
οὐ γάρ ποτ' εὔνουν τὴν ἐμὴν κτήσει φρένα,
ὅστις γ' ἐμοῦ δόλοισι τὸν βίον λαβὼν
ἀπεστέρηκας, κᾆτα νουθετεῖς ἐμὲ
ἐλθών, ἀρίστου πατρὸς αἴσχιστος γεγώς.
ὄλοισθ', Ἀτρεῖδαι μὲν μάλιστ', ἔπειτα δὲ
ὁ Λαρτίου παῖς, καὶ σύ. ΝΕ. μὴ 'πεύξῃ πέρα·
δέχου δὲ χειρὸς ἐξ ἐμῆς βέλη τάδε.
ΦΙ. πῶς εἶπας; ἆρα δεύτερον δολούμεθα;
ΝΕ. ἀπώμοσ' ἁγνὸν Ζηνὸς ὑψίστου σέβας.
ΦΙ. ὦ φίλτατ' εἰπών, εἰ λέγεις ἐτήτυμα.
ΝΕ. τοὔργον παρέσται φανερόν. ἀλλὰ δεξιὰν
πρότεινε χεῖρα καὶ κράτει τῶν σῶν ὅπλων.
ΟΔ. ἐγὼ δ' ἀπαυδῶ γ', ὡς θεοὶ ξυνίστορες,
ὑπέρ τ' Ἀτρειδῶν τοῦ τε σύμπαντος στρατοῦ.
ΦΙ. τέκνον, τίνος φώνημα, μῶν Ὀδυσσέως,
ἐπῃσθόμην; ΟΔ. σάφ' ἴσθι· καὶ πέλας γ' ὁρᾷς,
ὅς σ' ἐς τὰ Τροίας πεδί' ἀποστελῶ βίᾳ,
ἐάν τ' Ἀχιλλέως παῖς, ἐάν τε μὴ θέλῃ.

V. 1249. *πέρα ἢ λέγω*] 'Supra quam dico'. Quibus verbis indicat Philoctetes etiam firmius sibi quam dicat certum esse manere, adeo ut, si se vi abstrahere velint, potius mortem sibi consciscere constituerit. HERM. Hyperbolicam locutionem exemplis apte illustravit Fritzsch. in Qu. Lucian. p. 121.

V. 1254. *τὸν βίον*] Vide v. 931.

V. 1257. *μὲν μάλιστα*] Vide quae de usu horum verborum ad Ant. 327 adnotata sunt.

V. 1258. Bene Nauckius *σὺ* cum oratione Neoptolemi coniungi vult: *καὶ — ΝΕ. σὺ μὴ 'πεύξῃ πέρα.*

V. 1261. Proprie dicitur *ἀπώμοσα*, cum Neoptolemus neget se Philoctetam *δολοῦν*. SCHAEF. De aoristi significatione Herm. ad Vig. n. 209 et Krueg. II § 53, 6, 2 conferantur. *Ζηνὸς σέβας* dictum pro *Ζῆνα σεβάσμιον*.

V. 1265. Schol.: *μαρτύρομαι τοὺς θεούς, ὅτι ὃ ποιῶ εἰς χάριν καὶ σωτηρίαν ποιῶ τῶν Ἀτρειδῶν*. Hic videtur *ὡς* non cum *θεοὶ ξυνίστορες*, sed cum *ὑπὲρ Ἀτρ.* construxisse, quae incommoda et difficilis constructio est. Formula ista *θεοὶ ξυν.* fere significat: 'sciunt di'. Sic Ant. 542, Eur. Suppl. 1174. Idem dicitur etiam *ἴσασιν* Eur. Med. 1372. Atque ut in eadem fab. 476 scriptum est: *ἔσωσά σ', ὡς ἴσασιν Ἑλλήνων ὅσοι ταὐτὸν συνεισέβησαν Ἀργῷον σκάφος*, ita ego quidem hic etiam *ὡς θεοὶ ξυνίστορες* dictum puto: 'ego vero veto, uti di sciunt, pro Atridis universoque exercitu'. Sic Demosth. p. 1471, 9. HERM.

V. 1266. *ὑπέρ τ' — τοῦ τε*] De *τὲ* particulae collocatione ad O. C. 33 admonuimus.

ΦΙ. ἀλλ' οὔτι χαίρων, ἢν τόδ' ὀρθωθῇ βέλος.
ΝΕ. ἆ, μηδαμῶς, μή, πρὸς θεῶν, μεθῇς βέλος.
ΦΙ. μέθες με, πρὸς θεῶν, χεῖρα, φίλτατον τέκνον.
ΝΕ. οὐκ ἂν μεθείην. ΦΙ. φεῦ· τί μ' ἄνδρα πολέμιον
ἐχθρόν τ' ἀφείλου μὴ κτανεῖν τόξοις ἐμοῖς;
ΝΕ. ἀλλ' οὔτ' ἐμοὶ καλὸν τόδ' ἐστὶν οὔτε σοί.
ΦΙ. ἀλλ' οὖν τοσοῦτόν γ' ἴσθι, τοὺς πρώτους στρατοῦ,
τοὺς τῶν Ἀχαιῶν ψευδοκήρυκας, κακοὺς
ὄντας πρὸς αἰχμήν, ἐν δὲ τοῖς λόγοις θρασεῖς.
ΝΕ. εἶεν. τὰ μὲν δὴ τόξ' ἔχεις, κοὐκ ἔσθ' ὅτου
ὀργὴν ἔχοις ἂν οὐδὲ μέμψιν εἰς ἐμέ.
ΦΙ. ξύμφημι. τὴν φύσιν δ' ἔδειξας, ὦ τέκνον,
ἐξ ἧς ἔβλαστες· οὐχὶ Σισύφου πατρός,
ἀλλ' ἐξ Ἀχιλλέως, ὃς μετὰ ζώντων θ' ὅτ' ἦν
ἤκου' ἄριστα, νῦν δὲ τῶν τεθνηκότων.
ΝΕ. ἥσθην πατέρα τὸν ἀμὸν εὐλογοῦντά σε
αὐτόν τέ μ'· ὧν δέ σου τυχεῖν ἐφίεμαι,
ἄκουσον· ἀνθρώποισι τὰς μὲν ἐκ θεῶν

V. 1271. **οὔτι χαίρων**] Explicata locutio haec ad Ant. 230 est.

V. 1273. **μέθες με χεῖρα**] Schema quod vocant **καθ' ὅλον καὶ μέρος**. Vide Krueg. II § 46, 16, 3.

V. 1275. **ἀφείλου μὴ κτανεῖν**] *Ἀφαιρεῖσθαι* sequente infinitivo poetis usurpatur sensu 'potestatem auferendi', h. e. 'impediendi'. Eur. Hipp. 1207: *ὥστ' ἀφῃρέθη Σκείρωνος ἀκτὰς ὄμμα τοὐμὸν εἰσορᾶν*. Eo autem sensu, sicut alia verba negationem rei continentia, particulam *μὴ* pleonastice adsciscit fere, ut apud eundem Eur. Troad. 1146: *ἀφείλετ' αὐτὴν παῖδα μὴ δοῦναι τάφῳ*. BUTTM. Apparet, haec antequam diceret Philoctetes, Ulixem discessisse.

V. 1277 sq. Schol.: **ἀλλ' οὖν τοσοῦτον**· *ἀλλ' οὐ γενναῖον ἄνδρα φονεύσω· πάντες γὰρ οἱ κήρυκες τῶν Ἑλλήνων ἀσθενεῖς εἰσι, καὶ ἡ ἀνδρεία αὐτῶν ἄχρι τοῦ λέγειν*. Hoc dicit: 'at hoc tamen scito, primarios illos in exercitu viros, Achivorum illos mendaciorum praecones, ignavos ad pugnam, lingua vero feroces esse'. HERM. Invidiose dicit Ulixem praeconem eumque praeconem mendaciorum ut auctorem eorum quae adversus Philoctetam ficta sunt.

V. 1280. **εἶεν**] Dictum de usu huius verbi ad O. C. 1303 est.

V. 1284 sq. **μετὰ ζώντων θ' — νῦν δέ**] De particulis sibi oppositis *τὲ — δέ* ad Trach. 140 diximus. Tum verbo *ἀκούειν* usum ad v. 380 huius fab. notavimus.

V. 1286. **ἥσθην εὐλογοῦντά σε**] Vide Krueg. II § 56, 6, 4 et Lobeck. ad Ai. p. 130 sq. ed. sec.

V. 1288 sq. **τὰς ἐκ θεῶν τύχας δοθείσας**] Alibi brevius *δῶρα θεῶν* dicuntur. Cfr. Ruhnk. et Mitscherl. ad Hom. hymn. in Cer. 147 sq. Adde Aesch. Pers. 293: *ὅμως δ' ἀνάγκη πημονὰς βροτοὺς φέρειν, θεῶν διδόντων*

τύχας δοθείσας ἔστ' ἀναγκαῖον φέρειν·
ὅσοι δ' ἑκουσίοισιν ἔγκεινται βλάβαις,
ὥσπερ σύ, τούτοις οὔτε συγγνώμην ἔχειν
δίκαιόν ἐστιν, οὔτ' ἐποικτείρειν τινά.
σὺ δ' ἠγρίωσαι, κοὔτε σύμβουλον δέχει,
ἐάν τε νουθετῇ τις εὐνοίᾳ λέγων,
στυγεῖς πολέμιον δυσμενῆ θ' ἡγούμενος.
ὅμως δὲ λέξω· Ζῆνα δ' ὅρκιον καλῶ·
καὶ ταῦτ' ἐπίστω, καὶ γράφου φρενῶν ἔσω·
σὺ γὰρ νοσεῖς τόδ' ἄλγος ἐκ θείας τύχης,
Χρύσης πελασθεὶς φύλακος, ὃς τὸν ἀκαλυφῆ
σηκὸν φυλάσσει κρύφιος οἰκουρῶν ὄφις·
καὶ παῦλαν ἴσθι τῆσδε μήποτ' ἂν τυχεῖν
νόσου βαρείας, ἕως ἂν οὗτος ἥλιος

et Herodot. IX 13: ὅ τι δεῖ γενέσθαι ἐκ τοῦ θεοῦ, ἀμήχανον ἀποτρέψαι ἀνθρώπῳ.

V. 1293. Observa in κοὔτε priorem copulam καὶ complecti sequentia omnia usque ad ἡγούμενος, quae iterum in duo distinguuntur per οὔτε et τέ. BUTTM.

V. 1296. Ζῆνα δ' ὅρκιον] Qui iurisiurandi sanctitatem tuetur et periurium ulciscitur. Vid. Eur. Med. 170, Pausan. V 24, 2, Lucian. Tim. c. 1, ibique Hemsterh. MATTH.

V. 1297. καὶ γράφου φρενῶν ἔσω] Apte Erf. cum alios locos, tum Soph. Triptol. fr. 535 Dind. comparavit: θὲς δ' ἐν φρενὸς δέλτοισι τοὺς ἐμοὺς λόγους.

V. 1298. ἐκ θείας τύχης] Vide ad v. 191.

V. 1299. Χρύσης] I. e. nymphae, non Minervae, de qua scholiasta cogitat; vide ad argumentum p. 6. De genetivo φύλακος ex πελασθείς apto cfr. Ai. 709 sq. πελάσαι νεῶν et in (Eur.) Rhes. 911 λεχέων πλαθεῖσα, ad quem locum plura huius constructionis exempla Musgr. attulit. Ceterum amant Graeci cum pronomine relativo iungere nomen, quod in priore membro a nobis poni solet. Cfr. El. 160 sqq. ὃν — Ὀρέσταν. Denique in φύλακος ὃς φυλάσσει nihil offensionis. Similiter Eurip. Iph. A. 1027 ἡμεῖς σε φύλακες οὐ χρεὼν φυλάσσομεν.

V. 1299 sq. τὸν ἀκαλυφῆ σηκόν] Hesych. ἀκαλυφῆ· ἄστεγον, ὕπαιθρον. Ita dixit, quoniam non templum ibi, sed ara tantum sub dio erat. BUTTM. Σηκὸν Valcken. in Diatr. Eurip. p. 132 male interpretatur saepimentum, quo altare ab agro reliquo pro more istius aevi separatum fuerit. Immo id significat, ad quod accedere nefas est, id est altare, quod in Chrysae honorem aedificatum erat. Nam eo sensu σηκὸν dici nonnunquam ex iis patet, quae Valck. ad Ammon. L. II C. XIX p. 153 sqq. exposuit. Denique epitheton οἰκουρῶν traductum est, ut monet Matthaei, ab Atheniensium arcis Cecropiae serpente, de quo Herod. VIII 41 οἰκουρὸς ὄφις οἳ λέγουσι Ἀθηναῖοι φύλακα τῆς ἀκροπόλιος ἐνδιαιτᾶσθαι ἐν τῷ ἱρῷ (in aede Minervae).

V. 1302. Apte Brunckius comparat Aristidis responsum ad Mardonii legatos, quod sic refert Plutarchus Aristid. c. 10: τοῖς δὲ παρὰ Μαρδονίου τὸν ἥλιον δείξας, ἄχρις ἂν οὗτος, ἔφη, ταύτην πορεύηται τὴν πορείαν, Ἀθηναῖοι πολεμήσουσι Πέρσαις, et Herod. VIII 143: νῦν δὲ ἀπάγγελλε τῷ Μαρδονίῳ, ὡς Ἀθη-

ταύτῃ μὲν αἴρῃ, τῇδε δ' αὖ δύνῃ πάλιν,
πρὶν ἂν τὰ Τροίας πεδί' ἑκὼν αὐτὸς μόλῃς,
καὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἐντυχὼν Ἀσκληπιδῶν
νόσου μαλαχθῇς τῆσδε, καὶ τὰ πέργαμα
ξὺν τοῖσδε τόξοις ξύν τ' ἐμοὶ πέρσας φανῇς.
ὡς δ' οἶδα ταῦτα τῇδ' ἔχοντ', ἐγὼ φράσω·
ἀνὴρ γὰρ ἡμῖν ἐστιν ἐκ Τροίας ἁλούς,
Ἕλενος ἀριστόμαντις, ὃς λέγει σαφῶς,
ὡς δεῖ γενέσθαι ταῦτα· καὶ πρὸς τοῖσδ' ἔτι,
ὡς ἔστ' ἀνάγκη τοῦ παρεστῶτος θέρους
Τροίαν ἁλῶναι πᾶσαν· ἢ δίδωσ' ἑκὼν
κτείνειν ἑαυτόν, ἢν τάδε ψευσθῇ λέγων.
ταῦτ' οὖν ἐπεὶ κάτοισθα, συγχώρει θέλων.
καλὴ γὰρ ἡ 'πίκτησις, Ἑλλήνων ἕνα
κριθέντ' ἄριστον τοῦτο μὲν παιωνίας

ναῖοι λέγουσι, ἔστ' ἂν ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἴῃ, τῇπερ καὶ νῦν ἔρχεται, μήποτε ὁμολογήσειν ἡμέας Ξέρξῃ.

V. 1308. Recte Musgr. αἴρῃ sensu passivi vel neutrius dictum putat, ut ipsum usitatius ἀνίσχειν.

V. 1305. Sophocles verbum ἐντυγχάνειν cum genetivo ita construxisse videtur, ut ei 'inveniendi' vel 'consequendi' potestatem tribueret. Est autem ἐντυχὼν Ἀσκλ., 'ubi inveneris', sive 'consecutus eris Aesculapii filios', ex usu Graecorum dictum pro: 'per Aesculapii filios'. Sic supra v. 719 sq.: νῦν δ' ἀνδρῶν ἀγαθῶν παιδὸς ὑπαντήσας εὐδαίμων ἀνύσει καὶ μέγας ἐκ κείνων. Cfr. Hom. Il. I 67. De veritate scripturae Ἀσκληπιδῶν non debebat dubitari. Sic qui Homero Il. II 541 dicitur Χαλκωδοντιάδης ab Euripide Ion 50 Χαλκωδοντίδης appellatur. Cfr. etiam Etym. M. p. 210, 11: οἱ δὲ ποιηταὶ πολλάκις ἀποβάλλουσι τὸ α, οἷον Ἐριχθονιάδης, Ἐριχθονίδης· Τελαμωνιάδης, Τελαμωνίδης.

V. 1306. Genetivus νόσου pendet a notione, quae verbo μαλάσσεσθαι subest, 'levari' vel 'liberari'. Simillime Eur. Orest. 43: χλανιδίων δ' ἔσω κρυφθείς, ὅταν μὲν σῶμα κουφισθῇ νόσου, ἔμφρων δακρύει.

V. 1309. Sapienter fecit Sophocles, quod ita loquentem hic introduxit Neoptolemum, ut nullo verbo ad ea respiceret, quae falsus iste nauclerus, qui ad decipiendum Philoctetam erat missus, 604 sqq. de Heleni vaticinio dixerat. Non poterat enim eius rei mentionem inicere, nisi ut animum Philoctetae ad memoriam turpissimae fraudis illius sine ulla necessitate revocaret. Ceterum patet orationem hanc Neoptolemi paullisper inversam esse, sensumque hunc esse: 'Helenus enim, vates celeberrimus, quem ex Troia captum nos habemus, haec ita fieri debere dicit'.

V. 1313 sq. ἢ δίδωσ'] 'Aut', id est 'alioqui, nisi hoc ita fiat'.

V. 1316. ἐπίκτησις lucrum est, quod ad alia commoda adicitur. Id continetur eo, quod praeter liberationem a morbo expugnationemque urbis unus omnium optimus vir habebitur. HERM. Auget εἷς vim superlativi, ut in O. R. 1380. Sic etiam 'unus' apud Latinos. MATTH.

V. 1317 sq. τοῦτο μὲν — εἶτα ut Ant. 61 sqq. τοῦτο μὲν — ἔπειτα.

εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, εἶτα τὴν πολύστονον
Τροίαν ἑλόντα κλέος ὑπέρτατον λαβεῖν.
ΦΙ. ὦ στυγνὸς αἰών, τί μ' ἔτι δῆτ' ἔχεις ἄνω
βλέποντα, κοὐκ ἀφῆκας εἰς Ἅιδου μολεῖν;
οἴμοι, τί δράσω; πῶς ἀπιστήσω λόγοις
τοῖς τοῦδ', ὃς εὔνους ὢν ἐμοὶ παρῄνεσεν;
ἀλλ' εἰκάθω δῆτ'; εἶτα πῶς ὁ δύσμορος
εἰς φῶς τάδ' ἔρξας εἶμι; τῷ προσήγορος;
πῶς, ὦ τὰ πάντ' ἰδόντες ἀμφ' ἐμοῦ κύκλοι,
ταῦτ' ἐξανασχήσεσθε, τοῖσιν Ἀτρέως
ἐμὲ ξυνόντα παισίν, οἵ μ' ἀπώλεσαν;
πῶς τῷ πανώλει παιδὶ τῷ Λαερτίου;
οὐ γάρ με τἄλγος τῶν παρελθόντων δάκνει·
ἀλλ' οἷα χρὴ παθεῖν με πρὸς τούτων ἔτι
δοκῶ προλεύσσειν· οἷς γὰρ ἡ γνώμη κακῶν

V. 1320 sq. Notanda abundantia in verbis *ἔχεις ἄνω βλέποντα*, 'retines apud superos viventem', quanquam *ἄνω* apte propter sequentia *ἀφῆκας εἰς Ἅιδου* adiectum patet. Simillime Eur. Helen. 530: *φησὶ δ' ἐν φάει πόσιν τὸν ἀμὸν ζῶντα φέγγος εἰσορᾶν*, quem locum non debuisse tentari multis docui exemplis similibus in Advers. p. 52 sq. De *βλέπειν* vide ad Ai. 935.

V. 1322. *ἀπιστήσω*] Diximus de usu huius verbi ad Trachin. 1208 sq.

V. 1324. *εἰκάθω*] Coniunctivus deliberativus est. Ceterum cfr. Ai. 466 sqq.: *ἀλλὰ δῆτ' ἰὼν πρὸς ἔρυμα Τρώων, ξυμπεσὼν μόνος μόνοις, καὶ δρῶν τι χρηστόν, εἶτα λοίσθιον θάνω*; El. 537 sq.: *ἀλλ' ἀντ' ἀδελφοῦ δῆτα Μενέλεω κτανὼν τἄμ', οὐκ ἔμελλε τῶνδέ μοι δώσειν δίκην*; et Eurip. Or. 781: *ἀλλὰ δῆτ' ἔλθω*;

V. 1325. *εἰς φῶς εἶμι*] 'In lucem' i. e. 'in hominum conspectum prodibo?' Cfr. supra 581, El. 640, Xen. Ages. 9, 1, Cic. de Senect. c. 4: 'nec ille vero in luce modo atque in oculis civium magnus, sed intus domique praestantior'. MATTH. Schol.: *τῷ προσήγορος· ἀντὶ τοῦ τίς με προσαγορεύσει*; Hic sensus potius *τοῦ*, quod coniecit Schaeferus Melett. critt. p. 137, requirere videtur comparanti O. R. 1437 *μηδενὸς προσήγορος* (cfr. supra v. 1066). Atque ipsa sententia commendat activam significationem *διαλεγόμενος*, ut Philoctetes dicat *τίνα βλέψω; τίνα προσαγορεύσω*; similiter atque Oedipus O. R. 1338 *τί δῆτ' ἐμοὶ βλεπτὸν ἢ στερκτὸν ἢ προσήγορον ἔτ' ἔστ' ἀκούειν ἡδονᾷ, φίλοι*;

V. 1326 sq. Recte Camerarius *κύκλοι* de oculis accipiendum esse monuit, ita ut sensus sit: 'o qui omnia, quae in me commissa sunt, vidistis oculi'. De locutione *ταῦτα ἐξανασχήσεσθε, ἐμὲ ξυνόντα* etc. Matth. (Gr. § 472 c) apte cum hoc loco confert Aristoph. Nub. 380: *τουτί μ' ἐλελήθειν, ὁ Ζεὺς οὐκ ὤν, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ Δῖνος νυνὶ βασιλεύων.* Neque haerendum in numero plurali *ταῦτα*. Cfr. El. 100, 131, 400, 1334, 1343, Ant. 468, 931, Trach. 600, 710.

V. 1332 sq. *οἷς γὰρ — κακούς*] Non dubium est, quin hoc dicat Philoctetes, 'male facere solere, qui mala natura sint'. Cfr. Demosth. Aristogit. p. 774, 11: *ἡ μὲν οὖν φύσις, ἐὰν ᾖ πονηρά, πολλάκις φαῦλα βούλεται.* De

μήτηρ γένηται, τἄλλα παιδεύει κακούς.
καὶ σοῦ δ' ἔγωγε θαυμάσας ἔχω τόδε·
χρῆν γάρ σε μήτ' αὐτόν ποτ' ἐς Τροίαν μολεῖν,
ἡμᾶς τ' ἀπείργειν, οἵ γέ σου καθύβρισαν
πατρὸς γέρας συλῶντες, οἳ τὸν ἄθλιον
Αἴανθ' ὅπλων σοῦ πατρὸς ὕστερον δίκῃ
Ὀδυσσέως ἔκριναν, εἶτα τοῖσδε σὺ
εἶ ξυμμαχήσων, κἄμ' ἀναγκάζεις τάδε;
μὴ δῆτα, τέκνον· ἀλλ' ἅ μοι ξυνώμοσας,

locutione *γνώμη κακῶν μήτηρ ἐστί* cfr. Ai. 173: *ὦ μεγάλα φάτις, ὦ μᾶτερ αἰσχύνας ἐμᾶς.* Denique nota locutio est, *παιδεύειν τινὰ κακόν, σοφόν, γενναῖον.* Sic O. C. 919: *καίτοι σε Θῆβαί γ' οὐκ ἐπαίδευσαν κακόν.*

V. 1334. *θαυμάσας ἔχω*] Frequens Graecorum, maxime tragicorum dictio. Cfr. huius fab. v. 600, O. R. 577, 699, Ant. 22, 32, 77, 192, 1058, O. C. 817, 1140 et vid. Herm. ad Vig. p. 753 et Krueg. II § 56, 3, 8.

V. 1335 sq. *χρῆν γάρ σε — ἀναγκάζεις τάδε*] Tranquillo sedatoque animo si locutus esset, ita verba extulisset: *χρῆν γάρ σε μήτ' αὐτόν ποτ' ἐς Τροίαν μολεῖν, ἡμᾶς τ' ἀπείργειν, καὶ μὴ ξυμμαχεῖν ἐκείνοις, οἵ σου καθύβρισαν, πατρὸς γέρας συλῶντες, μήτ' ἐμὲ ἀναγκάζειν.* Verum crescente indignatione ex oratione affirmativa in interrogativam transit.

V. 1337 sqq. Frustra olim in Advers. p. 20 sqq. contra Brunckium verba *οἳ τὸν ἄθλιον Αἴανθ' ὅπλων σοῦ πατρὸς ὕστερον δίκῃ Ὀδυσσέως ἔκριναν* Sophoclis esse defendi. Nunc ut spuria crederem esse, his causis adductus sum. Primum ex initio fabulae (254—415) apparet Philoctetam litem Ulixis cum Aiace de armis Achillis, id quod Brunck. iam monuit, prorsus ignorare, itemque compertum habuisse (vid. 410—415) Aiacem, si non ante Achillem, certe una cum illo occidisse. Si ulla adferri causa idonea posset, ob quam Sophocles tam repugnantia loquentem Philoctetam introduxisset, illiusque rei mentio huic loco perquam accommodata esset, interpolationis suspicio aliquantum certe minueretur. Nunc vero, cum recte observante Iacobo Aiacis illa commemoratio etiam aliena ab hoc loco sit, cum Philoctetes ob eam potissimum causam ab Atridarum partibus Neoptolemum abstrahere studeat, quod ipse sit eorum iniuriam expertus, cumque postremo neapte quidem verba ista antecedentibus adnexa sint, quae non dubium est quin Sophocles particula copulativa usus additurus fuerit: in ea sum et ero sententia, ut ab interpolatore profecta credam. [Contra dici potest Aiacis armorumque et gloriam coniunctam fuisse, ut ait Ovidius (Metam. XIII 96), et contumeliam, ut ipsi Achilli mortuo iniuria illata videretur armis Ulixi decretis. Quod autem Philoctetes hic plura scit quam ei supra oratione Neoptolemi prodita sunt, hoc nihil offensionis habet in re quae non pertineat ad ipsum fabulae decursum, in enarratione causarum quae invisos efficiant Neoptolemo Achaeos. Cfr. quae supra ad v. 411 disputata sunt. Atque ei qui illis verbis expulsis enuntiato *οἵ γε — συλῶντες* continuant verba *εἶτα τοῖσδε κτέ.*, videant ne quid concinnitatis desiderent. Construenda esse verba apparet hoc modo: *Αἴαντα ἔκριναν ὕστερον Ὀδυσσέως δίκῃ (κρίσει) ὅπλων σοῦ πατρός.*]

πέμψον πρὸς οἴκους· καὐτὸς ἐν Σκύρῳ μένων
ἔα κακῶς αὐτοὺς ἀπόλλυσθαι κακούς.
χοὕτω διπλῆν μὲν ἐξ ἐμοῦ κτήσει χάριν,
διπλῆν δὲ πατρός· κοὐ κακοὺς ἐπωφελῶν
δόξεις ὅμοιος τοῖς κακοῖς πεφυκέναι.
ΝΕ. λέγεις μὲν εἰκότ'· ἀλλ' ὅμως σε βούλομαι
θεοῖς τε πιστεύσαντα τοῖς τ' ἐμοῖς λόγοις
φίλου μετ' ἀνδρὸς τοῦδε τῆσδ' ἐκπλεῖν χθο-
νός.
ΦΙ. ἦ πρὸς τὰ Τροίας πεδία καὶ τὸν Ἀτρέως
ἔχθιστον υἱὸν τῷδε δυστήνῳ ποδί;
ΝΕ. πρὸς τοὺς μὲν οὖν σε τήνδε τ' ἔμπυον βάσιν
παύσοντας ἄλγους κἀποσώσοντας νόσου.
ΦΙ. ὦ δεινὸν αἶνον αἰνέσας, τί φῄς ποτε;
ΝΕ. ἃ σοί τε κἀμοὶ λῷσθ' ὁρῶ τελούμενα.
ΦΙ. καὶ ταῦτα λέξας οὐ καταισχύνει θεούς;
ΝΕ. πῶς γάρ τις αἰσχύνοιτ' ἂν ὠφελούμενος;
ΦΙ. λέγεις δ' Ἀτρείδαις ὄφελος ἢ 'π' ἐμοὶ τόδε;
ΝΕ. σοί που, φίλος γ' ὤν, χὠ λόγος τοιόσδε μου.
ΦΙ. πῶς ὅς γε τοῖς ἐχθροῖσί μ' ἐκδοῦναι θέλεις;
ΝΕ. ὦ τᾶν, διδάσκου μὴ θρασύνεσθαι κακοῖς.

V. 1341. De collocatione verborum κακῶς κακούς, vel κακοὺς κακῶς vid. Elmsl. ad Eurip. Med. 787. HERM.

V. 1342. Duplicem gratiam dicit, ob reductum Philoctetam et derelictos Atridas. BUTTM.

V. 1346. Schol.: θεοῖς τε πιστεύσαντα· διὰ τὴν Ἑλένου μαντείαν.

V. 1347. φίλου μετ' ἀνδρὸς τοῦδε] I. e. μετ' ἐμοῦ.

V. 1348 sq. τὸν Ἀτρέως ἔχθιστον υἱόν] I. e. Ἀγαμέμνονα. Vide quae ad v. 367 monuimus.

V. 1354. Sensus est: 'Et haec dixisse non deorum te pudet?' i. e. et haec mihi suadere, ut Troiam ad Atridas revertar, non deorum te pudet? Cfr. Xen. Anab. VII 7, 9: καὶ ταῦτα λέγων οὔτε θεοὺς αἰσχύνει οὔτε τόνδε τὸν ἄνδρα, ὃς νῦν etc.

V. 1355. πῶς γάρ τις — ὠφελούμενος] 'Quonam enim modo quemquam pudeat lucrum facere?' Sic v. 111: ὅταν τι δρᾷς ἐς κέρδος, οὐκ ὀκνεῖν πρέπει, et El. 61: δοκῶ μὲν οὐδὲν ῥῆμα σὺν κέρδει κακόν. Haec autem sententia cum non conveniat eis quae sequuntur, poeta aliud quid scripsisse videtur ut ἄλλον ὠφελῶν vel ὠφελῶν λόγῳ.

V. 1356. De praepositione ἐπὶ ad Ἀτρείδαις etiam referenda vide Krueg. I § 68, 9, 2.

V. 1357. σοί που i. e. ἐπὶ σοί που ὄφελος λέγω, ita tamen ut λέγω nihil nisi constructionem verborum fulciat et Neoptolemus sentiat: σὸν ἂν εἴη ὄφελος ὃ λέγω· φίλος γάρ εἰμί σοι καὶ ὁ λόγος μου ὡς φίλου ἐστί. De που cfr. quod supra ad v. 179 de ἴσως monuimus.

V. 1359. Schol.: μάνθανε, φησί, μὴ ἐν τοῖς κακοῖς ἐπαίρεσθαι. Cfr. O. C. 592: ὦ μῶρε, θυμὸς δ' ἐν κακοῖς οὐ ξύμφορον.

ΦΙ. ὀλεῖς με, γιγνώσκω σε, τοῖσδε τοῖς λόγοις.
ΝΕ. οὔκουν ἔγωγε· φημὶ δ' οὔ σε μανθάνειν.
ΦΙ. ἐγὼ οὐκ Ἀτρείδας ἐκβαλόντας οἶδά με;
ΝΕ. ἀλλ' ἐκβαλόντες εἰ πάλιν σώσουσ', ὅρα.
ΦΙ. οὐδέποθ', ἑκόντα γ' ὥστε τὴν Τροίαν ἰδεῖν.
ΝΕ. τί δῆτ' ἂν ἡμεῖς δρῷμεν, εἰ σέ γ' ἐν λόγοις
πείσειν δυνησόμεσθα μηδὲν ὧν λέγω;
ὡς ῥᾷστ' ἐμοὶ μὲν τῶν λόγων λῆξαι, σὲ δὲ
ζῆν, ὥσπερ ἤδη ζῇς, ἄνευ σωτηρίας.
ΦΙ. ἔα με πάσχειν ταῦθ', ἅπερ παθεῖν με δεῖ·
ἃ δ' ᾔνεσάς μοι δεξιᾶς ἐμῆς θιγών,
πέμπειν πρὸς οἴκους, ταῦτά μοι πρᾶξον, τέκνον,
καὶ μὴ βράδυνε, μηδ' ἐπιμνησθῇς ἔτι
Τροίας· ἅλις γάρ μοι τεθρήνηται γόοις.
ΝΕ. εἰ δοκεῖ, στείχωμεν. ΦΙ. ὦ γενναῖον εἰρηκὼς
ἔπος.
ΝΕ. ἀντέρειδε νῦν βάσιν σήν. ΦΙ. εἰς ὅσον γ' ἐγὼ
σθένω.
ΝΕ. αἰτίαν δὲ πῶς Ἀχαιῶν φεύξομαι; ΦΙ. μὴ φροντίσῃς.
ΝΕ. τί γάρ, ἐὰν πορθῶσι χώραν τὴν ἐμήν; ΦΙ. ἐγὼ
παρὼν

V. 1364. Sensus est: 'nunquam ita me liberabunt morbo, ut sponte Troiam veniam;' i. e. nunquam ego sponte Troiam ibo eo consilio, ut ab Atridis morbo liberer.

V. 1365. De ἐν praepositionis usu cfr. quae ad v. 60 monuimus.

V. 1366. De insolito futuri infinitivo, quem attractione quadam propter futurum δυνησόμεσθα positum esse Herm. monet, cfr. Schaefer. ad poesin gnom. p. 16, Lobeck. ad Phryn. p. 747, interpretes ad Thuc. I 27, II 29.

V. 1367 sq. ὡς ῥᾷστα — ζῇς] I. e. ὡς ῥᾷστον ἐμοὶ λῆξαι λόγων σοῦ ζῶντος ὥσπερ ἤδη ζῇς, nam facillimum mihi dicendi finem facere ita ut te sinam vivere ut vivis.

V. 1374. Schol.: στείχωμεν· ἐπὶ τὴν πατρίδα· ἀπατᾷ δέ, καὶ θέλει ἄξαι εἰς τὴν Τροίαν. Minime. Egregie Neoptolemus, ut iniuriam, qua Ulixis suasu Philoctetam affecit, omni ex parte expiet, adeo domum eum, cum nullis precibus commoveri potuerit, ut Troiam secum proficisceretur, deducere paratus est, nihil metuens odium et periculum, quod ab Atridis sibi ex ea re imminere videt, omnemque abiciens cupiditatem gloriae, quam sibi ex Troiae expugnatione parare se posse certo scit. — In neglecta caesura non debebat offendi; vide Herm. Elem. doctr. metr. p. 37 et 82. [Fortasse tamen poeta aliud quid scripsit ut εἰ δοκεῖ, στείχωμεν ὧδε. ΦΙ. κεδνὸν εἰρηκὼς ἔπος].

V. 1375. ἀντέρειδε τὴν βάσιν σήν] Hoc dicere videtur: 'ita progredere, ut in me innitare'.

ΝΕ. τίνα προσωφέλησιν ἕρξεις; ΦΙ. βέλεσι τοῖς
　　　　　　　　　　　　　　　Ἡρακλέους
ΝΕ. πῶς λέγεις; ΦΙ. εἵρξω πελάζειν. ΝΕ. στεῖχε
　　　　　　　　　　　　　προσκύσας χθόνα.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Μήπω γε, πρὶν ἂν τῶν ἡμετέρων
ἀΐῃς μύθων, παῖ Ποίαντος·
φάσκειν δ' αὐδὴν τὴν Ἡρακλέους
ἀκοῇ τε κλύειν, λεύσσειν τ' ὄψιν.
τὴν σὴν δ' ἥκω χάριν, οὐρανίας
ἕδρας προλιπών,
τὰ Διός τε φράσων βουλεύματά σοι,
κατερητύσων θ' ὁδόν, ἣν στέλλει·
σὺ δ' ἐμῶν μύθων ἐπάκουσον.
καὶ πρῶτα μέν σοι τὰς ἐμὰς λέξω τύχας,
ὅσους πονήσας καὶ διεξελθὼν πόνους
ἀθάνατον ἀρετὴν ἔσχον, ὡς πάρεσθ' ὁρᾶν.
καὶ σοί, σάφ' ἴσθι, τοῦτ' ὀφείλεται παθεῖν,
ἐκ τῶν πόνων τῶνδ' εὐκλεᾶ θέσθαι βίον.
ἐλθὼν δὲ σὺν τῷδ' ἀνδρὶ πρὸς τὸ Τρωϊκὸν
πόλισμα, πρῶτον μὲν νόσου παύσει λυγρᾶς,
ἀρετῇ τε πρῶτος ἐκκριθεὶς στρατεύματος,
Πάριν μέν, ὃς τῶνδ' αἴτιος κακῶν ἔφυ,
τόξοισι τοῖς ἐμοῖσι νοσφιεῖς βίου,
πέρσεις τε Τροίαν, σκῦλά τ' εἰς μέλαθρα σὰ
πέμψεις, ἀριστεῖ' ἐκλαβὼν στρατεύματος,

V. 1379. Verba inter πελάζειν et στεῖχε in codicibus addita: σῆς πάτρας. ΝΕ. ἀλλ' εἰ δρᾷς ταῦθ', ὥσπερ αὐδᾷς ut grammatici explicationes delevit Dindorfius.

V. 1380. Herculis persona in θεολογείῳ conspicitur.

V. 1383. φάσκειν] 'Dic'; vid. ad v. 57 adnotata.

V. 1390. Ut hic Hercules ab anapaestis transit ad trimetros iambicos, ita Diana ab Euripide in Hippolyto in scenam producitur primum anapaestos (1283—1295), deinde trimetros iambicos recitans. Ceterum λέξω τύχας est: meae ortunae te admonebo.

V. 1392. ἀρετὴν gloriam significare aiunt Suidas et grammaticus in Bekkeri Anecd. p. 443, 33 appositeque Musgr. affert Plat. Symp. p. 208 D: ἀλλ' οἶμαι ὑπὲρ ἀρετῆς ἀθανάτου καὶ τοσαύτης δόξης εὐκλεοῦς πάντες πάντα ποιοῦσιν. Cui Martinus addit Pindari verba Ol. VII 163: ἄνδρα τε πὺξ ἀρετὰν εὑρόντα. Scilicet ἀρετὴ est excellentia. HERM. Rectius interpreteris ἀθάνατον ἀρετήν 'virtutem quae immortalitatis honore digna esset'. — ὡς πάρεσθ' ὁρᾶν] Ex vultus utique splendore totiusque speciei. Verg. Aen. II 589 et Eur. Ion 1550. WAKEF.

Ποίαντι πατρὶ πρὸς πάτρας Οἴτης πλάκα.
ἃ δ' ἂν λάβῃς σὺ σκῦλα τοῦδε τοῦ στρατοῦ,
τόξων ἐμῶν μνημεῖα πρὸς πυρὰν ἐμὴν
κόμιζε. καὶ σοὶ ταῦτ', Ἀχιλλέως τέκνον,
παρῄνεσ'· οὔτε γὰρ σὺ τοῦδ' ἄτερ σθένεις
ἑλεῖν τὸ Τροίας πεδίον οὔθ' οὗτος σέθεν·
ἀλλ' ὡς λέοντε συννόμω φυλάσσετον
οὗτος σὲ καὶ σὺ τόνδ'. ἐγὼ δ' Ἀσκληπιὸν
παυστῆρα πέμψω σῆς νόσου πρὸς Ἴλιον.
τὸ δεύτερον γὰρ τοῖς ἐμοῖς αὐτὴν χρεὼν
τόξοις ἁλῶναι. τοῦτο δ' ἐννοεῖθ', ὅταν
πορθῆτε γαῖαν, εὐσεβεῖν τὰ πρὸς θεούς.

V. 1403. Duo sunt, quae dicit, eaque haec: 'quae tu spolia virtutis tuae praemia acceperis, ad Poeantem mittes; quae vero spolia ab exercitu acceperis, ut sint telorum meorum monumenta, ea ad rogum meum abduc'. Demonstrativum *τοῦδε* alienum est ab hoc loco ut aut *τοῦδε* aut *στρατοῦ* corruptum videatur. Hermannus coniecit *τοῦδε τοῦ στόλου*, fortasse legendum *τοῦδε τοῦ κράτους* i. e. huius victoriae quam armis meis adipisceris.

V. 1405. Negat Buttmannus *ταῦτα* ad sequentia posse referri, quia sic *σοὶ δὲ ταῦτα* dici debuisset. Verum hoc esset, si sequentia, ad quae negant *ταῦτα* referendum esse, opposita iis essent, quae antecedunt. At pergit Hercules narrare, quae Philoctetae ad Troiam facienda sint, appellato nunc nomine Neoptolemi, quia ad eum quoque quae addit spectant. Neque enim ad solum Neoptolemum, sed simul ad Philoctetam pertinent, ita ut ne potuerit quidem apte *σοὶ δὲ* dici. Sensus enim hic est et esse debet: *καὶ ἐπεὶ οὔτε σύ, Ἀχιλλέως τέκνον, ἄτερ τοῦδε σθένεις ἑλεῖν τὸ Τροίας πεδίον, οὔθ' οὗτος ἄτερ σέθεν, σοὶ ταῦτα παρῄνεσα* (i. e. tibi simul suadeo), *ὡς λέοντε συννόμω φυλάσσετον οὗτος σὲ καὶ σὺ τόνδε.*

V. 1407. *τὸ Τροίας πεδίον*] Sollemnis Graecorum dictio, significans civitatem Troianam, i. e. et urbem et agros intra territorium sitos, nobis: 'das Gebiet Troia's'. Cfr. Soph. O. C. 1312: *ξὺν ἑπτὰ λόγχαις τὸ Θήβης πεδίον ἀμφεστᾶσι πᾶν*, et Xen. Anab. VII 8, 7: *εἶτα παρὰ θάλατταν πορευόμενοι τῆς Λυδίας εἰς Θήβης πεδίον.*

V. 1409. Iacobus in Quaest. Soph. p. 313 hunc locum interpolatum putat, quia mendacii arguatur Helenus, quo auctore supra 1333 ab Aesculapii filiis sanatum iri Philoctetam retulerit Neoptolemus. Recte ad haec respondet Buttmannus, illa non sic relata a Neoptolemo esse, ut si Helenus diserte Aesculapii filios nominasset; sed cum ille sanatum iri a medico Philoctetam dixisset, Neoptolemum id de claris illis, qui in exercitu essent, medicis esse interpretatum; Herculem autem nunc, quo certius illi de restituenda valetudine persuadeat, ipsum ab se Aesculapium missum iri significare; divina enim arte opus esse ad expugnandum virus hydrae Lernaeae. Machaonis cura restitutum esse Philoctetam Lesches in Iliade parva narraverat. HERM.

V. 1413. Schol.: *εὐσεβεῖν τὰ πρὸς θεούς· αἰνίττεται τοῦτο εἰς Νεοπτόλεμον· ἐν γὰρ τῇ Ἰλίου ἁλώσει ἀπέκτεινε τὸν Πρίαμον, προσφυγόντα τῷ βωμῷ τοῦ ἑρκίου Διός.* Eius autem sceleris poenaeque insecutae, Neoptolemo quoque postea ad aram Apollinis obtruncato, magna fama

ὡς τἄλλα πάντα δεύτερ' ἡγεῖται πατὴρ
Ζεύς· οὐ γὰρ ηὑσέβεια συνθνήσκει βροτοῖς·
[κἂν ζῶσι κἂν θάνωσιν, οὐκ ἀπόλλυται]
ΦΙ. ὦ φθέγμα ποθεινὸν ἐμοὶ πέμψας,
χρόνιός τε φανείς,
οὐκ ἀπιθήσω τοῖς σοῖς μύθοις.
ΝΕ. κἀγὼ γνώμην ταύτῃ τίθεμαι.
ΗΡ. μή νυν χρόνιοι μέλλετε πράσσειν·
καιρὸς καὶ πλοῦς
ὅδ' ἐπείγει γὰρ κατὰ πρύμνην.
ΦΙ. φέρε νυν στείχων χώραν καλέσω.
χαῖρ', ὦ μέλαθρον ξύμφρουρον ἐμοί,
Νύμφαι τ' ἔνυδροι λειμωνιάδες,
καὶ κτύπος ἄρσην πόντου προβολῆς·

inter Graecos erat, et proverbium inde ductum *Νεοπτολέμειος τίσις*. Vide Pausan. IV 17, 4. BUTTM. Saepe Sophocles pietatem adversus deos commendare solet. Cfr. O. R. 863 sqq., O. C. 278 sqq. et Ant. 1348: *χρὴ δὲ τά γ' εἰς θεοὺς μηδὲν ἀσεπτεῖν*.

V. 1415 sq. *εὐσέβεια*] Hic 'laus pietatis' est, ut El. 968 *πρῶτον μὲν εὐσέβειαν ἐκ πατρὸς κάτω θανόντος οἴσει*. Versum qui sequitur spurium esse iam alii ante me suspicati sunt. [Lud. et Guil. Dindorfii tres versus *ὡς τἄλλα — ἀπόλλυται* ab interpolatore additos esse iudicant, quia Herculis oratio verbis *τοῦτο δ' ἐννοεῖθ'.. θεούς* aptissime et gravissime finiatur. Atque illud *εὐσεβεῖν τὰ πρὸς θεούς*, quo vetantur Graeci divina humanaque iura permiscere, aliud est atque haec *εὐσέβεια*, quae pietas in virtute cultuque deorum posita est.]

V. 1420. Cfr. Isae. de Ciron. hered. § 46 *ᾗ δίκαιόν ἐστι, ταύτῃ τὴν ψῆφον τίθεσθε*.

V. 1424 sq. Etsi *πλοῦς* proprie 'opportunitatem navigandi' tantum significat, tamen, cum ea in vento potissimum secundo posita sit, non est mirum saepe ita usurpari, ut venti notio aut praecipue aut sola respicienda sit. Cfr. 465: *ὡς, ὁπηνίκ' ἂν θεὸς πλοῦν ἡμὶν εἴκῃ, τηνικαῦθ' ὁρμώμεθα*, et 466: *καιρὸς γὰρ καλεῖ πλοῦν μὴ 'ξ ἀπόπτου μᾶλλον ἢ 'γγύθεν σκοπεῖν*. Eodemque modo hic *πλοῦν* de vento secundo accipiendum esse apparet ex verbis *ἐπείγει κατὰ πρύμνην*. Cfr. Thucyd. II 97: *αὕτη περίπλους ἐστὶν ἡ γῆ τὰ ξυντομώτατα, ἢν ἀεὶ κατὰ πρύμναν ἱστῆται τὸ πνεῦμα, νηὶ στρογγύλῃ τεσσάρων ἡμερῶν καὶ ἴσων νυκτῶν*. Itaque sensus hic est: 'Urget enim iam tempus opportunum et ventus secundum puppim spirans'. De *ὅδε* 'iam' significante vide ad v. 771. De collocatione *γάρ* particulae cfr. Schaefer. Melett. critt. p. 76 et Meinek. ad Men. p. 7.

V. 1424. De coniunctivo *καλέσω* vide Krueg. I § 54, 2, 1.

V. 1425. Schol.: *ξύμφρουρον ἐμοί· τὸ φρουρῆσάν με καὶ φυλάξαν*. Proprie, ut recte monet Matthaei, *φρουρὸν συνὸν ἐμοί*.

V. 1426. Similiter ut supra v. 1198 *πυρφόρος ἀστεροπητὴς* Iupiter dictus est 'ignifera fulmina mittens', Nymphae hic *ἔνυδροι λειμωνιάδες* dicuntur, i. e. 'irrigua prata tenentes'. Similia haec sunt O. Col. 150 *δυσαίων μακραίων*, 1082 *ἀελλαία ταχύρρωστος πελειάς*, Trach. 1202 *ἀραῖος βαρύς*.

V. 1427. Scripsi cum Hermanno

οὗ πολλάκι δὴ τοὐμὸν ἐτέγχθη
κρᾶτ' ἐνδόμυχον πληγαῖσι νότου,
πολλὰ δὲ φωνῆς τῆς ἡμετέρας
Ἕρμαιον ὄρος παρέπεμψεν ἐμοὶ
στόνον ἀντίτυπον χειμαζομένῳ.
νῦν δ', ὦ κρῆναι Λύκιόν τε ποτόν,
λείπομεν ὑμᾶς, λείπομεν ἤδη,
δόξης οὔ ποτε τῆσδ' ἐπιβάντες.

προβολῆς pro προβλής, quanquam veram hanc scripturam esse non contenderim. Maris enim potius fragorem, quam montis in mare prominentis, quo sensu *πόντου προβολῆς* accipiendum est (vide Quint. Smyrn. IX 377 et Iacobs. ad Anthol. tom. VIII p. 98), commemorare Philoctetes videtur debuisse, ut supra 689: *ἀμφιπλήκτων ῥοθίων μόνος κλύων*. Placeret mihi omnino illa coniectura, si ea recepta hic esse loci sensus posset: 'et fragor vehemens fluctuum promunturio illisorum'. [Idque posse videtur, si modo ut *στέρνων κτύπος* ita *πόντου* (gen. subi.) *ἄρσην κτύπος προβολῆς* (gen. obi.) dictum putamus. Alii cum Musgravio *προβλής θ'* scribunt cl. v. 936.]

V. 1428 sq. *Οὗ* necessario ad regionem, cui valedicit Philoctetes, referendum est, non ad *μέλαθρον*, quod interiectis verbis *Νύμφαι — προβολῆς* per linguae leges fieri nequit. Neque refragatur explicationi meae verbum *ἐνδόμυχον*. Hoc enim dicit Philoctetes: 'ubi saepe caput meum cum tectum esset antro', i. e. 'cum in antro essem, verberibus noti', i. e. 'imbribus noti flatu in antrum iniectis, madefactum est'.

V. 1430. **πολλὰ δέ**] Vel ex praecedente *πολλάκι* satis apparet *πολλά* hoc loco 'crebro' sive 'saepe' significare. Sic Hom. Il. II 798: *ἢ μὲν δὴ μάλα πολλὰ μάχας εἰσήλυθον ἀνδρῶν*. Adde huius fab. 494. El. 415, 520, 1377. Trach. 1192.

V. 1431. Schol.: *δύναται πάντα τὰ ὄρη Ἕρμαια καλεῖσθαι, ὅτι νόμιος ὁ θεὸς καὶ ὄρειος ὁ Ἑρμῆς· ἔστι δὲ καὶ Ἕρμαιον οὕτως ἐν Λήμνῳ καλούμενον· ἐμοὶ δέ, φησί, πολλὰ βοῶντι καὶ τὸ Ἕρμαιον ὄρος ἀντεφθέγξατο.*

V. 1432. De verbo **χειμαζομένῳ**, quo morbi impetu afflictus Philoctetes significatur, vid. ad v. 1167.

V. 1433. Schol.: **Λύκιόν τε ποτόν**· *ἡ οὕτω καλουμένη κρήνη ἐν Λήμνῳ Λυκίου Ἀπόλλωνος, ἢ οἷον ἐν ἐρημίᾳ ὑπὸ λύκων πινόμενον*. Suidas: *Λυκεῖον ποτόν· ἤτοι ἀπὸ κρήνης τῆς ὑπὸ Ἀπόλλωνος εὑρεθείσης ὑπὸ λύκων πινομένης. ἀπὸ οἴνου καὶ μέλιτος προπερισπωμένος*. Eadem, sed omissa ultima voce, Hesychius. Similiter Zenobius IV 99 et appendix Vat. II 59. Scholiastae si quis credere nolit, ei *γλυκόεν τε ποτόν* plene satisfacturum ait Lobeck. ad Phryn. p. 541. Recte Buttmannum iudicare puto, fontem Lemni *Λύκιον* ab antiquis scriptoribus commemoratum esse. Nec falsa esse puto quae de vino et melle isti grammatici referunt. Credibile est enim ab aliquo poetarum cycliorum ac fortasse ab Lesche in Iliade parva proditum esse, tolerabiliore usum esse Philoctetam conditione vitae, vinum ei et mel suggerente Apolline. HERM.

V. 1435. Eustathius p. 774, 3: **δόξης δ' οὔ ποτε τῆσδ' ἐπιβάντες**, *ἀντὶ τοῦ οὔποτε τοῦτο δοξάσαντες*. Cfr. Hom. Il. VIII 285: *τὸν καὶ τηλόθ' ἐόντα ἐϋκλείης ἐπίβησον*, et Od. XXII 424: *τάων δώδεκα πᾶσαι ἀναιδείης ἐπέβησαν*. Herodot. I 46: *ἐνέβησε δὲ ἐς φροντίδα*. Maxime probabilis est coniectura Hermanni paroemiacum restituentis: *λείπο-*

χαῖρ', ὦ Λήμνου πέδον ἀμφίαλον,
καί μ' εὐπλοίᾳ πέμψον ἀμέμπτως,
ἔνθ' ἡ μεγάλη Μοῖρα κομίζει,
γνώμη τε φίλων, χὠ πανδαμάτωρ
δαίμων, ὃς ταῦτ' ἐπέκρανεν.
ΧΟ. *χωρῶμεν δὴ πάντες ἀολλεῖς,*
Νύμφαις ἁλίαισιν ἐπευξάμενοι
νόστου σωτῆρας ἱκέσθαι.

μεν οὐ δὴ | *δόξης ποτὲ τῆσδ' ἐπιβάντες.*

V. 1437. *ἀμέμπτως*, sine reprehensione, quod insula quae saepissime diras preces in Achaeos et Atridas audiverit, ad eos ipsos illum redeuntem videat. Inconstantiam igitur deprecatur Philoctetes excusans necessitatem et amicorum voluntatem. Cfr. v. 986 sqq.

V. 1439. Schol.: *γνώμη τε φίλων· ἢ τοῦ Ἡρακλέους, ἢ τοῦ Νεοπτολέμου.* Et Neoptolemum et Herculem intellegendos puto.

V. 1440. Schol.: *δαίμων· τινὲς τὸν Ἡρακλέα, ἔνιοι τὴν τύχην.* Neque *τύχην*, quod post mentionem *τῆς μοίρας* non placet, neque Herculem, cui inter deos vix puto tribui potuisse epitheton *πανδαμάτωρ*, sed Iovem cum Gedikio intellegendum puto; cfr. Eur. Troad. 49, ubi Minerva Neptunum *μέγαν δαίμονα* vocat, et Rhes. 241, ubi *πόντιος δαίμων* est idem. Itaque is *δαίμων*, cui omnia parent, est *ὁ πανδαμάτωρ δαίμων*, isque recte dicitur *πάντα ταῦτα ἐπικρᾶναι*. BUTTM. Cfr. Eur. El. 1247: *τἀντεῦθεν δὴ χρὴ πράσσειν, ἃ μοῖρα Ζεύς τ' ἔκρανε σοῦ πέρι.* Apte autem Philoctetes Iovem *πανδαμάτορα* appellat, ut a quo sua etiam pertinacia domita esset. Cfr. v. 1415.

V. 1441. *ἀολλεῖς* dicit chorus laetus, quod Philoctetes non remanet, sed una cum ceteris Troiam proficiscitur.

V. 1443. *σωτῆρας*] Referendum hoc ad nymphas esse apparet. Cfr. O. R. 81: *τύχῃ σωτῆρι.*

APPENDIX.

I. EMENDATIONES ET CONIECTURAE.

V. 35 *κυρεῖ* pro *κυρῇ* Schaefer. 58 *πλεῖν* pro *πλεῖς* Blaydes. 66 *τούτῳ* pro *τούτων* Buttmann. 79 *παῖ* pro *καὶ* Erfurdt.

116 *θηρατέ' οὖν* pro *θηρατέα* Triclinius. 121 *μνημονεύσεις* pro *μνημονεύεις* Herwerden. 134 *Ἀθάια* pro *Ἀθηνᾶ* Eustath. p. 758, 44. 135 *με δέσποτ'* pro *δέσποτα με* Triclinius. 147 verba *τῶνδ' ἐκ μελάθρων* eicit Wunder. 151 *φρουρεῖν* pro *τὸ σὸν φρουρεῖν* Triclinius. 156 *μὴ προσπεσων με λάθῃ* pro *μή με λάθῃ προσπεσών* Hermann. 166 *σμυγερὸν σμυγερῶς* pro *στυγερὸν στυγερῶς* Brunck. 171 *μηδὲν* pro *μὴ* vel *μηδὲ* Wecklein. 176 *θεῶν* pro *θνητῶν* Lachmann. 185 *βαρεῖ· ἃ δ'* pro *βαρεῖα δ'* Boeckh. 186 *ἀθυροστομοῦσ'* Wecklein. 191 *παθήματα κεῖνα* pro *παθήματ' ἐκεῖνα* Brunck. 194 *ὡς* pro *ὅπως* Porson.

201 *του* addidit Porson. 207 *θρηνεῖ* pro *θροεῖ* Dindorf. 216 *τι γὰρ* pro *γάρ τι* Wunder. 218 *κἀκ ποίας τύχης* pro *κἀκ ποίας πάτρας* Nauck. 220 *ἂν ἢ γένους ὑμᾶς* pro *ἂν ὑμᾶς ἢ γένους* Triclinius. 226 *καὶ φίλων ἀλώμενον* pro *κἄφιλον καλούμενον* Wecklein. 229 *τοῦδέ γ'* vult Wunder. 234 *τί σ'* pro *τίς σ'* Wakefield. 243 *δὴ τὰ νῦν* pro *δῆτα νῦν* Buttmann. 249 *ἆρ'* addidit Erfurdt. 264 *τῆς* pro *τῆσδ'* Auratus. 289 *δύστηνον* pro *δύστηνος* Canter.

311 *κόποισι* Wecklein. 314 *αὖθις* pro *αὐτοῖς* Wecklein. 317 *ὧν* pro *ἐν* Gernhard. 322 *θυμὸν γένοιτο χειρί* pro *θυμῷ γένοιτο χεῖρα* Brunck. 347 *οὐ* addendum esse monuit M. Seyffert. 353 *'π' ἄκρον* pro *πικρόν* Burges. 365 *ἐγὼ δ' ἀκούσας* Wecklein (*κἄγωγ' ἀκούσας* Bothe). 368 verba *πρὶν μαθεῖν ἐμοῦ* suspecta Wundero. 369 *ἣν κυρῶν* pro *ὧν κύρει* Brunck. 390 *ἁγνὸν μέγ' ἃ* Wecklein.

416 *τί δ'; οὐ* pro *τί δ' ὁ* vel *τί δ' ὅς* Burges. 420 *γάνος* Unger, *ἥδιστος γόνος* Heimsoeth, *ᾧπερ ἥδετο* Blaydes. 421 *δύ' αὖ τάδ' ἐξέδειξας* pro *δύ' αὕτως δείν' ἔλεξας γρ. δύ' αὐτὼ δ' ἐξέδειξας* Porson. 429 *ὃς σοῦ* pro *ὅς σοι* Hemsterh. 430 *σ' ἐν* pro *σε* Erf. In frgm. 649 in adnot. allato *πημάτων* Wecklein. 466 *θ'* addidit Wecklein. 482 *πρύμνην* pro *πρύμναν* Elmsley. 486 *τε σπιλάδα* pro *τε δειράδα* Wecklein praeeunte Meinekio. (*Τραχίνιόν τε πρῶνα* Wunder.) 488 *παλαιὸν* pro *πάλαι ἂν* vel *παλαί' ἂν* Triclinius. 491 *δόμους* Wunder.

506 μετατιθέμενος pro μέγα τιθέμενος schol. ἐπιμέμονεν pro ἐπεὶ μέμονεν Turnebus. 509 τὰν θεῶν pro τὰν ἐκ θεῶν Hermann. 520 ἔκ τε pro ἐκ δὲ vel ἔκ γε Gernhard. 525 sq. γῆς ἕδος Wecklein, εἰς οἴκησιν Bergk. 546 σοῦ νέα pro σ' οὕνεκα Auratus. 550 sq. πρὸς κέρδει vel μισθῷ et ἃ περί μ' Wecklein. 564 αὖ pro ἂν et 576 θ' pro γ' Dobraeus. 579 λόγων pro λόγον Burges. 590 τίθου Wecklein. 592 γ' pro τ' Erfurdt.

623 οὗ θᾶσσον pro οὔ· θᾶσσον Welcker. 628 ὀρίζῃ pro ὀρίζοι Brunck. 631 ἀνῇ pro ἄῃ Pierson. 634 οἶδ' ἀλλὰ Doederlein. 647 ἀλλ' ἔστ', ἀλλ' ἃ ex Laur. γ., alii libri ἀλλ' ἔσθ' ἃ vel ἄλλα γ' ἔσθ' ἅ. 663—665 auctore Dindorfio uncis inclusit Wunder. 669 τῶν addidit Porson. 670 ἄμπυκας ὡς ἔβαλεν δρομάδας Wecklein. ἔβαλ(εν) pro ἔλαβ' Wakefield. 675 ὧν ἴσοις pro ἐν ἴσοις Schultz. 676 ὠλέκεθ' pro ὤλλυθ' Dindorf, ἀτίμως pro ἀναξίως Erfurdt. 677 τόδε δ' αὖ pro τόδε Wunder, μ' ἔχει pro ἔχει με Erfurdt. 684 sq. βαρυβρῶτα πόδα κλαύσειεν Wecklein (τὸν βαρυβρῶτα πόδα κλαύσειεν Bergk) pro βαρυβρῶτ' ἀποκλαύσειεν. 686 ὃς pro οὐδ' ὃς Hermann. 688 sq. εἴ τιν' ἐμπέσοι Brunck, ἐκ γαίας Dindorf, εἴ τι συμπέσοι . . ἔκ γε γᾶς M. Seyffert; φάρμακον ἐκτεμεῖν πόθος Wecklein. 690 εἶρπε pro ἕρπει Bothe. 695 πόρον pro πόρον Wakefield, ἐξανείη pro ἐξανίησι Hermann. 699 sq. πτανοῖς ἰοῖς ἀνύσειε pro πτανῶν ἀνύσειε πτανοῖς Erfurdt.

709 πατρίαν pro πατρῴαν Porson. 711 ὄχθας pro ὄχθαις Dindorf. 720 ὦ θεοί pro ἰὼ θεοί et ὧδ' pro οὕτως, quod deest in melioribus libris anonymus in Lond. Class. Journ. I p. 337. 738 In libris οὐκ οἶδα Philoctetae, πῶς οὐκ οἶσθα Neoptolemo tribuuntur: correxit Bothe. 742 ἴσοις pro ἴσως cum Bothio, interpunctione ante πλάνοις (non post ἴσοις) posita Wecklein. 765 δέδοικα δ' ὦ παῖ pro ἀλλὰ δέδοικ' ὦ παῖ Neue, μὴ ἀτελὴς εὐχὴ τύχῃ pro μή μ' ἀτελὴς εὐχή Wunder, μὴ μάτην εὔχῃ τάδε Wecklein (μὴ μάτην εὔχῃ, τέκνον iam Camerarius). 769 ἐργάζει Wecklein. 781 δύνᾳ pro δύνῃ Porson. 795 θεμίστ' pro θέμις γ' Wunder, ἐμοὖστι pro ἐμοί 'στι Hermann.

801 μεθίημ' εἴ τι pro μεθίημι τί Hermann. 811 εὐαὲς pro εὐαής Hermann. 813 ἀντίσχοις pro ἀντέχοις Brunck, ἀμπίσχοις conicit Wunder. 817 ποῖ δὲ τἀνθένδε βάσει φροντίδος Wecklein. 825 ἔργ' Wecklein (idem conicit Blaydes). 836 sq. ταὐτὸν pro ταὐτὰν et πυκινοῖς pro πυκινοῖσιν ἐνιδεῖν Wunder. 843 sq. ἀλλά τις ὡς pro ἀλλ' ὥς τις et ὅρα, βλέπ' εἰ, nisi verba ὁρᾷ βλέπει interpretationis causa adscripta sint, Wunder, καίρια φθέγγου eiectis verbis ὁρᾷ βλέπει Wecklein; idem quattuor hexametros restituit. 854 εὐφόρως vel εὐπετῶς pro εὐπόρως Brunck. 877 δῆτ' ἂν pro δῆτα Schaefer.

915 με μὴ ἀφέλῃς (vel ἀφέλῃ) pro μή μ' ἀφέλῃς Elmsley. 936 αὐανοῦμαι pro αὖ θανοῦμαι ex schol. 939 ἀφ' ὧν Wunder. 974 τίθῃς pro τιθείς vel τιθεῖς Porson. 989 οἷ' αὖ pro οἷά Hermann.

1014 ἔξεστ' pro εὖξεσθ' Pierson. 1017 ὀλεῖσθε pro ὄλοισθε Brunck. 1030 κρατῶ Wecklein. 1038 ἐπείπερ ἔστι pro ἐπεὶ πάρεστι Wunder. 1044 ἦν σὲ χρῇν pro ἦν σ' ἐχρῆν Wunder. 1053 λει-

φθήσομαι δὴ pro λειφθήσομ' ἤδη Wakefield. 1070 πάλαι Wecklein. 1071 τίκτ' pro τί ποτ' Bothe, ἆμαρ pro ἦμαρ Dindorf. 1074 sqq. εἰ θῆρες κλάνοι Wecklein, ἐλῶσιν· οὐκέτ' ἴσχω Dissen, οὐδ' ἔτ' ἀρκῶ cl. Suidae glossa ἀρκῶ· ἰσχύω, ὑπομεῖναι δύναμαι et Soph. El. 186 Wunder. 1078 βαρύκοτμ' pro βαρύκοτμε Erfurdt. 1081 λωϊτέρου pro τοῦ λῴονος et εὑρεῖν pro ἑλεῖν Wunder. 1096 alterum κόμος addidit Erfurdt.

1103 χερὶ pro χειρί Turnebus. 1108 ἐλεινὸν pro ἐλεεινὸν Brunck. 1110 ἄρθμιον pro ἄθλιον Erfurdt. 1112 χεροῖν· δ' ἐν iam Hartung. 1113 ἑλίσσει Wecklein. 1116 ἐμήσατ' οὔτις Wecklein (ἐμήσατ' οὐδείς Arndt). 1117 οὐ δίκαιον εἰπεῖν vel ἔκδικον κατειπεῖν Wecklein. 1121 τῶνδ' pro τοῦδ' Thudichum. 1126 sq. μηκέτ'.. κλάζεσθ' Wecklein. 1128 ἀκὰν conicit Wunder. 1131 φοβητὸς οὐκέθ' ὑμῖν Wecklein. 1175 ἀλλ' ἄγετ', ὦ ξένοι Wunder. 1141 σὸν pro σοὶ Dindorf. 1172 βροντᾶς αὐγαῖς pro βρονταῖς αὐταῖς schol. 1179 δὴ addidit Hermannus. 1180 πάντα τε τἄρθρα Wunder, τᾆδε Wecklein. 1184 γὰρ pro γάρ ἐστ' Hermann. 1186 εἰσίδοιμ' ἄθλιός σ' pro εἰσίδοιμί σ' ἄθλιός γ' Dindorf. 1180 ἔβαν delevit Wecklein. 1191 ῃ pro ἦν Elmsley. 1192 σπεύδοντα Wecklein.

1217 σοφὰ pro σοφὸν Brunck. 1219 ἅλαβες pro ἅ γ' ἔλαβες Dindorf. 1237 νέα pro μέγα Bergk. 1238 κλέπτοντες Wecklein. 1247 παῦε pro παῦσαι Triclinius. 1256 αἴσχιστος pro ἔχθιστος Pierson. 1260 ἆρα pro οὐκ ἆρα Porson. 1261 ἁγνὸν pro ἁγνοῦ Wakefield. 1272 ἆ pro ἆ ἆ Turnebus. 1276 τόδ' pro τοῦτ' Brunck. 1280 ὅτου pro ὅπου Turnebus. 1286 ἀμὸν pro ἐμόν Triclinius.

1301 ἂν τυχεῖν pro ἐντυχεῖν Porson. 1302 ἕως ἂν pro ὡς ἂν Wunder (ἔστ' ἂν Brunck), οὗτος pro αὐτὸς Brunck. 1333 κακοὺς pro κακὰ Dobraeus. 1336 οἵ γε pro οἵ τε Brunck. 1338 κἄμ' pro καί μ' Brunck. 1351 κἀποσώσοντας pro κἀποσώζοντος Heath. 1353 λῷσθ' pro καλῶς Dindorf. 1355 ἄλλον ὠφελῶν Nauck. 1358 ἐχθροῖσί μ' pro ἐχθροισῖν Brunck. 1362 ἐγὼ οὐκ pro ἔγωγ' οὐκ Dindorf. 1378 Ἡρακλέους pro Ἡρακλείοις Brunck. 1380 μήπω τι vult Wunder.

1401 ἐκλαβὼν pro ἐκβαλὼν Turnebus. 1403 κράτους Wecklein. 1412 ἐννοεῖθ' pro ἐννοεῖσθ' Elmsley. 1415 οὐ γὰρ ηὐσέβεια pro ἡ γὰρ εὐσέβεια Brunck. 1420 γνώμην pro γνώμῃ Toup. 1421 πράσσειν pro πράττειν Brunck. 1423 πρύμνην pro πρύμναν et 1441 δὴ pro ἤδη Hermann.

Ceterum ubique scripsi vel cum libris vel contra libros σῴζειν, ηὕρισκον, εἵνεκα praepositionis loco. Cfr. curae epigraph. p. 33, p. 36, p. 45.

II. METRA QUIBUS SOPHOCLES IN HAC FABULA USUS VIDETUR.

Vss. 1—134 trimetri iambici.

V. 135—143.

⏑ –́ ⏑ –, ⏑ –́ ⏑ –, ⏑ –́ ⏑ – trim. iam.
⏒ –́, –́ ⏑ ⏑ – ⏑ – ⏑ – – phalaec. hendecas. (Herm. El. p. 562, Ep. p. 138, 200).
–́ ⏑ – ⏑ –, –́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, – –́ monom. troch. hyperc. et glyconicus.
–́ – –́ ⏑ ⏑ – spond. et chori.
⏑ –́ –́ ⏑ –́, – ⏑́ ⏑ –́ ⏑ –́ dim. dochm.
⏒ –́ ⏑, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ glyconicus (Herm. El. p. 564).
–́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑́ ⏑ – ⏑ ⏑ tetram. dact.
⏑ –́ ⏑ –, ⏑ –́ ⏒ dim. iamb. cat.

Vss. 144—149, vss. 159—168 et vss. 189—198 tria efficiunt systemata anapaestica, quae constant dimetris, duobus interpositis monometris.

Vss. 169—178.

–́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́
–́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ } glyconei.
–́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́
–́ –́, –́ ⏑ ⏑ – – glyc. cat. (pherecrateus).
⏒́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ ⏒́ glyconeus.
⏒́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ glyconeus.
–́ –́, –́ ⏑ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ trim. chor. cum basi et iamb.
–́ ⏑ ⏑ – ⏑ – logaoed.
–́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ glyconeus.
–́ –́, –́ ⏑ ⏑ – – pherecrateus.

Vss. 199—207.

–́ ⏑ ⏑ ⏑ –, ⏑́ ⏑ ⏑ – ⏑, –́ ⏑ – trim. troch. cat.
–́ –́, –́ ⏑ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ – – dim. chori. hyp. cum basi.
–́ –́, –́ –, –́ ⏑ ⏑ – glyconeus.
– –́ –, –́ ⏑ ⏑ – moloss. et choriambus.
–́ –́, –́ ⏒, –́ ⏑ ⏑ –
–́ ⏒́, –́ ⏒, –́ ⏑ ⏑ – } glyconei, de quibus cfr. Herm. El. p. 548 cl. p. 525, Ep. p. 189, 194.
–́ ⏒́, –́ ⏑, –́ ⏑ ⏑ –
– –́ –, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ –́ ⏒ moloss., chori., antispast.

Vss. 217—388 trimetri iambici, excepto vs. 217, qui est monometer iambicus.

Vss. 389—397.

⏒ –́ ⏑ –, – –́ ⏑ –, –́ ⏑ –, –́ ⏑ ⏒ dim. iamb. et dim. cret.

trimeter iambicus.

⏒ ⏑́⏑ –́ ⏒ –́ – ⏑́⏑ –́ – –́ dimeter dochmiac.

⏑ –́ –, ⏑ –́ –, ⏑ –́ –, ⏑ –́ – tetram. bacch.

⏑ ⏑́ ⏑ ⏑́ ⏑ ⏑ –́, ⏑ ⏑́ ⏑ ⏑́ ⏑ ⏑ ⏑́ dim. dochm.

⏒ –́ ⏑ –, ⏑ –́ –́ ⏑ –́ dip. iamb. et dochmius.

⏑ –́ –́ ⏑ –́, ⏑ –́ –́ ⏑ –́ dim. dochm.

⏑ ⏑́ ⏑ –́ ⏑ ⏑́ dochmius.

Vss. 398—501 et 511—667 trimetri iambici.

Vss. 668—681.

⏑ –́ ⏑ –, ⏒ –́ ⏑ –, ⏑ –́ ⏑ ⏒ trim. iamb.

–́ ⏑ ⏑ – – – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ tetram. dact.

corruptus est.

⏓ –́ ⏑ –, ⏑ –́ – dim. iamb. cat.

–́ –́, –́ ⏑ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ –, –́ – tetram. chor. brachyc. cum basi.

–́ –́, –́ ⏑ ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏒ qualis vs. 136.

⏑ –́ –́, –́ ⏑ – ⏑, –́ ⏑ – bacchius et dim. troch. cat. (cfr. Christ Metr. § 393).

–́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ ⏑ – chori. et diiambus.

–́ ⏑ ⏑ – ⏑ – – logaoed.

⏑ ⏑ –́, ⏑́⏑ ⏑ ⏑ – anapaest. et chori.

–́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ ⏑ –, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ ⏑ –
–́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ ⏑ –, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ ⏒ } una periodus choriamb. et diiamb. constans, in diiamb. cat. desinens.

Vss. 696—704.

–́ –́, –́ ⏑ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ –, –́ – trim. chori. brachyc. cum basi.

idem.

–́ –́, –́ ⏑ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ – –́ – idem.

–́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ ⏑ – – chori. cum basi et penthem. iamb.

–́ ⏑ ⏑ –, –́ – chori. et spondeus.

–́ –́, –́ ⏑ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ qualis 175.

– –́ ⏓, –́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ moloss. et glycon.

– –́ ⏑ ⏑ – – adonius cum anacrusi.

Vss. 714—809 trimetri iambici, exceptis vss. 716, 723, 734, 768, 770, 773, 779, 787.

Vss. 810—821.

–́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏒ tetram. dactyl.

– ⏑́ ⏑, – –́ –́ – iamb. et antispast.

– –́ – –, – –́ – – dim. anapaest.

– ⏑́ ⏑ –́ – –́ dochmius.
– –́ –, –́ ⏑ ⏑ ⏑ – ⏑ –́ qualis 141.
⏑ ⏑́ ⏑ ⏑ –́ –́ – iamb. et antisp.
– ⏑́ ⏑ ⏑ – –, –́ – dipod. iamb. hyperc. et troch.
–́ ⏑ –́ –, –́ ⏑ –́ –, –́ – dim. epitr. et troch.
– ⏑́ ⏑, ⏑ –́ –́ – iamb. et antisp.
– ⏑́ ⏑, ⏑ –́ –́ – idem.
– –́ –, – –́ –, – – – tres molossi.
⏑́ ⏑ ⏑ ⏑ ⏑, ⏑ ⏑́ ⏑ –́ ⏑ – creticus et dochm.
Vss. 822—825 hexametri dactylici.

Vss. 838—846.

–́ –́, –́ ⏑ ⏑ – ⏑ pherecrateus.
– –́ ⏑, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ qualis 141.
⏑ –́ –, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ ⏑́ ⏑ idem.
–́ ⏑́, –́ ⏑ ⏑ – ⏑ pherecrateus.
–́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – – tetram. dact.
–́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ idem.
⏑ –́ ⏑ –, –́ ⏑ – – – metrum dubium.
⏑ ⏑ –́, ⏑ ⏑ ⏑ –́, –́ ⏑ ⏑ – anap., paeon qu., chori.
⏑́ ⏑ ⏑ – ⏑, –́ ⏑ – ⏑ dim. troch.
Vss. 847—1062 trimetri iambici.

Vss. 1063—1081.

–́ –́, –́ –, –́ ⏑ ⏑ – glyconeus, qualis 204 sqq.
–́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́, –́ ⏑, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ diglyconeus.
–́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ glyconeus.
–́ –, –́ ⏑ ⏑ – ⏓ pherecrateus.
– –́ –́ – antispastus.
–́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ } glyconei.
–́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ }
–́ –, –́ ⏑ ⏑ – ⏑ pherecrateus.
–́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ glyconeus.
–́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ tetram. dact.
⏓ –́ – ⏑ –́ dochmius (v. v. 1093).
–́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ tetram. dact.
⏑ –́ ⏑ –, ⏑ –́ – dim. iamb. cat. (v. v. 1095).
⏑ –́ ⏑ –, ⏑ –́ ⏑ –, ⏑ –́ ⏑́ ⏑ ⏑ ⏒ (?) dim. iamb. et dochm.
–́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ tetram. dactyl.
– ⏑́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ – dim. iamb. cat.
–́ ⏑ ⏑ –, –́ ⏑ ⏑ –, –́ ⏑ ⏑ –. ⏑ –́ – tetram. chori. cat.

Vss. 1101—1122.

–́ –́, –́ –, –́ ⏑ ⏑ – } glyconei.
–́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ }

⏓́ ⏓́, –́ ⏑ ⏑ – – pherecrateus.

⏓́ ⏓́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ } glyconei.
⏓́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ }
–́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ }
–́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ ⏓́ }

–́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ tetram. dact.

⏑ –́ ⏑ –, ⏑ –́ ⏓ dim. iamb. cat.

–́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ dim. dact.

–́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ tetram. dact.

⏑ –́ –, ⏑ –́ ⏑ – (v. vs. 1134) bacchius et diiambus sive dim. iamb. syncop.

⏑ ⏑ –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ ⏑ –́ – dim. anap. cat.

⏑ –́ ⏑ –, –́ ⏑ ⏑ – diiamb. et chori.

⏑ –́ ⏑ –, –́ ⏑ ⏑ – idem.

–́ ⏑ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ – ⏑ –́ ⏓ pentam. chori. cat., nisi quod in antistr. pro secundo chori. positus est diiambus.

–́ –́, –́ ⏑ ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏓ qualis 136.

–́ –́, –́ ⏓, –́ ⏑ ⏑ – } quales 204 sqq.
–́ –́, –́ –, –́ ⏑ ⏑ – }

–́ –́, –́ ⏑ ⏑ – – pherecrateus.

–́ –́, –́ ⏓, –́ ⏑ ⏑ – qualis 204 sqq.

⏓́ –́, –́ ⏑ ⏑ – ⏑ – ⏑ – – qualis 136.

Vss. 1145—1189.

⏑ –́ ⏑ –, ⏑ –́ ⏑ –, –́ ⏑ –, –́ ⏑ – qualis 389.

–́ ⏑ – ⏑, –́ ⏑ – dim. troch. cat.

⏑ –́ ⏑ –, ⏑ –́ ⏑ – dim. iamb.

⏑ –́ ⏑ – ⏑ monom. iamb. hyperc.

–́ ⏑́, –́ ⏑, –́ ⏑ ⏑ – qualis 204 sqq.

–́ ⏑ ⏑ –, –́ ⏑ ⏑ – – chor. et adon.

⏑ ⏑ –́ ⏑ –́ ⏑ –́ ⏑ anacreonteus.

idem.

⏑ ⏑ –́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ –́, –́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – – tres anap. duo dact. et troch.

⏑ –́ ⏑ ⏑ – – adonius cum anacrusi.

–́ ⏑ ⏑ –, –́ ⏑ – – chori. et ditrochaeus.

–́ ⏑ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ – ⏑ tetram. chori. hyperc..

–́ ⏑ – creticus.

–́ ⏑ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ – dim. chori.

– –́ – –, – –́ – – qualis 812.

1160 ⏑ ⏑ –́ ⏑ ⏑ – monom. anap.

–́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ glyconeus.

idem.

–́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – – tetram. dact. cat

–́ –́, –́ ⏑, –́ ⏑ ⏑ – qualis 204 sqq.

1165 –́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, – –́ ⏑ glyconicus.

– –́ ⏑ ⏑ – ⏑ adonius cum anacrusi.

–́ ⏑́, –́ ⏑, –́ ⏑ ⏑ – qualis 204 sqq.

–́ –́, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ glyconeus.

–́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ tetram. dact.

1170—80 iidem (de vs. 1175 v. commentarium).

1181 ⏑ –́ ⏑, –́ ⏑ ⏑ – – amphibr. et adonius.

⏑ ⏑́ ⏑ ⏑ ⏑ ⏑, ⏑ –́ – dim. iamb. cat.

– –́ ⏑ – ⏒ monom. iamb. hyp.

–́ ⏑ – ⏑ –́ ⏑ ⏒ dim. troch. cat.

1185 –́ ⏑ ⏑, – ⏑, –́ ⏑ ⏑ – dact., troch., chori.

–́ ⏑ – ⏑ –, –́ ⏑ – ⏑ – duae tripod. troch. cat.

–́ ⏑́, –́ ⏑, –́ ⏑ ⏑ – qualis 204 sqq.

⏑́ ⏑ –́, –́ ⏑, –́ ⏑ ⏑ –́ (?) idem.

⏑ –́ ⏑ ⏑ – ⏑ – ⏑ logaoedicus cum anacrusi.

Vss. 1190—1373 trimetri iambici.

Vss. 1374—1379 tetrametri troch. catalectici.

Vss. 1380—1389 systema anapaesticum, quod constat dimetris, uno interposito monometro.

Vss. 1390—1416 trimetri iambici.

Vss. 1417—1443 tria systemata anapaestica, quae constant dimetris, duobus interpositis monometris.